ఓమ్.

సగుణబ్రహ్మణే నమః.

పురాణోక్తకర్మప్రకాశిక

లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి

శ్రీ హయగ్రీవాయనమః

పురాణోక్తకర్మప్రకాశిక

అథ గణపతిపూజా.

శ్లో॥ కల్యాణాద్భుతగాత్రాయ కామితార్థప్రదాయినే ।
శ్రీమద్వేంకటనాథాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

శ్లో॥ యశ్శివో నామరూపాభ్యాం యా దేవీ సర్వమంగళా ।
తయోస్సంస్మరణాత్పుంసాం సర్వతో జయమంగళమ్ ॥

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥

శ్లో॥ తదేవలగ్నం సుదినం తదేవ తారాబలం చంద్రబలం తదేవ । విద్యాబలం దైవబలం తదేవ లక్ష్మీపతే తేఽంఘ్రియుగం స్మరామి॥ యత్ర యోగీశ్వరః కృష్ణో యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః॥ తత్ర శ్రీర్విజయో భూతిర్ధ్రువా నీతిర్మతిర్మమ॥ స్మృతే సకలకల్యాణ భాజనం యత్ర జాయతే। పురుష స్తమజం నిత్యం వ్రజామి శరణం హరిం। సర్వదా సర్వకార్యేషు నాస్తి తేషామమంగళం। యేషాం హృదిస్థో భగవాన్మంగళాయతనం హరిః॥ లాభస్తేషాం జయస్తేషాం కుతస్తేషాం పరాభవః। యేషామిందీవరశ్యామో హృదయస్థో జనార్దనః॥ ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం। లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహం॥ సర్వమంగళ మాంగల్యే శివే సర్వార్థసాధికే। శరణ్యే త్ర్యంబకే దేవి నారాయణి నమోస్తు తే॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణాభ్యాం నమః। ఉమామహేశ్వరాభ్యాం నమః। వాణీహిరణ్యగర్భాభ్యాం నమః। శచీపురందరాభ్యాం నమః। అరుంధతీవసిష్ఠాభ్యాం నమః। సీతారామాభ్యాం నమః। సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యో నమః॥ ఆచమ్య, కేశవాయ నమః। నారాయణాయ నమః॥

మాధవాయనమః। గోవిందాయనమః। విష్ణవేనమః। మధుసూదనాయ నమః। త్రివిక్రమాయనమః। వామనాయనమః। శ్రీధరాయనమః। హృషీకేశాయనమః । పద్మనాభాయనమః । దామోదరాయనమః । సంకర్షణాయనమః । వాసుదేవాయనమః । ప్రద్యుమ్నాయనమః । అనిరుద్ధాయనమః । పురుషోత్తమాయనమః । అధోక్షజాయనమః । నారసింహాయనమః । అచ్యుతాయనమః । జనార్దనాయనమః । ఉపేంద్రాయనమః । హరయేనమః । శ్రీకృష్ణాయనమః॥ ప్రాణానాయమ్య॥

శ్లో॥ భూతగ్రహపిశాచాది విఘ్నకర్తృనివారణం । సకృన్మంత్రం సముచ్చార్య ఆసనంపరికల్పయేత్ ॥ భూమ్యాదేరూర్ధ్వలోకస్య ఉపరిస్థోదివాకరః। దశప్రణవసంయుక్తం త్రిరావృత్త్యాపునఃపునః॥ అంగుళ్యగ్రైర్నాసికాగ్రం సంపీడ్యంపాపనాశనం।ప్రాణాయామమిదంప్రోక్తం ఋషిభిః పరికల్పితం ॥ శుభే శోభనే ముహూర్తే శ్రీమహావిష్ణోరాజ్ఞయా-ప్రవర్తమానస్య- అద్యబ్రాహ్మణః, ద్వితీయపరార్థే- శ్వేతవరాహకల్పే- వైవస్వతమన్వంతరే- కలియుగే- ప్రథమపాదే-జంబూద్వీపే- భరతవర్షే- భరతఖండే- మేరోర్దక్షిణదిగ్భాగే- శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే- కృష్ణా గోదావర్యోర్మధ్యదేశే... గృహే-సమస్తదేవతాబ్రాహ్మణసన్నిధౌ । అస్మిన్వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానేన...సంవత్సరే...అయనే ... ఋతౌ ... మాసే...పక్షే... తిథౌ ... వాసరే । శుభనక్షత్రే శుభయోగే శుభకరణ ఏవంగుణవిశేషణవిశిష్టాయాంశుభతిథౌ। శ్రీమాన్‌గోత్రః నామధేయః శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య మమోపాత్తదురితక్షయద్వారా శ్రీ పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తదంగత్వేనతదాదౌ శుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయార్థంచ మహాజనైస్సహస్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామి నమః । తదంగకలశారాధనం కరిష్యామి నమః ॥ శ్లో॥ కలశస్యముఖే విష్ణుః కంఠేరుద్రస్సమాశ్రితః। మూలేతత్రస్థితోబ్రహ్మ మధ్యేమాతృగణాస్స్మృతాః। కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే సప్తద్వీపావసుంధరా।ఋగ్వే

దోథయజుర్వేద స్సామవేదోహ్యథర్వణః । అంగైశ్చసహితాస్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః ॥ గంగేచయమునేకృష్ణే గోదావరిసరస్వతి । నర్మదేసింధుకావేర్యా జలేస్మింత్సన్నిధింకురు ॥ ఆయాంతు శ్రీమహాగణాధిపతిపూజార్థం మమదురితక్షయకారకాః కలశోదకేన పూజాద్రవ్యాణిసంప్రోక్ష్య ॥ శ్లో॥ హేహేరంబత్వమేహ్యేహి అంబికాత్ర్యంబకాత్మజ । సిద్ధిబుద్ధిర్యుతత్ర్యక్ష సర్వలోకపితఃపితః ॥ నాగాస్యనాగహారత్వం గణనాథచతుర్భుజ । భూషితస్స్వాయుధైర్దివ్యైః పాశాంకుశపరస్వధైః । ఆవాహయామి పూజార్థం రక్షార్థంచగణాధిప ॥ శ్రీమహాగణాధిపతి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥ శ్లో॥ శిరఃశ్రోత్రంతథానాసామోష్ఠంజిహ్వాంతథైవచ । కంఠంకుక్షించహృదయం కటిబాహూతథాంగుళీః । ఊరూజానూచపాదాంతం తత్తన్న్యాసం వినిర్దిశేత్ ॥ స్థిరోభవ । వరదోభవ । సుముఖోభవ । సుప్రసన్నోభవ । స్థిరాసనంకురు॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః ధ్యాయామి । ఆవాహయామి । సువర్ణరత్నఖచిత సింహాసనంసమర్పయామి । పాదయోః పాద్యంసమర్పయామి । హస్తయోరర్ఘ్యం సమర్పయామి । శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ గంగాదిసర్వతీర్థేషు ఆహృతైరమలైర్జలైః । స్నానంకురుష్వభగవన్ గణనాథనమోస్తుతే ॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః । శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి ॥ స్నానానంతరంశుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ రక్తవస్త్రద్వయంచారు దేవయోగ్యంచమంగళం । శుభప్రదంగృహాణత్వం లంబోదరహరాత్మజ ॥ శ్రీమహా...నమః । వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి ॥ వస్త్రయుగ్మానంతరం శుద్ధాచమనీయంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ రాజితంబ్రహ్మసూత్రించకాంచనంచోత్తరీయకం।గృహాణసర్వధర్మజ్ఞ భక్తానామిష్టదాయక ॥ శ్రీమహా...నమః । యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి ॥ యజ్ఞోపవీతానంతరం శుద్ధాచమనీయంసమర్పయామి। శ్లో॥ శ్రీగంధంచందనోన్మిశ్రం కర్పూరేణ సుసంయుతం। విలేపనంసురశ్రేష్ఠ ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం॥ శ్రీమహా...నమః । శ్రీగంధం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ అక్షతాన్ధవళాన్ దివ్యాన్ శాలీయాంతండులాన్శుభాన్ । గృహాణపరమానంద శంభు

పుత్రనమోస్తుతే ॥ శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః । అలంకరణార్థం అక్షతాన్ సమర్పయామి ॥ పుష్పైః పూజయామి॥ సుముఖాయనమః। ఏకదంతాయనమః । కపిలాయనమః । గజకర్ణకాయనమః । లంబోదరాయనమః । వికటాయనమః । విఘ్నరాజాయనమః । గణాధిపాయ నమః । ధూమకేతవేనమః । గణాధ్యక్షాయనమః । ఫాలచంద్రాయ నమః । గజాననాయనమః । వక్రతుండాయనమః । శూర్పకర్ణాయనమః। హేరంబాయనమః । స్కందపూర్వజాయనమః । సర్వసిద్ధిప్రదాయకాయనమః । శ్రీమహా——నమః । షోడశనామపూజాంసమర్పయామి ॥ శ్లో॥ వనస్పత్యుద్భవైర్దివ్యైర్నానాగంధైస్సుసంయుతం । ఆఘ్రేయస్సర్వదేవానాం ధూపోయంప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః॥ ధూపమాఘ్రాపయామి॥ శ్లో॥ సాజ్యంత్రివర్తిసంయుక్తం వహ్నినాయోజితంప్రియం । గృహాణమంగళందీపం త్రైలోక్యతిమిరాపహా । భక్త్యాదీపంప్రయచ్ఛామి దేవాయపరమాత్మనే । త్రాహిమాంనరకాద్ఘోరా ద్దివ్యజ్యోతిర్నమోస్తుతే॥ శ్రీమహా——నమః । దీపందర్శయామి॥ ధూపదీపానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ నైవేద్యం ॥ శ్లో॥ పుండరీకాక్షగోవింద వాసుదేవజనార్దన। మయార్పితమిదంద్రవ్యం పవిత్రంకురుసర్వదా ॥ ప్రోక్ష్య, పరిషిచ్య, నమోనమశ్శ్రీపుండరీకాక్షపుండరీకాక్షాయనమః ॥ నైవేద్యంషడ్రసోపేతం ఫలలడ్డుకసంయుతం । భక్ష్యభోజ్యసమాయుక్తం ప్రీత్యైతత్ప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ శ్రీమహా... నమః। మహానైవేద్యం సమర్పయామి ॥ ప్రాణాత్మనేనమః । అపానాత్మనేనమః । వ్యానాత్మనేనమః । ఉదానాత్మనేనమః । సమానాత్మనే నమః । మధ్యేమధ్యేపానీయం సమర్పయామి ॥ హస్తౌప్రక్షాళయామి॥ పాదౌప్రక్షాళయామి । శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ పూగీఫలైస్సకర్పూరైర్నాగవల్లీదళైర్యుతం । ముక్తాచూర్ణసమాయుక్తం తాంబూలంప్రతిగృహ్యతాం॥ శ్రీమహా + నమః । తాంబూలంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ ఘృతవర్తిసహస్రైశ్చ కర్పూరశకలైస్తథా । నీరాజనం మయాదత్తం గృహాణవరదోభవ ॥ శ్రీమహా...నమః । నీరాజనం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ సుముఖశ్చైకదంతశ్చకపిలోగజకర్ణకః।లంబోదరశ్చ

వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః । ధూమకేతుర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః। వక్రతుండశ్శూర్పకర్ణో హేరంభస్కందపూర్వజః ॥ షోడశైతానినామాని యఃపఠేచ్ఛృణుయాదపి। విద్యారంభేవివాహేచప్రవేశే నిర్గమేతథా। సంగ్రామేసర్వకార్యేషు విఘ్నస్తస్యనజాయతే॥ శ్రీమహా ...నమః॥ సువర్ణమంత్రపుష్పం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ యానికానిచ పాపాని జన్మాంతరకృతానిచ। తానితాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే। పాపోహంపాపకర్మాహం పాపాత్మా పాపసంభవః । త్రాహిమాంకృపయాదేవ శరణాగతవత్సల ॥ అన్యథాశరణంనాస్తి త్వమేవశరణంమమ । తస్మాత్కారుణ్యభావేన రక్షరక్ష గణాధిప । శ్రీమహా...నమః ॥ ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ విఘ్నేశ్వరాయవరదాయ గణేశ్వరాయ సర్వేశ్వరాయ శుభదాయ సురేశ్వరాయ । విద్యాధరాయ వికటాయచవామనాయ భక్తప్రసన్నవరదాయనమో నమోస్తు ॥ యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా తపఃపూజాక్రియాదిషు । న్యూనంసంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందేగణాధిప॥ యత్పూజితంమయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే॥ అనయాధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజయా భగవాన్ సర్వాత్మక శ్రీమహాగణాధిపతి స్సుప్రీతో వరదో భూత్వా । ఉత్తరే శుభకర్మణ్యవిఘ్నమస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు ॥ ఉత్తరే శుభకర్మణ్యవిఘ్నమస్తు ॥ శ్రీమహాగణాధిపతిప్రసాదం శిరసా గృహ్ణామి ॥ శ్లో॥ వక్రతుండమహాకాయ కోటిసూర్యసమప్రభ । నిర్విఘ్నంకురుమేదేవ సర్వకార్యేషుసర్వదా ॥ శ్రీమహాగణాధిపతిం యథాస్థానం ప్రతిష్ఠాపయామి ॥ శ్లో॥ ఆవాహనంనజానామి నజానామివిసర్జనమ్ । పూజాంచైవనజానామి క్షమ్యతాంచగణాధిప ॥ శ్రీగణాధిపతిం యథాస్థానం ప్రతిష్ఠాపయామి॥

విఘ్నేశ్వరపూజా సమాప్తా.

వరుణాదిగంగపూజా.

ఆచమ్య కర్తా స్నానానంతరం శుభవస్త్రాణిధారయేత్ । తతః భూమిం గోమయేనవిలిప్య। రంగవల్ల్యాద్యలంకృత్య। పాత్రే తండులాం

నిధాయ। అష్టదళపద్మంవిలిఖ్య తత్రత్రీణికలశాని ప్రతిష్ఠాప్య త్రిషు కలశేషు గంగాజలంపూరయిత్వా। తన్మధ్య కలశే నారికేళం పుష్పం తాంబూలం ఫలంనిధాయ। ఆదౌ గణపతిపూజాంసమాచరేత్। పునః ఆచమ్య ఏవం...శుభతిథౌ మమ యజమానీసహిత యజమానస్య ...గోత్రోద్భవస్య నామధేయస్య మమ గృహభూభాండ ఆత్మద్రవ్య దేహ స్థల శరీరశుద్ధ్యర్థం ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం స్వస్తి పుణ్యాహవాచన సమయే వరుణపూజాంకరిష్యే నమః। తదంగ కలశారాధనంకరిష్యే నమః॥ శ్లో॥ కలశస్యముఖేవిష్ణుః...శ్రితాః॥ గంగేచయమునేకృష్ణే గోదావరిసరస్వతి। నర్మదేసింధుకావేర్యౌ జలేస్మిన్ సన్నిధింకురు॥ ఆయాంతు శ్రీవరుణపూజార్థం మమ దురితక్షయకారకాః- కలశోదకేన పూజాద్రవ్యాణిసంప్రోక్ష్య। దేవమాత్మానంచసంప్రోక్ష్య॥ శ్లో॥ పాశ హస్తంచవరుణ మంభసాంపతి మీశ్వరం। ఆవాహయామి దేవేశం పూజేయంప్రతిగృహ్యతాం॥ కలశమధ్యే శ్రీవరుణమావాహ్య॥ శిరః శ్రోత్రం...వినిర్దిశేత్॥ శ్లో॥ ధ్యాయామిదేవదేవేశం శరణాగతవత్సలం। సర్వకామప్రదందేవం సర్వసంపత్ప్రదంముదా॥ శ్రీవరుణదేవతాభ్యో నమః। ధ్యానంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ ఆవాహయామివిశ్వేశం జగత్సా క్షిణమవ్యయం। సర్వపాపహరందేవం కరుణాపూర్ణమానసం॥ శ్రీ వరుణ...నమః॥ ఆవాహనంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ ఆసనంపరమందివ్యం నవరత్నసమన్వితం। సౌవర్ణప్రభయాయుక్తం ముక్తాప్రాలంబశోభితం॥ శ్రీవరుణ...నమః॥ ఆసనంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ గంగాది సర్వతీర్థభ్య ఆనీతైర్నిర్మలైర్జలైః। పాద్యంగృహాణదేవేశ సర్వాభీష్టఫలప్రద॥ శ్రీ వరుణ...నమః। పాద్యంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ గంగాజలంసమానీతం దివ్యగంధైస్సువాసితం। అర్ఘ్యంగృహాణ భగవన్ సర్వపాపంవ్యపో హతు॥ శ్రీవరుణ...నమః। అర్ఘ్యంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ ఆచమ్యతాం మయాదత్తం కృష్ణాగోదావరీజలం। గృహీత్వాచమనందేవ సర్వపాప నికృంతన॥ శ్రీవరుణ...నమః॥ ఆచమనీయంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ శర్క రాదధిసంయుక్తం మధుపర్కమిదంప్రభో। అహందాస్యామి దేవేశ గృహాణసురసత్తమ॥ శ్రీవరుణ...నమః। మధుపర్కం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ స్నానంపంచామృతైర్దివ్యైః గంధాద్యైస్సతిలోదకైః । నారికేళో
దకైరిక్షు రసైఃకురుదయానిధే ॥ శ్రీవరుణ...నమః । పంచామృతస్నా
నంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ గంగాగోదావరీకృష్ణా యమునానర్మదాజలైః।
కావేరీసింధుజైశ్చైవ స్నానంకురు మహామతే ॥ శ్రీవరుణ...నమః ॥
శుద్ధోదకస్నానంసమర్పయామి ॥ స్నానానంతరం శుద్ధాచమనంసమర్ప
యామి ॥ శ్లో॥ వస్త్రయుగ్మం సదాశుభ్రం మనోహరమిదం శుభం ।
దదామిదేవదేవేశ శక్త్యైవంప్రతిగృహ్యతాం॥ శ్రీవరుణ...నమః॥వస్త్ర
యుగ్మంసమర్పయామి ॥ శ్లో॥ స్వర్ణయజ్ఞోపవీతాని నానారత్నమయా
నిచ। ఉపవీతానిదాస్యామి గృహ్యతాంత్రిదివేశ్వర॥ శ్రీవరుణ...నమః।
ఉపవీతంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ గంధంకర్పూరసంయుక్తం కుంకుమాగరు
సంయుతం । విలేపనంమయాదత్తం ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం॥ శ్రీవరు
ణ...నమః। శ్రీగంధంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ అక్షతోఽసిస్వభావేన భక్తా
నామక్షతంపదం । దదాసినాథమద్దత్తైరక్షతైః ప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీవ
రుణ...నమః । అక్షతాన్ సమర్పయామి॥ శ్లో॥ మల్లికామాలతీపుష్పైః
చంపకైర్వకుళైశ్శుభైః। సర్వపాపక్షయార్థాయ యుష్మత్పూజాంకరో
మ్యహం॥ శ్రీవరుణ...నమః । పుష్పాణిపూజయామి ॥ కేశవాయనమః
... శ్రీకృష్ణాయనమః ... అష్టోత్తరశతనామపూజాం సమర్పయామి ॥
శ్లో॥ వనస్పత్యుద్భవైర్దివ్యైర్నానాగంధైస్సుసంయుతం । ఆఘ్రేయ
స్సర్వదేవానాం ధూపోయం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ శ్రీవరుణ...నమః ।
ధూపమాఘ్రాపయామి॥ శ్లో॥ సాజ్యంత్రివర్తిసంయుక్తం వహ్నినాయో
జితంప్రియం । గృహాణమంగళందీపం త్రైలోక్యతిమిరాపహా । భక్త్యా
దీపంప్రయచ్ఛామి దేవాయపరమాత్మనే । త్రాహిమాంనరకాద్ఘోరా
ద్దివ్యజ్యోతిర్నమోస్తుతే । శ్రీవరుణ...నమః। దీపందర్శయామి॥ ధూప
దీపానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ నైవేద్యంషడ్ర
సోపేతం మాషాపూప సమన్వితం । కదళీనారికేళైశ్చ ఫలైరిక్షుసము
ద్భవైః ॥ పుండరీకాక్ష...దా॥ ప్రోక్ష్యపరిషిచ్య- నమోనమశ్శ్రీపుండరీ
కాక్షపుండరీకాక్షాయనమః।మహానైవేద్యంసమర్పయామి॥ప్రాణాత్మనే
...నమః। మధ్యేమధ్యే పానీయంసమర్పయామి ॥ హస్తౌప్రక్షాళయామి

...యామి॥ శ్లో॥ తాంబూలంచూర్ణసంయుక్తం పూగీఫలసమన్వితం। దాస్యామిదేవప్రీత్యర్థం సర్వకామార్థసిద్ధయే ॥ శ్రీవరుణ...నమః॥ తాంబూలంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ ఘృతవర్తిసహస్రైశ్చ కర్పూరశకలైస్తథా। నీరాజనంమయాదత్తం గృహాణవరదోభవ॥ శ్రీవరుణ...నమః నీరాజనంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ చంపకైర్జాజిపున్నాగైః కేతకీకరవీరకైః కమలైః కుముదైః పుష్పైస్సదాత్వాంపూజయామ్యహమ్॥ శ్రీవరుణ...నమః। మంత్రపుష్పం సమర్పయామి॥ యానికానిచ... పదేపదే॥ శ్రీవరుణ...నమః॥ ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ సమర్పయామి॥ శ్లో॥ నృత్యైశ్చగీతవాద్యైశ్చ పురాణశ్రవణాదిభిః। రాజోపచారైర్బహుభిస్సంతుష్టా ఇహపార్థివాః॥ శ్లో॥ యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా తపః పూజాక్రియాదిషు। న్యూనం సంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందే తమచ్యుతం। మంత్రహీనంక్రియాహీనం భక్తిహీనందయానిధే। అనయాధ్యానావాహనాదిషోడశోపచారపూజయాభగవాన్ సర్వాత్మకః॥ ఏతత్ఫలం శ్రీవరుణదేవతార్పణమస్తు॥

శ్లో॥ ఆవాహనంనజానామి నజానామివిసర్జనమ్।
పూజాంచైవనజానామి క్షమ్యతాంచమహేశ్వర॥

ఇతి వరుణాదిగంగపూజా సమాప్తా.

పుణ్యాహవాచనమ్.

పుణ్యాహవాచనము సమస్తకర్మలకు ప్రాముఖ్యమగుటచే పుణ్యాహవాచనము ముందు చెప్పఁబడును.

వ్యాసః॥ శ్లో॥ సంపూజ్య గంధమాలాద్యైః బ్రాహ్మణాన్ స్వస్తి వాచయేత్। కామ్యకర్మణిమాంగల్యే సంగ్రామోద్భుతదర్శనే॥

తా॥ కామ్యవ్రతాదులయందును, శుభకర్మలయందును, యుద్ధారంభమందును, ఉత్పాతములు చూచునప్పుడును గంధమాల్యాదులచే బ్రాహ్మణులబూజిచి స్వస్తిపుణ్యాహవాచనము జేయింపవలెను.

యమః॥ శ్లో॥ ఓంకారంబ్రాహ్మణేకుర్యా న్నిరోంకారంమహీపతౌ। ఉపాంశుచతథావైశ్యే స్వస్తిశూద్రేప్రకీర్తయేత్॥

తా॥ ఓంకారయుక్తముగ బ్రాహ్మణునకును, ఓంకారహీనముగా క్షత్రియునకును, ఉపాంశుమనఁగ మనస్సునందు సూక్ష్మోచ్చారణతో వైశ్యునకును, ప్రణవము లేక నే శూద్రునకును, స్వస్తిపుణ్యాహవాచనము చేయవలెనని తాత్పర్యము.

దంపతీస్నాత్వాచమ్య, దీపారాధనంకృత్వా ॥ పుణ్యాహందీర్ఘమాయురస్తు, శిరస్యభిమంత్ర్య ॥ శివాఆపస్సంతు, కలశేష్వభిమృశ్య. సౌమనస్యమస్తు, హృదయేఽభిమృశ్య ॥ అక్షతం చారిష్టంచాస్తు, గంధాఃపాంతు, సౌమంగల్యమస్తు, అక్షతాఃపాంతు. ఆయుష్యమస్తు, పుష్పాణిపాంతు, సుమంగల్యంచాస్తు, తాంబూలానిపాంతు, ఐశ్వర్యమస్తు, దక్షిణాఃపాంతు, బహుదేయంచాఽస్తు, యంకృత్వా సర్వక్రియాకరణకర్మారంభా శ్శుభాశ్శోభనాః ప్రవర్తంతే, తమహాంస్వస్తి భవద్భిరనుజ్ఞాతః, పుణ్యం పుణ్యాహం వాచయిష్యేః వాచ్యతామి ॥ శ్లో॥ మావిఘ్నంమాచమేపాపం మాసంతుపరిపంథినః । సౌమ్యాభవంతుసుఖిన స్సర్వేలోకాస్సుఖావహా ॥ ఇతికర్తావదేత్ తథా స్త్వితి విప్రాః॥ శ్లో॥ కరోతుస్వస్తితేబ్రహ్మ స్వస్తిచాపిద్విజాతయః । సరీసృపాశ్చయేశ్రేష్ఠా స్తేభ్యస్తేస్వస్తిసర్వదా ॥ యయాతిర్నహుషశ్చైవ దుందుమారోభగీరథః । తుభ్యంరాజర్షయస్సర్వే స్వస్తికుర్వంతునిత్యశః । స్వస్తితేఽస్తుద్విపాదేభ్య శ్చతుష్పాదేభ్యఏవచ । స్వస్త్యస్త్వపాదకేభ్యశ్చ సర్వేభ్యస్స్వస్తిసర్వదా । స్వాహాస్వధాశుచీచైవ స్వస్తికుర్వంతుతేసదా । లక్ష్మీరరుంధతీచైవ కురుతాంస్వస్తితేఽనఘ । అసితోదేవలశ్చైవ విశ్వామిత్రస్తథాఽంగిరాః । స్వస్తితేద్యప్రయచ్ఛంతు కార్తికేయశ్చషణ్ముఖః । వివస్వాన్ భగవాన్ స్వస్తి కరోతుతవసర్వశః । దిగ్గజాశ్చైవచత్వారః క్షితిశ్చగగనంగ్రహాః । అధస్తాద్ధరణీంయోసౌ నాగోధారయతేసదా । శేషశ్చపన్నగశ్రేష్ఠ స్స్వస్తితుభ్యంప్రయచ్ఛతు । ఇతివిప్రాః॥తతఃకర్తామనస్సమాధీయతాం॥సమాహితమనసస్స్మః, ప్రసీదంతుభవంతః । ప్రసన్నాఽస్మః - దక్షిణంకలశమాదాయ ప్రాక్కలశే కించిత్కించి దుదకంనినయతి ॥ శాంతిరస్తు, పుష్టిరస్తు, తుష్టిరస్తు, వృద్ధిరస్తు, అవిఘ్నమస్తు, ఆయుష్యమస్తు, ఆరోగ్యమస్తు, స్వస్తిశివం

కర్మాస్తు, కర్మసమృద్ధిరస్తు, పుత్రసమృద్ధిరస్తు, ధనధాన్యసమృద్ధిరస్తు, ఇష్టసంపదస్తు, ఈశాన్యాం బహిర్దేశే ఉదకం సించేత్, అరిష్టనిరసన మస్తు, యత్పాపం తత్ప్రతిహతమస్తు, యచ్ఛ్రేయ స్తదస్తు, ఉత్తరే శుభకర్మణ్యవిఘ్నమస్తు, ఉత్తరోత్తరం మహోఽభివృద్ధిరస్తు, ఉత్త రోత్తరాశ్శుభాః క్రియాస్సంపద్యంతామ్ । తిధికరణముహూర్త నక్ష త్రాస్సంపద్యతామ్ । తిధికరణముహూర్త జన్మనక్షత్ర గ్రహలగ్నాది దేవతాః ప్రీయంతామ్, దుర్గాపాంచాల్యౌప్రీయేతామ్, అగ్నిపురోగా విశ్వేదేవాఃప్రీయంతామ్,ఇంద్రపురోగాఃమరుద్గణాఃప్రీయంతాం,బ్రహ్మ పురోగాస్సర్వేదేవాః ప్రీయంతాం, వసిష్ఠపురోగాఃఋషిగణాఃప్రీయం తాం, అరుంధతీపురోగా ఏకపత్న్యః ప్రీయంతాం । బ్రహ్మబ్రాహ్మ ణాశ్చప్రీయంతాం, శ్రీసరస్వత్యౌప్రీయేతాం। శ్రద్ధామేధేప్రీయేతాం, భగవతీకాత్యాయనీప్రీయతాం, భగవతీమాహేశ్వరీప్రీయతాం, భగ వతీపుష్టికరీప్రీయతాం, భగవతీతుష్టికరీప్రీయతాం, భగవతీ వృద్ధికరీ ప్రీయతాం, భగవతీబుద్ధికరీప్రీయతాం, భగవాన్ విఘ్నేశ్వరః ప్రీయ తాం, భగవాన్ స్వామీమహాసేన స్సపత్నీకస్ససుతస్సర్వ స్థానగతః ప్రీయతాం, హరిహర హిరణ్యగర్భాః ప్రీయతాం, సర్వాఃగ్రామదేవ తాఃప్రీయంతాం, సర్వాః కులదేవతాః ప్రీయంతాం, సర్వాః ఇష్టదేవ తాః ప్రీయంతాం, హతాబ్రహ్మద్విషః హతాపరిపంధినః, హతా హస్యకర్మణో విఘ్నకర్తారః, శత్రవఃపరాభవంయాంతు, నైరృత్యాం దిశి, శామ్యంతుఘోరాణి, శామ్యంతుపాపాని, శామ్యంతుఈతయః, ప్రథమకలశే కించిత్కించిదుదకంనినయతి, శుభానివర్ధంతాం, శివా ఆపస్సంతు, శివా ఋతవస్సంతు, శివా అగ్నయస్సంతు, శివాఓషధ యస్సంతు, శివా వనస్పతయస్సంతు, శివా అతిథయస్సంతు, అహో రాత్రే శివేస్యాతాం, శుక్రాంగారక బుధబృహస్పతి శనైశ్చరరాహు కేతు సోమసహితాఽదిత్యపురోగా స్సర్వేగ్రహాః ప్రీయంతాం, భగ వాన్నారాయణఃప్రీయతాం, భగవాన్పర్జన్యఃప్రీయతాం, భగవాన్ స్వామీ మహాసేనః ప్రీయతాం । ఇతివిప్రః ॥ శ్లో॥ బ్రాహ్మ్యంపుణ్య మహర్యచ్చ స్వస్త్యుత్పాదనకారకమ్ । వేదవృక్షోద్భవంనిత్యం తత్పు

ణ్యాహంబ్రువంతునః॥ దీయంతేయత్రదానానిపూజ్యంతేచద్విజాతయః॥
దృశ్యతే యత్రమాంగల్యం తత్పుణ్యాహంసదాఽస్తుమే ॥... గృహే
స్వస్తిపుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు ॥ పుణ్యాహమస్తు ॥ శ్లో॥ స్వస్తి
వాశ్పావనాశాఖ్యా పుణ్యకల్యాణవృద్ధిదా । వినాయకప్రియానిత్యం
తాంస్వస్తింభో బ్రువంతునః । మమగృహే స్వస్తిభవంతో బ్రువంతు ।
ఆయుష్మతేస్వస్తి॥ శ్లో॥ సాగరస్యతుయాశుద్ధిర్మహాలక్ష్మ్యాదిభిఃకృతా॥
సంపూర్ణాపూర్ణచంద్రేయ తాంవృద్ధింభోబ్రువంతునః॥ యజమానస్య
గృహేఋద్ధిం భవంతో బ్రువంతు । ఋధ్యతాం॥ శ్లో॥ పృథివ్యాముద్ధృ
తాయాంతు యత్కల్యాణంపురాకృతం। ఋషిభిస్సిద్ధగంధర్వైస్తత్క
ల్యాణంబ్రువంతునః ॥ ...... గృహేకల్యాణం భవంతో బ్రువంతు ॥
కల్యాణమస్తు ॥ శ్లో॥ క్షీరోదధిసముద్భూతా మధ్యమానేమహోదధౌ॥
విష్ణోశ్చైవప్రియానిత్యం తాంశ్రియంభోబ్రువంతునః॥... గృహే శ్రీర
స్త్వితిభవంతో బ్రువంతు॥ అస్తుశ్రీః॥ వామదక్షిణహస్తాభ్యాం దక్షిణో
త్తరకలశౌ యుగపద్గృహీత్వా। ఋద్ధింభవంతో బ్రువంతు। ఋధ్యతా
మృద్ధిస్సమృద్ధిః। ముఖసమముద్ధృత్య । స్వస్తిపుణ్యాహసమృద్ధిరస్తు। వర్ష
శతసంపూర్ణమస్తు। శివమస్తు। వంశాభివృద్ధిరస్తు। గోత్రాభివృద్ధిరస్తు।
పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిరస్తు। ప్రజాపతిఃప్రీయతాం ॥ సర్వంశుభమస్తు।
సర్వసంపదస్తు। ఏవంవిప్రాః॥ అథత్రిషుకలశేషు పంచరత్నానినిధాయ॥
శ్లో॥ సురాస్త్వామభిషించంతు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః। వాసుదేవో
జగన్నాథ స్తథాసంకర్షణో విభుః ॥ ప్రద్యుమ్నశ్చనిరుద్ధశ్చ భవంతు
విజయాయతే। అఖండలోగ్నిర్భగవాన్ యమోవైనిరుతి స్తథా। వరుణః
పవనశ్చైవ ధనాధ్యక్ష స్తథాశివః। బ్రహ్మణాసహితాస్సర్వే దిక్పాలాః
కీర్తిదా స్తథా ॥ పుష్టిశ్రద్ధాక్రియాచైవ రతిర్మేధాధృతి స్తథా । బుద్ధి
ర్లజ్జావపుశ్శాంతిః కాంతిస్తుష్టిశ్చమాతరః । ఏతాస్త్వా మభిషించంతు
దేవపత్న్యస్సమాగతాః । ఆదిత్యచంద్రమాభౌమా బుధజీవసితార్క
జాః। గ్రహాస్త్వామభిషించంతు రాహుఃకేతుశ్చతర్పితాః । దేవదానవ
గంధర్వ యక్షరాక్షసపన్నగాః । ఋషయోమునయోగావో దేవ
మాతరఏవచ । దేవపత్న్యోద్రుమానాగా దైత్యాశ్చాఽప్సరసాం

గణాః । అస్త్రాణిసర్వశస్త్రాణి రాజానోవాహనానిచ । ఔషధానిచ రత్నాని కాలస్యావయవాశ్చయే । సరితస్సాగరాశ్శైలా స్తీర్థానిజలదానదాః । ఏతేత్వామభిషించంతు సర్వకామార్థసిద్ధయే ॥ అథమార్జనం । శ్రీకాశ్యాంచగయాప్రయాగహిమవత్కేదారరామేశ్వరాన్ । శ్రీశైలాదినమస్తపుష్కరనదీ శ్చానర్ఘ్యబిల్వంకాంచికాం । శ్రీమద్వేంకటకుంభకోణమధురాం శ్రీసింగసింహాచలా । శ్రీకూర్మంపురుషోత్తమంప్రతినిధిం స్వక్షేత్రయోగ్యంఫలమ్ ॥ ఇమేశ్రీయేషద్మహాస్తే సుగంధై ర్వతుస్థలైః పుణ్యాజాయమానైః ప్రమోదమానై రభిమన్యమానైః పుత్రపౌత్రైశ్శ్రీవర్ధతాం దీర్ఘమాయుః ॥ ఇతి మార్జనం కృత్వా ॥ ప్రాచ్యాందిశిమార్జనంనమః । దక్షిణాయాం దిశి మార్జనం నమః । ప్రతీచ్యాందిశిమార్జనంనమః । ఉదీచ్యాందిశిమార్జనంనమః । ఊర్ధ్వాయాంఏశి మార్జనంనమః । ఏతేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యో నానాగోత్రేభ్యో నానానామభ్య శ్రీలక్ష్మీనారాయణో మాహేశ్వరాదిత్యాదినవగ్రహస్వరూపేభ్యః స్వస్తిపుణ్యాహవాచనమంత్రజపదక్షిణాం మనసోత్సాహపరిమిత హిరణ్యాం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ॥ శ్లో॥ స్తుతౌపుణ్యాహకాలేచ లక్ష్మ్యాఃపుణ్యాస్యవర్ధనం । పరితస్వస్తిభిస్తోత్రైం శుభకర్మాణివర్ధతామ్ ॥ అగ్నిరివశుచిర్భ... దీర్ఘమాయుః । శుభంశుభంశోభనం॥ తతఃనీరాజనమ్॥ ఇతి స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం.

అథ కర్మణః పుణ్యాహవాచనమ్.

ఆచమ్యాఏవంగుణ... ప్రీత్యర్థం తదంగకర్మణఃపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామినమః ఆదౌ నిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామి నమః । పూర్వోక్త ప్రకారేణ గణపతి పూజాం సమాచరేత్ ॥ అథ సోదకం కలశం తండుల తాంబూలంనిధాయావదీపప్రతిష్ఠాప్య। బ్రాహ్మణాన్ప్రార్థయేత్ ॥ కర్మణఃపుణ్యాహంభవంతో బ్రువంతు। పుణ్యాహంకర్మణోఽస్తు। ఏవంత్రిః॥ శ్లో॥ స్వస్తివాక్యావనాశాఖ్యా పుణ్యకల్యాణవృద్ధిదా । వినాయకప్రియానిత్యం త్వాంచస్వస్తింభోబ్రువంతునః॥ కర్మణేస్వస్తిభవంతో బ్రువంతు। స్వస్తికర్మణోఽస్తు॥ ఏవంత్రిః ॥ శ్లో॥ సాగరస్యతుయాశుద్ధి ర్మహాలక్ష్మ్యాదిభిఃకృతా ।

సంపూర్ణపూర్ణచంద్రేయా తామ్యద్ధింభోబ్రువంతునః । కర్మణఋద్ధిం భవంతోబ్రువంతు॥ కర్మఋధ్యతామ్" ఏవంతిని॥ శ్లో॥ పృథివ్యాముద్ధృ తాయాంతు యత్కల్యాణంపురాకృతం । ఋషిభిస్సిద్ధగంధర్వై స్తత్క ల్యాణం బ్రువంతునః॥ యజమానగృహే కల్యాణంభవంతో బ్రువం తు॥ కల్యాణమస్తు॥ శ్లో॥ క్షీరోదధిసముద్భూతా మధ్యమానేమహో దధౌ । విష్ణోశ్చైవప్రియానిత్యం తాంశ్రియంభోబ్రువంతునః॥ యజ మానగృహే శ్రీరస్త్వితిభవంతోబ్రువంతు॥ అస్తుశ్రీః॥ ఋధ్యతామ్ఋ ద్ధిస్సమృద్ధిః॥ ముఖసమ కలశముద్ధరేత్ ॥ కర్మణఃపుణ్యాహ సమృద్ధి రస్తు । వర్ష శతసంపూర్ణమస్తు । గోత్రాభివృద్ధిరస్తు । శివమస్తు । వంశాభివృద్ధిరస్తు । ప్రజాపతిఃప్రియతాం ॥ శ్లో॥ సురాస్త్వామభిషించం తు...సర్వకామార్థసిద్ధయే ॥ అథమార్జనం ॥ శ్రీకాశ్యాంచగయా ప్రయాగహిమవత్కేదారరామేశ్వరాః । శ్రీశైలాదిసమస్తపుష్కర నదీశ్చాహోబిలం కాంచికాం । శ్రీమద్వేంకటకుంభకోణ మధురాం శ్రీరంగసింహాచలా । శ్రీకూర్మంపురుషోత్తమం ప్రతినిధిం స్వక్షేత్ర యోగ్యంఫలమ్॥ ఇమేశ్రియే...శ్రీవర్ధతాం దీర్ఘమాయుః। ప్రాచ్యాం మార్జనంనమః......సంప్రిదదేనమను ॥ అగ్నిరివశుచిర్భ...దీర్ఘ మాయుః ॥ ఆశీర్వాదః ॥

ఇతి కర్మణఃపుణ్యాహవాచనం సమాప్తమ్.

అథ నాందీప్రయోగః.

పత్న్యాసహస్నాత్వా ఆచమ్య । ఏవంగుణే త్యాదిశుభతిథౌ అస్మాకంవృద్ధ్యర్థం...ధర్మార్థ...సిద్ధ్యర్థం సమస్తమంగళావా ప్త్యర్థంమమఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం...శుభకర్మాంగభూతం నాందీ శోభన దేవతాముద్దిశ్య నాందీశోభనదేవతాప్రీత్యర్థం నాందీఆహ్వా నాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః॥ గణేశపూర్వక గౌర్యాది షోడశ బ్రా హ్మ్యాది సప్తచనామభిః మాతౄరావాహ్య ॥ అత్రాదౌమాతృకా పూజావిధిః॥ శ్లో॥ గౌరీపద్మాశచీమేధా సావిత్రీ విజయాజయా । దేవ సేనాస్వధాస్వాహా మాతరోలోకమాతరః ॥ ధృతిః పుష్టిస్తథాతుష్టి

రాత్మనః కులదేవతాః । గణేశేనాధికాహ్యేతా వృద్ధౌపూజ్యాస్తుషోడశ ॥ బ్రాహ్మీమాహేశ్వరీచైవ కౌమారీవైష్ణవీతథా । వారాహీచతథేంద్రాణీ చాముండాసప్తమాతరః ॥ పాత్రేతండులాన్నిధాయః తత్రశోభనదేవతాహ్వానంకుర్యాత్ ॥ గౌరీమావాహయామి॥పద్మామావాహయామి॥ శచీమావాహయామి॥ మేధామావాహయామి॥ సావిత్రీమావాహయామి॥ విజయామావాహయామి॥ జయామావాహయామి॥ దేవసేనామావాహయామి॥ స్వధామావాహయామి॥ స్వాహామావాహయామి॥ మాతృదేవతామావాహయామి॥ లోకమాతృదేవతామా + మి॥ ధృతీమా + మి॥ పుష్టీమా + మి॥ తుష్టీమా + మి॥ కులదేవతామా + మి॥ గణేశమా + మి॥ బ్రాహ్మీమా + మి॥ మాహేశ్వరీమా + మి॥ కౌమారీమా + మి॥ వైష్ణవీమా + మి॥ వారాహీమా + మి॥ ఇంద్రాణీమా + మి॥ అథషోడశోపచారై రభ్యర్చ్య ॥

యజమానస్యకుడ్యే పంచసప్తవాఘృతేన ధారాఃకృత్వా॥వసోర్ధారాదేవతాభ్యోనమః । ఇతిషోడశోపచారై రభ్యర్చ్య॥

(గోడపైఘృతముచేనైదుగాని ఏడుగానిధారలుగానుంచివసోర్ధారాదేవతాభ్యోనమః అని ఆహ్వానముచేసి షోడశోపచారములచే పూజ చేయవలెననుట.) ఇది ప్రాచీనశిష్టాచారము.

అథ నందిన్యాది దేవతాహ్వానమ్.

నందిని అనఁగ స్వర్గధేనువులలోనొకటియని చెప్పఁబడుచున్నది. ఆచమ్య ... ఏవంగుణ ... ప్రీత్యర్థం ... అస్యాఃకుమార్యాఃఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం నందిన్యాది పంచదేవతాహ్వానం కరిష్యామినమః ॥ వంశపాత్రేతండులాన్నిధాయ॥ అత్రపంచరేఖాఃలిఖిత్వా ॥ నందినిమావాహయామి॥ నలినిమావాహయామి॥ మైత్రీమావాహయామి॥ ఉమామావాహయామి॥ పశువర్ధినీమావాహయామి॥

ఇతి పంచశోభనదేవతాః సంస్థాప్య ॥ శస్త్రీ=అనఁగా ఆయుధమందు భగవతీమావాహయామి॥ ఏతాశ్శోభనదేవతాః మమగృహేవసంతు ॥ మాంరక్షంతు ॥ యజమానగంరక్షంతు ॥ షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య ॥ ఇతి నంద్యాదిదేవతాహ్వానం సమాప్తమ్.

ఇతి కుడ్యే ముహూర్తలిఖితక్రమవిధిః.

యథా (శ్రీగణేశాయనమః । ఇష్టదేవతాభ్యో నమః ॥ స్వస్తిశ్రీ) ముహూర్త కాల వర్ష మాస పక్ష తిథి వార నక్షత్ర లగ్న ఘటికా దులను గోడపై లిఖింపవలెను. పిమ్మట వధూవరులయొక్క నామము లనులిఖించి తదుపరి కులదేవతలను పూజింపఁదగును.

వివాహే శచీపూజా.

ఆచమ్య ... ర్థం శచీపూజాంకరిష్యామినమః ॥ శ్లో॥ పతివ్రతే మహాభాగే దేవేంద్రప్రియభామినీ వివాహేభాగ్యమారోగ్యం శ్రియం పుత్రాంశ్చదేహిమే॥ ఇతిశచీప్రార్థనం అథషోడశోపచారైరభ్యర్చ్య॥ (ఈశచీపూజా వివాహంబున చేయవలెను అంకురారోపణము మొదలగు విషయములన్నియును ముందు వ్రాయుచున్నాడను.)

అథ నాందీసమారాధనమ్.

అథ నాందీ వృద్ధప్రపితామహీ వృద్ధపితామహీ వృద్ధమాతరః ...గోత్రాః నాందీముఖాః నాందీ। నాందీ వృద్ధప్రపితామహా వృద్ధ పితామహా వృద్ధపితరః... గోత్రాః నాందీముఖాః నాందీ ॥ నాందీ మాతామహా మాతుఃపితామహా మాతుఃప్రపితామహాః పత్నీసమేతాః ...గోత్రాః నాందీముఖాః నాందీ ॥ నాందీ ఉభాభ్యా ముఖాభ్యాం సత్యవసుసంజ్ఞకవిశ్వేదేవాంశ్చ ఆమద్రవ్యేణ హిరణ్యద్రవ్యేణవాఽద్య తోషయిష్యే ॥ బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తిహిరణ్యందద్యాత్ అత్ర దేవతానుమోదనార్థ మిడావాచనంకరిష్యామినమః ॥

శ్లో॥ ఇడాదేవీసరస్వతీ శోభనే శుభదాయినీ। బ్రాహ్మ్యాది మాతృకానాంచ మోదయేత్సర్వదేవతాః ॥ ఏతా శ్శోభనదేవతాః మమగృహేవసంతుమాంరక్షంతు॥ ఏవంబ్రూ॥ శోభనం శోభనం శోభ నం॥ అనయాపూజయా నాందీశోభనదేవతా స్సుప్రీతా స్సుప్రసన్నా వరదాభవంతు॥ శ్లో॥ పృథివ్యాం సర్వభూతాని సాగరాస్సర్వదేవతాః। నాందీద్రవ్యంగృహీష్యామో కరిష్యేకర్మసిద్ధయే ॥

ఇతి నాందీప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథనాందీవిధిః.

శ్లో॥ మాతాపితామహీచైవ తథైవప్రపితామహీ। పితాపితామహశ్చైవ తథైవప్రపితామహః॥ మాతామహస్సపత్నీకా విశ్వేదేవాస్తనంతరం। ఏతేరక్షంతునఃప్రీతాః ప్రయచ్ఛంత్విహ మంగళమ్॥ శంఖః॥ దక్షస్యదుహితాసాధ్వీ విశ్వానామప్రకీర్తితా। తస్యాఃపుత్రామహావీర్యా విశ్వేదేవాస్త్రయోదశ॥ ఇష్టిశ్రాద్ధేదక్షక్రతూ సంకీర్త్యావైశ్వదేవకా। నాందీముఖేసత్యవసూ సాపిండ్యేకాలకామకౌ। పురూరవార్ద్రవౌచైతౌ పార్వణే సముదాహృతౌ॥ హేమశ్రాద్ధేధురులోచనౌ తీర్థేధురివిలోచనౌ। ఏకోద్దిష్టేరుద్రసంజ్ఞౌ విశ్వేదేవాస్త్రయోదశ॥ సూత్రార్థసంగ్రహకారః॥ వివాహేకన్యకాయాశ్చ వరస్యైవగృహేపిచ। నాందీశ్రాద్ధంహిపూర్వేద్యుః కర్తవ్యంస్మృతిశాసనాత్॥ మాతుఃశ్రాద్ధంతుపూర్వంస్యాత్పితౄణాంతదనంతరం। తతోమాతామహాదీనాం వృద్ధౌశ్రాద్ధత్రయంస్మృతం॥ అత్రకాలనియమః॥ గర్గః॥ మాతుశ్శ్రాద్ధంతుపూర్వేద్యుః కర్మాహనితుపైతృకం। మాతామహ్యాంచోత్తరేద్యుర్వృద్ధౌశ్రాద్ధత్రయంస్మృతం॥ ఏతచ్చసతిసామర్థ్యే వేదితవ్యం॥ అసామర్థ్యేత్వేకస్మిన్నేవదివసే వృద్ధౌకాలత్రయే శ్రాద్ధత్రయమభిహితమ్॥ కాలచంద్రికాయాంశాతాతపః॥ పూర్వాహ్ణేమాతృకంశ్రాద్ధం మధ్యాహ్నేపైతృకంతథా। తతోమాతామహానాంచ వృద్ధౌశ్రాద్ధత్రయంస్మృతమితి॥ తత్రాప్యసామర్థ్యే సఏవాహ॥ శ్లో॥ పృథగ్దినేష్వశక్తశ్చే దేకస్మిన్నేవవాసరే। శ్రాద్ధత్రయంప్రకుర్వీత వైశ్వదేవంతుతాంత్రికమితి॥ మనురపి॥ శ్లో॥ అలాభేభిన్నకాలానాం నాందీశ్రాద్ధత్రయంబుధః। పూర్వేద్యురైవప్రకుర్వీత పూర్వాహ్ణే మాతృపూర్వకమితి సూత్రార్థసంగ్రహకారః॥ నాందీముఖేవివాహేచ ప్రపితామహపూర్వకం। అపిజీవత్పితానాందీ శ్రాద్ధంకుర్యాచ్ఛుభాగమే॥ పితుశ్చప్రపితామహ్యా దుద్దిశ్యతుయథావిధి। ఏభ్యఏవపితాదద్యా త్తేభ్యోదద్యాత్స్వయంసుతః॥ జీవమానేపిపితరి నాందీశ్రాద్ధంప్రసజ్యతే॥ నాందీముఖేకర్మణిసంప్రవృత్తే పితర్యతోజీవతియస్యపుంసః। యేభ్యశ్చదద్యాత్స్వపితాస్వయంచ తేభ్యశ్చదద్యాదితిశాస్త్రసిద్ధమ్॥ నాందీశ్రాద్ధం స్వయం

కుర్యాదిత్యన్నే ద్వితీయవివాహాదిషుపుత్రైః స్వయమేవ నాందీశ్రాద్ధం కుర్యాదిత్యుక్తం భవతి । ఉక్తంచ కాలచంద్రికాయాం ॥ శ్లో॥ నాందీశ్రాద్ధంపితాకుర్యా త్పుత్రీపుత్రవివాహయోః । ఉత్తరేషువివాహేషు స్వయంకుర్యాత్తునాందికమితి ॥ తత్కథంకుర్యాదిత్యపేక్షాయాం గంగాభట్టీయేశాతాతపః ॥ శ్లో॥ నాందీశ్రాద్ధంపితాకుర్యా దాద్యేపాణిగ్రహేబుధః । అతఊర్ధ్వంసుతఃకుర్యా దేభ్యఏవేత్యసావితి ॥ సూత్రార్థసంగ్రహకారః ॥ సత్యాంమాతరిజీవంత్యాం శేషవర్గాన్సమర్చయేత్ । (మాతా) మాతామహౌసతౌ జీవంతౌపితరంయజేత్ ॥ ప్రయోగపారిజాతే ॥ జీవమానేమాతృవర్గే మాతామహ్యాదివర్జయేత్ । షట్పిండవిధినాకుర్యా త్తీర్థశ్రాద్ధేమహాలయే ॥ పిత్రాదిజీవనేవిష్ణుః ॥ పితరిజీవతి యశ్శ్రాద్ధంకుర్యాత్ ; యేషాంపితాతేషాంకుర్యాత్ ॥ పితరిపితామహేచజీవతి యేషాంపితామహస్తేషాం కుర్యాత్ ॥ పితరిపితామహే ప్రపితామహేచ జీవతి నైవకుర్యాత్ ॥ ఏకద్విత్రిజీవనే పూర్వవదేవేత్యర్థః త్రిషుజీవత్సు నైవకుర్యా దితిపరిశిష్టే ॥ సూత్రార్థసంగ్రహకారః॥ శ్లో॥ అసగోత్రస్సగోత్రోవా యఆచార్యఉపాయనే । సతూపనేయపిత్రాదీ నుద్దిశ్యాఽభ్యుదయంచరేత్ ॥ కన్యకాయామయంమార్గో మునిభిఃపరికీర్తితః ॥ ఇత్యుక్తం యాజ్ఞవల్క్యవ్యాఘ్రవసిష్ఠవృద్ధైః పురాతనైః ॥ తస్మాద్దౌహిత్రకృత పుత్రికాత్మజామాతామహస్యాఖిలరిక్థహారిణః ॥ తథాఽసురోద్వాహిత కన్యకాత్మజాస్సర్వాశ్రాద్ధకృత్యే హ్యధికారిణస్త్రయః ॥ వృద్ధౌగయాయాంచ మహాలయేకురుక్షేత్ర ప్రయాగాద్యఖిలేషుకర్మసు । మాతామహశ్రాద్ధ ఇమేఽధికారిణో భవంత్యమాది వ్యపినేతరేనదేతి ॥ కించ ॥ స్మృత్యర్థసారే ॥ స్వపితృభ్యః పితాదద్యా త్సుతసంస్కారకర్మసు । యావద్వివాహంపుత్రస్య తావదేవహితత్పితా । నాందీశ్రాద్ధేపితాకుర్యా దాద్యేపాణిగ్రహేబుధః అథఊర్ధ్వంసుతః కుర్యాత్పితౄణాం తద్ధివైపితుః ॥ నాందీముఖేకర్మణిసంప్రవృత్తే పితర్యతోజీవతి యస్యపుంసః । యేషాంచకుర్యా దితిశాస్త్రసిద్ధమ్ ॥ యథాజీవత్పితానాందీ శ్రాద్ధంకుర్యాద్విధానతః॥ పిత్రోర్మాతామహాదీనా మేషధర్మస్సనాతనః ॥ హేమాద్రౌ ॥ శ్లో॥ నాందీ

ముఖేవివాహేచ ప్రపితామహపూర్వకమ్ । నామసంకీర్తయేద్విద్వాన్
అన్యత్రపితృపూర్వకమ్ ॥ కోకిలమతానుసారిణాంతు మాతృమాతా
మహ ప్రమాతామహ ఇతిమాతామహేన మాతృశ్రాద్ధం తదాపా
ర్వణద్వయమేవ ॥ తత్ప్రమాణం నిర్ణయసింధౌజ్ఞేయమ్ ॥
ఇతి నాందీవిధి స్సమాప్తః.

అథ చతుష్పాత్రప్రయోగః.

ఆచమ్య ... ఏవంగుణ ... ప్రీత్యర్థం ... హోమంకరిష్యామినమః
హోమార్థం ఋత్విగ్వరణందద్యాత్ ॥ తతఃఅగ్నిప్రతిష్ఠాపనాదిప్రయో
గం ఆచార్యఃకుర్యాత్ । యథా ॥ ఆదౌభూమిం సమ్మృజ్య ॥

శ్లో ॥ ప్రాచీః పూర్వముదక్సంస్థం దక్షిణారంభమాలిఖేత్ ।
అథోదీచీః పురస్సంస్థం పశ్చిమారంభమాలిఖేత్ ॥ ఇతి స్థండిలేదర్భా
భ్యాముల్లిఖ్య। తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యామినమః ।

శ్లో ॥ మహాతేజంస్వర్ణవర్ణం తేజోవంతంహుతాశనమ్ ।
ద్విశక్తిమహితందేవం మండలేశాననంస్థితమ్ ॥ ఇత్యగ్నింప్రతిష్ఠాప్య ॥
తదగ్నింప్రజ్వాల్య॥ శ్లో॥ఏహ్యగ్నేఇహలోకేచ ఇంద్రాదిశ్చాలనంస్థితాః।
జ్వలితంసప్తజిహ్వానాం త్వచోవర్ణంహుతాశనమ్ ॥ తతఃధ్యానమ్ ॥
శ్లో ॥ సప్తజిహ్వాఃద్విశీర్షశ్చ మేషారూఢస్తథైవచ । శక్తిద్వయసమే
తశ్చ విశ్వమూర్తిహుతాశనః॥ త్రయస్త్రింశతిదేవాశ్చ త్వన్ముఖేతృప్తి
మానసాః। ప్రార్థనాంమనసావందే క్షిప్రంమేసంప్రసాదయ ॥ ప్రాఙ్ము
ఖాఽగ్నే మమాఽభిముఖోభవ - సుముఖోభవ - సుప్రసన్నోభవ -
వరదోభవ - అథజలేనసంప్రోక్ష్య - అగ్నింపరిసమూహ్య, అలం
కృత్య, అగ్నయేనమః, వహ్నయేనమః. వీతిహోత్రాయనమ, ధనం
జయాయనమః, జాతవేదసేనమః, తనూనపదేనమః, దేవప్రియాయ
నమః, శ్రీయజ్ఞపురుషాయనమః, తతః పరిస్తరణాదికం కుర్యాత్ ॥
పూర్వపరిస్తరణంనమః, దక్షిణ...నమః, పశ్చిమ...నమః, ఉత్తర
...నమః, అగ్నిముత్తరదేశే ఉపరిపరిస్తరణంనమః చత్వారిపాత్రాణి
ప్రయునక్తియథాదర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీంస్రువమితి । ద్వాదర్భా

పవిత్రేకృత్వా । హస్తేనజలముపస్పృశ్య । సపవిత్రైరద్భిరనుమృజ్య । ప్రోక్షణపాత్రమాదాయ, ప్రోక్ష్య, తత్పాత్రేఅక్షతాన్నిక్షిప్య, జలేనాపూర్య-పాత్రేఉత్పవనంకృత్వా॥ ప్రోక్షణపాత్రస్థితజలేన ఇతరపాత్రాణి సంప్రోక్ష్య, పాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వా త్రిఃప్రోక్ష్య ఆజ్యపాత్రమాదాయ-ఆజ్యంనిధాయ-స్థండిలస్యఉత్తరభాగస్థిత అంగారాన్నిరూహ్య-అగ్నింపరిజ్వాల్య - ద్వాదర్భాగ్రౌపరిచ్ఛిద్య - ప్రక్షాళ్య - ఆజ్యే ప్రత్యస్య - త్రిఃపర్యగ్నికరణంకృత్వా - ఘృతపాత్రంనీత్వా - అంగారాన్నివోహ్య-ఆజ్యపాత్రే ఉత్పవనంకృత్వా॥ పవిత్రగ్రంథింవిస్రస్య - ప్రక్షాళ్య - అగ్నౌప్రహరతి - హోమపాత్రే ప్రక్షాళ్య - అగ్నౌప్రతితప్య - పునఃప్రతితప్య - ప్రోక్ష్య-నిధాయ-ద్వాదర్భౌఅగ్నౌప్రహరతి॥ పూర్వపరిషేచనంనమః । దక్షిణ...నమః, పశ్చిమ...నమః, ఉత్తర ...నమః॥ అథఏతత్కర్మానుసారేణ హోమంసమాచరేత్ । తతః ఉదీచ్యాంగపూజాం కరిష్యామినమః । షోడశోప...మః॥అథప్రదక్షిణం॥ శ్లో॥ నమస్తేయజ్ఞ...నమోస్తుతే ॥ శ్లో॥ భూతింభూతకరీపవిత్రజననీ పాపంచవిధ్వంసినీ । చిత్తానందకరీ యశస్సుఖకరీ సర్వార్థసంపత్కరీ । రక్షోభూతపిశాచ రాక్షసమహారక్షైక సంత్రాసినీ । తేజోరాజ్యవిశేష పుణ్యజననీ భూతిస్సదాధార్యతామ్ ॥ ఇతిహోమభస్మధారణమ్ ।

ఇతి చతుష్పాత్రప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ షట్పాత్రప్రయోగః.

ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం...హోమంకరిష్యామినమః॥ హోమార్థం ఋత్విగ్వరణందద్యాత్ । తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాపనాది ప్రయోగం ఆచార్యఃకుర్యాత్ । యథా॥ ఆదౌభూమిసంమృజ్య ।

శ్లో॥ ప్రాచీః పూర్వముదక్సంస్థం దక్షిణారంభమాలిఖేత్ । అథోదీచీఃపురస్సంస్థం పశ్చిమారంభమాలిఖేత్॥ ఇతిస్థండిలేదర్భాభ్యాముల్లిఖ్య । తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యామినమః ।

శ్లో॥ మహాతేజం స్వర్ణవర్ణం తేజోవంతం హుతాశనమ్ । ద్విశక్తి మహితం దేవం మండలేశాన సంస్థితమ్ । ఇత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య॥ తదగ్నిం ప్రజ్వాల్య॥ శ్లో॥. ఏహ్యగ్నే ఇహ లోకే చ ఇంద్రాదిదిక్పాలసంస్థితాః। జ్వలితః సప్తజిహ్వానాం త్వచోవర్ణం హుతాశనమ్ ॥ తతః ధ్యానమ్ ॥

శ్లో॥ సప్తజిహ్వః ద్విశీర్షశ్చ మేషారూఢ స్తథైవ చ । శక్తిద్వయ సమేతశ్చ విశ్వమూర్తి హుతాశనః॥ త్రయస్త్రింశతి దేవాశ్చ త్వన్ముఖే తృప్తిమానసాః । ప్రార్థనాం మనసా వందే క్షిప్రం మే సంప్రసాదయ॥ ప్రాఙ్ముఖాఽగ్నే మమాఽభిముఖో భవ, సుముఖో భవ, సుప్రసన్నో భవ, వరదో భవ, అథ జలేన సంప్రోక్ష్య, అగ్నిం పరిసమూహ్య॥ అలంకృత్య. అగ్నయే నమః, వహ్నయే నమః, వీతిహోత్రాయ నమః, ధనంజయాయ నమః, జాతవేదసే నమః, తనూనపాదే నమః, దేవప్రియాయ నమః, శ్రీయజ్ఞపురుషాయ నమః, పూర్వపరిస్తరణం నమః, దక్షిణపరిస్తరణం నమః, పశ్చిమపరిస్తరణం నమః, ఉత్తరపరిస్తరణం నమః, అగ్నిముత్తర దేశే ఉపరిపరిస్తరణం నమః, తత్రిదర్వీం । ఆజ్యపాత్రం । ప్రోక్షణపాత్రం । ప్రణీతాపాత్రం । ఇధ్మా । ఇతరదర్వీః ఇతి షట్పాత్రాణి నిధాయ, ద్వాదర్భాభ్యాం పవిత్రే కృత్వా॥ హస్తేన జలముపస్పృశ్య ॥ పవిత్రం అద్భిరనుమృజ్య॥ ప్రోక్షణపాత్రమాదాయ" ప్రోక్ష్య॥ తత్పాత్రే అక్షతాన్నిక్షిప్య॥ జలేనాపూర్య॥ పాత్రే ఉత్పవనం కృత్వా॥ ప్రోక్షణపాత్రస్థితజలేన ఇతర పాత్రాణి సంప్రోక్ష్య । పాత్రాణ్యుత్తానాని కృత్వా ॥ ఇధ్మంచ విస్రస్య॥ ప్రోక్షణపాత్రం దక్షిణభాగే సంస్థాప్య॥ పూర్ణపాత్రమాదాయ, తత్పాత్రే అక్షతాన్నిక్షిప్య । జలేనాపూర్య ॥ ఉత్పవనం కృత్వా॥ ప్రాగ్భాగే తండులోపరి నిధాయ। గంధాక్షతైస్సహ పురోహితం సంపూజ్య॥ ఆజ్యపాత్రమాదాయ । ఆజ్యం నిధాయ॥ స్థండిలస్య ఉత్తరభాగస్థిత అంగారాన్నిరూహ్య॥ అగ్నిం ప్రజ్వాల్య, ద్వాదర్భాగ్రా ప్రచ్ఛిద్య, ప్రక్షాళ్య, ఆజ్యే ప్రత్యస్య। త్రిః పర్యగ్నికరణం కృత్వా॥ ఘృతపాత్రం సీత్వా॥ అంగారాన్ విస్రస్య॥ ఆజ్యపాత్రే ఉత్పవనం కృత్వా॥ పవిత్రగ్రంథిం విస్రస్య। ప్రక్షాళ్య అగ్నౌ ప్రహరతి, ద్వాపాత్రే అగ్నౌ ప్రతితప్య॥ ప్రక్షాళ్య పునః ప్రతితప్య॥ ప్రోక్ష్య నిధాయ॥ తౌ దర్భౌ అగ్నౌ ప్రహరతి॥ తతః ఇధ్మమాదాయ,

త్రీఃపరిధిం ప్రత్యేకం పశ్చిమదక్షిణోత్తరేషునిధాయ ॥ శ్లో॥ భూతప్రేత పిశాచాద్యా రాక్షసాః ఘ్నకారిణః । రక్షణార్థంక్రియామత్రి సమిధం దిక్తుఃక్షిపేత్ ॥ అగ్నిసంరక్షణార్థం ప్రాగ్దేశే ద్వౌసమిధౌనిధాయ ॥ పూర్వ్యపరిషేచనంనమః, దక్షిణ...పశ్చిమ...ఉత్తర...నమః ॥ తతః ఇధ్మపూజాంకరిష్యామినమః ॥ శ్లో॥ మత్కర్మసఫలంకుర్యాత్ పావకో దేవహవ్యవాట్ । సర్వదాశుచిరవ్యగ్రా మేహారూథస్తుపావకః॥ ఆజ్యం సమిద్భిస్సహఅగ్నౌనిధాయ, అస్మిన్...ముహూర్తోస్తు॥ వాయవ్యాది ఆగ్నేయ పర్యంతం నైఋత్యాది ఈశాన్య పర్యంతం ఆజ్యధారాం హుత్వా, ప్రణమముఖాహుతిః ॥ శ్లో॥ వనస్పతే మహీజాత సర్వాభీష్ట ఫలప్రద । జుహోమ్యద్యైవ తేప్రీత్యై ఆజ్యాదిభిరతంద్రితః ॥ వనస్పత యేనమః। ద్వితీయముఖాహుతిః॥ శ్లో॥ సర్వప్రాణిహితాకార వారిణా తండులేఃహి । గృహీష్యామిమయాదత్తం సంగ్రీహాశహుతాశనః ॥ అగ్నయేనమః ॥ అథ ఏతత్కర్మానుసారేణ హోమంసమాపయేత్ । తతః ప్రాగాది పరిషేచనాంతం కృత్వా ॥

అథ స్విష్టకృద్ధోమః.

శ్లో॥ మంత్రిమధ్యే క్రియామధ్యే ప్రీతిహోత్రి హుతాశన । క్షమస్వవరదోదేవ శేషేణాహుతికంవహ ॥ అగ్నయేనమః॥ శ్లో॥ సర్వ కామసమృద్ధ్యర్థం సర్వాభీష్టప్రదాయక । క్రియామంత్రిసమృద్ధ్యర్థం శేషేణాహుతికంవహ ॥ అగ్నయేస్విష్టకృతేనమః ॥ అథ ఇధ్మసన్నహ నాన్యద్భిస్సగ్ స్ప్రశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి ॥ శ్లో॥ పృథివ్యాదిషుభూతాని తుష్ట్యర్థంపావకోనలః । వేదిపూర్ణేనహోమేన దత్తమాజ్యంసమర్పయ। రుద్రాయనమః ॥ జలముపస్ప్రశ్య, కర్మసమృద్ధ్యర్థం కేశవాదిహోమం కరిష్యామినమః॥ కేశవాయనమః। నారాయణాయనమః। మాధవాయ నమః। గోవిందాయనమః। విష్ణవేనమః। మధుసూదనాయనమః। త్రివిక్ర మాయనమః । వామనాయనమః । శ్రీధరాయనమః । హృషీకేశాయ నమః। పద్మనాభాయనమః। దామోదరాయనమః। సంకర్షణాయనమః। వాసుదేవాయనమః । ప్రద్యుమ్నాయనమః । అనిరుద్ధాయనమః। పురు షోత్తమాయనమః। అధోక్షజాయనమః । నారసింహాయనమః । అచ్యు

తాయనమః। జనార్దనాయనమః । ఉపేంద్రాయనమః । హరయేనమః శ్రీకృష్ణాయనమః। అగ్నయేనమః । వాయవేనమః । సూర్యాయనమః। ప్రాగ్దేశస్థితద్వాసమిధౌ అగ్నౌప్రహరతి, తదితరాణివిసృజేత్ ॥ అస్మిన్ కర్మణి మంత్రవిపర్యాసః తంత్రవిపర్యాస। కాలవిపర్యాస। కర్మవిపర్యాస। సమస్తదోషనిర్హారణార్థం విశేషాజ్యాహుతిం కరిష్యామినమః। అగ్నయే నమః । అగ్నీవరుణాభ్యాంనమః । ఇంద్రాయనమః । శ్రీవిష్ణవేనమః । త్ర్యంబకాయనమః । ఇంద్రాదిదేవతాభ్యోనమః । వస్వగ్నిభ్యాంనమః। ప్రజాపతయేనమః॥ ప్రాగాదిపరిషేచనంకృత్వా॥ పూర్ణపాత్రమాదాయ॥ శ్లో॥ సురాస్త్వామభిషించంతు... సర్వకామార్థసిద్ధయే॥ అక్షతాచ్ఛిరసి ధారయేత్ ॥ తతః బ్రహ్మాణంపూజయామి॥ యథాశక్తిదక్షిణాం ఆచార్యాయదద్యాత్। ఏతత్ఫలంపరమేశ్వరార్పణమస్తు। యస్యస్మృత్యాచ ...పరిపూర్ణంతదస్తుతే ॥ తతః ఉదీచ్యాంగపూజాం కరిష్యామినమః॥ షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి ॥ అథ ప్రదక్షిణం॥ శ్లో॥ నమస్తే యజ్ఞభోక్త్రేచ నమస్తే హవ్యవాహన । నమస్తే వీతిహోత్రాయ సప్తజిహ్వాయతేనమః॥ గోవిందపుండరీకాక్ష యజ్ఞేశాచ్యుతమాధవ। రామ కృష్ణహృషీకేశ నారాయణనమోస్తుతే ॥ స్థాణుశ్శంభుఃశివశ్శూలీ శర్వ ఈశానశంకరః । పినాకీచంద్రచూడశ్చ సదాశివనమోస్తుతే ॥ ప్రమాదాత్కుర్వతాంకర్మ ప్రచ్యవేతాధ్వరేయది। స్మరణాదేవతద్విష్ణోః సంపూర్ణంస్యాదితిస్మృతిః ॥ విష్ణు ర్విష్ణు ర్విష్ణుః ॥

ఇతి షట్పాత్రప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథ గర్భాధానమ్.

శ్లో॥ షోడశర్తుర్నిశాస్త్రీణాం తస్మిన్యుగ్మాసుసంవిశేత్ । శుభేహనిచకల్యాణే నక్షత్రేప్రాణసంయుమః ॥ శ్లో॥ ఋతుస్వాభావికః స్త్రీణాం రాత్రయష్షోడశస్మృతాః । చతుర్భిరితరైస్సార్థం మహోభిస్సద్విగర్హితైః తాసామాద్యాశ్చతస్రస్తు నింద్యాఏకాదశీచయా । త్రయోదశీచ శేషాస్తు ప్రశస్తాదశరాత్రయః ॥ ఇతిమనువచనాత్ ॥ ఋతుస్నా

తాయాం భార్యాయాం శుభేహనిరాత్రౌ శుభలగ్నే గర్భాధాన మితి కర్తవ్యం ॥

బ్రాహ్మణాన్ప్రార్థయేత్ । పత్న్యాసహ ఆచమ్య... ఏవంగుణ ...శుభతిథౌ మమ భార్యాయాః ప్రథమగర్భాది సర్వగర్భశుద్ధ్యర్థం గర్భాధానాఖ్యంకర్మ కరిష్యమాణః... మహాజనైస్సహ కర్మణః పుణ్యాహవాచనంకరిష్యామినమః॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః। గణాధిపతి పూజాంకృత్వా । తతః కర్మణః పుణ్యాహం కుర్యాత్ । కర్మణః పుణ్యాహం భవంతో బ్రువంత్విత్యాది పత్నీమార్జనాంతం కుర్యాత్। తతః వధూవరయోః నూతన వస్త్రాలంకారాది ధారయేత్ ॥ పునః ఆచమ్య ఏవంగుణ...శుభతిథౌ దంపత్యోఃఆయుర్బలాభివృద్ధ్యర్థం అస్యాంభార్యాయాంప్రథమగర్భాది సర్వగర్భశుద్ధ్యర్థం గర్భాధానాఖ్యంకర్మ కరిష్యామినమః॥ అథశ్రీలక్ష్మీనారాయణపూజాంచకృత్వా । ఉత్తరో వరః ॥ అథ నారికేళఫలపుష్ప తాంబూల దక్షిణాదికంగృహీత్వా॥ ఆరుహ్యోరుమథాపి బాహుయుగళం సమ్యక్పరిష్వజ్యచ । ప్రాప్యైనాం నిజశక్తితస్తదుపరి క్రీడాంచకృత్వాంశుభాం ॥ రేతస్సించనిజంతదాభవతు తద్గర్భంప్రియాయాశ్చతే। విష్ణుస్త్రిభువనేశ్వరోవిదధతాం గర్భశచీనాయకః ॥ సౌభాగ్యంధనధాన్యవృద్ధిమతులాం త్వష్టాశతంచాయుషః । సౌందర్యంచసుమంగళీత్వ మచలాం గౌరీపతిస్సంపదం। సర్వేదేవగణాదికంతుశతతం మాంగల్యవృద్ధిం వరాం । పూర్ణేమాస దశేప్రసోష్యతిశుభం పుత్రం గుణాలంకృతం ॥ విష్ణుస్తంజగదీశ్వరోవిదధతాం సంజాతపూర్ణాయుషం । పుత్రాన్ భద్రగుణాన్ దదాతుపునర ప్యన్యోన్యమద్వేషిణః । సంపన్నార్థసమూహశోభితమహా గేహంత్సుపుత్రైర్యుతాన్ । పౌత్రైశ్చాపితథా ప్రపౌత్రనివహై ర్యుక్తానమాత్యైస్తథా ॥ రాజ్యాంగైర్గజయూథవాజి సుభగైస్సంపూర్ణదుర్గాన్ బహూన్ । ధర్మజ్ఞాన్ బహుశాస్త్రవృత్తికలితాన్ శ్రీవిష్ణుభక్తానపి ॥ రాజ్యంయచ్ఛతు వృత్రహాధరణిజయా సీతా మనో నాయకః । సౌభాగ్యం జగదీశ్వరో గుణనిధి శ్రీచంద్రచూడస్సదా ॥ ధాన్యంచాపిపశూననంతధనదో యక్షేశ్వరోయచ్ఛతు । శ్రీమాన్ సర్వ

జనప్రియోవిదధతాం దీర్ఘాయుష్యంవాబ్జజః॥ పత్నీమభిమంత్ర్య॥ యథా
స్థానముపవిశ్య॥ గర్భాధానముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు॥ సూర్యా
దీనాం...రస్తు॥ ఏవంగుణ...ర్థం ఫలప్రదానానికరిష్యామినమః ॥ శ్లో॥
ఫలంమనోరథఫలం ఫలదాదిసదానృణాం। పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థ మత
శ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణప్రీత్యర్థం ఇదంఫలం సతాం
బూలం సదక్షిణాకం శ్రీలక్ష్మీనారాయణప్రీతయే తుభ్యమహంసంప్ర
దదేనమమ॥ ఏవంఫలదానాని బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్ ॥ ఇదంఫలదానే
...రస్తు॥ తతఃఆశీర్వాదః॥ అథ అశ్వగంధ్యారసం దూర్వారసం భార్యా
దక్షిణనాసాయామభిషేచయేత్ ॥ అశ్వగంధమనగా— పిల్లివేంద్రరస
మును ధూర్వాలరసమును భార్యయొక్క ముక్కు కుడిచెరమలో కొం
చెమువిడువవలెనని కమలాకరస్మృతియందున్నది ॥ నీరాజితాన్సూర్యం
నమస్కుర్యాత్ ।తతోరాత్రౌశయ్యాయాం విష్ణవేనమః। ఏవంత్వష్ట్రే
నమః ప్రజాపతయేనమః । ధాత్రేనమః। సినీవాల్యైనమః । సరస్వత్యై
నమః।అశ్విభ్యాంనమః।పర్జన్యాయనమః ఇతిస్త్రీయోనిమభిమృశ్యతయా
సహసంభోగంకుర్యాత్ । గర్భందేహిఇతిభర్తృర్వాక్యం॥ ఋతౌస్నానం
కుర్యాత్ । స్త్రియాఃసస్నానం। అఋతౌమూత్రవచ్చాచామనమితి ॥

గర్భాధాన ప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ పుంసవనమ్.

వ్యక్తేగర్భే తృతీయేమాసి శుభతిథౌ పుష్యనక్షత్రే పుంనక్ష
త్రేషు పత్న్యాః పుంసవనం కర్మకరిష్యామి ఇతిసంకల్ప్య పూర్వేద్యు
రాభ్యుదయికంకృత్వా పరేద్యుర్దంపతీ మంగళస్నాతౌభూత్వా ఆచమ్య
ఏవం...తిథౌఅస్యాం మమభార్యాయాం జనిష్యమాణగర్భస్యపుంరూప
తాప్రాప్త్యర్థం బీజగర్భసముద్భవైనోనిబర్హణార్థం పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం
గర్భస్థపిండశుద్ధ్యర్థం పుంసవనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః తదాదౌశుద్ధ్య
ర్థం...సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామినమః ఆదౌ నిర్విఘ్నేన
పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః । గణాధి
పతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వా, ఏవంగుణేత్యాది శుభతిథౌ
మమ పత్న్యాః ప్రథమగర్భ సంస్కారద్వారా సర్వగర్భ సంస్కారార్థం

పుంసవనాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః । ఇతిసంకల్ప్య - వధూం దక్షి
ణత ఉపవేశ్య స్వయముత్తరతః - ఉపవిశ్య ॥ పునః ఆచమ్య...ధర్మ
పత్నీ సమేతస్య మమపుంసవనాంగ శ్రేయోర్థయోః రక్షార్థంరక్షాబంధ
నం కరిష్యామినమః ॥ శ్లో ॥ బధ్నామివామహస్తేచ పంచసూత్రంచ
కంకణం।పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం స్త్రీణాంసౌభాగ్యవర్ధనం॥ బధ్నామి
దక్షిణేహస్తే నవసూత్రంచకంకణం । పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం పురు
షస్య సుఖప్రదం ॥ రక్షాబంధన ముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు ॥
అత్రహోమవిషయో వైకల్పికః । తత్కరణే - ఏవంగుణేత్యాది శుభ
తిథౌ అస్యాః మమభార్యాయాః - గర్భస్థ పిండశుద్ధ్యర్థం పుంసవన
హోమం కరిష్యామినమః । బ్రాహ్మణైస్సహ స్థండిలో ల్లేఖనాద్యగ్ని
ప్రతిష్ఠాపనాంతం కుర్యాత్ - షట్పాత్రప్రయోగః॥ శ్లో॥ ఫలద్వయేన
సంయుతం వటాంకురంద్రుషత్సుతౌ । సుపాయనాయ వస్త్రకం క్షిపే
త్సహైవపుంసవే ॥ తతః అగ్నిం ప్రజ్వాల్య । గోధూమ తండులాజ్యేన
గుడపయసాసహ మిశ్రయిత్వా ॥ అథ సూర్యాది నవగ్రహహోమం
కుర్యాత్ ॥ అథ కేశవాదిహోమం సమాపయేత్ - అథఉదీచ్యాంగ
పూజాం కరిష్యామినమః ॥ షోడశోప...మి ॥ (గోవుయొక్క పెరుగు
భార్య కుడిహస్తమందుంచి దాని మధ్యయందు తూర్పున యవ బీజ
మును దానికి నిరుప్రక్కలను రెండు మినపగింజలనుంచి) (కింపిబసి)
యని ముమ్మారు ముట్టి పుంసవనమని 3 ముమ్మారు పలికి ఇది పత్ని
భక్షింపవలెను. ప్రాచీన కమలాకరస్మృతియందు జెప్పబడినది. హోమ
శేషం పత్నిభక్షయేత్ ॥ తతః బ్రాహ్మణభోజన ప్రత్యామ్నాయ
యథాశక్తి హిరణ్యం బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్ । ఆశీర్వాదః ॥ చంద్ర
చూడీయే ॥ శ్లో ॥ ద్వితీయేచతృతీయేవా మాసిపుంసవనంభవేత్ ।
వ్యక్తేగర్భేభవేత్కార్యం సీమంతేనసహాథవా ॥

ఇతి పుంసవనప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ షష్ఠీపూజా.

మితాక్షరాయాం మార్కండేయః ॥ శ్లో ॥ రక్షణీయా తథా

షష్ఠీ నిశాతత్ర విశేషతః । రాత్రౌజాగరణంకార్యం జన్మదానాంతథా బలిం। పురుషాశ్శస్త్రహస్తాశ్చ నృత్యగీతైశ్చయోషితః। రాత్రౌజాగరణం కుర్యా ద్దశమ్యాంచైవసూతకే॥ వ్యాసః॥ శ్లో॥ సూతికావాసనిలయా జన్మదానామదేవతాః । తాసాంతుబలిదానేన శుద్ధిర్జన్మనికీర్తితా ॥ ప్రథమేదివసేషష్ఠే దశమేచైవసర్వదా॥ త్రిష్వేతేషునకుర్వీత సూతకం పుత్రజన్మని॥ అపరార్కే-బ్రాహ్మే॥ శ్లో॥ కన్యాశ్చతస్రోరాకాద్యా వాతఘ్నీచైవపంచమీ । క్రీడనార్థాచబాలానాం షష్ఠీచ శిశురక్షణీ । ఖడ్గేతుపూజనీయావై వైశ్యైర్వాత్రైవర్ణిజాతిభిః ॥ రాకాసుమతిః సినీవాలీకుహూరితచత్రసః । కన్యాఇత్యర్థః ॥ పితాదేశకాలౌ స్మృత్వా అస్యశిశో స్సర్వారిష్ట శాంత్యాయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థం గణేశజన్మదాజీవంతికా రాకాదీనాం పూజనం కరిష్యామినమః ॥ ఇతిసంకల్ప్య ॥ తతఃకలశం సంస్థాప్య తత్రపూర్ణపాత్రే వస్త్రేపరిగణేశం జన్మదాం జీవంతికాం స్కందం రాకాసుమతిం సినీవాలీం కుహూం వాతఘ్నీంచ ప్రతిమాస్వావాహ్య॥ ఖడ్గేశిశురక్షిణీం కుడ్యేలిఖిత్వా - షష్ఠీంచావాహ్య - అథ షోడశోపచారైః సంపూజ్య॥ అథ మాషభక్తాదిబలిం దత్వా॥ అథ ప్రార్థయేత్॥ శ్లో॥ గౌరీపుత్రో యథాస్కంద శ్శిశుత్వే రక్షితఃపురా తథామమాప్యయంబాల షష్ఠికేరక్ష్యతాంనమః॥ కేచిత్ శిశుసంరక్షణార్థం ఇంద్రాక్షీస్తోత్రం ఇంద్రాక్షీజపం కుర్వంతి ॥

ఇతి షష్ఠీపూజావిధి స్సమాప్తః.

ఇంద్రాక్షీ స్తోత్ర ప్రారంభః.

బ్రాహ్మణద్వారాకార్యం॥ అస్యశ్రీ ఇంద్రాక్షీస్తోత్రస్య।శచీపురందరఋషిః। అనుష్టుప్ఛందః । ఇంద్రాక్షీ దుర్గా దేవతా మహాలక్ష్మీర్బీజం భువనేశ్వరీతిశక్తిః। భవానీతికీలకం।మమఇంద్రాక్షీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః। ఇంద్రాక్షీం=అంగుష్ఠాభ్యాంనమః । మహాలక్ష్మీం=తర్జనీభ్యాంనమః । మాహేశ్వరీం=మధ్యమాభ్యాంనమః । అంబుజాక్షీం=అనామికాభ్యాంనమః। కాత్యాయినీం=కనిష్ఠికాభ్యాంనమః। కౌమారీం=

కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః । ఇంద్రాక్షీం=హృదయాయనమః । మహా
లక్ష్మీం=శిరసేస్వాహా । మాహేశ్వరీం=శిఖాయైవషట్ । అంబుజాక్షీం=
కవచాయహుం। కాత్యాయినీం=నేత్రత్రయాయవౌషట్ । కౌమారీం=
అస్త్రాయఫట్ । ఇంద్రాక్షీమితి దిగ్బంధః । ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ నేత్రాణాం
దశభిశ్శతైః పరివృతా మృత్యుగ్రచర్మాంబరాం। హేమాంబాం మహతీం
విలంబిత శిఖామాముక్తకేశాన్వితామ్ । ఘంటామండిత పాదపద్మ
యుగళాం నాగేంద్రకుంభస్తనీం॥ ఇంద్రాక్షీం పరిచింతయామి మనసా
కల్పోక్తసిద్ధిప్రదామ్। ఇంద్రాక్షీంద్విభుజాం దేవీంపీతవస్త్రద్వయాన్వి
తామ్।వామహస్తేవజ్రధరాం దక్షిణేనవరప్రదామ్।ఇంద్రాక్షీం సహ
యువతీం నానాలంకార భూషితామ్ । ప్రసన్నవదనాంభోజా మప్స
రోగణసేవితామ్॥ ఇంద్రఉవాచ॥ శ్లో॥ ఇంద్రాక్షీనామసాదేవీ దైవతై
స్సముదాహృతా । గౌరీశాకంభరీదేవీ దుర్గానామ్నీతివిశ్రుతా। నిత్యా
నందీ నిరాహారీ నిష్కళాయైనమోస్తుతే । కాత్యాయినీమహాదేవీ
ఛన్నఘంటామహాతపాః । సావిత్రీసాచగాయత్రీ బ్రహ్మాణీ బ్రహ్మ
వాదినీ । నారాయణీభద్రకాళీ రుద్రాణీకృష్ణపింగలా । అగ్నిజ్వాలా
రౌద్రముఖీ కాళరాత్రీతపస్వినీ । మేఘస్వనా సహస్రాక్షీ వికటాంగీ
జడోదరీ । మహోదరీముక్తకేశీ ఘోరరూపామహాబలా । అజితాభద్ర
దాఽనంతా రోగహర్త్రీశివప్రియా ।. శివదూతీకరాళీచ ప్రత్యక్షపర
మేశ్వరీ । ఇంద్రాణీచేంద్రరూపాచ ఇంద్రశత్రుపలాయినీ । సదాసం
మోహినీదేవి సుందరీభువనేశ్వరీ । ఏకాక్షరీపరబ్రాహ్మీ స్థూలసూక్ష్మ
ప్రవర్ధనీ । మహిషాసురహంత్రీచ చాముండాసప్తమాతృకాః। వారా
హీనారసింహీచ భీమాభైరవవాదినీ । శ్రుతిస్స్మృతిర్ధృతిర్మేధా విద్యా
లక్ష్మీస్సరస్వతీ।అనంతావిజయాఽపర్ణా మానస్తోకాపరాజితా॥ భవానీ
పార్వతీదుర్గా హైమవత్యంబికాశివా । శివాభవానీరుద్రాణీ శంకరార్ధ
శరీరిణీ । ఐరావతగజారూఢా వజ్రహస్తావరప్రదా । త్రిపాద్భస్మప్రహ
రణా త్రిశిరారక్తలోచనా ॥ (మం) భస్మాయుధాయవిద్మహే రక్త
నేత్రాయధీమహి । త్వంనోజ్వరహరః ప్రచోదయాత్ ॥ ఏతైర్నామ
పదైర్దివ్యైస్స్తుతాశక్రేణధీమతా । జ్వరంమృత్యుం భయంఘోరం

జ్వరంతీజ్వరనాశినీ । క్షయాఽపస్మారకుష్ఠాది తాపజ్వర నివారణమ్ । చోరవ్యాఘ్రభయం తత్ర శీతజ్వరనివారణమ్ । శతమావర్తయేద్యస్తు ముచ్యతేవ్యాధిబంధనాత్ । ఆవర్తయంత్సహస్రంతు లభతేవాంఛితం ఫలమ్ । ఏతత్ స్తోత్రమిదంపుణ్యం జపేదాయుష్యవర్ధనం । వినాశాయచ రోగాణా మపమృత్యుహరాయచ। సర్వమంగళమాంగళ్యే శివేసర్వార్థ సాధికే । శరణ్యేత్ర్యంబకేదేవి నారాయణినమోఽస్తుతే ॥

(బిడ్డకు అపమృత్యుదోషముపోవును బిడ్డపుట్టిన (౬) ఆఱవరోజున బ్రాహ్మణులచేత జపంచేయించి జపభస్మముపురుటిగదిలోనుంచవలెను.

ఇతి ఇంద్రాక్షీస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ దత్తపుత్రవిధిః.

వ్యాహృత్యాదిహోమస్య పుత్రప్రతిగ్రహాంగత్వాచ్చ స్త్రీశూద్రయో రనధికారా త్తయోర్దత్తకః పుత్రో నభవత్యేవేతి రుద్రధరాదయః॥ విప్రద్వారాహోమాది కారయేదితివర్ధమాన హరినాథాదయోగౌడాః॥ సంబంధతత్త్వేప్యేవం ॥ ప్రయోగ పారిజాతేశౌనకః ॥ శ్లో॥ అపుత్రోమృతపుత్రోవా పుత్రార్థంసముపోష్యచ । వాససీకుండలే దత్వా ఉష్ణీషంచాంగుళీయకం॥ బంధూనన్నేనసంభోజ్య బ్రాహ్మణాంశ్చవిశేషతః । అన్వాధానాదియత్తంత్రం కృత్వాజ్యోత్స్రవనాంతకం॥ దాతుస్సమక్షం గత్వాతు పుత్రందేహీతియాచయేత్॥ మితాక్షరాదావసిష్ఠేనతు వ్యాహృతిభిరాజ్యేనహోమఉక్తః ॥ సచవిప్రద్వారా కరణీయః॥ విశేషస్తు నిర్ణయసింధౌజ్ఞేయః॥ సచదత్తకః పంచమవర్షమధ్యే గ్రాహ్యోనోర్ధ్వం॥ ఊర్ధ్వంతు పంచమాద్వర్షా న్నదత్తాద్యాస్సుతా నృపేతి కాళికాపురాణాత్ ॥ ఊర్ధ్వంతు స్వదానేచ్ఛో రేవదానం ॥ హేమాద్రౌవ్యాసః ॥ శ్లో॥ విక్రయంచైవదానంచ ననేయాస్స్యురనిచ్ఛవః॥ దారాఃపుత్రాశ్చసర్వస్వమాత్మనైవతుయోజయేత్ ॥ తతః యాజ్ఞవల్క్యః॥ శ్లో॥ స్వకుటుంబావిరోధేన దేయందారసుతాదృతే ॥ ఇతి తత్స్వదానానిచ్ఛుః పుత్రపరమిత్యన్యత్రవిస్తరః ॥

ఇతి దత్తపుత్రవిధి స్సమాప్తః.

అథ పుత్రిదాన ప్రయోగః.

శ్లో॥ యశ్శివోనామరూపాభ్యాం... సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యో నమః ॥ ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం మమ పితౄణాం శాశ్వత పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం పుత్రదానాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం...స్వహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి నమః॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామినమః॥ గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంవాచయిత్వా॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ... తిథౌ మమ పితౄణాం శాశ్వత పుణ్యలోకఫలావాప్తిద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం పుత్రదానాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః॥ అథ దంపతీపూజా- శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపస్య వరస్య ఇదమాసనంనమః॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపాభ్యా ముభాభ్యా మిదంపాద్యం నమః॥ శ్లో॥ నమో స్త్వనంతాయ...యుగధారిణేనమః॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణ స్వరూపస్య అమీగంధాః - అలంకారార్థా ఇమే అక్షతాన్సంత్వక్షతా స్సకలారాధనై శ్శోభనమస్తు ॥ నూతనవస్త్రాభరణై స్సహ ప్రపూజయేత్॥ ఏవం...శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం పుత్రిదానసమయే (అంతఃపటలంకృత్వా - తెరపట్టవలెను) మహాసంకల్ప మంత్రిపఠనం కుర్యాత్ ॥ ప్రతిగృహీతృవచనమ్ ॥ శ్లో॥ తవబీజసముత్పన్నం సర్వాలంకారసంయుతం । ఐహికాముష్మికార్థాయ పుత్రిందేహివరంమమ ॥ ఇతియాచయేత్ ।అథదాతా॥ శ్లో॥ మమబీజసముత్పన్నః సర్వాలంకారసంయుతః । ఐహికాముష్మికార్థాయ తుభ్యందత్తోమయాసుతః ॥ ఇంద్రాగ్నియమనైరృతి వరుణానిలయక్షపాః । ఈశానో బ్రహ్మవిష్ణూచ సాక్షిణోభాస్కరాదయః । విశ్వంభరాస్సర్వభూతా స్సాక్షిణ్యస్సర్వదేవతాః ॥ మమపుత్రం...కుమారం శ్రీమహావిష్ణుప్రీతిం కామాయమాన స్తుభ్యమహం సంప్రదదే దదామీతికేచిత్పాఠః ॥

శ్లో॥ దేవస్యప్రీతయేదానం గృహాణార్యమతుష్టయే । బాహుభ్యాంపుష్టహస్తాభ్యాం పుణ్యకర్మప్రనూతయే॥ తతోదానసాద్గుణ్యార్థం సువర్ణపూర్వకం దక్షిణాందద్యాత్ ॥ శ్లో॥ సాక్షిణస్సోమరుద్రాద్యా

భాస్కరశ్చ సచంద్రమాః । ఇమం కుమారమద్దత్తం పరలోక సుఖే
చ్ఛయా ॥ అథాఽశీర్వాదః ॥

ఇతి పుత్రదాన ప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథ దత్తహోమః.

ఆచమ్య ఏవం...ర్థం అపుత్రస్య మేస్వీకృతస్య పుత్రస్య పుత్ర
త్వసిద్ధిద్వారా శ్రీ పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం దత్తహోమాఖ్యం కర్మకరిష్య
మాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం...స్సహాస్వస్తిపుణ్యాహవాచ
నం కరిష్యామినమః ॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీ మహా
గణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః ॥ గణాధిపతిపూజాంకృత్వా పుణ్యా
హంవాచయిత్వా ॥ శ్లో॥ జాతంకుమారంత్వత్తోహం గృహ్ణామి సుభగే
ప్రియే । ఆయుష్మంతంయశస్వంతం కులవృద్ధికరంశుభం ॥ శ్లో॥ జాతం
కుమారం...శుభం॥ ఇతి ఆశీర్వాదఃకర్తవ్యః॥ ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం
మమ స్వీకృతకుమారస్య ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఆదిత్యాది నవగ్రహ
దేవతా ఉద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం ఆదిత్యాది నవగ్రహారాధనం కరిష్యామి
నమః॥ విధిప్రకారేణ నవగ్రహారాధనంకుర్యాత్॥ తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాప
నం కరిష్యామినమః॥ అథ పట్ప్రాత్రప్రయోగంకుర్యాత్ ॥ పూర్వోక్త
మేవ నవగ్రహహోమం బ్రాహ్మణైఃకార్యమ్ ॥ అథ కేశవాదిహో
మంకుర్యాత్ ॥ అథ బ్రహ్మత్వే పూజాం కరిష్యామి - వస్త్రాదికం
దద్యాత్ । దేశాచారేణ పూర్వోక్తమేవ నామకరణంకుర్యాత్ ॥
అంగాదంగాదితి మూర్ధన్యవఘ్రాణం ॥ శ్లో॥ అంగాదంగాచ్ఛసంభూతో
హృదయాదజనిష్యసె । ఆత్మాత్వంపుత్రనామాసి త్వంజీవశరదాంశతం॥
మమపుత్రస్య శ్రీనివాసనామ ॥ తాభ్యామేవ మూర్ధన్యవఘ్రాణం ॥
అంగాదంగాచ్ఛ...శరదాంశతం ॥ ఆభ్యుదయికంకర్మణః పుణ్యాహ
వాచనంకుర్యాత్॥ తతః ఆశీర్వచనంకుర్యాత్ ॥

ఇతి దత్తహోమప్రయోగ స్సమాప్తః.

గంగాప్రార్థనమ్. (స్నానకాలే)

శ్లో॥ గంగాగంగేతియోబ్రూయాత్ యోజనానాంశతైరపి। ముచ్యతే సర్వపాపేభ్యో విష్ణులోకంసగచ్ఛతి ॥ అంబత్వద్దర్శనాన్ముక్తిః స్నానే స్నానజంఫలం। స్వర్గారోహణసోపానే మహాపుణ్యతరంగిణీ। విశ్వేశం మాధవందుండిం దండపాణించభైరవం। వందేకాశీంగుహాంగంగాం భవానీంమణికర్ణికాం॥ అతితీక్ష్ణమహాకాయ కల్పాంతదహనోపమ। భైరవాయనమస్తుభ్యం అనుజ్ఞాందాతుమర్హసి ॥ త్వంరాజా సర్వతీర్థానాం త్వమేవజగతఃపితా। యాచితోదేహిమేతీర్థం సర్వపాపాపనుత్తయే ॥ యోఽసౌసర్వగతోవిష్ణుశ్చిత్స్వరూపీ నిరంజనః। సఏవద్రవరూపేణ గంగాంభోనాత్రసంశయః॥ నందినీనలినీసీతా మాలినీచమహాపగా। విష్ణుపాదాబ్జసంభూతా గంగాత్రిపథగామిని। భాగీరథీభోగవతీ జాహ్నవీ త్రిదశేశ్వరీ ॥ ద్వాదశైతానినామాని యత్రయత్రజలాశయే। స్నానకాలేపఠేన్నిత్యం మహాపాతకనాశనమ్ ॥

ఇతి గంగాప్రార్థనం సమాప్తమ్.

అథ స్నానప్రయోగః.

తతః గంగా ధ్యాన పురస్సరం గంగాం ప్రవిశ్య నాభిమాత్ర జలేస్థిత్వా శిఖాంబధ్వా। నిరుద్ధ కర్ణ నాస స్త్రిరావృత్య ఆచమ్య ఏవంగుణ......తిథౌ మమ సర్వపాపక్షయద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ప్రాతస్స్నానమహం కరిష్యామి నమః ॥ వరుణాయ నమః। ఇతి జలంస్పృష్ట్వా ॥ అథ స్నానంకుర్యాత్ ॥ తతోమార్జయేత్ ॥ శ్లో॥ అపవిత్రఃపవిత్రోవా సర్వావస్థాంగతోపివా। యస్స్మరేత్పుండరీకాక్షం సబాహ్యాభ్యంతరశ్శుచిః ॥ శ్రీకాశ్యాంచగయాప్రయాగహిమవత్కేదార రామేశ్వరాన్। శ్రీశైలాది సమస్త పుష్కరనదీ శ్చాహోబిలంకాంచికాం। శ్రీమద్వేంకటకుంభకోణమధురాం శ్రీరంగసింహాచలా। శ్రీకూర్మంపురుషోత్తమప్రతినిధిః స్వక్షేత్రయోగ్యంఫలం॥ పునర్నిమజ్య॥ నమోనమః॥ ఆచమ్యఏవం... ప్రీత్యర్థం స్నానాంగత్వేన దేవాది తర్పణం కరిష్యామి నమః। బ్రహ్మాది దేవతా స్తృప్యంతాం

నమః। ఇతివాదేవతీర్థేన ఏకఃఏకః సవ్యేన దేవా-న్నివీతీ॥ కృష్ణద్వైపాయ
నాది ఋషయ స్తృప్యంతామితి ద్వాద్వా॥ విసృజేదవసవ్యేన॥ సోమః
పితృమదాదిపితర స్తృప్యంతామి త్యంజలిత్రయందత్వా॥ స్నాత్వా॥
ప్రాచీనావీతీ॥ స్నానకాలే పితృపితామహప్రపితామహానాం...గోత్రా
ణాం...ప్రద్యుమ్నసంకర్షణ వాసుదేవరూపాణాం మాతృపితామహీ
ప్రపితామహీనాం...గోత్రాణాం......ణాం మాతామహ మాతుః
పితామహమాతుః ప్రపితామహానాం...గోత్రాణాం...రూపాణాం।
మాతామహీమాతుః పితామహీమాతుః ప్రపితామహీనాం...గోత్రా
ణాం...నామధేయానాం...ణాం॥ సర్వేషాంపిత్రూణాం అక్షయపుణ్య
లోకఫలవాప్త్యర్థం...స్నాన మహంకరిష్యేనమః॥ స్నాత్వాచమ్య॥
సూర్యార్ఘ్యప్రదానాని కరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ ఉదయాం బ్రహ్మస్వరూ
పం మధ్యాహ్నేతు మహేశ్వరః। అస్తమానేస్వయం విష్ణుః త్రియా
మూర్తిర్దివాకరః॥ మిత్ర రవి సూర్య భాను ఖగ పూష హిరణ్యగర్భ
మరీచ్యాదిత్య సవితార్క-భాస్కరేభ్యో నమః। ఇదమర్ఘ్యంసమర్ప
యామి॥ స్నాత్వా॥ ఆచమ్య॥ శ్లో॥ యన్మయాదూషితం తోయం శారీర
మలసంయుతం। తస్యపాపవిశుద్ధ్యర్థం యక్ష్మాణంతర్పయామ్యహం॥
అసంస్కారాశ్చయేకేచి జ్జలాశాఃపితరోమమ। తేషామాప్యాయనా
ర్థాయ దీయతేసలిలంమయా॥ఇతితటేహస్తాభ్యాముదకంనిక్షిప్య॥వస్త్రం
చతుర్గుణీకృత్య॥ శ్లో॥ ఏకేచాఽస్మత్కులేజాతా అపుత్రా గోత్రిణో
మృతాః। తేగృహ్ణంతుమయాదత్తం వస్త్రనిష్పీడనోదకం॥ ఇతిప్రాచీనా
వీతీనా వస్త్రం నిష్పీడ్య॥ శ్రీరామ రామ రామ॥

ఇతి స్నానప్రయోగ స్సమాప్తః.

సింధుస్నాన విధిః.

శ్లో॥ అశ్వత్థసాగరాసేవ్యౌ నస్ప్రష్టవ్యౌకదాచన। అశ్వత్థంమంద
వారేతు సాగరంపర్వణిస్పృశేత్॥ అత్ర సముద్రోదకేన ఆచమనం
నకార్యం। కింతూదకాంతరేణైవకార్యం॥ ఆచమనయోగ్యస్థలాని॥

శ్లో॥ గోకర్ణేచపరిభాసేచ గ... ... ... జగన్నాథేరామసేతౌ వర్థానాచమనంచకేత్ ॥ త్ర... ... ... ॥ సింధుతీరంగత్వా ॥ ధనుర్బాణౌలిఖిత్వా ॥ శ్లో॥ రఘువ... ...ంధ్రోజ పవిత్రీకృతపాంశవే । దశకంఠశిరశ్ఛేద హేతవే సేతవేనమః ॥ తత్రఫలపుష్పహిరణ్యంనిధాయ॥ శ్లో॥ యానికానిచపాపా......కతురత్నసరిత్పతే॥ ఇతిప్రదక్షిణత్రయం కృత్వా ॥ అత్రఫలపుష్పహిరణ్యం గృహీత్వా ॥ సింధౌప్రక్షిప్య ॥ శ్లో॥ పిప్పలాదాత్సముత్పన్నే కృత్యే త్రైలోకభయంకరీ । పాషాణంతేమయా దత్తమహారార్థంప్రకల్ప్యతామ్॥ ఇతిపాషాణంప్రక్షిప్య॥ అథప్రార్థ యేత్ ॥ శ్లో॥ విశ్వాచీచఘృతాచీచ విశ్వయోనేవిశాంపతే । సాన్నిధ్యం కురుమేదేవ సాగరే లవణాంభసి ॥ త్రితిత్వాత్మా మీశానం నమోవిష్ణు ముమాపతిం । సాన్నిధ్యంకురుమేదేవ సాగరేలవణాంభసి॥ నమస్తేవిశ్వ గుప్తాయ నమస్తేసర్వాంభసాంపతే । నమోజలధరూపాయ నదీనాంపత యేనమః ॥ ఇతిప్రార్థయేత్ ॥ నమస్తజగదాధార శంఖచక్రగదాధర । దేవదేహిమమానుజ్ఞాం తవతీర్థనిషేవణే ఇత్యనుజ్ఞాంస్వీకృత్య॥ నమో నారాయణాయేతి మంత్రంజపేత్ ॥ నమోనారాయణాయనమః తత స్నాత్వా । ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం మమసమస్తపాపక్ష యార్థం స్నానమహాసంకల్పంపఠిత్వా। స్నాత్వా ॥ తతోమార్జయేత్ ॥ అపవిత్రఃపవిత్రోవా...మ్మృతిః శ్రీకాశ్యాంచ...యోగ్యంఫలం॥ పున ర్నిమజ్య॥ ఆచమ్య...ఏవం॥ ఏవం......ర్థం॥ ప్రా...తే॥ పితుఃపితౄ ణామక్షయపుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం అకామావైశయుక్త మహా పర్వణి పుణ్యకాలే పితృపితామహ ప్రపితామహానాం...గోత్రాణాం ...రూపాణాం॥మాతృపితామహీప్రపితామహీనాం...గోత్రాణాం... దాయినాం॥ మాతామహ మాతుః పితామహ మాతుః ప్రపితామహా నాం...గోత్రాణాం...రూపాణాం సపత్నీకానాం సర్వేషాం పితౄణా మక్షయ పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం సింధుస్నానమహంకరిష్యామినమః స్నాత్వా । తతః...ప్రీత్యర్థం సింధుస్నానాంగ మర్ఘ్యప్రదానం కరి ష్యామినమః॥ శ్లో॥ సర్వరత్నోద్భవశ్రీమాన్ సర్వరత్నకరోయతః । సర్వరత్నప్రదాతస్త్వం గృహాణార్ఘ్యం మహోదధే॥ఇత్యర్ఘ్యందత్వా ॥

ఉదకాంతరే ణాచమ్య ఏవం...ప్రీత్యర్థం. సింధుస్నానాంగ పిప్పలాది తర్పణం కరిష్యామి॥ శ్లో॥ పిప్పలాదం కలింకణ్వం కృతాంతంజీవనేశ్వరం। వసిష్ఠంవామదేవంచ పరాశరమపాంపతిం॥ వాల్మీకింనారదంచైవ వాలఖిల్యా స్తథైవచ। నలంనీలంగవాక్షంచ గవయంగంధమాదనం॥ జాంబవంతం హనూమంతం సుగ్రీవం చాంగదంతథా। మైందంచద్వివిధంచైవ వృషభంశరభంతథా॥ రామంచలక్ష్మణంచైవ సీతాంచైవ యశస్వినీం। ఏతాంస్తుతర్పయేద్విద్వాన్ జలమధ్యే విశేషతః॥ ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతం యత్కించిత్సచరాచరం।మయాదత్తేనతోయేన తృప్తిమేవాభిగచ్ఛతు॥ సూర్యాయార్ఘ్యప్రదానాని కరిష్యామినమః॥ మిత్రరవి సూర్యభాను ఖగపూష హిరణ్యగర్భమరీచ్యాదిత్య సవితార్కభాస్కరేభ్యోనమః॥ ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ ఉదయంబ్రహ్మస్వరూపం మధ్యాహ్నేతు మహేశ్వరః। అస్తమానే స్వయంవిష్ణుః త్రియీమూర్తిదివాకరః॥ ఆచమ్య॥ శ్లో॥ యన్మయాదూషితంతోయం శారీరమలసంయుతం। తస్యపాపవిశుద్ధ్యర్థం యక్ష్మాణం తర్పయామ్యహం॥ అసంస్కారాశ్చయేకేచి జ్జలాశాఃపితరోమమ। తేషామాప్యాయనార్థాయ దీయతేసలిలంమయా॥ ఇతితచేమాస్త్రాభ్యాం ఉదకంనిక్షిప్య॥ యేకేచాస్మత్కు...నోదకం॥ వస్త్రంనిష్పీడ్య॥ బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తి హిరణ్యాది దానానికుర్యాత్॥

ఇతి సింధుస్నాన ప్రయోగ స్సమాప్తః

ఆచమనవిధిః.

శుచౌదేశే ప్రాఙ్ముఖ ఉదఙ్ముఖోవోపవిశ్యాంతర్జాను కరంగోకర్ణాకృతిం కృత్వాతాలుగాభిః శుద్ధాభిరద్భిః సకృదాచామేత్ త్రిర్వేతి స్మృతికౌముద్యాం॥ అంగుష్ఠమాత్రం స్ప్రశేదితిభట్టాః॥ తతోంగుష్ఠమూలేనోష్ఠౌద్విరున్మృజ్యాంగుష్ఠతర్జనీభ్యాం నాసికేంగుష్ఠ మధ్యమాభ్యాం చక్షుషీ అంగుష్ఠానామికాభ్యాం శ్రోత్రేంగుష్ఠకనిష్ఠికాభ్యాం నాభింపాణితలేన హృదయం సర్వైశ్శిరశ్చస్ప్రశేత్॥

తా॥ శుద్ధమైన ప్రదేశమందుఁదూర్పు మొగముననైన నుత్తరాభిముఖముగనైనను గూర్చుండి మోఁకాళులమధ్య గోవు చెవివలె నంగుష్ఠతర్జనులు మాత్రము ముడిచిన హస్తముచే జలము గ్రహించి దవడలకు మాత్రమంటుకు జలము నొకమాఱు ఆచమనంచేయవలెను. మూఁడు మాఱులైన గావచ్చునని స్మృతికౌముది యందున్నది. అంగుష్ఠము మాత్రమే స్పృశింపవలెనని భట్టమతము. ఆపైనంగుష్ఠ మూలముచే రెండుమాఱులు పెదవులొత్తి యంగుష్ఠతర్జనులుగలపి ముక్కు చెరమలు స్పృశించి యంగుష్ఠమధ్యములు గలిపి నేత్రములముట్టి యంగుష్ఠానామికలచే శ్రోత్రములు ముట్టి యంగుష్ఠకనిష్ఠకలచే నాభిని నఱచేతిచేహృదయమును నన్నిఁవ్రేళ్లచేశిరస్సును భుజములను నంటవలెను.

శ్లో॥ విప్రాణాంక్షత్రియాణాంచ ప్రణవాదినమోంతకం। సువాసినీనాంవైశ్యానాం కేశవాదినమోంతకం। శూద్రాణాం విధవానాంచ నామమాత్రం విధీయ్యతే॥ శ్లో॥ హస్తాద్బ్రహ్మతీర్థంచ హస్తాగ్రే దేవతీర్థకం। హస్తపార్శ్వే ఋషితీర్థం తత్పార్శ్వేపితృతీర్థకం। తన్మధ్యేచాగ్నితీర్థంచ పంచతీర్థం ప్రశస్యతే॥ బ్రహ్మతీర్థేన ఆచమనం కుర్యాత్॥

కించ॥ శ్లో॥ తర్జనీమధ్యమామధ్యే యోవిప్రోదీయతేజలం। తేన తృప్యంతుతేసర్వే యేచరౌరవవాసినః। కేచిజ్జీవ్యాః శామ్యమానాః కేచిత్కర్మవశానుగాః। భుంజంతుచమమోచ్ఛిష్టం పాత్రశేషంమయార్పితం॥ ధర్మశాస్త్రే ఇతిచోక్తమ్। ఆచమనవిధి స్సమాప్తః.

అథతర్పణవిధిః.

వ్యాసః॥ శ్లో॥ ఏకైకమంజలిందేవా ద్వాద్వౌతుసనకాదయః। అర్హంతిపితరస్త్రీం స్త్రీన్ స్త్రియస్త్వేకైకమంజలిం॥ పితృవర్గంఅంజలిత్రయమేకైకస్య॥ విష్ణుపురాణేతు॥ త్రిరథః ప్రీణనార్థాయ దేవానామపినిర్వపేత్॥ ఇతి దేవేభ్యః త్రయఉక్తాః॥ పాద్మే॥ దేవాన్ బ్రహ్మర్షిముఖ్యాంశ్చ తర్పయేతాక్షతోదకైః। తర్పయేత్తుపితౄన్ భక్త్యాస తిలోదకచందనైః॥ శంఖః॥ సౌవర్ణేనరాజతే నౌదుంబరేణ ఖడ్గ

పాత్రేణ కుశేనవా పృథక్కం పిత్రుత్సృష్టం స్పృశ్యోదకం దద్యాత్॥ యోగయాజ్ఞవల్క్యః॥ శ్లో॥ తిలానామప్యలాభేతు సువర్ణరజతాన్వితం। తదభావే నిషించేత్తు దర్భైర్మంత్రేణ వా పునః॥ తృప్యధ్వమితి సముచ్చార్య తృప్యతామిత్యథాపివా। విధిజ్ఞో నిక్షిపేత్తోయం దేవాదీనామశేషతః। సవ్యం జానుమధఃకృత్వా సలిలం దక్షిణాముఖః దద్యాత్॥ శ్లో॥ ద్వ్యావాస్తా యుగ్మతఃకృత్వా పూర్వోదుదకాంజలిం ద్వ్యంగమాత్రముద్ధృత్య జలమధ్యేజలంక్షిపేత్॥ దక్షః॥ శ్లో॥ అగ్రైస్తు తర్పయేద్దేవాన్ మనుష్యాన్ కుశమధ్యతః। పితౄంస్తు కుశమూలాగ్రై స్త్వధః కౌశో యథాక్రమమ్॥ మదనపారిజాతే యోగయాజ్ఞవల్క్యః॥ బ్రహ్మాణం తర్పయేత్పూర్వం విష్ణుంరుద్రంప్రజాపతిం। దేవాన్ ఛందాంసి వేదాంశ్చ ఋషీంశ్చైవ సనాతనాన్। ఆచార్యాంశ్చైవగంధర్వా నాచార్యతనయాంస్తథా। సంవత్సరంసావయవం (దేవీశ్చాప్సరసస్తథా)తథాదేవానుగాన్నాగాన్ సాగరాన్ పర్వతానపి। సరితోథమనుష్యాంశ్చ యక్షాన్ రక్షాంసిచైవహి। పిశాచాంశ్చ సుపర్ణాంశ్చ భూతాన్యథ పశూంస్తథా। వనస్పతీనోషధీశ్చ భూతగ్రామం చతుర్విధం॥ విష్ణుః॥ తతఃకృత్వా నివీతంతు యజ్ఞసూత్రమతంద్రితః। ప్రాజాపత్యేన తీర్థేన మనుష్యాం స్తర్పయేత్పృథక్॥ తథా॥ కాష్ణాజినిః॥ శ్లో॥ సనకశ్చసనందనశ్చైవ తృతీయశ్చ సనాతనః। కపిలశ్చాసురిశ్చైవ వోఢుః పంచశిఖా స్తథా॥ పాద్మే॥ అస్యానంతరం॥ మరీచిమత్ర్యంగిరసౌ పౌలస్త్యం పులహంక్రతుం। ప్రాచేతసంవసిష్ఠంచ భృగుం నారదమేవచ॥ యోగయాజ్ఞవల్క్యః॥ శ్లో॥ అపసవ్యంతతఃకృత్వాభూత్వాచపితృదిఙ్ముఖః। పితౄన్ దివ్యానదివ్యాంశ్చ పితృతీర్థేనతర్పయేత్॥ శ్లో॥ దివ్యాబంధరోధ్రువ ఇత్యాదయో వసవః॥ అజైకపాదాదయో రుద్రాః ఇంద్రధాత్రాదయ ఆదిత్యాశ్చ ప్రత్యేకం సముదితావా॥ సఏవ॥ శ్లో॥ కవ్యవాహంనలంసోమం యమమర్యమణంతథా। అగ్నిష్వాత్తా స్సోమపాశ్చ తథాబర్హిషదోపిచ। యదిస్యాజ్జీవపితృకా ఏతాన్విద్యాత్పితౄంస్తథా॥ స్మృతికౌముద్యాం తర్పణేయద్యనేక ప్రకారాఃఉక్తాః॥ తథాపి కాత్యాయన సూత్రసంవాదాత్॥ అథవాజసనేయినః॥ ఇతి గౌడోక్తదత్తసంవాదా త్స్నానాదా

దర్శనాచ్చప్రయోగ పారిజాత [illegible] ఏవం [illegible] ప్రకారః ॥ కర్మణా మిశ్రిత త్వం ఏవం వైశ్వదేవాద్యపి బోధ్యమేవ ।

ఇతి తర్పణవిధి స్సమాప్తః

అంగ తిలతర్పణవిధిః

అంగ తిలతర్పణవిషయే స్మృతౌ తత్ర పితృతర్పణం ద్వివిధం నిత్యం నైమిత్తికంచేతి తత్ర నిత్యతర్పణం [illegible] (ప్రద్యుమ్నాదిత్య) ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాత్ [illegible] కర్తవ్యతయా యద్విహితం తన్నిత్యం తత్ర [illegible] యుతే [illegible] రూపముద్దిశ్య తర్పయేత్ । అన్యథా తర్పయేద్విద్వాన్ నామగోత్రాదిసంయుతమితి॥ తన్నిత్యతర్పణం తథాహ యాజ్ఞవల్క్యః । శ్లో॥ సవర్ణేభ్యో జలం దేయంనాసవర్ణేభ్య ఏవచ॥ నామగోత్రస్వధాకారైః ప్రత్యహం తర్పయేత్సుధీరితి॥ సంహితాయామపి శ్లో॥ తర్పయేత్ త్రీన్ పిత్రాన్నాదౌ తతశ్చైవతుమాతరం । సపత్నీమాతరం పశ్చాత్ పితామహ్యాదికాం క్రమాత్ ॥ ఆదిశబ్దాన్మాతామహాదీనామపి సంగ్రహః - తథాచాన్యత్రాపి॥ శ్లో॥ఆదా పితా తథా మాతా సాపత్నీ జననీ తథా । మాతామహాస్సపత్నీకా ఆత్మపత్నీ స్త్వనంతరం ॥ సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చ మాతులాస్సహభార్యకాః। దుహితా భగినీ చైవ దౌహిత్రో భాగినేయకః ॥ పితృష్వసా మాతృష్వసా జామాతా భావుకస్నుషా । శ్వశురాచార్యగురవః స్వామిసఖ్యాదయస్తథా ॥ ఇత్యేతేపితరస్త్వేతే తర్పణీయా యథావిధి। అన్యత్రాపి పితృష్వసా జామాతా భావుకస్నుషా ॥ శ్వశురశ్శ్యాలకశ్చైవ స్వామినో గురురర్థిన ఇతి కేచిత్ నియమః ॥ ఏకైకమంజలిం దేవాః ద్వౌద్వౌతు సనకాదయః । అర్హంతి పితరస్త్రీన్ స్త్రీన్ స్త్రియశ్చైకైకమంజలిం॥ అత్ర విశేషమాహ ॥ మాతృముఖ్యాస్తు యాస్తిస్రః స్తాసామేవాంజలిత్రయం దద్యాదేకైకమన్యాసాం స్త్రీణాంచైవాంజలిం బుధ ఇతి ॥ నారాయణీయేపి ॥ ఏకైకం యోషితాం దద్యాత్ త్రీంస్త్రీన్ పుంసాంహి చాంజలీన్ ।

దద్యాద్వా సాపత్నిమాతుస్తు త్రీంస్త్రీన్మాతృగణస్యచ ॥ పితౄణాం చైవదేవానాం జలేదద్యాజ్జలాంజలీన్ । అసంస్కృతప్రమీతానాం స్థలేదద్యాజ్జలాంజలీన్ ॥ భూమాయ స్తర్పణంకుర్యాద్రౌప్యేకాంస్యేచ మృణ్మయేత్ । తర్జన్యంగుష్ఠయోగేచ సపుత్రః పితృఘాతుకః ॥ స్థలే వాపిశుచౌదేశే కుశాస్తీర్ణేచభాజనే । తామ్రాదిపాత్రేవర్ణేవా తర్పయేత్సలిలైశ్శుభైః ॥ వసిత్వావసనంశుష్కం స్థలేవిస్తీర్ణబర్హిషి । విధిజ్ఞస్తర్పణంకుర్యాత్సర్వాన్పితృగణాం స్తథా ॥ పాణినైకగుణంప్రోక్తం దర్భైశ్శతగుణం తతః ॥ అక్షయ్యం ఖడ్గపాత్రేణ పితౄణాం తర్పణం వదేత్ । తృప్యతేయేనతీర్థేన గృహ్ణీయాత్తేనవైజలం । అన్యథాకురుతే యస్తు నరకంప్రతిపద్యతఇతి ॥ నైమిత్తికంతుప్రత్యాబ్దికశ్రాద్ధేషు యావంతఉద్దిష్టా స్తావన్నామగోత్రోద్దేశేన ప్రద్యుమ్నసంకర్షణ వాసుదేవ స్వరూపాన్వితతయా తిలమిశ్రోదకైః । కాలవిశేషస్తు కర్తవ్యతయా విహితం ॥ తథాచసంగ్రహః ॥ శ్లో॥ దర్శేతిలోదకంపూర్వం పశ్చాద్దద్యాన్మహాలయే । ఆబ్దికేనాపరంపూర్వంపరేహనితిలోదకమ్ ॥ ప్రత్యాబ్దంతుపరేహని నచేదంవచనం నిత్యతర్పణస్యైవ తత్కాలవిశేష సంబంధబోధకం నతర్పణాంతరబోధకమితివాచ్యం॥ తథాసతి ప్రత్యాబ్దికాదావపి సర్వేషాం తర్పణంప్రసజ్యేత ॥ కింతువచనాంతరైస్తత్తత్కాల విశేషసంబంధితయా విహితస్య తత్తచ్ఛ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణస్యైవేదం వచనంసంగ్రాహకం ॥ తథాహి ॥ శ్లో॥ దర్శేపాతేచసంక్రాంతౌ యుగమన్వంతరాదిషు । తర్పయిత్వాపితౄన్పశ్చాచ్ఛ్రాద్ధంకుర్యాత్ప్రయత్నతః ॥ ఇతివచనేనదర్శాదిశ్రాద్ధేషు పూర్వకాలసంబంధితయా అంగ తిలతర్పణంవిహితం॥ తథా ॥ శ్లో॥ పక్షశ్రాద్ధేహిరణ్యేచ పశ్చాద్దద్యాత్తిలోదకం। తథాచైవాష్టకశ్రాద్ధే శ్రాద్ధేచైవానుమాసికే॥ ఇతివచనే పక్షశ్రాద్ధాదిషు శ్రాద్ధానంతరకాల సంబంధిత్వే నాంగ తిలతర్పణం విహితమితి॥ శ్లో॥సపిండీకరణేశ్రాద్ధే ప్రేతశ్రాద్ధానుమాసికే। సంవత్సర విమోకేచ నకుర్యాత్తిలతర్పణమిత్యనుమాసికే తిలతర్పణస్యనిషిద్ధత్వాత్కథం ॥ శ్రాద్ధానంతరకాల కర్తవ్యతోక్తిరితిచేత్ ॥ ఇదం వచనం పరేహని తిలతర్పణంనిషేధమితి । తథాచ స్మృతిః ॥ శ్లో॥ వృద్ధిశ్రాద్ధే

సపిండేచ ప్రేతశ్రాద్ధానుమాసికే । పరేహనివిమోకేచ నకుర్యాత్తిల తర్పణం ॥ స్మృత్యంతరేవిశేషమాహ । కృత్వానుమాసికంశ్రాద్ధం సపిండీకరణాత్పరం । వైశ్వదేవం తతఃకుర్యాత్తర్పణంతిలసంయుతమితి॥ శ్రాద్ధానంతరకాలఏవ తిలతర్పణంవిహితం ॥ తథాప్రత్యాబ్దికాదౌతు ॥ శ్లో॥ తీర్థశ్రాద్ధేగయాశ్రాద్ధే శ్రాద్ధేప్రత్యాబ్దికేపిచ । పరేహనిద్విజః కుర్యాత్తర్పణం తిలసంయుతమితి । పక్షశ్రాద్ధంతునిర్వర్త్య తర్పణం తదనంతరం । సకృన్మహాలయేశ్రాద్ధే పరేహని తిలోదకమిత్యాదినా ప్రత్యాబ్దికాదిశ్రాద్ధేషు పరేద్యుః ప్రాతఃకాలవిశేషతయా శ్రాద్ధాంగ తర్పణంవిహితమస్తి॥ ఏవం తత్కాలవిశేషేషు కర్తవ్యతయా విహితం । తత్తచ్ఛ్రాద్ధాంగతిలతర్పణం నిత్యతర్పణభిన్నమేవేతి తర్పణద్వైవిధ్యముక్తం । ఏవంద్వివిధమపితర్పణం ప్రత్యాబ్దికాది శ్రాద్ధదివసేషు సముచ్చిత్యకర్తవ్యం। తథాహి॥ నిత్యతర్పణస్య సూర్యోదయమారభ్య అస్తాయంకాలోభవతి ॥ తథాపిపిత్రోః ప్రత్యాబ్దికే శ్రాద్ధే నిత్యతర్పణం శ్రాద్ధానంతరమేవ కర్తవ్యం ॥ తథాచహారీతః ॥ పిత్రోః ప్రత్యాబ్దికే ప్రాప్తే తర్పణంతు కథంభవేత్ । జలేనైవ ప్రకుర్వీత నివృత్తే పితృకర్మణీతి ॥ పితృవ్యాది కారుణ్యశ్రాద్ధేతు ఆబ్దికశ్రాద్ధే తదేవ నిత్యతర్పణం శ్రాద్ధాత్పూర్వమేవ కర్తవ్యం । నిత్యతర్పణస్య పితృపూర్వకత్వాత్ ॥ తథాచకారికా ॥ శ్లో॥ నిత్యకర్మాబ్దికశ్రాద్ధే కారుణ్యానాం కథంభవేత్ । ఆబ్దికాత్తర్పణంపూర్వం కుర్యాచ్ఛ్రాద్ధమనంతరమితి ॥ శౌనకోపి॥ శ్లో॥ పితృవర్గం మాతృవర్గం పర్గంమాతామహస్యచ। తర్పయిత్వాథకారుణ్యాన్ తర్పయేదితిశౌనకఇతి ॥ దర్శాదిశ్రాద్ధేషు సర్వేష్వపి నిత్యతర్పణం శ్రాద్ధానంతరమేవ కర్తవ్యం। తథాచపైఠీనసః॥ శ్రాద్ధం కృత్వాతువిధివ ద్వైశ్వదేవ మతఃపరం । బ్రహ్మయజ్ఞం తతఃకుర్యాత్తర్పణంతుతిలైర్వినేతి శ్రాద్ధాంగతిలతర్పణమపి శ్రాద్ధాదిషు తత్తత్కాలవిశేషేషు కర్తవ్యం । తథాహి । పిత్రోః ప్రత్యాబ్దికశ్రాద్ధే తదంగతిలతర్పణం । పరేద్యుః ప్రాతస్తరామేవ కర్తవ్యం । తథాచ హారీతః॥ శ్లో॥ తతఃపరేహ్ని కుర్వీత తర్పణంపురుషస్సుధీః ॥ తచ్ఛేషైస్తిలదర్భైస్తు ప్రాతస్స్నాత్వా మృతేజలైః ॥ ఇతిపరేద్యుః ప్రాతస్తరాం

తర్పణేకృతే తస్మిన్ [illegible] అస్పృత్రైర్జలై రిత్యు
క్తం॥ తథాచ ప్రచేతాః [illegible] ద్వితీయే ప్రవా
శేపయః। తృతీయే [illegible] సధిరం భవేత్ ॥ తస్మా
చ్ఛ్రాద్ధం తు పూర్వేద్యుః [illegible] ప్రాతఃపితౄంశ్చ
సంతర్ప్య పశ్చాత్సంధ్యాదికం చ [illegible] అన్యథాఽపి । తిలదర్భయుతం
తోయం స్వధయా [illegible] యం భూత్వా పితౄ
ణాంతృప్తికం భవేత్ [illegible] శ్లో॥ పరేహన్యమసిస్నా
త్వా కృత్వా శ్రాద్ధం [illegible] పునస్స్నాత్వైవ కుర్వీత ప్రాతస్సం
ధ్యాంసమాహితః। ఉదితేతు [illegible] సంధ్యాం కృత్వైవ తర్పయే
దితి॥ యస్తు తర్పయతి ప్రాతః కృత్వా శ్రాద్ధం పరేహని। పితరస్తృప్తిమా
యాంతి నచేత్తుష్యంతి [illegible] పరేహ్ని శ్రాద్ధకృన్మర్త్యో యోన
తర్పయతే పితౄన్। అతృప్తాః పితరస్తస్య శాపం దత్వా వ్రజంతితే ఇతి॥
ఏవం ప్రత్యాబ్దికప్రత్యక్షశ్రాద్ధే గయాశ్రాద్ధే [illegible]ంగతిలతర్పణం పరేహ
న్యేవకర్తవ్యం। తథాచ స్మృతిః శ్లో॥ తీర్థశ్రాద్ధే గయాశ్రాద్ధే శ్రాద్ధే
ప్రత్యాబ్దికేపిచ। పరేహని ద్విజః కుర్యాత్ తర్పణం తిలసంయుతమితి॥ సకృ
న్మహాలయేఽపి పరేహన్యేవ కర్తవ్యం। తథాచ [illegible]ః॥ శ్లో॥ శ్రాద్ధాంతే
ప్రత్యహంకుర్యాత్ పక్షశ్రాద్ధాంగతర్పణం। సకృన్మహాలయే శ్రాద్ధే
పరేహని తిలోదకమితి॥ దర్శపాతేచ సంక్రాంతౌ యుగమన్వంతరాదిషు
శ్రాద్ధేషు శ్రాద్ధాత్పూర్వమేవాంగ తిలతర్పణం కర్తవ్యం తథాహ
మత్స్యః॥ శ్లో॥ పితృయజ్ఞంతు నిర్వర్త్య తర్పణాఖ్యం ద్విజోత్తమః।
పిండాన్వాహార్యకం శ్రాద్ధం కుర్యాదిందుక్షయేపిచ। పిండాన్వాహార్య
కం శ్రాద్ధం స్మృత్యంతరేపి॥ దర్శే స్నాత్వాపి తేంభస్తు దద్యాత్కృష్ణ
తిలోదకం। అన్నంచవివిధనద్ద్యాత్ తర్పణం స్నానవర్జితే॥ దర్శపాతేచ
సంక్రాంతౌ యుగమన్వంతరాదిషు। తర్పయిత్వా పితౄన్ పశ్చాచ్ఛ్రా
ద్ధం కుర్యాత్ప్రయత్నత ఇతి। పక్షశ్రాద్ధ హిరణ్యశ్రాద్ధ అష్టకశ్రాద్ధాను
మాసిక శ్రాద్ధేషు శ్రాద్ధానంతరమేవాంగ తిల తర్పణం కర్తవ్యం
తథాచ స్మృతిః॥ శ్లో॥ పక్షశ్రాద్ధే హిరణ్యే చ పశ్చాద్దద్యాత్తిలోదకం।
తథాదేవాష్టకశ్రాద్ధే శ్రాద్ధేచానుమాసిక ఇతి। పక్షశ్రాద్ధాదిష్వంగ

తిలతర్పణానంతరం నిత్యతర్పణమపికర్తవ్యం పైఠీనసవచనం పూర్వ
మేవోదాహృతం । పిత్రాద్యాదికారుణ్య ప్రత్యాబ్దికే శ్రాద్ధే చాంగ
తిలతర్పణం పక్షశ్రాద్ధాచ్చ శ్రాద్ధానంతరమేవ కుర్యాన్నపరేద్యుః ।
తథాచస్మృతిః॥ శ్లో॥ శ్రాద్ధాంగతర్పణంకుర్యాత్ సతిలంత్వపరేహని ।
పిత్రోర్విషయమేవస్యాన్నచాన్యవిషయేభవేదితి । నను వైకశ్రాద్ధ
ప్వయంకుర్యాత్ సమానేహనికుత్రచిత్ । నయజ్ఞం నబలిందేవ నదేవ
ఋషితర్పణమితి ద్వైవేనిత్యతర్పణస్య ప్రత్యాబ్దికాదిషు నిషిద్ధత్వా
త్కథం కర్తవ్యతా ప్రతిపాదనమితిచేత్సత్యం తస్యనిషేధస్య శ్రాద్ధా
దర్వాగ్విషయత్వాత్॥ అత ఏవ పైఠీనసః । శ్రాద్ధంనిర్వర్త్య విధివద్వై
శ్వదేవ మతఃపరం । బ్రహ్మయజ్ఞంతతఃకుర్యాత్ తర్పణంతు తిలైర్వి
నేతి । నన్వేవం॥ పితుః క్షయాహేసంప్రాప్తే సర్వేషాం తర్పణంనహి ।
మాతుః క్షయాహే సంప్రాప్తే తద్వర్గే తర్పణం నహీతివచనేన పితృ
మాతృవిభాగేన తర్పణనిషేధః కథమితిచేన్నైవం । ఇదంవచనం జీవ
పితృకస్య ప్రమీత మాతృకస్య మాతృశ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణనిషేధ
పరం । ననిత్యతర్పణనిషేధపరం తథాచాయం వచనస్యార్థః । పితుః
క్షయాహే సంప్రాప్తే సతి శ్రాద్ధాంగతిలతర్పణం పితృపితామహప్రపి
తామహానామేవ కర్తవ్యం । సర్వేషాం మాత్రాదీనామపిశ్రాద్ధే
యావంతఉద్దిష్టాః ప్రీతస్తానేవతర్పయేదితి విశేషితత్వాత్ । తత్ర
త్కాలవిశేషేణ తర్పణంకార్యం జీవత్పితృకస్య ప్రమీతమాతృకస్య
శ్రాద్ధాంగతర్పణం నకర్తవ్యం । మాతుఃక్షయాహేసంప్రాప్తే సతీజీవ
త్పితృకేణ మాతృవర్గోద్దేశేన మాతుశ్శ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణం నకర్త
వ్యం తదాహ॥ జీవమాన పితాయస్య మాతాయదివిపద్యతే॥ మాతుః
శ్రాద్ధం సుతః కుర్యాన్నకుర్యాత్తిలతర్పణమితి । విశేషనిషిద్ధత్వాత్ ।
తథాపినిత్యతర్పణం శ్రాద్ధాహేతునానుష్ఠేయం । స్మృత్యంతరేవిశేష
మాహ । సజీవపితృకఃకుర్యాచ్ఛ్రాద్ధాంగతిలతర్పణం । శ్రాద్ధమాత్రం
ప్రకుర్వీత తర్పణంతు పితాచరేదితి॥ అథ శ్రాద్ధద్వయ సంసర్గవిషయ
మాహ॥ మన్వాదిశ్రాద్ధేనప్రసంగా ద్దార్శిక శ్రాద్ధసిద్ధివత్ । శ్రాద్ధాంగ
తర్పణేన ప్రసంగాన్నిత్యతర్పణ సిద్ధిర్భవేదితిచేత్ । నవైవమ్యాద్దార్శిక

సువ్యాద్యో స్సంపాతే దేవతానామభేదాదేకానుష్ఠానే ఇతరస్యాపి సిద్ధిర్భవిష్యతి। ప్రకృతేతు దేవతాభేదసత్త్వాత్తు నైవంసిద్ధ్యతితథాహి। ప్రత్యాబ్దికే తావత్పితృపితామహ ప్రపితామహానాం త్రయాణామేవ దేవతాత్వమిత్యే తత్తదంగ తిలతర్పణేపి తేషామేవ దేవతాత్వం నేత రేషాం పితృబ్దాంగ తిలాంబుస్యాన్నిషిద్ధేపి త్రి శేహని। శ్రాద్ధేయావంత ఉద్దిష్టాః ప్రాతఃస్నానేవ తర్పయేదితి స్మరణాత్ । తథాచ-ప్రత్యాబ్దికే నిత్య శ్రాద్ధవన్నిత్యతర్పణమపి కర్తవ్యం దేవతాభేదాత్ ॥ తథాచ దర్శాదావపి ॥ పితరోయత్రపూజ్యంతే తత్రమాతామహాఅపి । అవి శేషేణకర్తవ్యం విశేషాన్నరకం వ్రజేదితిస్మరణాత్ ॥ వర్గద్వయస్యైవ దేవతాత్వమితి తదంగతిలతర్పణేపి తస్యైవ దేవతాత్వం నాన్యేషా మితి దేవతాభేదోస్తి । అతోదర్శాదావపి దర్శశ్రాద్ధానంతరం తర్ప ణం కుర్యాత్ । తథామహాలయేపి॥ వర్గద్వయంసముద్దిశ్య శ్రాద్ధంచాపర పక్షక మితివచనేన వర్గద్వయ మాత్రోద్దేశేనైవ అపరపక్ష శ్రాద్ధస్య విహితత్వాత్ । తదంగ తిలతర్పణేపి వర్గద్వయ మాత్రస్యైవదేవతా త్వమితి దేవతాభేదోస్తి తస్మాచ్ఛ్రాద్ధేష్వన్యేషూ భయవిధతర్పణ మప్యనుష్ఠేయ మేవమితియుక్తం ॥ నను పితృతర్పణద్వైవిధ్యమేవేతి నయుక్తం బ్రహ్మయజ్ఞాంగ దేవఋషి పితృతర్పణస్యాతిరిక్త నిత్య పితృతర్పణస్యాపి నిత్యశ్రాద్ధాంగత్వాత్ తథాచప్రత్యహంక్రియమాణ నిత్య పితృతర్పణస్యాప్యంగ పితృతర్పణత్వమేవేతి చేన్నైవం నిత్యపితృ తర్పణస్య నిత్యశ్రాద్ధాంగత్వానుపపత్తేః రూపరహితత్వాద్భిన్న దేవ తాకత్వాచ్చ యన్నిత్యతర్పణంకుర్యా ద్రూపహీనందినేదినే । శ్రా ద్ధాంగతర్పణంకుర్యా ద్రూపయుక్తం తిలాంబుభిరితివచనాన్నిత్య తర్ప ణం ప్రద్యుమ్నసంకర్షణ వాసుదేవ రూపరహితం । నిత్యశ్రాద్ధంచ రూపయుక్త మితితయోర్నాంగాంగీభావః । నిత్యశ్రాద్ధంచ షడ్దైవత్యం।

నిత్యతర్పణంచ పితృకారుణ్యాది దైవతమితితయోర్భిన్న దేవతాత్వం ॥ కించ॥ కుర్యాదహరహః శ్రాద్ధమన్నాద్యేనోదకేన వేతినిత్యశ్రాద్ధ ప్రతి నిధిత్వేన స్మరణాదపి నిత్యపితృతర్పణస్య నతదంగత్వం తథాచమనుః।

అధ్యాపనం బ్రహ్మయజ్ఞః పితృయజ్ఞస్తు తర్పణం హోమోదేవ బలి
ర్భౌతో నృయజ్ఞోతిథిపూజనమితి యత్పితృభ్య స్స్వధాకరోత్యప స్త
త్పితృయజ్ఞ స్సంతిష్ఠత ఇతిశ్రుతేశ్చ । తస్మాన్నిత్యతర్పణం స్వతంత్రం
నాంగమితి ప్రత్యాబ్దికాదౌ ప్రభయోస్సంపాతే దేవతాభేదాచ్ఛ్రాద్ధ
ద్వయ వదుభయ విధతర్పణ వచన మప్యనుష్ఠేయమేవేత్యలం ప్రప
ంచేన ఉభయమప్యత్ర తర్పణానుష్ఠానోత్కర్ష । పిత్రోః ప్రత్యాబ్దిక
శ్రాద్ధే పితృతర్పణం శ్రాద్ధానంతరమేవ కర్తవ్యం । అంగతిలతర్పణం
పరేద్యుః ప్రాతస్తరాం త్రీ నుద్దిశ్య కర్తవ్యః జీవపితృకేనమాతు ప్రత్యా
బ్దికే తదనంతరం వా పరేద్యుర్వా అంగతిలతర్పణంవా నిత్యతర్పణమపి
కర్తవ్యం॥ జ్యేష్ఠభ్రాతృపితృవ్యాది కారుణ్య శ్రాద్ధే ప్రత్యాబ్దిక శ్రాద్ధే
తు నిత్యతర్పణం శ్రాద్ధాత్పూర్వం । అంగతిలతర్పణం శ్రాద్ధానంతర
మేవ కర్తవ్యం నపరేద్యుః॥ శ్లో॥ దర్శేపాతే చ సంక్రాంతౌ యుగమన్వం
తరాదిషు । అంగతిలతర్పణం శ్రాద్ధాత్పూర్వం। నిత్యతర్పణం తచ్ఛ్రా
ద్ధానంతరమేవ । పక్షశ్రాద్ధ కారుణ్యశ్రాద్ధ అష్టకశ్రాద్ధాఽనుమాసిక
శ్రాద్ధేషు శ్రాద్ధానంతరమేవాంగ తిలతర్పణం కర్తవ్యం । నపరేద్యుః ॥
సకృన్మహాలయేతు పరేద్యురేవాంగ తిలతర్పణం నిత్యతర్పణంతు శ్రా
ద్ధానంతరమేవేతి । మహాలయశబ్దో ద్వివిధః॥ ముఖ్యోగౌణశ్చేతి తత్ర
పక్షశ్రాద్ధం ముఖ్యం । సకృన్మహాలయోగౌణః । తత్ర ముఖ్యపక్ష మహా
లయ శ్రాద్ధాంగతిలతర్పణం । తదనంతరమేవకార్యం । గౌణసకృన్మహా
లయాఖ్యశ్రాద్ధే త్వంగ తిలతర్పణం పరేద్యుః ప్రాతరేవేతిస్థితః॥ అత
ఏవపక్ష శ్రాద్ధదర్శాది శ్రాద్ధాహేషు శ్రాద్ధానంతరమేవ కర్తవ్యం ।
కర్తుస్తాంబూల చర్వణేపినానుపపత్తిః । సాంగపితృకర్మణోనివృత్తత్వా
త్ ॥ తథాచప్రయోగ పారిజాతే॥ శ్లో॥ పక్షశ్రాద్ధేతథాదర్శే యుగ
మన్వంతరాదిషు । శ్రాద్ధంనిర్వర్త్య భుక్త్వాతు తాంబూలం ఖాదయే
ద్ద్విజః ॥ మోహాదకృత్వాశ్రాద్ధం తాంబూలం యదిఖాదయేత్ ।
శ్రాద్ధహంతాభవేత్కర్తా రౌరవంనరకంవ్రజేదితి॥ పిత్రోః ప్రత్యా
బ్దికేశ్రాద్ధే దివారాత్రౌ తాంబూలచర్వణం నిషిద్ధం॥ అంగ తిలతర్ప
ణస్య పరేద్యుః ప్రాతర్విహితత్వేనసాంగ పితృకర్మానివృత్తేః । తథాచ

తత్రైవః శ్లో॥ మృతాశౌచే తు సంశ్రాద్ధే మాతాపిత్రోర్మృతేహని ।
ఉపవాసేచ తాంబూలం దివారాత్రౌ విసర్జయేదితి ॥

ఇతి అంగ తిలతర్పణవిధి స్సమాప్తః.

నిత్య బ్రహ్మయజ్ఞ ప్రయోగః.

వేదాథర్వపురాణానిసేతిహాసానిశక్తితః । జపయజ్ఞ ప్రసిద్ధ్యర్థం విద్యాంచాధ్యాత్మికీంజపేత్ ॥ ఇతియాజ్ఞవల్క్యోక్తేః॥ పురాణ భారతాది పాఠవిధానేపికర్మస్య పాఠాసక్తేః॥ శ్రవణస్యైవ కర్మాంగత్వాత్పురాణ శ్రవణమేవ బ్రహ్మయజ్ఞ మిత్యేకేచిత్ ॥ తన్నమస్కారేణ మంత్రేణ పంచయజ్ఞాన్నహాపయేదితి యాజ్ఞవల్క్యోక్తేః॥ తత్రయోనమసాస్వధ్వరః ఇతి శ్రుతేర్యజ్ఞోవైనమ ఇతిహబ్రాహ్మణం భవతీతివచనాచ్చ నమోనమః ఇతిత్రిర్జపేదితి స్మృతికౌముద్యాముక్తం॥ తత్వంతువేదాదీనామర్థభాగే స్వరూపస్యైవ గ్రహణాత్ । నమశ్రుతే శ్చతదంతత్వేనా వ్యవపత్తే ర్నమోంతః శబ్దైఃకార్యమితి ॥ తద్యథా

దర్భాసనే ఉపవిశ్య ॥

తత్రాయం ప్రయోగః॥ ఆచమ్య ... ఏవంగుణ ... శుభతిథౌ మమోపాత్త దురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరముద్దిశ్య ... ప్రీత్యర్థం నిత్యబ్రహ్మయజ్ఞం కరిష్యామినమః॥ ఇతిసంకల్ప్యోపస్థితింకృత్వా దర్భగర్భం బ్రహ్మాంజలింకృత్వా॥ నమోనమోనమః॥ ఇతిజపేత్ ॥ యథా॥ ఋగ్వేదాయనమః - యజుర్వేదాయనమః - సామవేదాయనమః - అథర్వణవేదాయనమః-శిక్షాయైనమః - కల్పాయనమః - వ్యాకరణాయ నమః - నిరుక్తాయనమః - జ్యోతిషాయనమః - ఛందోవిచిత్యైనమః - అధ్యాత్మవిద్యాయైనమః - ఇతిహాసపురాణేభ్యోనమః - తర్కవిద్యాయై నమః - పూర్వమీమాంసాయైనమః - ఉత్తరమీమాంసాయైనమః - ఇతిజపిత్వా॥ శ్లో॥ దేవతాభ్యః పితృభ్యశ్చ మహాయోగిభ్యఏవచ । నమ స్స్వధాయై స్వాహాయై నిత్యమేవ నమోనమః॥ ఇతి త్రిర్జపిత్వా॥ విద్యాధ్వర తపోయోని రయోనిర్విష్ణు రీడితః । వాగ్యజ్ఞేనార్చితో దేవః ప్రీయ

తాంమేజనార్దనః॥ ఏవముక్త్వా॥ ఉదకంస్పృశేత్ ॥ తతః సూర్యప్రార్థనం కృత్వానంతరం మాతా పితరౌ నమస్కృత్వా ॥ ప్రార్థయేత్ ॥ నమో నమః॥ త్రిః ప్రదక్షిణీకృత్య॥ మహాఫలమతి ॥

ఇతి నిత్య బ్రహ్మయజ్ఞ ప్రయోగ స్సమాప్తః.

నిత్యదేవర్షి పితృతర్పణమ్.

ఏవం... ప్రీత్యర్థం దేవర్షి పితౄనుద్దిశ్య దేవర్షి పితృప్రీత్యర్థం దేవర్షిపితృతర్పణం కరిష్యామినమః ॥ తచ్చ మదనపారిజాతే యోగ యాజ్ఞవల్క్యః॥ కాతీయసూత్రానుసారేణోచ్యతే ॥ ఆసనం దక్షిణం జాన్వాచ్యకృత్వా సమదర్భాక్షతైర్హస్తద్వయేన దేవతీర్థేనతర్పయేత్ ॥ యథా బ్రహ్మతృప్యతాం- విష్ణుస్తృప్యతాం-. రుద్రః- ప్రజాపతిః- దేవాః- ఛందాంసి - వేదాః - ఋషయః - పురాణాచార్యాః - గంధర్వాః- ఇతరాచార్యాః- సంవత్సరస్సావయవః- దేవ్యః- అప్సరసః- దేవానుగాః - నాగాః- సాగరాః - పర్వతాః - సరితః - మనుష్యాః- యక్షాః- రక్షాంసి - పిశాచాః - సుపర్ణా- భూతాని- పశవః- వనస్పతయః- ఓషధయః- భూతగ్రామశ్చతుర్విధా స్తృప్యంతాం॥ ఆచార్య చూడామణౌతు- ప్రజాపతిస్తృప్యంతాం ॥ అథ ॥ దేవాయక్షాస్తథా నాగా గంధర్వాప్సరసోసురాః । క్రూరాస్సర్పాసుపర్ణాశ్చ తరవోజాం ఋకాఃఖగాః ॥ విద్యాధరాజలాధారా స్తథైవాకాశగామినః । నిరాహారాశ్చయేజీవాః పాపేధర్మేరతాశ్చయే । తేషా మాప్యాయనాయైతద్దీయతేసలిలం మయా ॥ ఇతిమాతోస్య్యక్తె స్తర్పణముక్తం ॥ అథ ఋషయః॥ నివీతీ సనక స్తృప్యతాం- సనందనః- సనాతనః కపిలః- ఆసురిః- వోఢం- పంచశిఖః- అథ పితృతర్పణం ॥ దక్షిణాభిముఖః సవ్యంజానుమావర్జ్య॥ ప్రాచీనావీతీ ॥ పితృతీర్థేన ద్విగుణదర్భైస్తిల మిశ్రాంస్త్రీ నంజలీన్దద్యాత్ ॥ వసన స్తృప్యంతాం- రుద్రాః- ఆదిత్యాః- మరుతః -అశ్వినౌతృప్యేతాం- కవ్యవాహన స్తృప్యతాం। సోమపాః-బర్హిషదః- ధర్మరాజ స్తృప్యతాం - మృత్యుః - అంతకః - వైవస్వతః - కాలః - సర్వభూత క్షయః - ఔదుంబరః - దధ్నః - నీలః - పరమేష్ఠిః -

వృకోదరః - చిత్రః - చిత్రగుప్తః ఇతి అనేనపురాణోక్త బ్రహ్మయజ్ఞేన దేవర్షిపితృతర్పణేనచ భగవాన్ సర్వాత్మక శ్రీపరమేశ్వ...మస్తు॥

ప్రాచీనావీతః.

కేశవ- నారాయణ- మాధవ- ...... ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం దేవర్షిపితృతర్పణం కరిష్యామి నమః ఇతిసంకల్ప్య॥ దేవాన్ తర్పయామి నమః॥ దేవగణాన్ తర్పయామి నమః। దేవపత్నీస్తర్పయామినమః। దేవపుత్రాన్ తర్పయామినమః। దేవపౌత్రాన్ తర్పయామినమః। నివీతీ॥ ఋషీన్ తర్పయామి నమస్తర్పయామినమః। ఋషిగణాన్ తర్పయామి నమస్తర్పయామి నమః। ఋషిపత్నీస్తర్పయామి నమస్తర్పయామి నమః॥ ఋషిపుత్రాన్ తర్పయామి నమస్తర్పయామినమః॥ ఋషిపౌత్రాన్ తర్పయామి నమస్తర్పయామినమః॥ అపసవ్యం॥ పితౄన్ తర్పయామి నమస్తర్పయామి నమస్తర్పయామినమః॥ పితృగణాన్ తర్ప...నమః। పితృపత్నీస్తర్పయామి...నమః॥ పితృపుత్రాన్ తర్ప... నమః॥ పితృపౌత్రాన్ తర్ప...నమః అనేన దేవర్షిపితృతర్పణేన భగవాన్ సర్వాత్మకః ఏతత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు॥

దేవర్షి పితృతర్పణం సమాప్తమ్.

నిత్య పితృతర్పణమ్.

మదనపారిజాతే హారీతః శ్లో॥ వసిత్వావసనంశుక్లం స్థలేవిస్తీర్ణ బర్హిషి। విధిజ్ఞస్తర్పణంకుర్యాత్ నపాత్రేషుకదాచన॥ తదనుద్ధృతోదక స్థలతర్పణపరం॥ ఉద్ధృతేనఏవ। పాత్రాద్వాజలమాదాయ స్వాయం పాత్రాంతరేక్షిపేత్। జలపూర్ణేథవాగర్తే నస్థలేనతుబర్హిషి॥ యోగయాజ్ఞవల్క్యః॥ యద్యుద్ధృతేనపి చేత తిలాన్ సంమిశ్రయేజ్జలే। అతోన్యథాతుసవ్యేన తిలాగ్రాహ్యావిచక్షణైః॥ ఏతచ్చ గృహే పుత్రవతా నకార్యం॥ శ్లో॥ సప్తమ్యాంరవివారేచ గృహేజన్మదినేతథా। భృత్యపుత్రకళత్రార్థీ నకుర్యాత్తిలతర్పణమితి మరీచిస్మృతేః॥ కించ॥ వ్యాసః॥ శ్లో॥ శూద్రోపివర్ణశ్చతుర్థోపి వర్ణత్వాద్ధర్మమర్హతి। వేదమంత్రస్వధాస్వాహా వషట్కారాదిభిర్వినా॥

తా॥ పురాణోక్త ప్రయోగము ననుష్ఠించు వారందఱు ధర్మ

మాచరించుట కర్తలుగాని వేదమంత్రోపాసులు, స్వధాశబ్దము, వషట్ అనుశబ్దము ప్రియోగ ములయందు స్మరించునేని ఆత్మసమృద్ధిశబ్దము పఠింప వగునని వ్యాసవచనము.

తత్రతాయంప్రయోగః ॥ ఆచమ్య... ఏవం... ప్రీత్యర్థం అన్న తృప్త్యానుద్దిశ్యాఽప్సు తృప్త్యర్థంప్రీత్యర్థం సుప్త పితృతర్పణం కరిష్యామి నమః ॥ దక్షిణాభి ముఖః—సవ్యేపవీతీ పితరం గోత్రం... తర్పయామి. నమః తృప్యంతామితి కేచిత్ ఏవం ... పితామహం... గోత్రం... మి నమః ॥3॥ ప్రపితామహం... గోత్రం... మి నమః ॥3॥ మాతరం... గోత్రాం... నమః పితామహీం... గోత్రాం... తర్పయామినమః ॥3॥ ప్రపితామహీం... గోత్రాం... మినమః ... మాతామహం... గోత్రం తర్పయామినమః ॥ 3 ॥ మాతుః పితామహం... గోత్రం తర్పయామి నమః ॥3॥ మాతుః ప్రపితామహం... గోత్రం... మినమః ॥3॥ మాతామహీం... గోత్రాం......తర్పయామినమః ॥3॥ మాతుః పితామహీం ...గోత్రాం... యామినమః ॥3॥ మాతుః ప్రపితామహీం... గోత్రాం తర్పయామినమః ॥ 3 ॥ అథ కారుణ్యతర్పణం కుర్యాత్ యథా ॥ శ్లో॥ ఆదౌపితాతథామాతా సాపత్నీజననీతథా । మాతామహోస్సపత్నీకా ఆత్మపత్న్య స్త్వనంతరం । సుతోభ్రాతా పితృవ్యశ్చ మాతులాస్సహ భార్యకాః దుహితాభగినీచైవ దౌహిత్రోభాగినేయకః । పితృష్వసా మాతృష్వసా జామాతా భావుకస్స్నుషా । శ్వశుర స్స్యాలకశ్చైవ స్వామినోగురవ స్తథా॥ (ఇది) ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతం దేవర్షిపితృమానవాః । తృప్యంతుపితరస్సర్వే మాతృమాతామహాదయః అతీతకుల కోటీనాం సప్తద్వీపనివాసినాం ఆబ్రహ్మభువనాల్లోకా దిదమస్తుతిలోదకం॥ ఏవంతర్పణంకుర్యాత్ ॥ యేకేచాఽస్మత్కులేజాతా అపుత్రా గోత్రిణోమృతాః. తేగృహ్ణంతుమయాదత్తం వస్త్ర (వస్త్ర) నిష్పీడనోదకం॥ (నిత్యములోరూపము లేదు) ఇతి నిత్యపితృతర్పణం సమాప్తం.

అథ యమతర్పణమ్.

యమతర్పణప్రమాణంతు। స్మృత్యంతరే॥ శ్లో॥ దీపోత్సవచతుర్దశ్యాం కార్యంచయమతర్పణం। కృష్ణాంగారకచతుర్దశ్యా మపికార్యంతథైవచ॥

యమస్తు ॥ దక్షిణాభిముఖో భూత్వా తిలైస్సవ్యంసమాహితః । దేవతీర్థేన దేవత్వా త్తిలైః ప్రేతాధిపత్యతః॥ ఏవంకుర్వతఃఫలమాహ మనుః॥ యత్రక్వచనదద్యాంహి స్నాత్వా కృష్ణచతుర్దశీ । సంతర్ప్యధర్మరాజానం ముచ్యతేకిల్బిషైరితి ॥ ఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్యర్థం దీపోత్సవచతుర్దశ్యాం యమతర్పణం కరిష్యామినమః ॥ దక్షిణాభిముఖ స్తీర్ణ బర్హిషి. దేవతీర్థేన తిలమిశ్రితం జలందద్యాత్ ॥ యమం తర్పయామి నమః ॥ ధర్మరాజం తర్పయామినమః ॥ మృత్యుంతర్పయామినమః ॥ అంతకం తర్పయామినమః ॥ వైవస్వతం తర్పయామినమః ॥ కాలంతర్పయామి నమః ॥ సర్వభూతక్షయం తర్పయామినమః॥ ఔదుంబరం తర్పయామి నమః ॥ దధ్నంతర్పయామినమః ॥ నీలంతర్పయామినమః ॥ పరమేష్ఠినం తర్పయామినమః॥ వృకోదరం తర్పయామినమః ॥ చిత్రం తర్పయామి నమః ॥ చిత్రగుప్తం తర్పయామినమః ॥ ఏవం దీపోత్సవ యమతర్పణంకార్యం మహాఫలమితి వ్యాసః ॥ శ్లో॥ యమాయ ధర్మరాజాయ మృత్యవేచాంతకాయచ । వైవస్వతాయకాలాయ సర్వభూతక్షయాయచ । ఔదుంబరాయ దధ్నాయ నీలాయపరమేష్ఠినె । వృకోదరాయ చిత్రాయ చిత్రగుప్తాయతే నమః ॥ కృష్ణాంగారక చతుర్దశ్యామితి తత్తిథిసంకల్పవిశేషః ॥ ఇతి యమతర్పణం సమాప్తమ్.

భీష్మతర్పణమ్.

వ్యాసః॥ శ్లో॥ శుక్లాష్టమ్యాంతుమాఘస్య దద్యాద్భీష్మాయయో జలం।సంవత్సరకృతంపాపం తత్క్షణాదేవ నశ్యతి॥ ఆచమ్యఏవం...ప్రీత్యర్థం మాఘశుక్లాష్టమ్యాం భీష్మతర్పణం కరిష్యామినమః॥ వైయాఘ్రపాదగోత్రం సాంకృతిప్రవరం గంగాపుత్రవర్మాణం తర్పయామినమః ॥ వైయాఘ్రపాదగోత్రం సాంకృతిప్రవరం భీష్మవర్మాణం తర్పయామి నమః॥ వైయాఘ్రపాదగోత్రం సాంకృతిప్రవరం అపుత్రవర్మాణం తర్పయామినమః॥ ఇతి తర్పయేత్ । అస్యైవాన్యశ్చకల్పః॥ శ్లో॥ వైయాఘ్రపాదగోత్రాయ సాంకృతిప్రవరాయచ । గంగాపుత్రాయ భీష్మాయ ప్రదాస్యేఽహం తిలోదకమ్॥ అపుత్రాయదదామ్యేత జ్జలం భీష్మాయ వర్మణఇతి ॥ ఇతి భీష్మతర్పణం సమాప్తమ్.

విభూతి ధారణమ్.

శ్లో॥ భూతిర్భూతికరీ పవిత్రజననీ పాపస్యవిధ్వంసినీ। చిత్తానంద కరీ యశస్సుభకరీసర్వార్థసంపత్కరి। రక్షోభూతపిశాచ రాక్షస మహారక్షైకసంత్రాసినీ। తేజోరాజ్య విశేషపుణ్యజననీ భూతిస్సదాధార్యతామ్॥ శ్లో॥ శ్రీకరంచ పవిత్రంచ శోకరోగనివారణమ్। లోకేవశీకరం పుంసాం భస్మంత్రైలోక్యపావనమ్॥ తతఃసూర్యప్రార్థనంకృత్వాచమ్య॥

శమీ పూజా.

దశమ్యాం సాయాహ్నే శమీపూజాంకృత్వా॥ తదనంతరం శమీంధ్యాయేత్॥ ధ్యానమంత్రః॥ శ్లో॥ శమీశమయతేపాపంశమీశత్రు వినాశనీ। అర్జునస్యధనుర్ధారీ రామస్యప్రియదర్శినీ ॥ ౧ ॥ శమీంకమల పత్రాక్షీం శమీకంటకధారిణీం। ఆరోహతు శమీంలక్ష్మీర్నృణా మాయుష్యవర్ధినీ। ౨॥ నమోవిశ్వాసవృక్షాయ పార్థశస్త్రాస్త్రధారిణే। త్వత్తఃపత్రంప్రతీచ్ఛామి సదావిజయదోభవ॥ ౩॥ ధర్మాత్మాసత్యసంధశ్చ రామోదాశరథిర్యది। పౌరుషేచాప్రతిద్వంద్వో మచ్ఛతూన్ జహిసాయకః॥ ౪॥ అమంగళాదిశమనీం దుష్కృతస్యచనాశినీం।దుస్స్వప్నహారిణీం ధన్యాం ప్రపద్యేహం శమీంశుభాం॥ ఇతినమస్కారః॥

నిశ్చయ తాంబూల ప్రకరణమ్.

ఇందు ముందుగా వివాహభేదములను గురించి కొంచము వ్రాయుచున్నాడను, ఎట్లనిన బ్రాహ్మము, దైవము, ఆర్షము, ప్రాజాపత్యము, ఆసురము, గాంధర్వము, రాక్షసము, పైశాచము, అను యెనిమిది విధములు వివాహములు.

బ్రాహ్మవివాహము:—అందుయోగ్యమైన వరుని బిలచి యలంకరించి విధిప్రకారము కన్యాదానముచేయుట బ్రాహ్మవివాహము.

దైవవివాహము:—యజ్ఞమందు ఋత్విజుడై కర్మచేయుచున్నవానికి దనకన్య నిచ్చుట దైవవివాహము.

ఆర్షవివాహము:— వరుని వలన రెండు గోవులను బుచ్చుకొని కన్యక నిచ్చిన నార్ష వివాహము యిచ్చుటగోమిధునము గ్రహించుట

నింద్యముగాదు ఏమనిన నది కుమారీపూజనముకొఱకు గావున
కన్యా విక్రియ మనఁబడదు.

ప్రాజాపత్యము:—మీరిద్దఱుఁగూడి ధర్మమాచరింపుఁడని బలికి కన్యక
నిచ్చిన ప్రాజాపత్యవివాహము.

ఆసురవివాహము:—ధనము బుచ్చుకొని కన్యక నిచ్చెనేని యాసుర
వివాహము.

గాంధర్వము:—దంపతు లిద్దఱు పరస్పర మొకరి నొకరు ప్రేమించి
విడువ కుండగ శపధమున స్వాయముగ వివాహముచేసికొనుట
గాంధర్వవివాహము.

రాక్షసము:—యుద్ధాదులచేఁ గన్యను బలాత్కారముగ గ్రహించుట
రాక్షసవివాహము

పైశాచము:—దొంగ తనముచేఁ గన్యను హరించుట పైశాచము.

తత్ప్రమాణమ్— యాజ్ఞవల్క్యః॥ శ్లో॥ బ్రాహ్మోవివాహ
ఆహూయదీయతే శక్త్యలంకృతాం। యజ్ఞస్థఋత్విజేదైవ ఆదాయార్ష
స్తుగోద్వయమ్। ఇత్యుక్త్వాచరతాంధర్మం సహయాదీయతేర్థినే। సకా
యః పావయేత్తజ్జ షడ్వంశ్యాన్సహాత్మనా। అసురోద్రవిణాదానా
ద్గాంధర్వ స్సమయాన్మిథః। రాక్షసోయుద్ధహారణా త్పైశాచః కన్య
కాఛలాత్॥

మఱియొక విషయము. సదరు వివాహములలో విప్రునికి బ్రాహ్మ
దైవ వివాహములు ప్రశస్తములు. క్షత్రియునికి గాంధర్వరాక్షసములు
ప్రశస్తములు, వైశ్యునికాసురాక్షస వివాహములు ప్రశస్తములు, ఆర్ష
ప్రాజాపత్య పైశాచములందఱకు సంకటమందు గ్రహింపవచ్చును,
అందు రాక్షసము తప్ప తక్కిన యేడును విప్రునికి బ్రాహ్మదైవములు
తప్ప దక్కిన యాఱును క్షత్రియునికి వైశ్యశూద్రులకు బ్రాహ్మదైవ
రాక్షసములు తప్ప దక్కినవైదును గ్రహింపఁదగినది.

బ్రాహ్మవివాహముచే బెండ్లాడిన స్త్రీయందు బుట్టినపుత్త్రుఁడు
పదిమంది పూర్వులను పదిమంది పరులను వంశస్థులను దరింపఁజేయును,
దైవవివాహముచే పెండ్లాడిన స్త్రీపుత్త్రుఁడు పూర్వపరములయందు

ఏడుగు రేడుగురు వంశస్థులను ధరింపఁజేయును. ప్రాజాపత్య వివాహితు రాలి పుత్త్రి డార్గురార్గురు నుద్ధరింపఁజేయును, ఆర్ష వివాహిత పుత్త్రిడు ముగ్గురు ముగ్గురు వంశస్థులను దరింపఁజేయును, ఆశ్వలాయన సూత్ర మందు బ్రాహ్మము మొదలు నాల్గువివాహములందుఁ బుట్టిన పుత్త్రిలు క్రమముగ ౧౨ రేసియు ౧౦ పదుగురేసియు ౮ మంద్రేసియు, ౭ డుగు రేసియు ఋషులను పూర్వులను పరులనుగూడ దరింపఁజేయుదు రనియున్నది, తక్కిన దుర్వివాహములందు బ్రహ్మధర్మద్వేషులైన పుత్త్రిలు గలుగుదురు, వాగ్దానమైన పైని వరుఁడు దేశాంతరమునకు వెళ్లిన యెడల నాలుమాసముల పర్యంతము ప్రతీక్షించి మఱియొకని కీయవలెను, కన్యకు శుల్కమనఁగ నలంకారమిచ్చి దూర దేశము పోయినచో నొకసంవత్సరము ప్రతీక్షింపఁదగియున్నది, ఇఁక బలాత్కా రముగ వివాహమాడినను సగోత్రత్వము నపుంసకత్వము మొదలగు మహాదోషములున్నను సప్తపదీవిధికిపైనగూడ మఱియొక వరుని కివ్వ వచ్చునని చెప్పుదురు,

జ్యేష్ఠ కనిష్ఠ వివాహలక్షణము.

శ్లో॥ దారాగ్నిహోత్రసంయోగం కురుతేయోఽగ్రజేస్థితే।
పరకనిష్ఠఃపరీవేత్తా జ్యేష్ఠస్తుపరివిత్తికః॥

తా॥ జ్యేష్ఠునికంటే ముందు కనిష్ఠుఁడు వివాహముగాని యాధా నముగాని జేసికొనిన పరివేత్తియనఁబడును, జ్యేష్ఠుఁడు పరివిత్తియనఁ బడును, ఇట్లు జ్యేష్ఠకన్యకంటే కనిష్ఠకన్యకు ముందు వివాహముచేసిన కన్యయగ్రేదిధిషువనఁబడును, జ్యేష్ఠకన్యదిధిషు వనఁబడును, అట్టిదోష ములకు ప్రాయశ్చిత్తమును జరుపుకొనవలెనని ధర్మశాస్త్రములు చెప్పు చున్నవి, పరివిత్తిపరివేత్తలగు సోదరులిద్దఱు రెండేసి కృచ్ఛ్ర ప్రాయ శ్చిత్తములు జేయవలయును, ఎట్లనిన కన్యయొక కృచ్ఛ్రము దాతయతి కృచ్ఛ్రము, పురోహితుఁడు చాంద్రాయణమును జేయవలెను పిత్రాదు లకు సమాధానము లేకున్నచో వివాహము బొత్తిగా చేయఁదగదు, పిత్రాదులు తప్పక జేయవలెనని సంకల్పించి చేసినచో మూఁడుమాస ములు కృచ్ఛ్రము, ఈదోషమున కపవాదము జ్యేష్ఠుఁడు సవతితల్లి

కొడుకైనను దత్తుడైనను కనిష్ఠుఁడు వివాహము తప్పక చేసికొన వచ్చును, దోషములేదు, జ్యేష్ఠునికి వివాహనిమిత్తము పిత్రాదులు కొంతద్రవ్యమిచ్చి వివాహమునకు ఆజ్ఞ యిచ్చి కనిష్ఠుఁడైన సోదరునికి గాని కనిష్ఠురాలైనసహోదరికిగాని వివాహముచేయవచ్చునని కొందరు జ్యేష్ఠునియొక్క ఆజ్ఞనుతీసికొనిచేయుటమంచిదని మఱియునపుంసకుడై నను, మూగవాడైనను, చెవిటివాడైనను, పొట్టవాడైనను, మరుగుజ్జు వాడైనను, దేశాంతర సంచారియైనను, వేశ్యాసక్తుడైనను, జాతి భ్రష్ఠుడైనను, దీర్ఘరోగియైనను, అతివృద్ధుడైనను, చోర్యపరుడైనను, వైరివాడైనను, వివాహమందు కోరిక లేనివాడైనను, జ్యేష్ఠుడున్నచో కనిష్ఠుఁడు వివాహము చేసికొనవచ్చునుగదా అప్పుడు దోషములేదని చెప్పవలెను, ఇట్లు జ్యేష్ఠకన్య భిన్నోదరురాలైనను కనిష్ఠకన్య వివాహ ముగావచ్చును,

పెద్దలయొక్క ఆజ్ఞానుసారముగ వివాహము చేయునప్పుడు పురోహితునకు దోష మెంతమాత్రము లేదు,

వి వా హ క ర్త లు ,

తండ్రియు, తాతయు, సోదరుఁడు, పినతండ్రి, మొదలగు పితృ వంశస్థులు, మాతృవంశస్థులగు మాతామహుఁడు మేనమామ, మొద లగువారును నెవ్వరులేనిచో తల్లియును సోదరు లుపనయనమైనవారే యధికారులు. అనుపనీతుడైన సోదరునికంటె తల్లి యధికారము. ఇట్లధికారు లెవ్వరు లేనిచో కన్యచే కన్య స్వయముగానే వరించ వచ్చును. అట్టి స్వయంవరమందును, తల్లి కన్యాదానము చేయునప్పు డును నాందీశ్రాద్ధము వారేచేయవలెను. అప్పుడు తల్లిగాని కన్యయే గాని తాను ప్రధానసంకల్పమునుమాత్రముచేసి తక్కినది బ్రాహ్మణు నిచే జేయింపవలెను. ఉపవీతుఁడైన భ్రాతమొదలగువారుండునప్పుడు తల్లిగారు చేయగూడదు.

కొందఱికి పుత్రికాసంతానము లేకయుండును. అప్పుడు పర క్షేత్రియకన్యను సువర్ణముచే కొని దానము చేయవచ్చును. తత్ప్రమా ణము "ఆత్మకృత్య సువర్ణేన పరకీయాంతు కన్యకాం। ధర్మేణవిధినా

దాన మసగోత్రేప్రియుజ్యతే.'' అని యుండెను. కనుక యీ కన్యా దానమువలన దాతకు బహువిశేషముగలదు. ఇట్టికన్యాదానముచేయు నప్పు డేవిధమైన దోషములును లేవు.

అథ గండనక్షత్ర జననవిషయః.

మూలానక్షత్రము మొదటి మూడు పాదములందుఁ బుట్టిన వధూవరులు మామగారికి హానికరులు. ఆశ్లేష ద్వితీయ పాదము మొదలు మూడుపాదములందుఁ బుట్టినచో సత్తగారికి గండము జ్యేష్ఠాంత్యపాదమందుఁ బుట్టినచో నన్యోన్య జ్యేష్ఠభ్రాతలకును, స్యాలకుని భావుకునకును గండము. విశాఖాంత్యపాదమందుఁబుట్టినచో నన్యోన్య కనిష్ఠభ్రాతలకు గండము మఘా ప్రథమపాదమైనచో మూలానక్షత్రమువలె ఫలమని కొందఱు చెప్పుదురు. ఈ నక్షత్ర గండములను గుఱించి కొంతవిషయము ప్రసూతిచంద్రికయను జ్యోతిషగ్రంథమందు విపులముగా చేర్చిముద్రించియున్నాను.

కన్యా విక్రియమ్.

కాశ్యపః॥శ్లో॥ శుల్కేనయేప్రయచ్ఛంతి స్వసుతాంలోభమోహితాః ।
ఆత్మవిక్రయిణఃపాపాః మహాకిల్బిషకారిణః ।
పతంతినరకేఘోరే ఘ్నంతిచాసప్తమంకులమ్ ॥

తా॥ ధనలోభముచే మోహితులై శుల్కముగా ధనము గ్రహించి కన్యకనిచ్చువారు తన శరీరమాంసము మమ్మినవా రనఁబడుదురు. అట్టి మహాపాపులు ఘోరనరకమందు బడుదురు నరియేకదా సప్తమ పురుషునిపర్యంతము కులమును జెరుపుదురని తాత్పర్యము.

సప్తపదీ విషయమ్.

వసిష్ఠః॥శ్లో॥ నోదకేననవావాచా కన్యాయాఃపతిరుచ్యతే ।
పాణిగ్రహణసంస్కారా త్పతిత్వంసప్తమేపదే ॥

తా॥ ఉదకధానముచేతను, వాగ్దానముచేతను బతిత్వము సిద్ధింపదు మఱియేమనిన, పాణిగ్రహణమైనపైని సప్తపదముల దొక్కినచో బతియనఁబడును.

కించ॥ మనుస్మృతిః । శ్లో॥ పాణిగ్రహణికా మంత్రా నియతం దారలక్షణం । తేషాంనిష్ఠాతువిజ్ఞేయా విద్వద్భిస్సప్తమేపదే ॥

కించ॥ స్మృతికౌముద్యాం॥ శ్లో॥ యుక్తంతుపాణిగ్రహణం సర్వవర్ణేషుసర్వశః॥ జలపూర్వంతువిప్రాణా మన్యేషామపికామ్యయా॥ అని చెప్పఁబడినది. తక్కినవిషయములు నిర్ణయసింధువునందు జూడవలెను.

అథ వాగ్దానమ్ లేక నిశ్చితార్థమని కొందఱు.

అథాతో షోడశమహాదానాంతర్గత కన్యామహాదానాంగ వాగ్దానంవ్యాఖ్యాస్యామః॥ ఉదగయన ఆపూర్యమాణపక్షే॥ మలమాస గురు శుక్ర మూఢా శూన్యమాసాన్ వర్జయిత్వా ॥ శుద్ధ మాసాన్ మాఘ ఫాల్గుణ చైత్ర వైశాఖ జ్యేష్ఠ కార్తిక మార్గశిర్ష మాసేషు శుక్ల పక్షేషు పూర్ణతిథిషు పుణ్యనక్షత్రేషు అథవా వివాహనక్షత్రేషు యజమానఃపత్న్యాసహ బ్రాహ్మణైర్బంధుభిస్సహ వరస్యగృహంగత్వా ॥ ఉపవిశ్య కుల శీలాది విచార్య ॥

అత్ర వరలక్షణమ్.

శ్లో॥ కులంచశీలంచవయశ్చరూపం విద్యాంచవిత్తంచసనాథతాంచ।
ఏతాన్ గుణాన్ సప్తసమీక్ష్య దేయాకన్యాబుధైశ్శేషమచింత్య నీయమ్॥ ఆదౌ గణపతిప్రార్థనంకృత్వా ॥ బంధుమహాజనేభ్యో నమః ॥ ఇతి పఠిత్వా ॥

ప్రాఙ్ముఖః.	ప్రత్యఙ్ముఖః.
కన్యాదాత	ప్రతిగృహీత
నిశ్చయతాంబూలం వరస్య పిత్రే దద్యాత్ ॥	నిశ్చయతాంబూలంవధూపిత్రే దద్యాత్ ॥

తత్ర కన్యాదాతృప్రమాణమ్॥ శ్లో॥ వాచాదత్తామయాకన్యా వరార్థంస్వీకృతాత్వయా । కన్యావలోకనవిధౌ నిశ్చితస్త్వంసుఖీభవ॥ ఇతి పఠిత్వాతాంబూలందద్యాత్ ॥ అత్రవరస్యపితాప్రమాణమ్॥ శ్లో॥వాచాదత్తాత్వయాకన్యా వరార్థంస్వీకృతామయా । వరావలోకనవిధౌ నిశ్చితస్త్వంసుఖీభవ॥ ఇతిపఠిత్వా॥ తాంబూలం దద్యాత్ ॥

వరునికి నొకరు చందనము, పుష్పహారము, కస్తూరి మొదలగు సుగంధద్రవ్యములచేతను, నూతన వస్త్రాభరణములచేతను పూజించు కొనదగును. తదుపరి చూర్ణికాదిమంత్రాన్ వాచయేదితి కేచిత్ తతః బంధుమహాజనేభ్యో తాంబూలాదికం దద్యాత్ ॥

అథ దక్షిణదేశే కన్యానిశ్చితార్థ ప్రకరణమ్.

పంచాంగశుద్ధిగల శుభదినంబున వరునియొక్క బంధువులందరు మంగళద్రవ్యములగు పసుపు, కుంకుమ, తాంబూల ఫలపుష్పములు, ఆభరణములు మొదలగునవి తీసికొని మంగళవాయిద్య ధ్వనులతో బయలుదేరి వధూగృహమునకు ప్రవేశించి పిమ్మట ప్రాఙ్ముఖముగా కర్తను కూర్చుండబెట్టి పెండ్లికుమార్తెయొక్క తండ్రిగారిచే ముందుగా పిళ్లారిపూజ చేయించవలయును. అప్పుడు "మమపుత్రీం నిశ్చితార్థ సుముహూర్తమాచరిష్యే" అని సంకల్పమును, పిమ్మట గౌరీ, లక్ష్మీ, శచీదేవీపూజలు చేయించి పిమ్మట మహాలక్ష్మీపూజనుకూడ నొనర్చి పిమ్మట యీప్రకారముగా నుచ్చరింపవలెను. ఎట్లనిన,

(వధూ) శ్లో॥ వాచాదత్తామయాకన్యా వరార్థ స్వీకృతాత్వయా। కన్యావలోకనవిధౌ నిశ్చితస్త్వంసుఖీభవ॥ స్వస్తిశ్రీ మహాభాగ్యాభ్యుదయలక్ష్మీవిలాస నిర్మలాఖండిత విద్వజ్జన భూసురాశీర్వాద ప్రవర్ధమాన ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధిసమృద్ధస్య ... గోత్రోద్భవస్య ... నామధేయస్యన ప్త్రీం ... పౌత్రీం ... పుత్రీం ..., నామ్నీం కన్యాం ॥

(వరస్య) శ్లో॥ వాచాదత్తాత్వయాకన్యా వరార్థంస్వీకృతామయా। వరావలోకనవిధౌ నిశ్చితస్త్వంసుఖీభవ॥ స్వస్తిశ్రీమహాభాగ్యా ... సమృద్ధస్య ... గోత్రోద్భవస్య ... నామధేయస్య నప్త్రే ... పౌత్రాయ ... పుత్రాయ ... వరాయ॥ నిశ్చితార్థతాంబూలం వరస్యపిత్రే దద్యాత్ ॥ ఆతాంబూలమును వరునికిచ్చుటకొఱకు వరునితండ్రిగారియొక్క హస్తమందుంచి పిమ్మట వస్త్రముపైని మూటకట్టించవలెను. అట్లే ప్రత్యఙ్ముఖముగాగూర్చుండిన వధూతండ్రిగారి కా వరునియొక్కతండ్రిగారి చేత తాంబూలమిప్పించి ఆతాంబూలమును వధూకొఱకువస్త్రముపై

ముడివెయ్యవలెను. అత్ర హరిహరాదులుసాక్షిగా, ఆకాశవాణిసాక్షిగా-భూదేవిసాక్షిగా, త్రికరణశుద్ధిగా, బంధుజనసాక్షిగా, సూర్యచంద్రాదులుసాక్షిగా, త్రిపురోద్దేశ్యముగా, పురోహితులగు......య్యగారుసాక్షిగా...గోత్రమందుపుట్టియున్న...ఫలానివారికి ప్రపౌత్రుడును...ఫలానివారికి పౌత్రుడును ... ఫలానివారికి పుత్రుడును నగు రామయ్యయను నామధేయవరునకు కన్యనుయివ్వ నిశ్చయించి శాస్త్రోక్తముగా నిశ్చితార్థము చేయఁబడినది అని చెప్పి మంగలిచే డోలుమీద దెబ్బ వేయించవలెను. అట్లే ఫలానివారియొక్క గోత్రమం దుద్భవించిన ఫలానివారి ప్రపౌత్రికయును ...ఫలానివారి పౌత్రికయును ...ఫలానివారి పుత్రికయును, లక్ష్మిసౌభాగ్యవతియగు చిరంజీవి సీతమ్మను ఫలానివరునికొఱకు నిశ్చితార్థము చేసికొంటిని అనిచెప్పి ధ్వని చేయవలెను. తెచ్చిన ఆభరణములు బంధువుల దటిచే ముట్టించి ఆశీర్వచనముపూర్వకముగా వరునియొక్క మంగళద్రవ్యములను ఆకన్యకొఱకు పంపించవలయును. పిమ్మట బ్రాహ్మణులను బంధువులను బూజింపవలెను.

నిశ్చితార్థప్రకరణం సమాప్తమ్.

యోగ్యకన్యా లక్షణమ్.

శ్లో॥ అవ్యంగాంగీం సౌమ్యనామ్నీం హంసవారణనామినీం ।
మృదులోమకేశదశనాం మృద్వంగీముద్వహేత్స్త్రియమ్ ॥

తా॥ వక్రములుగాని అవయవములు గలిగినట్టియు, మనోహరమయిన నామము గలదియు, హంసవలెను గజమువలెను నడక గలిగినదియు, మృదు రోమములు కలిగినదియు, సూక్ష్మ కేశములు కలదియు, సూక్ష్మదంతములు కలదియు, మృదువైన యంగములుగల స్త్రీని వివాహము చేసికొనుటకుఁ దగినది. లోకములోనుండు జనులకందఱికి తల్లి క్షేత్రమనియు, తండ్రి బీజమనియు ప్రసిద్ధము క్షేత్రబీజములు రెండును కలసి యంకురమును పుట్టించుచున్నవి. కావున క్షేత్రరూపమయిన కన్యక సులక్షణముగలదిగా నుండవలెను.

అయోగ్యకన్యాలక్షణమ్.

శ్లో॥ నోద్వహే త్కపిలాం కన్యాం నాధికాంగీంసరోగిణీం ।
నాలోమికాం నాతిలోమాం నవాచాలాం నపింగళామ్ ॥

తా॥ కపిలవర్ణము గలిగిన చిన్నదానిని, తనకంటె పొడుగుగ నుండుదానిని, రోగము గలదానిని, రోమములు లేనిదానిని, మిక్కిలి రోమములుగలదానిని, ఎక్కువ మాటలాడుదానిని, పింగళవర్ణముకల దానిని, వివాహము చేసికొనరాదు యిదియునుగాక దుష్టస్వభావము కలదానిని, దుష్టవాక్యమును పలుకుచుండుదానిని, తల్లిదండ్రిలపోలిక లేనిదానిని, ముఖమందురోమములుకలదానిని, పురుషాకారముగల దానిని, పెండ్లాడకూడదని శాస్త్రప్రమాణము,కన్యవయస్సుకంటె వరు డధికవయస్సుకలవాడుగా నుండుటయుక్తము సమానవయస్సుకూడదు.

సపిండులలో వివాహమును గురించి.

(అసగోత్రా మసపిండా మసమాన ప్రవరాంకన్యాం వరయేత్)

అనఁగా సగోత్రయును, సపిండయును, సమాన ప్రవరయుఁగాఁకట్టి కన్యను వివాహము చేసికొనవలయునని తాత్పర్యము. సగోత్రమనఁగా నొకవంశము, వరుఁడును గన్యయు నొకటే వంశమునకుఁ జేరకుండుట యసగోత్రమనఁబడును, వివాహమందుఁ గన్యతండ్రియొక్కయు,మూల పురుషుఁ డొకఋషిగా నుండగూడదు. ఈనిబంధనను మొదటనుండి హిందువులందఱు పెద్దలనుమతి చొప్పున ఇప్పుడు గోత్రనుక్రమము బ్రాహ్మణులందుమాత్రము పరంపరగాఁజెప్పుచుండినను నితరులునయి తము గోత్రసంబంధమైన సంకేతమునను సరించి యొకటే వంశమునకుఁ జేరినవారిలో వివాహముఁ జేసికొనుటలేదు.

అసపిండవివాహమ్.

ఇచ్చట నసపిండమనఁగా (సమానః ఏకః పిండో దేహోవయవో యేషాంతే సపిండాః నసపిండాః అసపిండాః) అనఁగా దేహసంబంధము వలన నేక పిండమెవరికింగలదో వారు సపిండులు, కానివా రసపిండులు ఎట్లనగా (మాతృష్వసృమాతులాదిభి స్సహ మాతామహాదే రన్వ

యాత్, తథాపితృవ్య పితృష్వసా్రదిభిఃపి పితామహాదే రన్వయాత్, ఏవంత్రసాక్షాత్, పరంపరయావా ఏకశరీరావయవాన్వయేనసాపిం డ్యం రౌజాజనీయం) అనఁగా దల్లియొక్క తండ్రిదేహ సంబంధము వలన తల్లియొక్క యక్క చెల్లెండ్రును, మేనమామగారును, తండ్రి యొక్క దేహ సంబంధము వలన దండ్రి యక్క చెల్లెండ్రు మొదలగు వారును సపిండులని తెలియవలయును ఇందుచే మేనత్తగారివంశములోను, మేనమామగారివంశములోను, తల్లి యక్క చెల్లెండ్రవంశములోను, సపిండత్వ బాధకమునుబట్టి పెండ్లిచేసికొనకూడదని విశదమగుచున్నది. ఇంకొకస్మృతియందు శ్లో॥ పితుః పితృష్వసుః పుత్రాః పితుర్మాతృష్వ సుస్సుతాః। పితుర్మాతులపుత్రాశ్చ విజ్ఞేయాః పితృబాంధవాః॥ మాతుః పితృష్వసుః పుత్రాః మాతుర్మాతృష్వసు స్సుతాః। మాతుర్మాతుల పుత్రాశ్చవిజ్ఞేయా మాతృవాంధవాః॥ అనఁగా—తండ్రితండ్రియొక్క యక్కచెల్లెండ్ర కొడుకులు, తండ్రితల్లియొక్క యక్కచెల్లెండ్రకొడుకు లును, తండ్రిమేనమామగారి కొడుకులును, పితృబంధువులనియు, దల్లి తండ్రియక్కచెల్లెండ్రకొడుకులును, తల్లి తల్లి యక్కచెల్లెండ్ర కొడుకు లును, తల్లిమేనమామగారి పుత్త్రులును మాతృబంధువులని యెఱుంగ వలయును. సపిండత్వమీవంశమువారందఱికిని వ్యాపించియున్నది కనుక నీవంశములో వివాహముచేసికొనఁదగదు (ఆయాహీంద్రపథిభీరళీతే భిర్యజ్ఞ మిమంనోభాగధేయం జుషస్వతృప్తాంజుహుర్మాతులస్యేవయోషాభాగస్తే పైతృష్వసేయో నపామితి) అనుమంత్రప్రమాణము ననుస రించి మేనమామకుమార్తె వివాహమునకు యోగ్యమని చెప్పుదురు ఈ మంత్రార్థమేమనిన ఓ యింద్రుడా-స్తుతులతోఁ గూడ మాయొక్క యీయజ్ఞమునుగూర్చిరమ్ము వచ్చిమాచేనియ్యఁబడిన హవిర్భాగము నుగ్రహింపుము ఆజ్యాదులచే సంస్కరింపఁబడినవపనునీయుద్దేశ్యముచే విడుచుచున్నాను ఎట్లనగా—మేనమామకొమార్తెయు, మేనత్తకొమార్తెయు, మేనల్లునికెట్లర్హమో యటులనేయయిన నీమంత్రమర్థవాద ముగా నెంచవలెనని తలంచి మేనమామ మేనత్తకుమార్తెలను వివా హముఁ జేసికొనఁదగదని యనేకులు నిషేధించియున్నారు శాతాతప

ధర్మశాస్త్రమందు॥ శ్లో॥ మాతులస్య సుతాముాఢ్వా మాతృగోత్రాం తథైవచ। సమానప్రవరాంచైవ ద్విజశ్చాంద్రాయణం చరేత్ ॥ అనఁగా మేనమామకుమార్తెను తల్లిగోత్రముయొక్క కన్యను, సమానప్రవర గల వంశములోని పడుచును వివాహముఁ జేసికొనినద్విజుఁడు చాంద్రాయణ మాచరింపవలె ననియును, పైఠీనసమందు పితృమాతృష్వస్ృదుహితరో మాతులస్య సుతాధర్మతో భగిన్యస్తావర్జయేదితి విజ్ఞాయతే॥ అనఁగా తండ్రి యక్క చెల్లెండ్ర యొక్కయు, తల్లి యక్క చెల్లెండ్రయొక్కయు, మేనమామగారియొక్కయు పుత్రికలును న్యాయముగా చెల్లెండ్రగుచున్నారు, గాన వివాహమందు విడువఁదగిన వారనియును సుమంతువు (పితృపత్న్యస్సర్వామాతర స్తద్భ్రాతరోమాతులా స్తద్దుహితరశ్చభగిన్యః) తండ్రి భార్య లందఱును దల్లులును, వారి సోదరు లందఱును, మేనమామ గార్లును, వారి కొమార్తెలు అక్క చెల్లెండ్రు గాన వివాహము చేసికొనఁదగని వారనియును, వ్యాసులు (మాతుస్సపిండాయత్నేన వర్జనీయాద్విజాతిభిః) తల్లి పార్శ్వపుసపిండులలో సర్వప్రయత్నములచే ద్విజులు వివాహముఁ జేసికొనుట విడువ వలయు నని చెప్పిరి ఉత్తరదేశమందనఁగా గోదావరీ నది కుత్తరమునుండి హిమవత్పర్వతప్రదేశము వఱకు మేనమామ మేనత్తకొమార్తెలను వివాహముఁజేసికొనుట కేవలము నిషేధముగా నెంచియున్నారు, దేశములందు ముఖ్యముగా నర్మదానది కుత్తరమునుండి మేనమామ మేనత్తకొమార్తెలను బొత్తిగా వివాహము జేసికొనుటయేలేదు దక్షిణ దేశమందు విశిష్టాద్వైతులగు శ్రీవైష్ణవు లీనిబంధన ననుసరించ యున్నారు ఇతరులలో నిషేధమనియెంచక వివాహము చేసికొనుచున్నారు, వైశ్యులలో మాత్రము మేనమామ కొమార్తెను వివాహము జేసికొనుట విధిగా కొంద రెంచియున్నారు, మఱియు మేనమామ కుమార్తెను మేనల్లుని కీయకుండుట గొప్పతప్పిదముగా వాదించెదఱు, మేనమామ కుమార్తెలనువివాహముఁ జేసికొనుట వలన నావంశములలో రూపవంతులును, ధైర్యవంతులును, బలిష్ఠులును బుట్టుట తగ్గుచున్నదని యూహింపవలసినదిగానున్నది. ఉత్తరదేశమందువలె దక్షిణదేశమందు వైశ్యులును

దారుఢ్యముగను, రూపవంతులుగను, డజుచుగాలేరు దక్షిణదేశమందు మేనమామకుమార్తెలను తప్పక వివాహముచేసికొను వైశ్యులలోరూప వంతులు మిక్కిలి యుదురు. ధైర్యగుణముఁ తకన్న దక్కువ, ఇదియును భవసిద్ధమని దోచుచున్నది. మేనమామ మేనత్త కుమార్తెలను వివాహముఁజేసికొనుటను గుఱించి తాత్పర్య భేదమున్నది గనుక నంగీకరించిన నంగీకరింపవచ్చు ననుకొందము. బొత్తిగా నంతటను నిషేధింపఁబడియుండెడు అక్క చెల్లెండ్ర బిడ్డలు మొదలగువారిని సర్వసాధారణముగా వివాహముఁ జేసికొనుచున్నారు, ఇందుకేమనవలయును కడమ విషయములు సంక్షేపించితిని.

అష్టావాక్యనక్షత్రజపః.

కృత్తికా॥ శ్లో॥ కృత్తికాఃపాతునక్షత్రం అగ్నిరస్యాధిదేవతా। అదిమాసకలర్క్షాణాం జ్ఞేయంతద్ధిసదాబుధైః॥ భాసోయస్యప్రదీప్యంతి భువనే సచరాచరే। తదృక్షేణసమాయుక్తః దద్యాత్తోస్నిగ్నిశ్శివానినః॥

రోహిణీ॥ శ్లో॥ రోహిణీపాతునక్షత్రం బ్రహ్మాయస్యాదిదేవతా। బృహజ్జ్యోతిర్జగద్వేద్యో వర్ధయేదాయురుఛ్రితం। ప్రదీప్యంతిసదాయావై సకలామరసేవితా। ఆమోదం సందిశం త్వస్మాక రోహిణీ సావతాత్సదా॥

మృగశీర్ష॥ శ్లో॥ మృగశీర్షంతునక్షత్రం సోమోయస్యాధిదేవతా। యస్యధామప్రియంలోకే వర్ధతేఽనేకధాన్నృణాం। సోమస్యరాజ్ఞస్తత్ప్రియః ఓషధీశస్య సంతతం। తంనః ప్రియకరం భూయా దారోగ్యాది పరివర్ధనాత్॥

ఆర్ద్రా॥ శ్లో॥ ఆర్ద్రానక్షత్రమవ్యాన్నః రుద్రోయస్యాధిదేవతా। పూజ్యోఽమరాణాంసర్వేషాం సవైశంసంతనోతునః। అస్మాకందురితాన్యద్య మోచయ త్వఘనాశనం। తన్నస్సర్వాణి భద్రాణి సంతతం పరివర్ధయేత్॥

పునర్వసు॥ శ్లో॥ పునర్వస్వాఖ్యనక్షత్రం అదితిర్యస్యదేవతా। పునః పునశ్శుభంకుర్యా త్పునర్వసుచవర్ధయేత్। అదితిర్జీవపుత్రాసా లోకానాం శర్మవర్ధినీ। జగత్ప్రతిష్ఠాసంధాత్రీ జీవపుత్రీ పునాతునః॥

పుష్య॥ శ్లో॥ తిష్యనక్షత్రమవ్యాన్నః జీవో యస్యాధిదేవతా। ఆరా ధ్యోమరుతాంసాక్షా తోస్నేహం జనసాపరిరక్షితాత్ । యేనాభయం ప్రపద్యంతే లోకేమస్త్యాచరాచరే । సవా అంగీరసోదేవః పునానోమాం సదావతాత్ ॥

ఆశ్లేష॥ శ్లో॥ వ్యాళనక్షత్రమవ్యాన్నః సర్పాయస్యాధిదేవతాః । యేరోచమానాస్సర్వత్ర దయమానో అనాగసే । యేసర్పా అఖిలో క్రూరాః విందతేచాప్యనుద్ధతిం । తేభ్య ఏవ సమస్కుర్యః ఆరోగ్యాభి ప్రవృద్ధయే ॥

మఘ॥ శ్లో॥ మఘానక్షత్రమవ్యాన్నః పితరోయస్యదేవతా । యేవై యజ్ఞే ప్రసిద్ధాస్యుః సర్వదా వందితాజనైః । సర్వకర్మసువిఖ్యాతాః పావయంతిచరాచరం। తేషాంప్రియతమంనిత్యం దిశతుశ్రేయఉత్తమం॥

పూ-ఫ॥ శ్లో॥ పుబ్బానక్షత్రమవ్యాన్నః అర్యమాయస్య దేవతా । భాగ్యప్రదాయినీతస్మాత్ సౌభాగ్యాదింప్రదాతిచ । పూర్వాతుఫల్గునీ సావై సద్భిస్సం పరికీర్తితా । సకలాగమ శాస్త్రేషు తారా సంపరి చోదితా ॥

ఉ-ఫ॥ శ్లో॥ ఉత్తరాఫల్గునీ నామ నక్షత్రంయస్యదేవతా । ఋషిభి స్సంపరిఖ్యాతం భగోయస్యాధిదేవతా। ఉత్తమంసర్వతారాణాం ఉత్త మోత్తమభూతిదం। ఉత్తమంశుభమాదద్యా దుత్తరోత్తరవృద్ధయే ॥

హస్త॥ శ్లో॥ హస్తానక్షత్రమవ్యాన్నః రవిర్యస్యాధిదేవతా। యోమృతంసందిశంత్వాద్య సనఃపుష్ణాతుసంపదః। యంకర్మసాక్షిణంసాక్షా త్పరమాహుర్మనీషిణః। తంవందేశిరసాదేవం జగచ్చక్షుమమీశ్వరమ్ ॥

చిత్రా॥ శ్లో॥ చిత్రానక్షత్రమవ్యాన్నః త్వష్టాయస్యాధిదేవతా। చిత్రం సముపగీతంత చ్చిరసౌఖ్యంప్రయచ్ఛతి। త్వష్టావైహివిశ్వకర్మాసా విశ్వస్మిన్పరిగీయతే । దేవానాంసపురోధాహి రోచమానోజయత్యరమ్ ॥

స్వాతీ॥ శ్లో॥ స్వాతీనక్షత్రమవ్యాన్నః వాయుర్యస్యాధిదేవతా। సఏవ బలమత్యర్థం విష్ణోశ్చజగదామపి । తన్నఃపాతుసమీరోసౌ సమీరయతి విష్టపం । యస్సర్వతాభిగమ్యాత్మా జగత్ప్రాణోహ గీయతే ॥

విశాఖ॥ శ్లో॥ విశాఖభం శుభందద్యా దింద్రాగ్నీ యస్యదేవతే । ఆరాధ్యమానేవిశ్వస్మిన్ జగద్భారపహౌవుభౌ । యజ్ఞేయజ్ఞేసమిద్ధాంశౌ భాగ్యస్వీకరణాయవై । తౌనేతౌరక్షతాంసమ్య క్సర్వార్థర్మాభివృద్ధయే॥

అనూరాధ॥ శ్లో॥ అనూరాధర్క్షమవ్యాన్నః మిత్రోయస్యాధిదేవతా। అవతాన్మిత్రవన్నిత్యం అమిత్రపరివర్జనం। ఆపదాంపరిహర్తాసౌ సంపదామభివర్ధనః । తస్మాదాపదమాహృత్య సంపదంపరివర్ధయేత్ ॥

జ్యేష్ఠా॥ శ్లో॥ జ్యేష్ఠానక్షత్రమవ్యాన్నః ఇంద్రోయస్యాధిదేవతా । యస్మిన్వృత్రంజఘానాసౌ విశ్వస్యాపన్నివారకః। సవాఇద్ధానుభావోగ్రిదేవానాంచసమాహితః। విరరాజసదావిద్వాన్ విహారన్నభితోదివి॥

మూలా॥ శ్లో॥ మూలానక్షత్రమవ్యాన్నః దనుజా యస్యదేవతాః । యౌజనంసమనుప్రాప్తాః ఏధంతేకామగానిశి । మూలంప్రజానాంసమభూత్ తస్మాన్మూలాభిధానకం । సంపదామపి మూలంస్యా దిత్యాత్మనిభజేమహి ॥

పూర్వాషాఢ ॥ శ్లో॥ పూర్వాషాఢాఖ్య నక్షత్రం ఆపో యస్యాధిదేవతాః। యాఃకూల్యాశ్చనదీస్సింధూః అభియాతిపునఃపునః । తాఏవ పావనీఃపుంసాం బాహ్యాంతర్మలమోచనీః । ఆపోయాచామన్మద్ధ్యర్థం నిత్యంసజ్జీవనప్రదః ॥

ఉత్తరాషాఢ॥ శ్లో॥ ఉత్తరాషాఢనక్షత్రం విశ్వేయస్యాధిదేవతాః। యత్ప్రసాదాత్ప్రపద్యన్తే పశుధాన్యాదిసంపదః। కన్యాశ్చచారుసర్వాంగీస్సుపుత్రాంశ్చసువర్చసః। వాహనాంబరభూషాదితన్నస్సమభిరక్షతాత్ ॥

అభిజితు॥ శ్లో॥ అభిజిన్నామ నక్షత్రం బ్రహ్మా యస్యాధిదేవతా । అభితస్సర్వశత్రుఘ్నం శుభంవస్సంప్రయచ్ఛతు ॥

శ్రవణం ॥ శ్లో॥ శ్రవణర్క్షం సమవ్యాన్నః విష్ణు ర్యస్యాధిదేవతా । యస్మిన్ దేవాస్తుశృణ్వంతి పుణ్యాపుణ్యఫలంహరేః॥ ఆనందవర్ధనంనిత్యాం అనంతంసచ్చిదాత్మకం। అభిరక్షంతుసర్వత్ర విష్ణునాశంప్రచోదితః॥

ధనిష్ఠా॥ శ్లో॥ శ్రవిష్ఠానక్షత్రమవ్యా ద్వాసవోయస్యదేవతాః। వసూనామభివృద్ధ్యర్థం వసుకామిభిరీడ్యతే । యదత్రాముత్రభద్రాణి ధారయత్యనిశం నృణాం। దద్యాత్సర్వాణివస్తూని దిశతుశ్రేయసాధుప్రవం॥

శతతారా॥ శ్లో॥ శతతారాఖ్యనక్షత్రం వరుణో యస్యదేవతా। అప తాచ్ఛతభిషజ్ఞాను నక్షత్రాణాంమహోత్తమమ్ ॥

పూర్వాభాద్ర॥ శ్లో॥ పూర్వాభాద్రాఖ్యనక్షత్రం యదజైకాంఘ్రి దైవతం। వితస్వత్సర్వభూతాని విశ్వవ్యాపిమహోదధి। సోఽవ్యాదజైకపాద్దేవః శుభదస్సర్వదేహినాం। విశ్వాత్మా విశ్వమవ్యగ్రం విశ్వో విశ్వభావనః ॥

ఉత్తరాభాద్ర ॥ శ్లో॥ ఉత్తరాభాద్రనక్షత్రం యదహిర్బుధ్న్యదైవతం। అధికైశ్వర్యసంధాన మవతాన్నఃపదేపదే ॥ యేనాప్తకామో హిర్బుధ్న్యః శాశ్వతీంకీర్తిమశ్నుతే। తస్మాదస్మైనమస్కుర్మః అహయేబుధ్న్యాయాయచ ॥

రేవతీ ॥ శ్లో॥ రేవతీనక్షత్రమవ్యాత్పూషాయస్యాధిదేవతా। యః పుష్ణాతితరాం శ్రేయః సదసద్గోచరః ప్రభుః। విశ్వవిద్యాపరిసన్నాత్మా లోకలోచన ఈశ్వరః। బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మాసౌ సర్వదేవమయోవిభుః॥

అశ్వినీ॥ శ్లో॥ అశ్వినీనక్షత్రమవ్యాదశ్వినౌయస్యదేవతే। మరుతాం భిషజావేతౌ మహితావఖిలోన్నతౌ। ఆరోగ్యాదిప్రదౌనిత్య మభిద్యోతితవైభవౌ। అనంతభోగదౌస్యాతాం అప్సరోగీతవైభవౌ ॥

భరణీ॥ శ్లో॥ భరణీనక్షత్రమవ్యాద్యమోయస్యాధిదేవతా। కాల స్వరూపీప్రౌఢశ్రీః ధర్మాధర్మఫలప్రదః। యమాయరాజ్ఞేజగతాం క్షేమ స్థైర్యప్రదాయచ। పిత్రూణామధినాథాయ శాశ్వతాయనమోనమః ॥

నక్షత్ర దేవతా ధ్యానాదిః.

కృత్తికా ॥ శ్లో॥ కృత్తికాహ్వాగ్నిదైవత్యా మేషవాహనసంస్థితా। స్రుక్స్రువాభీతివరద చతుర్హస్తా నమామ్యహం ॥ కృత్తికా నక్షత్ర దేవతా మగ్నిమా...మి ॥

రోహిణీ॥ శ్లో॥ ప్రజాపతిశ్చతుర్బాహుః కమండల్వక్షసూత్రధృక్। వరాభయకరశ్శుక్లో రోహిణీదేవతాస్తుమే ॥ రోహిణీనక్షత్రదేవతాం ప్రజాపతిమా...మి ॥

మృగశీర్ష॥ శ్లో॥ శ్వేతవర్ణాకృతిస్సోమో ద్విభుజో వరదంకభృత్ । దశాశ్వరథమారూఢో మృగశీర్షేస్తు మేముదే ॥ మృగశీర్షానక్షత్రదేవ తాం సోమమా...మి ॥

ఆర్ద్రా॥ శ్లో॥ రుద్రశ్శ్వేతవృషారూఢ శ్శ్వేతమాల్యశ్చతుర్భుజః । శూలఖడ్గాభయవరా౯ దధానో మేప్రసీదతు ॥ ఆర్ద్రానక్షత్రదేవతాం రుద్రమా...మి ॥

పునర్వసు॥ శ్లో॥ అదితిఃపీతవర్ణాచ స్రుక్స్రువందర్భసంయుతం। దధా నాశుభదాభూయా త్పునర్వసుకృతాహ్వయా ॥ పునర్వసూనక్షత్ర దేవతాం అదితిమా...మి ॥

పుష్య॥ శ్లో॥ వందేబృహస్పతిం పుష్య దేవతాం మానుషాకృతిం । సర్వాభరణసంపన్నం దేవమంత్రిణమాదరాత్ ॥ పుష్యనక్షత్రదేవ తాం బృహస్పతిమా...మి ॥

ఆశ్రేష॥ శ్లో॥ సర్పోర క్తాస్త్రినేత్రశ్చ ఫలరాశికరద్వయః। ఆశ్రేషా దేవతా పీతాం బర ధృగ్వరదోఽస్తుమే ॥ ఆశ్రేషా నక్షత్ర దేవతాం సర్పమా...మి ॥

మఘ శ్లో॥ పితరఃపిండహస్తాశ్చ కృశాధూమ్రాః పవిత్రిణః । కుశ లందద్యురస్మాకం మఘా నక్షత్రదేవతాః ॥ మఘా నక్షత్రదేవతాం పితౄనా...మి ॥

పూ-ఫ ॥ శ్లో॥ సంపూజయామ్యర్యమణం ఫల్గునీ తార దేవతాం । ధూమ్రవర్ణం రథారూఢం సశక్తికరసంయుతమ్ ॥ పూర్వఫల్గునీదేవ తాం సూర్యమా...మి ॥

ఉ ఫ॥ శ్లో॥ భగంవరరథారూఢం ద్విభుజంశంఖచక్రిణం । ఫల్గునీ దేవతాంధ్యాయే దృక్తాభీష్టవరప్రదమ్ ॥ ఉత్తరఫల్గునీనక్షత్రదేవతాం భగమా...మి ॥

హస్త॥ శ్లో॥ సవితారమహంవందే సప్తాశ్వరథవాహనం । పద్మాస నస్థం ఛాయేశం హస్తా నక్షత్ర దేవతామ్ ॥ హస్తా నక్షత్ర దేవతాం అర్యమణమా...మి ॥

చిత్రా॥ శ్లో॥ త్వష్టారం రథమారూఢం చిత్రానక్షత్ర దేవతాం। శంఖ చక్రాన్వితకరం కిరీటిన మహంభజే॥ చిత్రా నక్షత్ర దేవతాం త్వష్టారమా...మి॥

స్వాతీ॥ శ్లో॥ వాయుం మృగవరారూఢం స్వాతీనక్షత్రదేవతాం। ఖేటచర్మోజ్జ్వలకరం ద్వితయం ప్రణమామ్యహమ్॥ స్వాతి నక్షత్ర దేవతాం వాయుమా...మి॥

విశాఖా॥ శ్లో॥ ఇంద్రాగ్నీ శుభదౌస్యాతాం విశాఖాదేవతేశుభా। సమామ్యైకరథారూఢౌ వరాభీతికరాంబుజౌ॥ విశాఖానక్షత్రదేవతే ఇన్ద్రాగ్నీ ఆవా...మి॥

అనూరాధా॥ శ్లో॥ మిత్రంపద్మాసనారూఢ మనూరాధేశ్వరంభజే। శూలాంకుశధరంబాహ్వోః దేవంశోణితవర్ణకమ్॥ అనూరాధానక్షత్ర దేవతాంమిత్రదే...మి॥

జ్యేష్ఠా॥ శ్లో॥ ఇంద్రంగజవరారూఢం వజ్రపాశవరాభయమ్। కరైశ్చతుర్భిర్దధతం జ్యేష్ఠానీశ్వరమాశ్రయే॥ జ్యేష్ఠానక్షత్ర దేవతాం ఇంద్రమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి॥

మూల॥ శ్లో॥ కరాళవదనంకృష్ణం యాతుధానంనృవాహనం। ఊర్ధ్వకేశంవిరూపాక్షం భజేమూలాధిదేవతామ్। మూలానక్షత్రదేవతాం అసురమా...మి॥

పూ-షా॥ శ్లో॥ ఆషాఢాదేవతా నిత్య మాపస్సంతుశుభప్రదాః। సముద్రగాస్తరంగిణ్యః పావన్యస్సర్వదేహినామ్॥ పూర్వాషాఢానక్షత్ర దేవతా ఆపఆవా...మి॥

ఉ-షా॥ శ్లో॥ విశ్వాన్ దేవానహంవందేఽషాఢానక్షత్రదేవతాః। శ్రీపుష్టికీర్తిధీ దాత్రీస్సర్వ పాపాపనుత్తయే॥ ఉత్తరాషాఢా నక్షత్ర దేవతావిశ్వాన్ దేవానా...మి॥

అభిజిత్॥ శ్లో॥ నిర్గుణంబ్రహ్మ భూయాన్మే జ్ఞానైశ్వర్యప్రదంసదా। అభిజిత్తారకేశానం వేదాంతకృతసంశ్రయమ్॥ అభిజిన్నక్షత్రదేవతాం బ్రహ్మాణమా...మి॥

శ్రవణం॥ శ్లో॥ శాన్తాకారం చతుర్హస్తం శ్రోణానక్షత్రవల్లభమ్ । విష్ణుంకమలపత్రాక్షం ధ్యాయేద్గరుడవాహనమ్॥ శ్రవణనక్షత్ర దేవతాం విష్ణుమా...మి ॥

ధనిష్ఠా॥ శ్లో॥ శ్రవిష్ఠాదేవతాంవందే వసూన్ రథవరాశ్రితాన్ । శంఖచక్రాంకితకరాన్ కిరీటాంకితమస్తకాన్ । ధనిష్ఠానక్షత్ర దేవతాం వసూనావా...మి ॥

శతతారా॥ శ్లో॥ వరుణంసతతంవందే సుధాకలశ ధారిణమ్। పాశ హస్తంశతభిష గ్దేవతాం దేవ వందితామ్ ॥ శతభిషజ్నక్షత్ర దేవతాం వరుణమా...మి ॥

పూర్వాభాద్ర॥ శ్లో॥ శిరసాహమజంవందే ఏకపాదంతమోపహం । ముదేప్రోష్ఠపదేశానం సర్వదేవనమస్కృతమ్॥ పూర్వాభాద్రపదనక్ష త్రదేవతా మజైకపాదమా...మి ॥

ఉత్తరాభాద్ర॥ శ్లో॥ అహిర్బుధ్నియోభూయా న్మదేప్రోష్ఠపదే శ్వరః । శంఖచక్రాంకితకరః కిరీటోజ్వలమౌళిమాన్ ॥ ఉత్తరాభాద్ర దేవతా మహిర్బుధ్నియ మా...మి ॥

రేవతీ॥ శ్లో॥ పూషణంద్విపదంవందే రేవతీశంసమృద్ధయే । వరాభ యోజ్వలకరం రత్నసింహాసనేస్థితమ్ । రేవతీనక్షత్రదేవతాం పూషణ మావాహ...మి ॥

అశ్విని॥ శ్లో॥ అశ్వినౌదేవతేశ్వేత వర్ణౌతౌద్విభుజౌస్తుమః । సుధా సంపూర్ణకలశ కరాబ్జావశ్వవాహనౌ ॥ అశ్వినీనక్షత్రదేవతే అశ్వినా వావాహయామి ॥

భరణీ॥ శ్లో॥ పాశదండోజ్జ్వల భుజ ద్వయం మహిషవాహనమ్ । యమంనీలతనుం భీమం భరణీదేవతాంభజే॥ భరణీనక్షత్ర దేవతాం యమమావాహయామి ॥ ఇతినక్షత్రదేవతాధ్యానాది స్సమాప్తః ॥

పునస్సంధానమగ్నిప్రతిష్ఠాపనమ్.

ఆచమ్య-వధూముత్తరత ఉపవేశ్యస్వయం దక్షిణత ఆసీనః — ఏవం...త్యర్థం లౌకిక పునస్సంధానాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తదం

గత్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థ మభ్యు దయార్థంచ మహాజనైస్సహ స్వస్తి పుణ్యాహవాచనంకరిష్యామి॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేనపరి సమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామి॥ గణాధిపతిపూజాం కృత్వా।పుణ్యాహంవాచయిత్వాపునఃఆచమ్య।ఏవం... త్యర్థం నిత్యోపా సనాతిక్రమణదోషనివృత్త్యర్థం యథాసంభవప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యామి నమః॥ అథపంచప్రస్థ తండులతాంబూల ఫలదక్షిణాదీన్ గృహీత్వా। శ్లో॥ సమస్తసంపత్సమవాప్తి హేతవస్సముత్థితాపత్కులధూమకేతవః॥ అపారసంసార సముద్రసేతవః పునంతుమాంబ్రాహ్మణ పాదపాంసవః॥ ఆపద్ఘనధ్వాంత సహస్రభానవస్స మీహితార్థార్పణ కామధేనవః। సమస్తతీర్థాంబుపవిత్రమూర్తయో రక్షంతుమాం బ్రాహ్మణపాదపాం సవః। ఆధివ్యాధిహరంన్నృణాం మృత్యుదారిద్ర్య నాశనం। శ్రీపుష్టి కీర్తిదంవం దేవిప్రశ్రీపాదపంకజమ్॥ అశేషే హే పరిషన్మదీయాం విజ్ఞాప నామవధార్యమయాసమర్పితామిమాం పరిషద్దక్షిణాం యథోక్త దక్షి ణామివస్వీకృత్య।మమోపాసనాంత రితదినాదారభ్య ఏతత్క్షణపర్యంతం లౌకికఔపాసనాతిక్రమణ దోషనివృత్త్యర్థంమమ ఆయుర్బలాభివృద్ధ్యర్థం తదుక్తప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చిత్య ఉపదిశ్య మామనుగృహ్ణంతు భవంతః॥ అనుగృహాణ॥ శుభదినే పునస్సంధానాధికార సిద్ధిరస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు। పునస్సంధానాఽధికారసిద్ధిరస్తు॥ పునఃఆచమ్య - ఏవం... త్యర్థం ధర్మపత్నీ సమేతస్య మమశరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణాజ్యధాన్యకృచ్ఛ్రా ణ్యాచరిష్యే॥ శ్లో॥ స్వర్ణంపవిత్రమమలం స్వర్ణంపాపప్రణాశనం। స్వర్ణంహి శంకరంయస్మా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ స్వర్ణదానం దద్యాత్॥ శ్లో॥ ధన్యంకరోషిదాతార మిహలోకే పరత్రచ। యస్మా త్తస్మాచ్ఛివంమేస్యా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ధాన్యదానం దద్యాత్॥ శ్లో॥ కామధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషు సంస్థితం। దేవానామాజ్యమాహార మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఆజ్యదానం దద్యాత్॥ శ్లో॥ ధన్యంకరోషిదాతార మిహలోకేపరత్రచ। యస్మా త్తస్మాచ్ఛివంమేస్యా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ హిరణ్యదానం దద్యాత్॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ... ప్రీత్యర్థం ఇదం కృచ్ఛ్రత్రయ

ప్రీత్యామ్నాయయథాశక్తి హిరణ్యంతుభ్య మహం సంప్రదదే నమమ।
పూర్వోక్త ఏవం ... తిథౌమయాకృతైతేభి స్సర్ణాజ్యధాన్యకృచ్ఛ్రై
ర్భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీమహావిష్ణు స్సుప్రీతో వరదో భూత్వా మమ
శరీర శుద్ధిర స్త్వితిభవంతో బ్రువంతు। శరీరశుద్ధిరస్తు॥ పునఃఆచమ్య
ఏవంగు...ర్థం హోమద్రవ్యదానం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్॥ బ్రాహ్మణ
మభ్యర్చ్యఅస్మై బ్రాహ్మణాయ...హోమాతిక్రమణ దోషనివృత్యర్థం
హోమద్రవ్యదానం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ పునః ఆచమ్య
...ఏవం...తిథౌమమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పునస్సంధానాఖ్యం కర్మ
కరిష్యామి। బ్రాహ్మణైస్సహ। స్థండిలోల్లేఖనాద్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపనాం
తంకృత్వా। తత్రచతుష్పాత్ర ప్రయోగంకుర్యాత్। పూర్వపరిషేచనం
కృత్వా స్రువేణచతుర్గృహీతం గృహీత్వా॥ శ్లో॥ పృథివీజలమగ్నిశ్చ
వాయురాకాశమేవచ। భూతాత్మక ధనందేహి పుత్రిందేహి హుతా
శన। ఇదమగ్నయేనమః॥ శ్లో॥రసంస్పృష్ట్వాసుమేధాస్త్రీ మమశుక్ల స్తథై
వచ। ఆత్మానంసంభవందేహి పుత్రిందేహిదివాకర॥ ప్రజాపతయేనమః
శ్లో॥మిథునంగర్భసంజాతందశమాసాన్ ప్రసూతికాన్।సుగుణంధార్మికం
దేహి యజ్ఞనంతం క్రియాయుతం॥ అగ్నయేనమః॥ ప్రతాపవాన్ దేహి
పుత్రం కీర్తివంతంచదేహిమే। ఆత్మానమాత్మసంభూతో రూపవాన్
రూపసంభవః॥ బ్రహ్మణేనమ॥ అథనవగ్రహహోమంకుర్యాత్॥ అస్మిన్
పునస్సంధానకర్మణి మంత్రవిపర్యాసకర్మవిపర్యాసాదిసమస్తదోషనిర్హ
రణార్థంసర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యామిసమః॥ పృథివ్యాదిషుభూతానాం
తుష్ట్యర్థంపావకేనలె। వేదీపూర్ణేనహోమేన దత్తమాజ్యం సమర్పయ॥
అగ్నయేనమః॥ ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా ఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్యర్థం
ప్రాతఃకాలే తండులహోమం కరిష్యామి॥ తతః అగ్నిప్రార్థనంకుర్యాత్
పూర్వపరిషేచనంకృత్వా। వీతిహోత్రాయనమః - విధాత్రేనమః॥
ఇత్యాహుతిద్వయం ప్రాతరగ్నౌనిక్షిపేత్॥ మార్తాండాయనమః॥
విధాత్రేనమః। ఇత్యాహుతి ద్వయంసాయ మగ్నౌనిక్షిపేత్॥
అథ వనస్పతిహోమంకరిష్యామి॥ శ్లో॥ వనస్పతేమహీంజాత సర్వాభీష్ట
ఫలప్రద। జుహోమ్యద్యైవతే ప్రీత్యై ఆజ్యాదిభిరతంద్రితః॥ వనస్పతయే

నమః॥ ఉత్తరపరిషేచనాంతే అథఉదీచ్యాంగపూజాం కరిష్యామి నమః । షోడశోపచార...మి ॥ అథప్రదక్షిణమ్ ॥ శ్లో॥ నమస్తేయజ్ఞభోక్త్రేచ నమస్తేహవ్యవాహన । నమస్తేపీతిహోత్రాయ సప్తజిహ్వాయ తేనమః । గోవిందపుండరీకాక్ష యజ్ఞేశాచ్యుతమాధవ । రామకృష్ణహృషీకేశ నారాయణనమోస్తుతే ॥ స్థాణుశ్శంభుఃశివశ్శూలీ శర్వఈశానశంకరః । పినాకీ చంద్రచూడశ్చ సదాశివ నమోస్తుతే ॥ నూతనవస్త్రాభరణాని దద్యాత్ ॥ తతః ఫలప్రదానాని బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్ ॥ తతఃబ్రాహ్మణాశీర్వాదః॥ పునస్సంధానమగ్నిప్రతిష్ఠాపనప్రయోగస్సమాప్తః.

నాళవేష్ట జననశాంతిః.

శ్లో॥ అతఃపరంప్రవక్ష్యామి నాళవేష్టనజంఫలం।శీర్షేఃకంఠేచనాభౌచ నేష్టతేచేద్భవేన్మృతిః॥ తత్పిత్రోర్దక్షిణేబాహౌ పితృవ్యస్యోత్తరేభుజే । మాతృష్వసుర్భవేన్మృత్యుః రుదరేమాతులస్యచ ॥ పార్శ్వయోస్సహజానాం పార్శ్వత్సర్వనాశోథవేష్టనం। నాభ్యాదిమాలాకారేణ సర్వమృత్యుప్రదంభవేత్ ॥ తద్దోషపరిహారార్థం శాంతింకుర్యాద్విచక్షణః ॥

సీమంత ప్రయోగః.

సీమంతోన్నయనం ప్రథమే గర్భే చతుర్థేమాసి షష్ఠేష్టమేవా శుభేహని దంపతీ మంగళస్నాతౌభూత్వా - వధూం దక్షిణత ఉపవేశ్య స్వయముత్తరతఆసీనః॥ ఏవంగుణ...తిథౌ అస్యాం మమభార్యాయాం జనిష్యమాణ సర్వగర్భాణాం బీజగర్భసముద్భవైనో నిబర్హణద్వారా ప్రతిగర్భసంస్కారాతిశయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం సీమంతోన్నయనం కర్మకరిష్యమాణ స్తదాదౌశుద్ధ్యర్థం...సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కర్మకరిష్యామి- ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామి ॥ గణాధిపతి పూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా ఆచమ్య- ఏవంగుణ...తిథౌ అస్యాం మమభార్యాయాం ...ర్థం సీమంతోన్నయనం కర్మకరిష్యామి ॥ పునఃఆచమ్య- ఏవంగుణ ...పత్నీసమేతోఽహం సీమంతోన్నయనాంగత్వే నోభయోఃరక్షార్థం రక్షాబంధనంకరిష్యామి అథషోడశోపచారైరభ్యర్చ్య॥ శ్లో॥ బధ్నామి వామహస్తేషు స్త్రీణాంసౌభాగ్యసిద్ధయే।బధ్నామిదక్షిణేహస్తే పురుషస్య

సుఖప్రదం॥ హస్తే నారికేళతండులఫలపుష్పాదివధ్వావామకరేనిధాయ॥ గర్భాబాధనముహూ... అస్తు॥ ఏవం... శుభతిథౌ అస్యాం...ర్థం సీమంతోన్నయనాంగత్వేన అభ్యుదయికంకర్మ కరిష్యామి - తదంగ బ్రాహ్మణపూజాంకరిష్యామి॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయబ్రాహ్మణాయా ఒభ్యుదయిక ప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తిహిరణ్యం తుభ్యమహం సం ప్రదదేనమమ। తదంగ కర్మణఃపుణ్యాహంవాచయిష్యే॥ కర్మణఃపుణ్యా హం భవంతోబ్రువంత్విత్యాది పత్నీమార్జనాంతంకుర్యాత్ ॥ అత్రి సీమంతహోమవిధ ర్వైకల్పికః। తత్కారణే ఏవంగుణేత్యాది శుభతిథౌ మమభార్యాయాం...ర్థం సీమంతహోమంకరిష్యామినమః। బ్రాహ్మణై స్సహ స్థండిలోల్లేఖనా ద్యగ్నిప్రతిష్ఠాపనాంతంకుర్యాత్ ॥

(మట్ప్రాత్ప్రయోగః) ఈ సీమంతకర్మయందలి పాత్రాసాద నము చేయునప్పుడు యవాంకురములను, ఏదుపంది ముల్లును, మేడి కొమ్మను, కట్టె త్రాడునుగూడ నాసాదించవలయును.

తతఃఅగ్నింప్రజ్వాల్య ॥ శ్లో॥ ఆత్మాసమాత్మసంభూతో రూపేవా రూపసంభవః। తత్కాలేచవరంపుత్రం దాతుంమేసర్వదేవతాః॥ ధాత్ర ఇదంనమమ ఇత్యష్టాహుతీః॥హుత్వా॥ తతఃనవగ్రహహోమంకుర్యాత్॥ తతః కేశవాదిహోమంసమాపయేత్॥ ఉత్తరపరిషేచనాంతే బ్రహ్మత్వ పూజాంకుర్యాత్॥ అక్షతాంచ్ఛిరసిధారయేత్॥ తతఃదంపత్యోఃనూతన వస్త్రాణిధారయేత్ ॥

సీమంతప్రక్రియ తంత్రము.

శుభముహూర్తమునందు పత్నిని అగ్నికి పడమరవైపు ప్రా ఙ్ముఖముగా గూర్చుండబెట్టి తాను పశ్చిమముఖుడైయుండి నవగ్రహ స్తకమంత్రములను జెప్పుచు ఏదుపందిముల్లును, మూడు దర్భకట్టలను, మేడికొమ్మతో చేర్చి వక్కమారు గ్రహించి నాభిప్రదేశము మొదలు పాపిటవఱకు నూర్ధ్వముగా తుడిచి పడమరవైపు పారవేసి ఉదకమును స్పృశించవలయును. అప్పుడు వీణాగానము చేయించ వలయును. యవాంకురములను పత్నీ శిరస్సునందు కట్టవలెను. సాయింత్రము వఱకు నుంచి నక్షత్రోదయమయినతఱువాత విడువవలెను.

తతోనీరాజనం తద్వత్సంగే ఫలలడ్డుకాదిదత్వా। బ్రాహ్మణాన్ సంతోషయేత్॥ తతఃఅగ్నిప్రదక్షిణం॥ ఆశీర్వాదః॥ సీమంతోన్నయనే ప్రాప్తే పశ్చాత్పూర్వంసమాపయేత్॥ యస్మిన్కాలేసీమంతోక్తచతుర్థమాసాదికాలే సీమంతంపుంసవనంచకరోతి। తదాస్వకాలబలవత్తరేణ సీమంతంకృత్వా పశ్చాత్పుంసవనం కుర్యాత్॥ సత్యేకదినే తత్రాప్యేకస్మిన్నహన్యేవకుర్యాచ్చేత్తదావాచం శుభకాలే ఇతివచనబలాత్పూర్వం పుంసవనం పశ్చాత్సీమంతం కుర్యాత్॥ శ్లో॥ సీమంతోన్నయ సంకర్మ యస్మిన్నేకదినేభవేత్। తత్రపుంసవనంచేత్తు పూర్వాపుంసవనక్రియా। ఏకస్మిన్దివసేచేత్తు యుగపద్గర్భకర్మణి। తత్రపుంసవనం పూర్వం పశ్చాత్సీమంతమాచరేత్॥ సత్యవ్రతః॥ స్త్రీయదాకృతసీమంతా ప్రసూయేత కథంచన। గృహీతపుత్రా విధివత్పునస్సంస్కారమర్హతి॥ ఆదౌపుంసవనం పూర్వముక్తం॥ ఇతిసీమంతం సమాప్తం.

అథ జాతకర్మప్రయోగః.

శ్లో॥ పుత్రేజాతేపితుస్స్నానం సచేలంతువిధీయతే। యావన్నచ్ఛిద్యతేనాళం తావన్నాప్నోతిసూతకం॥ఛిన్నేనాళేతతఃపశ్చాత్సూతకంతువిధీయతే॥ తస్మిన్ జన్మముహూర్తేపి సూతకాంతేథవాశిశోః। జాతకర్మచ కర్తవ్యం పితృపూజనతత్పరైః॥ వృద్ధిశ్చంద్రోదయేకార్యా షణ్ణాజనిః॥ శ్లో॥ ప్రాణిసుర్భావే పుత్రపుత్ర్యోశ్చంద్రసూర్యగ్రహేతథా। స్నాత్వానంతరమాత్మీయాన్ పితౄన్శ్రాద్ధేతర్పయేత్॥ ఆచమ్య- ఏవంగుణ విశేషణ... ప్రీత్యర్థం శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య పత్నీసమేతస్య మమ కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గర్భాంబుపాన జనిత దోషపరిహారద్వారా బీజగర్భసముద్భవైనో నిబర్హణద్వారా బలాయురభివృద్ధ్యర్థం జాతకర్మాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం... సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామి॥ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంకృత్వా॥ అథ హిరణ్యద్రవ్యేణ నాందీసమారాధనంసమాపయేత్॥ అభ్యుదయికబ్రాహ్మణభోజన ప్రీత్యామ్నాయ యథాశక్తిహిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ ఏవం

శుణ... ప్రీత్యర్థం శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య పత్నీసమేతస్య మమ కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గర్భాంబుపానజనిత దోష పరిహార ద్వారా బీజగర్భసముద్భవైనోనిబర్హణద్వారా బలాయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థం జాతస్యకుమారస్య జాతకర్మకరిష్యామి ॥ కుమారమభిమృశ్య॥ శ్లో॥ ఆదిత్యోభాస్కరరవిర్భాను ర్భాస్కరశ్చదివాకరః। మార్తాండస్సవితా హేళి తిగ్మాంశుర్మిహిరోరవిః ॥ చంద్రశ్శశిశశాంకశ్చ విధుస్సోమోనిశాకరః । శీతాంశురుడునాథశ్చ ఇందుశ్చంద్ర స్తథాభిధః ॥ ఆరోవక్రోమహీజశ్చ రుధిరోర క్తఏవచ। అంగారకఃకుజోభౌమో లోహితాంగోమహీసుతః ॥ సౌమ్యోవిజ్ఞోబుధో హేమ స్సోమజోబోధనఃక్రిమాత్ ॥ జీవఆంగీరసో వాచస్పతిశ్చిత్రశిఖండిజః । ఆర్యోబృహస్పతిస్సూరి ర్వాగీశోవచసాం పతిః ॥ శుక్రోభృగుర్భృగుసుత స్త్వచ్ఛజశ్చసితశ్చసః । ఉశనాదైత్య పూజ్యశ్చ కావ్యఃకవిరితిస్మృతః॥ కోణోమందశ్శనిఃకృష్ణ స్సూర్యపుత్రో యమశ్చసః । పంగుశ్శనైశ్చరస్సౌరిః కాలచ్ఛాయాసుతశ్చసః॥ రాహు స్తమస్సురోగశ్చ స్వర్భానుశ్చవిధుంతుదః । పాతుశ్చసైంహికేయశ్చ భుజగాఖ్యఇతిస్మృతః॥ కేతుశ్శిఖీధ్వజో ధూమ్రః ఉత్పాతోబహురూప కృత్ । శిరోహీనో ఘోరరూప శ్చిత్రవర్ణస్సుకేతనః ॥ ఇతి కుమారమభి మృశ్య ॥ శ్లో॥ అంగాదంగాత్సంభూతో రూపాదూర్ధ్వాచ్చసంభవః । దీర్ఘాయుష్మాన్భవోదార పుత్రవంశ హితంకర ॥ జాతస్య దక్షిణకర్ణే పఠిత్వా॥ అంగాదంగా... హితంకర॥ నక్షత్రనామచనిర్దిశతి-తద్దమాస్యం భవతి॥ అథ స్వర్ణరజితకాంస్యపాత్రాణి మధు ఘృత శర్కరామిశ్రితా న్యానీయ ప్రవాళమౌక్తికైః సువర్ణేనాలోడ్య ॥ శ్లో॥ ప్రాశనంశుభదం కుర్యాత్పవిత్రంపాపనాశనం । ఆయుస్తేజోబలంసౌఖ్యం స్వస్వకర్మ క్రియాత్మకం॥ ఏవంజాతస్యశిశోః సువర్ణేనమధు త్రివారంప్రాశయేత్ ॥

తతఃమధుఘృతం జాతస్యశిశోఃకర్ణయోర్నిధాయ ॥ దేవాయసవిత్రేనమః। సరస్వత్యైనమః । అశ్విభ్యాంనమః । ఇత్యుక్త్వా ॥ తతఃకుమారంమాతురంకఆదాయ॥ శ్లో॥ కుమారీదేవతాసేయం భూమౌజాతాయ వృద్ధిదా। ఆయుష్మంతంయశస్వంతం తేజస్వినమపిక్రియాత్ ॥ మాతుర్దక్షిణస్తనం ప్రతిధాప్య ॥ దీర్ఘమాయుః ॥ తతః పృథివీమభిమృశ్య ॥

శ్లో॥ సముద్రమేఖలేదేవి పర్వత స్తనమండలే । విష్ణుపత్నినమస్తుభ్యం భూమిదేవినమోస్తుతే ॥ ఇతిభూమాస్పృష్ట్వా + తత్రకుమారంభూమౌ సంవేశయతి । దీర్ఘమాయుః ॥ శిశోః శిరస్సమీపే ఉదకుంభం నిధాయ ॥ శ్లో ॥ పానీయంపావనంశ్రేష్ఠం గంగాదిసరిదుద్భవం । సర్వపాపప్రశమన కుంభోదకనమోస్తుతే ॥ తతః ఏవంగుణ ... శుభతిథౌ మమకుమారస్య యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం బాలసూతికయోశ్చం డాలాది పిశాచేభ్యస్సం రక్షణార్థం ఫలీకరణ హోమంకరిష్యామినమః ॥ స్థండిలోల్లేఖనాద్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపనాంతంకృత్వా॥ అత్రచతుష్పాత్రప్రయోగంకుర్యాత్ ॥ తూష్ణీంసర్ష పాన్ఫలీకరణమిశ్రానంజలినాసకృదవదాయ॥ అథనవగ్రహహోమ కుర్యాత్ ॥ అథ ఇంద్రాయనమః- అగ్నయేనమః- యమాయనమః - నిరృుతయేనమః - వరుణాయనమః - వాయవేనమః - కుబేరాయనమః - ఈశానాయనమః - అథఉత్తర పరిషేచనం కుర్యాత్ ॥ అథబ్రాహ్మణాన్ సంతుష్టయేత్ ॥ ఆశీర్వాదః॥ శ్రీశాంతుః॥ శ్లో॥ అంగాదంగాచ్ఛసంభూతే రూపాద్రూపాచ్ఛసంభవే దీర్ఘాయుష్మాస్భవోదారే పుత్రీవంశహితంకరే॥ ఇతివక్తవ్యం ॥

ఇతిజాతకర్మప్రయోగ స్సమాప్తః.

అ థ ము ఖా వ లో క న మ్ .

దేశకాలౌసంకీర్త్య॥ అథ ముఖావలోకనవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామో పుణ్యాహే దంపత్యోశ్చంద్రతారా బలాన్వితే పూర్వాహ్ణే దంపతీ మంగళస్నాతౌభూత్వా । ఏవంగుణ...శుభతిథౌ ఉత్తరానక్షత్రప్రథమ చరణే జాతస్య కుమారస్య తిథివార నక్షత్ర వర్జ్యాది జనిత సకలారిష్ట నివృత్తిద్వారా జాయాపత్యోశ్శిశోశ్చత్రయాణామాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ముఖావలోకన పూర్వకం గ్రహమఖాఖ్యంకర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేనతదాదౌ శుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం... సహస్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యామి॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామి । గణాధిపతిపూజాంకృత్వా । పునః సంకల్ప్య - ఏవంగుణ... శుభతిథౌ ఉత్తరానక్షత్రప్రథమచరణే యుక్తగండే జాతస్య కుమారస్య తిథివారనక్షత్ర వర్జ్యాది జనిత సకలా

రిష్ట నివృత్తిద్వారా జాయాపత్యోః స్వశిశోశ్చ త్రయాణా మాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం మమకుమారస్య। ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ముఖావలోకనాఖ్యం కర్మకరిష్యామి" గంధమాల్యైరలంకృత్య । స్వర్ణయుక్త కాంస్యపాత్రం గోఘృతపూరితం॥ శ్లో॥ రోగఘ్నంజననంపుణ్యం సర్వకల్మషనాశనం । ఆయుర్వృద్ధికరం యస్మాత్కుర్యా దాజ్యావలోకనమ్॥ ముఖావలోకన ముహూర్తస్సు ముహూర్తోఽస్తు॥ ఇత్యేతా భ్యామాజ్య మవలోక్యసదక్షిణాజ్యకాంస్యపాత్రంమృత్యుంజయ స్వరూపిణేదద్యాత్ ॥ శ్లో॥ చత్వారింశత్ఫలాదూర్ధ్వమయఃపిండంసదక్షిణం।తవాధీనానిసర్వాణి శస్త్రాణ్యస్త్రాణియానిచ॥ అయఃపిండనమస్తుభ్యం దుష్టారిష్టంనివారయ॥ ఇతిసదక్షిణమయః పిండదానందద్యాత్ ॥ పాదౌప్రక్షాళ్యాచమ్య॥ తతఃపుణ్యాహావాచనం సమాపయేత్॥ అత్రశాంతిసంకల్ప నవగ్రహారాధనాది సర్వంవిధిప్రకారేణ సమాప్య-శాస్త్రోక్తయథావిధి శాంతింకుర్యాత్ । కేవలముఖావలోకనపక్షే ఆదౌగణాధిపతి పూజాం ముఖావలోకనం పుణ్యాహవాచనంచ సమాచరేత్। తతఆశీర్వాదః ॥ ముఖావలోకనం సమాప్తమ్.

శాంతిసంకల్పః.

అథాతశ్శాంతిసంకల్పవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామో పుణ్యేహేదంపత్యోశ్చంద్రతారాబలాన్వితేపూర్వాహ్ణేదంపతీమంగళస్నాతౌభూత్వా పుణ్యాహంవాచయిత్వా॥ ఏవంగుణ... శుభతిథౌ శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థంజాతస్యకుమారస్య తిథివారనక్షత్ర వర్జ్యాదిజనిత సకలారిష్టనివృత్తిద్వారాజాయాపత్యోస్స్వశిశోశ్చత్రయాణామాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థంజనన నక్షత్రపూర్వకమాదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ముద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం - మమజన్మరాశివశాత్ - నామరాశివశాత్ - జన్మనక్షత్రవశాత్ - నామనక్షత్రవశాత్ - జన్మలగ్నవశాత్ - నామలగ్నవశాత్ - జన్మాంశవశాత్ - నామాంశవశాచ్చ - మహాదశాదివశాత్ - షడ్బలవేదవశాత్ గోచార వేధవశా ద్వామవేధ వశాత్ । త్రివిధశాస్త్రోక్త వేధవశాత్కాలచక్రవశా త్సర్వతోభద్ర చక్రవశాచ్చ - అష్టకవర్గవశాచ్చ - అంగగ్రహవశాచ్చ-భావగ్రహవశాత్పక్ష గ్రహవశాచ్చ - అశనక్షత్ర

గ్రహవశాచ్చ-అథనామాంశవశాద్భూత గ్రహవశాచ్చ-భూతాద్యంత
రిక్ష మహోత్పాతక దుస్వప్న దుశ్శకునవశాచ్చ - యోఽరిష్టసూ
చితః తదరిష్టపరిహార ద్వారాఽయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం యేయేగ్రిహాః
శుభస్థానేషుస్థితాః తేషాంగ్రహాణా మతిశయుఫలావా ప్త్యర్థం యేయే
గ్రహాః అరిష్టస్థానేషుస్థితాః తైస్తైః క్రియమాణ కరిష్యమాణ వర్త
మాన వర్తిష్యమాణ సూచితాగామి సర్వారిష్టపరిహార ద్వారా శుభ
స్థాన ఫలావాప్త్యర్థం యజమానినీసహిత యజమానస్య + గోత్రోద్భ
వస్య నామధేయస్య మమ క్షేమ...వృద్ధ్యర్థం అస్యాంగోమయేనాను
లిప్తాయాం భూమౌరంగవల్లీ విరచిత శ్వేతతండులోపరి విరచితాష్టదళ
పద్మకర్ణికోపరినవకోష్ఠాది మధ్యమకోష్ఠే ఏకైకగ్రహస్య అధిదేవతా
ప్రత్యధిదేవతా సహితం తత్తద్దిక్షుతత్తన్మంత్రై రావాహ్య। సంభవద్భి
ర్ద్రివ్యై స్సంభవద్భిః పదార్థైస్సంభ వద్భిరుపచారై స్సంభవతానియ
మేనపూజాంచ మమాయురభివృద్ధ్యర్థం + నక్షత్రిపూర్వాకాదిత్యాది
నవగ్రహాణాంత త్తత్సమిదాజ్యం ప్రత్యేకం ప్రతిద్రివ్యం హోమకర్మచ
మమాయురభివృద్ధ్యర్థం అభిమంత్రిత కలశ పూజాంచ దుర్గా గణపతి
క్షేత్రిపాలకాఽభయంకర మృత్యుంజయ సదాశివముద్దిశ్య ... ప్రీత్య
ర్థం। త్ర్యింబక మంత్రేణ న్యాస పూర్వకం మృత్యుం జయ జపంచ
హోమంచ మమాయురభివృద్ధ్యర్థం అవేక్షితాజ్యపూరిత కాంస్య
పాత్రిదానంచ నక్షత్రదేవతాముద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం స్వర్ణస్వర్చిత వస్త్ర
ప్రతిమాదానంచ అభిమంత్రితకలశోదకేనమార్జనంచ నక్షత్రపూర్వాక
షోడశదానానిచ మమాయురభివృద్ధ్యర్థం ఛాయోపానమేతశ్రీసూర్య
నారాయణదేవతాముద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం కల్పోక్తప్రకారేణ సూర్య
నమస్కారాణ్ అశ్వత్థప్రదక్షిణానిచ-మమ...ర్థం। జాపకేభ్యోదక్షి
ణాదానంచ - బ్రహ్మత్వదక్షిణాదానంచ - దశదానానిచ-గోదానంచ
భూదానంచ - మహిషదానంచ - గజదానంచ - అనడుహదానంచ -
అయః ఖండకార్పాస లవణదానానిచ - బ్రాహ్మణేభ్యో మృష్టాన్న
దానంచ - ఇతరేషాం భూరిదానంచ-తదనంతరం తాంబూలదానంచ
ఏవంశాస్త్రోక్తవిధినామమకుమార స్యజననసమయేప్రతారిష్టపిత్రారిష్ట

భ్రాత్రారిష్ట-మాతులారిష్టాదిసర్వారిష్ట పరిహార ద్వారా మాతాపితోః శ్శిశోశ్చా...ర్థం ధన కనక వస్తువాహన సమృద్ధ్యర్థం అపమృత్యుపరి హారద్వారాఽయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం-ఏవంసాంగోపాంగంనక్షత్రపూర్వక నవగ్రహమఖాఖ్యం కర్మకరిష్యామి ॥ తదంగ ఆచార్యబ్రహ్మఋత్వి గ్వరణం కరిష్యామి ॥ ఆచార్యంత్వామహంవృణే ॥ బ్రహ్మాణంత్వా మహంవృణే॥ నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహ జపమస్మదర్థం భవంతః కుర్వంతు ॥...రుద్రాభిషేకార్థ + తు ॥ సూర్యనమస్కా-రార్థం + తు॥ అశ్వత్థప్ర + తు॥ వృతోస్మికరిష్యామీతి ప్రతివచనమ్॥ శ్లో॥ ఏకస్మిన్నేవ నక్షత్రే భ్రాత్రోర్వా పితృపుత్రయోః। ప్రసూతిశ్చే త్తయోర్మృత్యు ర్భవేదేకస్యనిశ్చితః ॥ ఇత్యేక నక్షత్రజనన సంభవే యథావిధిశాంతింకుర్యాత్ ॥ శాంతిసంకల్ప స్సమాప్తః.

అథ నవగ్రహాణాం సవర్ణాదినియమః.

శ్లో॥ ప్రభవాస్సౌమ్య రాక్షశ్చ ఆంగీరసచధాతయోః । పార్థి వేచప్రమోదూత రాక్షసోరాక్షసస్తథా॥ ౧॥ మాఘేచకార్తికేమాసి హ్యాషాఢే మార్గశీర్షకే । వైశాఖే శ్రావణేపుష్యే మాసేభాద్రేచచైత్రకే॥ ౨॥ సప్తమ్యాంచదశమ్యాంచ చతుర్దశ్యాంచసప్తమీం । చతుర్దశ్యాంచద్వాదశ్యా మష్టమ్యాంతిథిరేవచ । చతుర్దశ్యాంచతుర్దశ్యాం సూర్యాదీనాంయథాక్రమమ్॥ ౩॥ శుక్లపక్షేద్వయంచైవ కృష్ణేశుక్లేచ పక్షకే । కృష్ణపక్షేశుక్లపక్షే కృష్ణపక్షత్రయంతథా॥ ౪॥ కృత్తికాచో త్తరాభాద్రా మృగశీర్షంతథైవచ । పూర్వాభాద్రాచభరణీ జ్యేష్ఠ స్వాతీతథైవచ । హస్తశ్చ రేవతీచైవ జన్మనక్షత్రసంజ్ఞికాః ॥ ౫ ॥ సింహ స్యాధిపతి సూర్య శ్చంద్రః కర్కటకప్రభుః । మేషవృశ్చికయోర్భౌమః కన్యామిథునయోర్బుధః । ధనుర్మీనద్వయోర్మంత్రీ తులావృషభయో ర్భృగుః । మకరేకుంభరాశౌచ నాయకస్సూర్యనందనః॥ ౬॥ అర్కః పలాశంఖదిర అపామార్గోధపిప్పలః।ఔదుంబరశ్శమీదూర్వా కుశాశ్చ సమిధస్మృతాః॥ ౭॥ గోధూమాస్తండులాఢక్యః ముద్గాశ్చణకబర్బరాః । తిలమాషకుళుత్థశ్చ నవధాన్యాః ప్రకీర్తితాః ॥

నవగ్రహస్థానాని.

వాక్యం॥ మధ్యే వర్తులమండలమాదిత్యాయ। ఆగ్నేయ్యాంసమచతురశ్రగ్ం సోమాయ। దక్షిణే త్రికోణమండల మంగారకాయ। ఈశాన్యాం బాణాకారమండలం బుధాయ। ఉత్తరే దీర్ఘచతురస్రమండలం బృహస్పతయే। ప్రాక్పంచకోణమండలగ్ం శుక్రాయ। పశ్చిమే ధనురాకార మండలగ్ం శనైశ్చరాయ। నిరృత్యాం శూర్పాకార మండలగ్ం రాహవే। వాయవ్యాం ధ్వజాకారమండలం కేతవే॥

శ్లో॥ తామ్రకాత్స్ఫటికాద్రక్త చందనాత్స్వర్ణకాదుభౌ।
రాజతాదయసస్సీసా త్కాంస్యాత్కార్యాగ్రహాః క్రమాత్॥

ప్రతిమానియమ తంత్రము.

నక్షత్ర ప్రతిమ - సువర్ణము, సూర్య ప్రతిమ - సువర్ణము, చంద్ర ప్రతిమ - వెండి. ప్రతిమ యెత్తుసరి ౮౦ చిహ్నములు. అథవా ౪౦ చిహ్నములు. అథవా ౨౦ చిహ్నములు. అథవా ౧౦ చిహ్నములు అథవా ౫ చిహ్నములు. అథవా యథాశక్తిప్రతిమ లుండవలెను.

అథ నవగ్రహారాధనమ్.

ప్రాగ్భాగే నూతనవస్త్రద్వయేన మంటపద్వయ మాసాద్య॥ తస్యోపరి యథాశక్తితండులాన్నిక్షిప్య॥ తత్ర తామ్రనిర్మిత కలశద్వయంనిధాయ॥ తత్ర పంచపల్లవాని నారికేళాది ఫలపుష్పాది కలశే నిధాయ॥ నూతనవస్త్రేణావేష్ట్య॥ వేదపారగబ్రాహ్మణమాహూయ॥

పత్న్యాసహ ఆచమ్య - ఏవంగుణేత్యాది శుభతిథౌ... నక్షత్ర పూర్వకాదిత్యాదీనాం నవానాం గ్రహాణాం మధ్యే యేయేగ్రహాః అరిష్టస్థానేషుస్థితాః తేషాంగ్రహాణా మనుకూలత్వ సిద్ధ్యర్థం యేయే గ్రహాః శుభస్థానేషుస్థితాః తేషాం గ్రహాణాం అత్యంత శుభఫలావాప్త్యర్థం అపమృత్యుపరిహారద్వారా ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఆదిత్యాది నవగ్రహదేవతాఉద్దిశ్య... ప్రీత్యర్థం నవగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థం నవగ్రహమంటపారాధనాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః। గృహస్యఈశాన్య

దిగ్భాగే గ్రహారాధనంకుర్యాత్ ॥ తదంగ ప్రతిమాశోధనం కరిష్యామి నమః॥ శ్లో॥ దధిసర్పిర్మధుక్షీరై శ్శర్కరేణఫలైస్సహ ప్రక్షాళనంప్రకుర్వీత ప్రతిమాంశోధయేత్తతః॥ ఇతి పంచామృతేనశుద్ధోదకేనప్రక్షాళ్య॥ శ్లో॥ కృత్తికాబహుళాజ్ఞేయా...జ్వలనస్తథా ॥ కృత్తికానక్షత్రదేవతా ...మి॥ నక్షత్రేశా మధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా మావాహ్య॥ యథా॥ అధిదేవత భరణి- ప్రత్యధిదేవత రోహిణి- సూర్యధ్యానమ్ ॥

అథ సూర్యగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ సూర్యార్చిష్టేతుసంప్రాప్తే సూర్యపూజాంచ కారయేత్ । సూర్యధ్యానంప్రవక్ష్యామి ఆత్మపీడోపశాంతయే॥ శ్లో॥వేదీమధ్యేలలిత కమలే కర్ణికాయాంరథస్థ స్సప్తాశ్వోర్కో-రుణ రుచివపు స్సప్తరజ్జుర్ద్విబాహుః। గోత్రేరమ్యేబహువిధగుణేకాశ్యపాఖ్యేప్రసూతః కాళింగాఖ్యే విషయజనితః ప్రాఙ్ముఖఃపద్మహస్తః ॥ పద్మాసనఃపద్మకరోద్విబాహుః పద్మద్యుతిస్సప్తతురంగవాహః । దివాకరోలోకవపుఃకిరీటీ మయిప్రసాదంవిదధాతుదేవః॥ శ్లో॥ జపాకుసుమ...కరం॥ సూర్యగ్రహాహాగచ్ఛ-సూర్యగ్రహం- రక్తవర్ణం- రక్తగంధం- రక్తపుష్పం- రక్తమాల్యాంబరధరం- రక్తచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాదిశోభితం- దివ్యరథసమారూఢం మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం - ప్రాఙ్ముఖం పద్మాసనస్థం-ద్విభుజం- సప్తాశ్వం- సప్తరజ్జుం- కళింగదేశాధిపతిం - కాశ్యపసగోత్రం- విశ్వామిత్రఋషిం-ప్రభవసంవత్సరే మాఘమాసే శుక్లపక్షే సప్తమ్యాం కృత్తికా నక్షత్రేజాతం-సింహరాశ్యధిపతిం- భానువారాధిపతిం-కిరీటినం-సుఖాసీనం-పత్నీపుత్రపరివారసమేతం- గ్రహమండలే-ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే -మధ్యే వర్తులాకారమండలే - గోధూమధాన్యస్యోపరి సూర్యగ్రహమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి॥ శ్లో॥ జటిలం హేమమాలాఢ్యం శక్తిస్వస్తికధారిణం । వరదాభయహస్తంచ ధ్యాయేద్వహ్నింజపారుణం॥ సూర్యగ్రహాధిదైవతం అగ్నిం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తి పత్నీ పుత్ర పరివారసమేతం సూర్యగ్రహస్య దక్షిణతః అగ్నిమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి ॥ శ్లో॥ జ్వాలామాలావృతంరుద్రం వహ్నిమండలమధ్యగం। ధ్యాయేత్కళాదశయుతం శక్తి

స్వస్తికధారిణం॥ సూర్యగ్రహప్రత్యధిదైవతా రుద్రం సాంగం... సమేతం సూర్యగ్రహస్యోత్తరతః రుద్రమావాహయామి॥ ...రస్తు॥

అథ చంద్రగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ చంద్రారిష్టేతుసంప్రాప్తే చంద్రపూజాంచకారయేత్ । చంద్రధ్యానంప్రవక్ష్యామి మనఃపీడోపశాంతయే॥ చంద్రధ్యానం॥శ్లో॥ ఆగ్నేయభాగేసరథోదశాశ్వో శ్వాత్రేయజోయామునదేశజశ్చ । ప్రత్యఙ్ముఖస్థశ్చతురశ్రపీఠే గదాధరాంగో హిమసత్స్వభావః । శ్వేతాంబరశ్శ్వేతవపుఃకిరీటీ శ్వేతద్యుతిర్దండధరోద్విబాహుః । చంద్రోఽమృతాత్మావరదఃకిరీటీ శ్రేయాంసిమహ్యంవిదధాతుదేవః ॥ శ్లో॥ దధిశంఖ... భూషణం॥ చంద్రగ్రహమాగచ్ఛ చంద్రగ్రహం శ్వేతవర్ణం- శ్వేతగంధం- శ్వేతపుష్పం- శ్వేతమాల్యాంబరధరం- శ్వేతచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాదిశోభితం- దివ్యరథసమారూఢం- మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం- దశాశ్వరథవాహనం- ప్రత్యఙ్ముఖం - పద్మాసనస్థం- ద్విభుజం- దండధరం- యామునదేశాధిపతిం- ఆత్రేయసగోత్రం- సౌమ్యవత్సరే కార్తీకమాసే శుక్లపక్షే దశమ్యాం ఉత్తరాభాద్రానక్షత్రేజాతం- కర్కటరాశ్యధిపతిం- ఇందువాసరాధిపతిం- కిరీటినం- సుఖాసీనం- పత్నీపుత్రపరివారసమేతం- గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యాగ్నేయదిగ్భాగే సమచతురశ్రమండలే తండులధాన్యస్యోపరిచంద్రగ్రహమావాహయామి స్థాప...మి ॥ శ్లో॥ ధవళంమకరారూఢం పాశపాణింపరిచేతసం । శాంతాయుధసుశాంతంచ చింతయేద్ధ్యానగోచరమ్ ॥ చంద్రగ్రహాధిదైవతా అపః సాంగం ... తం చంద్రగ్రహస్యదక్షిణతః అపఆవాహయామి స్థాప...మి ॥ శ్లో॥ గౌరీంసువర్ణవర్ణాభాం స్వర్ణపద్మసువాసినీం । పాశాంకుశధరాంభూతి ధరాం ధ్యాయామివల్లభాం ॥ చంద్రగ్రహప్రత్యధిదైవతం గౌరీం సాంగాం ...తాం చంద్రగ్రహస్యోత్తరతః గౌరీమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

అథ అంగారకగ్రహారాధనమ్.

శ్లో. కుజారిష్టేతు సంప్రాప్తే కుజపూజాంచ కారయేత్ । కుజధ్యానంప్రవక్ష్యామి రోగపీడోపశాంతయే॥ కుజధ్యానం॥ శ్లో॥ యామ్యే

గదాశక్తిధరస్త్రిశూలీ వరప్రదోయామ్యముఖోతిరిక్తః। కుజస్త్వవంతీ విషయస్త్రికోణ స్వస్మిన్ భరద్వాజకులేప్రసూతః॥ రక్తాంబరోరక్తవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో మేషగమోగదాభృత్ । ధరాసుతశ్శక్తిధరశ్చశూలీ సదామమస్యాద్వరదఃప్రశాంతః॥ శ్లో॥ ధరణీగర్భ ...ప్రణమామ్యహం ॥ అంగారకగ్రహేహాగచ్ఛ- అంగారకగ్రహం- రక్తవర్ణం- రక్తగంధం- రక్తపుష్పం - రక్తమాల్యాంబరధరం - రక్తచ్ఛత్ర ధ్వజరథపతాకాది శోభితం- దివ్యరథసమారూఢం - మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం - మేష వాహనం- దక్షిణాభిముఖం- చతుర్భుజం- గదాశూలశక్తిధరం-అవంతి దేశాధిపతిం - భారద్వాజసగోత్రం - రాక్షసనామసంవత్సరే ఆషాఢ మాసే కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం మృగశీర్షా నక్షత్రేజాతం మేషవృశ్చిక రాశ్యధిపతిం, భౌమవారాధిపతిం, కిరీటినం, సుఖాసీనం, పత్నీపుత్రపరి వారసమేతం, గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణె సూర్యగ్రహస్య దక్షిణదిగ్భాగే త్రికోణాకారమండలే ఆఢకధాన్యస్యోపరి అంగారక గ్రహమావాహయామి స్థాప...మి॥ శ్లో॥ చిత్రవర్ణాంధరాంసౌమ్యాం సర్వసస్యాలయాం శుభాం । చింతయేద్భక్తిమాత్రన్ర క్త బలయుక్తకరాం బుజామ్॥ అంగారకగ్రహాధిదైవతం పృథివీం సాంగాం ... అంగారక గ్రహస్య దక్షిణతః పృథివీ మావాహయామి స్థాప...మి ॥ శ్లో॥ శుద్ధ స్ఫటికసంకాశం సహస్రాదిత్యవర్చసం । నీలజీమూతసంకాశం నీలాం జనసమప్రభమ్॥ అంగారకగ్రహప్రత్యధిదైవతం క్షేత్రపాలకం సాంగం ...తం అంగారకగ్రహస్యోత్తరతః క్షేత్రపాలకమా...మి ॥

అథ బుధగ్రహారాధనమ్.

బుధధ్యానమ్ ॥ శ్లో॥ ఉదఙ్ముఖోమాగధజో హరిస్థ శ్చాత్రేయ గోత్రశ్శరమండలస్థః । సఖడ్గచర్మోరుగదాధరోఙ్గ స్త్వీశానభాగే వరద స్సుపీతః । పీతాంబరఃపీతవపుఃకిరీటీ చతుర్భుజో దండధరశ్చసౌమ్యః । చర్మాసిధృత్సోమసుతస్సుమేరు స్సింహాధిరూఢోవరదోబుధశ్చ ॥ శ్లో॥ ప్రియంగు...నందనం॥ బుధగ్రహేహాగచ్ఛ బుధగ్రహం పీతవర్ణం పీత గంధం పీతపుష్పం పీతమాల్యాంబరధరం పీతచ్ఛత్ర ధ్వజరథపతాకాది శోభితం దివ్యరథసమారూఢం మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం సింహవాహ

ఖం,ఉదఙ్ముఖంమగధదేశాధిపతిం, పతిం,చతుర్భుజం,ఖడ్గచర్మాంబరధరం, ఆత్రే యసగోత్రం ఆత్రేయఋషిం,అంగిరసనామసంవత్సరే మార్గశీర్ష మాసే శుక్ల పక్షే సప్తమ్యాం పూర్వాషాఢా నక్షత్రేజాతం కన్యా మిథున రాశ్యధిపతిం సౌమ్యవారాధిపతిం కిరీటినం సుఖాసీనం పత్నీ పుత్ర పరివారసమేతం. గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే, సూర్యగ్రహస్య ఈశాన్యదిగ్భాగే బాణాకార మండలే, ముద్గధాన్యస్యోపరి, బుధ గ్రహమావాహయామిస్థా...—మి॥ శ్లో॥ మహావిష్ణుంశంఖపద్మంసుదర్శనగదాధరం। ధ్యాయేహంనీలగౌరాంగం పద్మస్థకమలాపతిం॥ బుధగ్రహాధిదైవతం విష్ణుంసాంగం...తం। బుధగ్రహస్యదక్షిణతః విష్ణుమావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ పీతపద్మాసనాసీనం చతుర్బాహుం కిరీటినం। చింతయేశంఖ చక్రాభ్యాం గదాధారిణమచ్యుతమ్॥ బుధగ్రహప్రత్యధిదైవతంనారాయణంసాంగం...తం బుధగ్రహస్యోత్తరతః నారాయణ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

అథ బృహస్పతిగ్రహారాధనమ్.

ధ్యానం॥ శ్లో॥ గుర్వరిష్టేతుసంప్రాప్తే గురుపూజాంచకారయేత్। గురుధ్యానం ప్రవక్ష్యామిపుత్రపీడోపశాంతయే॥ బృహస్పతిధ్యానం॥ శ్లో॥ సౌమ్యేసుదీర్ఘే చతురశ్రపీఠే రథేంగిరాః పూర్వముఖ స్వభావః। దండాక్షమాలా జలపాత్రధారీ సింధ్వాఖ్యదేశేవరదస్సురేశః। కనకాంబరఃకనకవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో దేవగురుః ప్రశాంతః। తథాసిదండంచ కమండలుంచతథాక్షసూత్రాన్వరదోస్తుమహ్యం॥ శ్లో॥ దేవానాంచ... బృహస్పతిం॥ బృహస్పతి గ్రహేహాగచ్ఛ, బృహస్పతి గ్రహం, కనక వర్ణం, కనక గంధం, కనకపుష్పం, కనకమాల్యాంబరధరం, కనకఛత్రధ్వజరథ పతాకాది శోభితం, దివ్యరథ సమారూఢం, మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం, ఉదఙ్ముఖం, పద్మాసనస్థం, చతుర్భుజం, దండాక్ష మాలాధారిణం, సింధుద్వీప దేశాధిపతిం, ఆంగీరసగోత్రం, ధాతృనామసంవత్సరే, వైశాఖమాసే కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం భరణీనక్షత్రేజాతం, ధనుర్మీనరాశ్యధిపతిం, గురువారప్రయుక్తం, కిరీటీనం, సుఖాసీనం, పత్నీ పుత్రపరివారసమేతం, గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్య

గ్రహస్యోత్తర దిగ్భాగే దీర్ఘ చతురశ్రి మండలే చణక ధాన్యస్యోపరి బృహస్పతి గ్రహమావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణంరక్త గౌరాంగం చతుర్వక్త్రం జగత్ప్రభుం। అక్షస్రక్కుండికాభీతివరపాణిం విచింతయే॥ బృహస్పతి గ్రహాధిదైవతం బ్రహ్మాణం సాంగం ... తం బృహస్పతిగ్రహస్య దక్షిణతః బ్రహ్మాణమావాహయామి స్థా ... మి॥ శ్లో॥ ఇంద్రమైరావతారూఢం వజ్రాయుధధరం ప్రభుం। పూర్వదిక్పాలకందేవం సర్వదేవనమస్కృతమ్॥ బృహస్పతిగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం ఇంద్రంసాంగం...తం బృహస్పతిగ్రహస్యోత్తరతః ఇంద్రమా...మి ॥

అథ శుక్రగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ శుక్రారిష్టేతుసంప్రాప్తే శుక్రపూజాంచకారయేత్। శుక్ర ధ్యానం ప్రవక్ష్యామి పత్నీపీడోపశాంతయే॥ శుక్రధ్యానం॥ శ్లో॥ ప్రాచ్యాంభృగుర్భోజకటప్రదేశ స్సభార్గవః పూర్వ ముఖస్వభావః।సపంచ కోణేశరథాధిరూఢో దండాక్షమాలా వరదోంబుపాత్రః। శ్వేతాం బరశ్శ్వేతవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో దైత్యగురుః ప్రశాంతః। తథాసి దండంచ కమండలుంచ తథాక్షసూత్రాద్వరదోఽస్తు మహ్యాం॥ శ్లో॥ హేమకుంభ...మహ్యమ్॥ శుక్రగ్రహేగచ్ఛశుక్రగ్రహం శ్వేత వర్ణం శ్వేతగంధం, శ్వేతపుష్పం, శ్వేతమాల్యాంబరధరం, శ్వేతచ్ఛత్ర ధ్వజరథ పతాకాదిశోభితం, దివ్యరథ సమారూఢం, మేరుంప్రదక్షిణీ కుర్వాణం, ప్రాఙ్ముఖం, పద్మాసనస్థం, చతుర్భుజం, దండాక్షమాలా జటావల్కలధారిణం, కాంభోజదేశాధిపతిం, భార్గవసగోత్రం, పార్థివ నామసంవత్సరే శ్రావణమాసే శుక్లపక్షే ద్వాదశ్యాం, జ్యేష్ఠానక్షత్రే జాతం, తులావృషభ రాశ్యధిపతిం, భృగువారప్రయుక్తం కిరీటీనంసుఖా సీనం పత్నీపుత్రపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య ప్రాగ్భాగే పంచకోణాకారమండలే-రాజమాషధాన్య స్యోపరి శుక్రగ్రహమావాహయామి స్థా...మి। శ్లో॥ సింహాసనస్థాం ద్విభుజాం స్వర్ణాభాంచ సుసుందరీం। శిలాసనాంశచీంధ్యాయే రక్తాం బుజకరాంబుజామ్॥ శుక్రగ్రహాధిదైవతం ఇంద్రాణీం సాంగాం ... తాం శుక్రగ్రహస్య దక్షిణతః ఇంద్రాణీమావాహయామి స్థా...మి ॥

శ్లో॥ ఇంద్రీశితం చతుర్బాహుం సహస్రనయనోజ్జ్వలం । వజ్రాం కుశాసిసంయుక్తంపాణిం ధ్యాయేత్సుసంయుతమ్॥ శుక్రగ్రహప్రత్యధి దైవతం ఇంద్రమరుత్వంతం ... సాంగం......తం శుక్రగ్రహాస్యో త్తరతః ఇంద్రమరుత్వంత మావాహయామి స్థా...మి పూ...మి॥

అథ శనిగ్రహారాధనమ్.

ఆచమ్యతిలదీపారాధనంకృత్వా॥ శ్లో॥ శన్యరిష్టేతుసంప్రాప్తే శనిపూజాంచకారయేత్ । శనిధ్యానంప్రవక్ష్యామి ప్రాణపీడోపశాంతయే॥ శనైశ్చరధ్యానమ్॥ శ్లో॥ చాపాసనోగృధ్రరథస్సునీలః ప్రత్య ఙ్ముఖఃకాశ్యపజః ప్రతీచ్యామ్ । సశూలచాపేషు వరప్రదశ్చసౌరాష్ట్ర దేశప్రభవశ్చసౌరిః నీలద్యుతిర్నీలవపుః కిరీటీ గృధ్రస్థితిశ్చాప ధరోధనుష్మాన్।చతుర్భుజస్సూర్యసుతః ప్రశాంతస్సదాస్తుమహ్యాం వరమంద గామీ॥ శ్లో॥ నీలాంజన...మ్యహం । శనైశ్చరగ్రహాగచ్ఛ - శనై శ్చరగ్రహం, నీలవర్ణం-నీలగంధం, నీలపుష్పం, నీలమాల్యాంబరధరం, నీలచ్ఛత్రధ్వజ రథపతాకాదిశోభితం, దివ్యరథసమారూఢం, మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం, చాపాసనస్థం, ప్రత్యఙ్ముఖం, గృధ్రరథం, శూలా యుధధరం, సౌరాష్ట్రదేశాధిపతిం, కాశ్యపసగోత్రం, విశ్వామిత్ర ఋషిం, ప్రమోదూతనామసంవత్సరే పుష్యమాసే, కృష్ణపక్షే, అష్ట మ్యాం స్వాతీనక్షత్రేజాతం, మకరకుంభరాశ్యధిపతిం, మందవార ప్రియుక్తం కిరీటీనం సుఖాసీనం పత్నీపుత్ర పరివారసమేతం గ్రహ మండలే - ప్రవిష్టమస్మి న్నధితరణే - సూర్యగ్రహస్యపశ్చిమదిగ్భాగే, ధనురాకారమండలే తిలధాన్యస్యోపరి శనైశ్చర గ్రహమావాహ యామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ దండపాణిం యమందేవం మహిషోత్తమ వాహనం'యమునాభ్రాతరంప్రీత్యా యమమావాహయామ్యహమ్ ॥ శనైశ్చరగ్రహాధిదైవతం యమం సాంగం ... తం శనైశ్చరగ్రహస్య దక్షిణతః యమమావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ విరించింవాక్పతిం శ్వేతం పంకజాసనమచ్యుతం । అక్షిస్రక్కుండికాభీతిపరపాణిం విచింతయే॥ శనైశ్చరగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం ప్రజాపతింసాంగం...తం శనై శ్చరగ్రహాస్యోత్తరతః ప్రజాపతి మావాహయామి స్థా...మి॥

అథ రాహుగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ రాహ్వారిష్టేతు సంప్రాప్తే రాహుపూజాంచ కారయేత్ । రాహుధ్యానంప్రవక్ష్యామి చక్షుఃపీడోపశాంతయే॥ రాహుధ్యానం ॥ శ్లో॥ పైఠీనసోబర్బర దేశజాతశ్శూర్పాసన స్సింహగతస్స్వభావః । యామ్యాననో నైరృత దిక్కరాళోవర ప్రద శ్శూల సచర్మఖడ్గః । నీలాంబరో నీలవపుః కిరీటీ కరాళవక్త్రః కరవాలశూలీ । చతుర్భుజశ్చర్మ ధరశ్చ రాహు స్సింహాధిరూఢో వరదోఽస్తు మహ్యం॥ శ్లో॥ అర్థకాయం ...మ్యహం । రాహుగ్రహేహాగచ్ఛ - రాహుగ్రహం, నీలవర్ణం, నీలగంధం, నీలపుష్పం, నీలమాల్యాంబరధరం, నీలఛత్రధ్వజ రథపతాకాదిశోభితం, దివ్యరథసమారూఢం, మేరుమప్రదక్షిణీ కుర్వాణం, సింహవాహనం, దక్షిణాభిముఖం, శూర్పాసనస్థం, చతుర్భుజం, కరాళ వక్త్రం, ఖడ్గచర్మవరకరం, పైఠీనసగోత్రం, బర్బరదేశాధిపతిం, రాక్షసనసంవత్సరే భాద్రపదమాసే కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం హస్తానక్షత్రే జాతం, భానువారే సింహరాశిప్రియుక్తం, కిరీటీనం, సుఖాసీనం, పత్నీపుత్ర పరివార సమేతం, గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యనైర్ఋతిదిగ్భాగే శూర్పాకారమండలే, మాషధాన్యస్యోపరి రాహుగ్రహమావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ నీలోత్పలదళశ్యామాం దీర్ఘశృంగోపశోభితాం । మూర్ధజంపాశదండంచ దధానాంసర్వమంగళామ్॥ రాహుగ్రహాధిదైవతం గాం సాంగాం... తాం రాహుగ్రహస్య దక్షిణతః గామావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ కిరీటీనంద్విబాహుంచ ఖడ్గచర్మగదాధరం । కరాళవదనంభీమం దీర్ఘపుచ్ఛంమహాబలమ్ ॥ రాహుగ్రహప్రత్యధిదైవతం సర్పం సాంగం...తం రాహుగ్రహస్యోత్తరతః సర్పమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి ॥

అథ కేతుగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ కేత్వరిష్టేతుసంప్రాప్తే కేతుపూజాంచకారయేత్ । కేతుధ్యానం ప్రవక్ష్యామి జ్ఞానపీఠోపశాంతయే॥ కేతుధ్యానం॥ శ్లో॥ ధ్వజాననో జైమిని గోత్రజోఽంతర్వేదేషు దేశేషువిచిత్రవర్ణః । యామ్యాననో వాయుదిశిప్రఖడ్గ శ్చర్మాసిభిశ్చాప్త సుతశ్చకేతుః । ధూమ్రో

ద్విబాహుర్వరదో గదాభృద్గృధ్రాసనస్థో వికృతాననశ్చ। కిరీటకేయూరవిభూషితాంగ స్సచాస్తుమే కేతు గణః ప్రశాంతః॥ శ్లో॥ పాతాళధూమ్ర... మ్యహమ్ ॥ కేతుగ్రహే హాగచ్ఛ, కేతుగ్రహం చిత్రవర్ణం, చిత్రగంధం, చిత్రపుష్పం, చిత్రమాల్యాంబరధరం, చిత్రచ్ఛత్రధ్వజరధపతాకాదిశోభితం, దివ్యరధసమారూఢం, మేరుమప్రదక్షిణీకుర్వాణం ధ్వజాసనస్థం, దక్షిణాభిముఖం, చతుర్భుజం, గృధ్రవాహనారూఢం, అంతర్వేది దేశాధిపతిం, ద్విబాహుం, గదాధరం, జైమినిగోత్రం, రాక్షసనామసంవత్సరే చైత్రమాసే కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం రేవతీ నక్షత్రేజాతం ఇందువారే కర్కటరాశిప్రయుక్తం గ్రహమండలేప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య వాయవ్యదిగ్భాగే ధ్వజాకారమండలే కుళుత్థధాన్యస్యోపరి కేతుగ్రహమావాహయామిస్థాప... మి॥ శ్లో॥చిత్రగుప్తంమహాప్రాజ్ఞం వేత్రధారిణమవ్యయం। రక్తవర్ణాంబరధరం సర్వపాపహరంవిభుం ॥ కేతుగ్రహాధిదైవతం చిత్రగుప్తం సాంగం...తం కేతుగ్రహస్య దక్షిణతః చిత్రగుప్తమావాహయామి స్థాప...మి ॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణం రక్తగౌరాంగం చతుర్వక్త్రం జగత్ప్రభుం। అక్షసృక్కుండికాభీతి వరపాణింవిచింతయే। కేతుగ్రహప్రత్యధిదైవతం బ్రహ్మాణం సాంగం... తం, కేతుగ్రహస్యోత్తరతః బ్రహ్మాణమావాహయామి స్థాప...మి ॥

ఉపగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ దుర్గాం సింహాసనారూఢాం సర్వాయుధ పరిష్కృతాం। పూజయేద్భక్తిసంయుక్తం మనోభీష్టస్య సిద్ధయే ॥ దుర్గామావాహయామి స్థాప...మి ॥ శ్లో॥ విఘ్నేశ్వరమహంవందే చింతితార్థప్రదాయకం। శైలాత్మజాసుతందేవం నిర్విఘ్నార్థంగణాధిపమ్ ॥ శ్రీమహాగణాధిపతిమా...మి॥ శ్లో॥ శుద్ధస్ఫటికసంకాశం సహస్రాదిత్యవర్చసం। నీలజీమూతసంకాశం నీలాంజనసమప్రభమ్ ॥ క్షేత్రపాలకమా...మి ॥ శ్లో॥ అభీష్టమభయం శీఘ్రం మనసా చింతయన్నపి। పూజయే త్సర్వకార్యేషు గృహేచజయసిద్ధయే। అభయంకరమా...మి ॥

అష్టదిక్పాలకారాధనమ్.

శ్లో॥ ఇంద్రోఽమరావతీనాథ శ్శచీదేవ్యాస్తునాయకః । వజ్రాయుధశ్చ ప్రాగీశ స్తస్యచైరావతో గజః॥ ఇంద్రంలోకపాలకమా...మి॥ శ్లో॥ అగ్ని స్తేజోవతీవాసీ స్వాహాదేవ్యాః ప్రియఃపతిః। మేషారూఢశ్శక్తిధరః దిశ్యాగ్నేయ్యాం ప్రతిష్ఠితః ॥ అగ్నిం లోకపాలక మా...మి ॥ శ్లో॥ యమస్సంయమనీనాథ శ్శ్యామలాయామనః ప్రియః। దండభృన్మహిషారూఢో దక్షిణ్యాం దిశిసంస్థితః ॥ యమం లోకపాలక మా...మి ॥ శ్లో॥ కృష్ణాంగనాపురంయస్య దీర్ఘాభార్యాపరోహాయః । శస్త్రకుంతో నిరృతిశ్చ నైరృత్యాందిశి సంస్థితః ॥ నిర్ఋతిం లోకపాలకమా...మి॥ శ్లో॥ పురీశ్రద్ధావతీయస్య ప్రియభార్యాచ కాళికా । నక్రవాహః పాశధరో వరుణఃపశ్చిమేశ్వరః॥ వరుణం లోకపాలకమా...మి॥ శ్లో॥వాయుర్గంధవతీనాథః కించతస్యాంజనాప్రియా। సారంగవాహోధ్వజభృ ద్వాయవ్యాందిశివర్తతే ॥ వాయుం లోకపాలకమా...మి ॥

శ్లో॥ కుబేరశ్చాలకాయాంతు చిత్రరేఖాప్రియాంగనా । హయోవాహఃఖడ్గధరః ఉదీచ్యాందిశివర్తతే ॥ కుబేరంలోకపాలకమా...మి॥ శ్లో॥ యశోవతీశఈశానః పార్వతీపరమేశ్వరః । ఈశాన్యాందిశిసంభాతి వృషారూఢ స్త్రిశూలభృత్ ॥ ఈశానం లోకపాలక మా...మి ॥ శ్లో॥ ఊర్ధ్వస్థితంమహాకాయ మంతరిక్షేమరుత్పథే । పూజయే ద్భక్తియుక్తంచ మనోగతవిధాయినం ॥ ఊర్ధ్వపురుషమా...మి॥ శ్లో॥ చిత్రవర్ణాం ధరాంసౌమ్యాం సర్వసస్యాలయాంశుభాం। చింతయేద్భక్తిమాన్రక్త బలయుక్తకరాంబుజామ్ ॥ పృథివీమా...మి ॥ శ్లో॥ మందిరాది గృహస్థాయ వాస్తవేపురుషాయవై । సాంగాయశక్తియుక్తాయ నమః కళ్యాణహేతవే ॥ వాస్తుపురుషమా...మి ॥

శ్లో॥ బ్రహ్మాణంరక్తగౌరాంగం చతుర్వక్త్రంజగత్ప్రభుం । అక్షస్రక్కుండికాభీతి వరపాణింవిచింతయే॥ బ్రహ్మాణమా...మి॥ శ్లో॥ శారదా శారదాంభోజ వదనావదనాంబుజే । సర్వదా సర్వదాస్మాకం సన్నిధి స్సన్నిధింక్రియాత్ ॥ సరస్వతీమా...మి॥ శ్లో॥ మహావిష్ణుంశంఖపద్మం సుదర్శనగదాధరం । ధ్యాయేత్సువర్ణగౌరాంగం పద్మస్థకమలాపతిమ్ ॥

విఘ్నమా...మి ॥ శ్లో॥ కరద్వయేన కమలే ధారయంతీం స్వలీలయా। హారనూపుర సంయుక్తాం లక్ష్మీందేవీం నమామ్యహం ॥ లక్ష్మీ మా...మి। శ్లో॥ జ్వాలామాలాపరివృతం వహ్నిమండలమధ్యగం। ధ్యాయేత్కాదశయుతం శక్తిధారిణమీశ్వరమ్ ॥ రుద్రమా...మి॥

శ్లో॥ గౌరీసువర్ణవర్ణాభాం స్వక్షపద్మసువాసినీం। పాశాంకుశధరాంభాతి కరాంచశివవల్లభాం ॥ గౌరీమా...మి ॥ శ్లో॥ భవత్యశ్వినినక్షత్రం అశ్వినస్తురంగమః। అద్యస్తురంగస్తురగః అశ్వోవాజీహయోహరిః ॥ అశ్వినీదేవతా మా...మి ॥ శ్లో॥ కుంకుమాంకితవర్ణాయ కుందేందుధవళాయచ। విష్ణువాహ నమస్తుభ్యం పక్షిరాజాయతే నమః ॥ గరుడమా...మి ॥ శ్లో॥ ధన్వంతరిం సుధాహస్తం సర్వరోగవినాశనం। నమామిదేవభిషజం సర్వకార్యేషు సర్వదా ॥ ధన్వంతరి మా...మి ॥ శ్లో॥ ఇంద్రాగ్నీతేజసా యుక్తా సహస్రనయనోజ్జ్వలా। వజ్రాంకుశధరాభాతి యుతౌధ్యాయేనుసంయుతౌ॥ ఇంద్రాగ్నిఆ...మి ॥ శ్లో॥ దేశాశ్చ నగరగ్రామా మనోభీష్టస్య సిద్ధయే। త్వయావిలోకితాస్తేచ మమ భూయాసురద్యవై ॥ శతృఫలమా...మి ॥ శ్లో॥ విశాఖంశూర్పమింద్రాగ్నిందైవత్యంవిశాఖభం॥ విశాఖనక్షత్రమా...మి॥ శ్లో॥ త్రియంబకమహాదేవ త్రాహిమాంశరణాగతం। జన్మమృత్యుజరారోగైః పీడితం కర్మబంధనైః। తావక స్త్వద్గతప్రాణ స్త్వచ్చిత్తోహం సదామృడ ॥ త్ర్యంబకమా...మి ॥ శ్లో॥ మృత్యుంజయనమస్తుభ్యం త్రాహిమాం శరణాగతం। తావక స్త్వద్గతఃప్రాణ స్త్వచ్చిత్తోహంసదాసుఖీ॥ మృత్యుంజయమా...మి ॥ శ్లో॥ పురీశోద్ధావతీయస్య ప్రియభార్యాచకాళికా। వక్రవాహఃపాశధరో వరుణఃపశ్చిమేశ్వరః ॥ వరుణమా...మి ॥ శ్లో॥ అచ్యుతఃకల్పవృక్షశ్చ అనంతఃకామధేనవః। చింతామణిస్తుగోవిందో నామత్రియముదాహృతమ్ ॥ అచ్యుతమావాహయామి ॥ అనంతమా...మి ॥ గోవిందమా...మి ॥ శ్లో॥ అపమృత్యుం నమస్యామి మనసా చింతయన్నపి। దేహిచారోగ్యమైశ్వర్యం గ్రహపీడాం వ్యపోహతు ॥ మమ సర్వాపమృత్యుర్నశ్యతు ఆయుర్వర్ధతామ్ ॥ మంటపస్థ నక్షత్ర పూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహదేవతాభ్యోనమః॥ ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలక

దేవతాభ్యోనమః ॥ దుర్గా గణపతి క్షేత్రపాలకాభయంకర వాస్తుపురుషాది దేవతాభ్యోనమః ॥ ధ్యానాది షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ ఆదిత్యంచంద్రభౌమౌ బుధగురు భృగుజాన్ భానుజం రాహుకేతూన్। సత్యానిత్యంత్రిసంధ్యంజగదుదయ లయస్థైర్యసంపత్తిహేతూన్ । జ్యోతిశ్చక్రే రవీందూహ్యుడుగణ సహితౌ మేషరాశ్యాధిరాశీ। నేతానానాసక్తమూర్తీన్ ఖచరసురవరాన్ భక్తితఃప్రార్థయామః॥ శ్లో॥ ఆదిత్యాయచసోమాయ మంగళాయబుధాయచ । గురుశుక్రశనిభ్యశ్చ రాహవే కేతవేనమః॥ మంటపస్థిత దేవతాస్సుప్రీతా స్సుప్రసన్నా వరదాభవంతు ॥

ఇతి నవగ్రహారాధనం సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహస్తోత్ర మంత్రాః.

అస్యశ్రీ నవగ్రహస్తోత్రమంత్రస్య, వేదవ్యాసఋషిః, ఆదిత్యాది నవగ్రహాదేవతాః, అనుష్టుప్ఛందః, శ్రీం బీజం, స్వాహా శక్తిః, నానావిధదోషపరిహారార్థం, అనేకఫలప్రాప్త్యర్థం, నవగ్రహస్తోత్ర మంత్ర పఠనే వినియోగః ॥ సూర్యః॥ శ్లో॥ జపాకుసుమసంకాశం కాశ్యపేయం మహాద్యుతిం । తమోఘ్నం సర్వపాపఘ్నం ప్రణమామి దివాకరమ్ ॥ సూర్యాయనమః నమస్కారాన్ సమర్పయామి ॥ చంద్రః ॥ శ్లో॥ దధిశంఖతుషారాభం క్షీరోదార్ణవసంభవం । నమామిశశినంసోమం శంభోర్మకుటభూషణం॥ చంద్రగ్రహాయనమః నమ...మి॥ కుజః॥ శ్లో॥ ధరణీగర్భసంభూతం విద్యుత్కాంచనసన్నిభం । కుమారం శక్తిహస్తంచ మంగళంప్రణమామ్యహం॥ అంగారకగ్రహాయనమః నమస్కా...మి॥ బుధః॥ శ్లో॥ ప్రియంగుకలికాశ్యామం రూపేణాప్రతిమంబుధం । సౌమ్యం సర్వగుణోపేతం నమామిశశినందనమ్ ॥ బుధగ్రహాయనమః నమస్కా...మి॥ గురుః॥ శ్లో॥ దేవానాంచఋషీణాంచ గురుంకాంచనసన్నిభం । వంద్యంభక్త్యాత్రిలోకేశం తంనమామిబృహస్పతిం॥ బృహస్పతిగ్రహాయ నమః నమస్కా...మి॥ శుక్రః॥ శ్లో॥ హేమకుంభమృణాలాభం దైత్యానాంపరమంగురుం। సర్వశాస్త్రప్రవక్తారం భార్గవంప్రణమామ్యహమ్॥ శుక్రగ్రహాయనమః నమస్కా...మి॥ శనిః॥ శ్లో॥ నీలాంజనసమాకారం

రవిపుత్రంమహాప్రభుం । ఛాయామాగర్భసంభూతం శనించ ప్రణమా మ్యహం ॥ శనైశ్చరగ్రహాయనమః నమస్కా...మి ॥ రాహుః ॥ శ్లో॥ అర్ధకాయంమహావీర్యం చంద్రాదిత్యవిమర్దనం । సింహికాగర్భసంభూతం రాహుంతంప్రణమామ్యహమ్॥ రాహుగ్రహాయనమః నమస్కా...మి॥ కేతుః ॥ శ్లో॥ పాతాళధూమ్రసంకాశం తారకాగ్రహమస్తకం । రౌద్రంరుద్రాధికంఘోరం కేతుంచప్రణమామ్యహమ్॥ కేతుగ్రహాయ నమః నమస్కార...మి॥ శ్లో॥ ఇదం వ్యాసముఖోద్గీతం యఃపఠేత్సుస మాహితః । దివావాయదివారాత్రౌ విఘ్నశాంతిర్భవిష్యతి॥ ఐశ్వర్య మతులంచైవ ఆరోగ్యంపుష్టివర్ధనం । నరనారీనృపాణాంచ భవేద్దుస్స్వ ప్ననాశనమ్॥ అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతామంత్రాః నవగ్రహారాధనే జ్ఞేయాః॥ నవగ్రహ మంత్రములు హోమమందు దానములయందు జపమందు వినియోగింపవచ్చును. ప్రాచీనులనుష్ఠించియుండిరి.

దక్షిణదేశేకేచిత్పారః.

రవిః ॥ శ్లో ॥ దివాకరందీప్తిసహస్రరశ్మింతేజోమయంజగతః కర్మసాక్షిం । హంసంభానుం సూర్యమాదింగ్రహాణాం రవింసదాహం శరణంప్రపద్యే॥ చంద్రః॥ శ్లో॥ యఃకాలహేతోః క్షయవృద్ధిమేతియం దేవతాః పితరశ్చాపిబంతి । తంచైవరేణ్యం బ్రహ్మేంద్రవంద్యం సోమం సదాహం శరణంప్రపద్యే॥ కుజః॥ శ్లో॥ మహేశ్వరంచానలసన్నికాశం భూమాజాతం రక్తమాల్యాంబరాఢ్యం । సువర్చసంలోహితాంగం కుమారంతుజంసదా... ద్యే॥ బుధః॥ శ్లో॥ విశుద్ధబుద్ధిం శుచికాలబోధిం సత్యావాచం సోమవంశప్రదీపం । ప్రజాపతేరాత్మజం ధర్మనిత్యం బుధంసదా... ద్యే॥ గురుః॥ శ్లో॥ బుధ్యాసనోయశ్చానఘశ్చ ధన్యమతి ర్దేవాదయో జీవంతియస్మాత్ । తంభార్గవంఛాందసం విశ్వరూపం గురుంసదా...ద్యే॥ శుక్రః॥ శ్లో॥ వర్షప్రదం చింతితార్థానుకూలం నయనప్రధానం విషయాతిరిక్తం । తంభార్గవం యోగినం శుద్ధిసత్వం శుక్రంసదా... దే॥ శనిః॥ శ్లో॥ శనైశ్చరంరాజితా యోధసేషు శనై ర్యాభమా గమనంచేష్టితంచ । సూర్యాత్మజంక్రోధనం సుప్రసన్నం శనింసదా...ద్యే॥ రాహుః॥ శ్లో॥ యంవిష్ణునైవామృతభోజ్యమానం

హృత్వా శిరోగ్రం గ్రహభావేనియుక్త । యోఽర్కచంద్రౌ గ్రసతి పర్వకాలే రాహుంసదా... దే। కేతుః॥ శ్లో॥ యోబ్రహ్మపుత్రో గ్రహభావేనియుక్త బ్రహ్మోద్భవం బ్రహ్మవిదఃకుమారం। బ్రహ్మత్మజం హృదయేజామదగ్న్యం కేతుంసదాహం శరణంప్రపద్యే॥

ఇతి నవగ్రహమంత్రా స్సమాప్తాః.

నవగ్రహ స్తోత్రమ్.

అథ సూర్యస్తోత్రకవచ ప్రారంభః.

అస్య శ్రీసూర్యకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - కణ్వాఋషిః - అనుష్టుప్ఛన్దః - శ్రీసూర్యనారాయణో దేవతా - మమసూర్య నారాయణప్రసాదసిద్ధ్యర్థే- జపేవినియోగః॥ ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ దేవాసురవర్యై ర్వన్ద్యం గ్రహైశ్చరిసేవితమ్ ధ్యాయేత్పఠేత్సు వర్ణాభం సూర్యంచ కవచం సదా ॥ శ్లో॥ అథునాసంప్రవక్ష్యామి కవచంసర్వకామదమ్ । ఇదంతుకవచంబుధ్వా విచరేద్వీరభైరవః॥ ఘృణిః పాతు శిరోదేశం సూర్యః పాతు లలాటకమ్ । ఆదిత్యోలోచనేపాతు శ్రుతీపాతుదివాకరః । ఘ్రాణంపాతు సదాభానుః ముఖంపాతుసదారవిః ॥ జిహ్వాం పాతు జగన్నేత్రః కంఠంపాతు విభావసుః ॥ స్కంధౌగ్రహా పతిః పాతు భుజౌపాతు ప్రభాకరః॥ కరావృష్ణకఃపాతు హృదయంపాతు భానుమాన్ । మధ్యంపాతుచ సప్తాశ్వో నాభింపాతు నభోమణిః॥ ద్వాదశాత్మా కటింపాతు సవితాపాతుసక్థినీ। ఊరూపాతు సురశ్రేష్ఠో జానునీపాతుభాస్కరః । జంఘేమేపాతుమార్తాండో గుల్ఫౌపాతు త్విషాంపతిః॥ పాదౌదినమణిః పాతు పాతు మిత్రోఖిలంవపుః । యఇదంసూర్యకవచం పురుషార్థప్రదంనృణామ్॥ సతతం ప్రాతరుత్థాయ పఠేన్నియతమానసః । ససురాణామ పిశ్లాఘ్యః శ్లాఘ్యోబుద్ధిమతా మపి॥ సర్వకామమవాప్నోతి సూర్యసాయుజ్య మాప్నుయాత్ । గ్రహరోగభయాత్పాపా న్ముచ్యతే నాత్రసంశయః॥ ఆదిత్య కవచం పుణ్య మభేద్యంవజ్రసనిభం । సర్వరోగ భయాదిభ్యో ముచ్యంతే

నాత్రసంశయః ॥ సంవత్సరముపాసిత్వా సామ్రాజ్యపదవీంలభేత్ । అనేకరత్నసంయుక్తం స్వర్ణాభరణభూషితమ్ ॥ కల్పవృక్షసమాకీర్ణం కదంబకుసుమప్రభం । అశేషరోగశాంత్యర్థం ధ్యాయేదాదిత్యమండలమ్ ॥ ఇతి సూర్యకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ చంద్రకవచస్తోత్ర ప్రారంభః.

అస్య శ్రీచంద్రకవచ స్తోత్రమహామంత్రస్య-గౌతమఋషిః-అనుష్టుప్ఛందః సోమో దేవతా మమసోమప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ సోమంచతుర్భుజందేవం కేయూరమకుటోజ్జ్వలం।వాసుదేవస్యనయనం శంకరస్యచభూషణమ్ ॥ ఏవంధ్యాత్వా జపేన్నిత్యం సర్వాభీష్టప్రదాయకమ్॥ ఓషధీశశ్శిరః పాతు పాతుఫాలం కళానిధిః । చక్షుషీ చంద్రమాఃపాతు శ్రుతీపాతుకళాత్మకః । ఘ్రాణంక్షపాకరః పాతు ముఖం కుముదబాంధవః । సోమఃకరౌచమేపాతు స్కందౌపాతు సుధాత్మకః ॥ వక్షోజైవాతృకఃపాతు మధ్యంపాతు నిశాకరః॥ కటింతుపాతరఃపాతు ఊరూశశధరోఽవతు మృగాంకోజానునీపాతు జంఘేపాతు ద్విజాధిపః॥ పాదౌహిమకరఃపాతు పాతుచంద్రోఖిలంవపుః । ఏతద్ధికవచం పుణ్యం భుక్తి ముక్తి ప్రదాయకమ్ ॥ యఃపఠే చ్ఛృణుయాద్వాపి సర్వత్ర విజయీ భవేత్ ॥ ఇతి శ్రీబ్రహ్మవైవర్తే దక్షిణఖండే చంద్రకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ అంగారకకవచ స్తోత్రప్రారంభః.

అస్యశ్రీ అంగారకకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య విరూపఋషిః - అనుష్టుప్ఛందః - మమ అంగారక ప్రసాద సిద్ధ్యర్థేజపే వినియోగః ॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥నమామ్యంగారకందేవం రక్తాంగంవరభూషణం।జానుస్థవామహస్తాభ్యాం నాభయేతరపాణినం॥ చతుర్భుజం మేషవాహంవరదంచ ధరాసుతమ్॥ అంగారకఃశిరోరక్షేత్ ముఖంవైధరణీసుతః॥ కర్ణౌరక్తాంబరఃపాతునేత్రేమేరక్తలోచనః । నాసికాంమేశక్తిధరః । ఓష్ఠంమేపాతు భూమిజః। భుజౌచరక్తమాలీచ హస్తౌశక్తిధరస్తథా । చతుర్భుజోమే హృదయం కుక్షింరోగాపహారకః । కటింమేభూమిజఃపాతు ఊరూపాతు గదాధరః । జాను జంఘేకుజఃపాతు పాదౌభౌమః సదావతు । సర్వాణి

రూనిచాంగాని పాతుమే మేషవాహనః॥ సాయంకాలేపఠేన్నిత్యంసర్వ శత్రువినాశనమ్ । భూతప్రేతపిశాచానాం నాశనం సర్వసిద్ధిదం । సర్వ రోగహరంచైవ సర్వసంపత్ప్రదంశుభం । భుక్తిముక్తికరంనౄణాం సర్వసౌభాగ్యవర్ధనం ॥ ఋణబాధవిమోక్షంచ సత్యమేవ నసంశయః ॥ స్తోత్రపాఠస్తుకర్తవ్యో దేవస్యాగ్రేమహాద్యుతేః । రక్తగంధైశ్చపుష్పై శ్చధూపదీపగుడోదనైః । మంగళంపూజయిత్వాతు మంగళేవానిసర్వ దా । బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాతు చతురోద్వాదశాష్టవా । అనేనవిధి నాయస్తుకృత్వావ్రతమనుత్తమం । వ్రతైనంవేషయంతీహా వృశ్చికాద్యా గజంతవః । తమోమిహిర సంబంధాత్ మార్తాండస్యో దయోయథా । విలయంయాంతిపాపాని శతజన్మార్జితాన్యపి । ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యా ప్రదదాతిసదానృణాం॥ ఇతిమార్కండేయపురాణే కాశీఖండేమార్కం డేయసనత్కుమారసంవాదే అంగారకకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్ ॥

అథ బుధకవచస్తోత్ర ప్రారంభః.

అస్యశ్రీ బుధగ్రహకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య-కాత్యాయన ఋషిః । అనుష్టుప్ఛందః - బుధోదేవతా - మమబుధగ్రహ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ బుధపుస్తక హాస్తశ్చ కుంకు మస్యసమద్యుతిః । పీతాంబరధరస్రగ్వీ పీతమాల్యానులేపనః ॥ బుధః పాతుశిరోదేవం సౌమ్యఃపాతుచ ఫాలకం । నేత్రేజ్ఞాన మయఃపాతు శ్రుతీపాతు విధోస్సుతః ॥ ఘ్రాణం గంధధరఃపాతు భుజౌపుస్తక భూషితః । మధ్యంపాతు సురారాధ్యః పాతునాభింఖగేశ్వరః ॥ కటిం కలాత్మజఃపాతు ఊరూపాతుసురేశ్వరః । జానునీరోహిణీసూనుః పాతు జంఘే ఫలప్రదః॥ పాదౌబాణాసనః పాతు పాతు సౌమ్యోఖిలంవపుః । ఏతద్ధికవచస్తోత్రం సర్వోపద్రవ నాశనమ్ ॥ సర్వరోగ ప్రశమనం సర్వదుఃఖనివారణం । ఆయురారోగ్యఫలదం పుత్రపౌత్రఫలప్రదం ॥ యఃపఠేచ్ఛృణుయాద్వాపి శ్రావయేద్వా సమాహితః ॥ సర్వాన్ కామానవాప్నోతి దీర్ఘమాయుశ్చవిందతి ॥ ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే ఉత్తరఖండే - బుధగ్రహకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ బృహస్పతికవచ స్తోత్ర ప్రారంభః.

అస్యశ్రీ బృహస్పతికవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య- ఈశ్వరఋషిః అనుష్టుప్ఛందః బృహస్పతిర్దేవతా. మమబృహస్పతిగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థేజపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ అభీష్టఫలదందేవం సర్వజ్ఞంసురపూజితం । సర్వకార్యార్థసిద్ధ్యర్థం ప్రణమామిగురుంసదా॥ బృహస్పతిశ్శిరః పాతు లలాటంపాతుమేగురుః । కర్ణౌసురగురుఃపాతు నేత్రేమేభీష్టదాయకః॥ నాసాంపాతుసురాచార్యో జిహ్వాంమేవేదపారగః । ముఖంమేపాతుసర్వజ్ఞో భుజౌపాతుశుభప్రదః । కరౌవజ్రధరఃపాతు వక్షోమేపాతుగీష్పతిః, స్తనౌమేపాతు వాగీశఃకుక్షింమే శుభలక్షణః । నాభింమేపాతునీతిజ్ఞః కటింమేపాతుసర్వగః ఊరూమేపాతుపుణ్యాత్మాజంఘేమేజ్ఞానదఃప్రభుః । పాదౌమేపాతువిశ్వాత్మా సర్వాంగంసర్వదాగురుః॥ ఇత్యేతత్ స్తోత్రందివ్యం త్రిసంధ్యంయఃపఠేన్నరః । సర్వాన్కామానవాప్నోతి సర్వత్రవిజయీభవేత్॥ ఇతి వామనపురాణే బృహస్పతికవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ శుక్రకవచస్తోత్ర ప్రారంభః.

అస్యశ్రీ శుక్రకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య-భరద్వాజఋషిః-అనుష్టుప్ఛన్దః శుక్రోదేవతా మమశుక్రగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ మృణాళకుందేందుపయోహిమప్రభం సితాంబరంస్నిగ్ధవరాక్షమాలినం । సమస్తశాస్త్రప్రవృత్తి తత్వదర్శినం ధ్యాయేత్ కవిం వాంఛితకస్తు సిద్ధయే॥ శిరోమేభార్గవఃపాతు ఫాలంపాతుగ్రహాధిపః । నేత్రేదైత్యగురుఃపాతు శ్రోత్రేశ్రీచందనద్యుతిః॥ కావ్యోమేనాసికాపాతు వదనందైత్యవందితః । రసనాముశనాపాతు కంఠంశ్రీకంఠభక్తిమాన్॥ భుజౌతేజోనిధిఃపాతు వక్షోయోగవిదాంవరః॥ అక్షమాలాధరోరక్షేత్కుక్షిం మేశాస్త్రపారగః॥ కటింమేపాతు విశ్వాత్మా సక్థినీసర్వపూజితః । జానునీభృగుజఃపాతు జంఘేమే దేవతాంవరః । గుల్ఫౌగుణనిధిఃపాతు పాదౌమెపాండురాంబరః॥ సర్వాణ్యంగానిమే పాతు శుక్రకవిరహర్నిశం॥ ఇదంతుస్తోత్రందివ్యం పఠతిశ్రద్ధయాన్వితః న తేపాంజాయతేపీడా భార్గవస్య ప్రసాదతః॥ ఇతి శ్రీస్కాంద పురాణే - శుక్రస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ శనైశ్చరకవచ స్తోత్ర ప్రారంభః.

అస్య శ్రీ శనైశ్చరకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - కాశ్యపఋషిః అనుష్టుప్ఛందః । శనైశ్చరో దేవతా శం బీజం- నం శక్తిః- మం కీలకం, శనైశ్చరకృత పీడాపరిహారార్థే జపేవినియోగః - శనైశ్చరాయ-అంగుష్ఠాభ్యాంనమః, మందగతయే-తర్జనీభ్యాంనమః, అధోక్షజాయ-మధ్యమాభ్యాంనమః, సౌరయే-అనామికాభ్యాం నమః, శుష్కోదరాయ-కనిష్ఠికాభ్యాంనమః, ఛాయాత్మజాయ- కరతల కరపృష్ఠాభ్యాంనమః, శనైశ్చరాయ-హృదయాయనమః। మందగతయే శిరసేస్వాహా। అధోక్షజాయ శిఖాయైవషట్। శుష్కోదరాయ కవచాయహుం। ఛాయాత్మజాయ నేత్రత్రయాయవౌషట్ । శనైశ్చరాయ అస్త్రాయఫట్ । భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానం॥ నీలద్యుతిశ్శూలధరఃకిరీటీ గృధ్రస్థితశ్శూలధరోధనుష్మాన్। చతుర్భుజస్సూర్యసుతఃప్రశాంత స్సదాస్తు మహ్యం వరమందగామీ ॥ కృష్ణాంబరధరందేవం ద్విభుజంగృధ్రసంస్థితం। సర్వపీడాహరంనౄణాం ధ్యాయేత్ గ్రహగణోత్తమం॥ శనైశ్చరశ్శిరోరక్షే న్ముఖంభక్తార్తిభంజనః । కర్ణౌకృష్ణాంబరోరక్షే న్నేత్రేసర్వభయంకరః॥ కృష్ణాంగోనాసికాంరక్షే త్కంఠంమేశితకంఠకః। భుజౌమే సుభుజఃపాతు హస్తౌనీలోత్పలప్రభః॥ పాతుమేహృదయంకృష్ణః కుక్షిం శుష్కోదరస్తథా। కంఠంమేవికటఃపాతు సక్థినీ ఘోరరూపవాన్॥జానునీ పాతుదీర్ఘోమే జంఘేమేమంగళప్రదః। గుల్ఫౌగుణాకరఃపాతు పాదౌమే పంగుపాదకః॥ సర్వాణ్యాపిమమాంగాని పాతుభాస్కరనందనః"యఇదం స్తోత్రందివ్యం సర్వపీడాహరంనృణాం । పఠతిశ్రద్ధయాయుక్తో సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥ తిలధాన్యేచసంస్థాప్య యంత్రంలోహవినిర్మితం। కృష్ణగంధాక్షతైఃపుష్పై రర్చయేన్మూలమంత్రతః ॥ కృష్ణవస్త్రయుతందద్యా చ్ఛోత్రియాయకుటుంబినే। ప్రీతశ్శనైశ్చరస్తస్య సర్వబాధాంవ్యపోహతి ॥ దద్యాత్సర్వసమృద్ధించ పుత్రపౌత్రాదిసంతతిః । ఆయుష్యందీర్ఘమారోగ్యం సర్వత్రవిజయంది శేత్ ॥

ఇతి దశరథరాజవిరచిత శనైశ్చరకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ రాహుకవచ స్తోత్ర ప్రారంభః

అస్యశ్రీ రాహుకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య- చంద్రఋషిః అనుష్టుప్ఛందః। రాహుర్దేవతా- మమ సర్వాభీష్టసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ ప్రణమామిసదా రాహుం సర్పాకారంకిరీటినం। సంహికేయంకరాళాస్యం భక్తానామభయప్రదం। నీలాంబరః శిరః పాతు లలాటం లోకవందితః। చక్షుషీ పాతుమే రాహుః శ్రోత్రేత్వర్ధశరీరవాన్। నాసికాంమే కరాళాస్య శ్శూలపాణిర్ముఖంమమ జిహ్వాంమేసింహికాసూనుః కంఠంమే కంఠనాశనః॥ భుజగేశో భుజౌ పాతు నీలమాల్యాంబరః మమ। పాతువక్షస్తమోమూర్తిః పాతుకుక్షింవిధుంతుదః। కటింమేవికటః పాతు ఊరూమేసురపూజితః॥ స్వర్భానుర్జానునీ పాతు జంఘేమేపాతుచాప్యహిః। గుల్ఫౌగ్రహాధిపః పాతు పాతుమేభీషణాకృతిః। సర్వాణ్యంగాని మేపాతు నీలచందనభూషితః॥ రాహోరిదస్తోత్రమిదం మిప్సితన్నృణాం సిద్ధిదం యోభక్త్యాపఠత్యనుదినం నియతస్సుచిస్సన్। ప్రాప్నోతికీర్తి మతులాం శ్రియమృద్ధి మాయురారోగ్య మాత్మవిజయిత్వ మహిప్రసాదాత్॥ ఇతి శ్రీస్కాందే శంకరసంహితాయాం రాహుకవచ స్తోత్రం సంపూర్ణమ్॥

కేతుకవచస్తోత్ర ప్రారంభః.

అస్యశ్రీ కేతుకవచ స్తోత్ర మహామంత్రస్య - పురందరఋషిః- అనుష్టుప్ఛందః- కేతుర్దేవతా- మమసర్వాభీష్టసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ కేతుంకరాళవదనం చిత్రవర్ణంకిరీటినం। ప్రణమామిసదా కేతుం ధ్వజాకారంగ్రహేశ్వరం। చిత్రవర్ణశ్శిరః పాతు ఫాలంమేధూమ్రవర్ణకః। పాతునేత్రేమంగళాక్షః శ్రోత్రేమేరక్తలోచనః॥ ఘ్రాణంపాతు సువర్ణాభః చుబుకంసింహికాసుతః। పాతుకంఠంచమే కేతుః స్కందః పాతుగ్రహాధిపః॥ బాహూపాత్వసురశ్రేష్ఠ కుక్షింపాతుమహోరగః। భీమాత్మామేకటింపాతు మధ్యంపాతుమహాసురః। ఊరూపాతుమహాశీర్షా జానునీతీవ్రకోపనః। పాతుపాదౌచమేక్రూరః సర్వాంగంనరపీడకః॥ య ఇదంకవచందివ్యం సర్వరోగవినాశనం। శర్వశతుప్రశమనం ధార

హేతోస్సమృతోనరః ॥ ఇతి స్కాందే శంకర సంహితాయాం కేతు కవచ స్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహజపాదికమ్.

స్నాత్వా ఆచమ్య ఆదౌ అఖండదీపారాధనంకృత్వా ॥ ప్రణమ్య-బ్రాహ్మణానాహూయ, నక్షత్రపూర్వక నవగ్రహజపార్థం బ్రాహ్మణేభ్యో ఋత్విగ్వరణందద్యాత్ ॥ వృతోస్మి కరిష్యామీతి ప్రతివచనం॥ అత్రసంకల్పక్రమః॥ ఏవంగుణ...ర్థం మమశరీరే వర్తమాన వర్తిష్యమాణ వాతపిత్త శ్లేష్మకపోద్భవ నానాకారనిమిత్త జ్వర క్షయపాండు కుష్ఠు శూలా ఽతిసార ధాతుక్షయ వ్రణ మేహ భగంధరాది నానా మేహాసమస్తామయ నిదాన హేతుభూత దురితక్షయద్వారా క్షిప్రమేవాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం సమస్త పాపక్షయార్థం నక్షత్రపూర్వ కాదిత్యాది నవగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థం పురాణోక్తవిధానేన నక్షత్రపూర్వక నవగ్రహ మంత్రజపం (హోమం) కరిష్యామి నమః ॥ ఇతిసంకల్ప్య ॥ (నవగ్రహారాధనమందు నవగ్రహమంత్రములు జూడఁదగును) గ్రంథవిస్తరభీతిచే వ్రాయనైతిని.

ఇతి నవగ్రహ జపాదికం సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహ జపసంఖ్యాది నియమః.

శ్లో॥ అయుతంచ సహస్రంచ షట్ఛతం ద్విసహస్రకం ।
చతుః పంచసహస్రేణ త్రిశతం దిననిర్ణయః ॥

తా॥ రవికి ౧౦ వేలు, చంద్రునకు వేయి, కుజునకు ౬ నూర్లు, బుధునకు ౨ వేలు, గురునకు ౪ వేలు, శుక్రునకు ౫ వేలు, శనికి 3౦౦ మున్నారు. ఈప్రకారము దినము ౧ కి జపసంఖ్య. ఈప్రకారము ౪౦ దినములుగాని, లేక తదర్ధముగాని యథాశక్తి గ్రహ జపము చేయించవలెను పిమ్మట అయిన జపసంఖ్యలో పదియవ యంశము తర్పణము. ఆసంఖ్యలో దశాంశము హోమము. ఆసంఖ్యలో దశాంశము భోజనము.

శ్లో॥ గ్రహాణాంనవధాన్యాని సద్విప్రాయనివేదయేత్ గ్రహదోషం నిహంత్యాశు గ్గార్గేయవచనంతథా ॥ అపిచ ॥ శ్లో॥ అరిష్టకాలేచాష్ట

గ్రహమంత్రంజపేత్సుధీః। మహాసౌరవిధానేన మండలంబ్రాహ్మణేనచ। అరుణోక్తప్రకారేణ చార్కమారాధయేత్సుధీః॥ పూర్వజన్మకృతం పాపం వ్యాధిరూపేణ బాధతే । తచ్ఛాంతిరౌషధైర్దానైర్జపహోమార్చనాదిభిః॥ నవగ్రహజప సంఖ్యావిషయ స్సమాప్తః.

అథ నవగ్రహహోమతర్పణాదిః.

ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం యజమానస్య శరీరేవర్తమాన వర్తిష్యమాణ వాతపిత్తశ్లేష్మకఫోద్భవనానాకార నిమిత్త జ్వరక్షయ పాండుకుష్ఠ శూలాఽతిసార ధాతుక్షయ వ్రణమేహ భగంధరాది నానామేహ సమస్తామయ నిదాన హేతుభూత దురితక్షయ ద్వారా క్షిప్రమేవాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం నక్షత్రపూర్వకఆదిత్యాది నవగ్రహ దేవతా...ప్రీత్యర్థం నవగ్రహహోమం కరిష్యే విధిప్రకారేణ హోమం కుర్యాత్ ॥ తతః యవసహిత క్షీరతర్పణం కరిష్యామి॥ ఇతి సంకల్ప్య॥ బ్రాహ్మణైః కార్యం ॥ నక్షత్రాది నవగ్రహ మంత్రము లన్నియు ఈ గ్రంథములో ప్రత్యేకముగా వ్రాయఁబడి యున్నందున నిచ్చటజేర్చనైతిని. నవగ్రహ హోమ తర్పణాదికం సమాప్తమ్.

గ్రహకోష్టములు

బు	శు	చం
గు	సూ	కు
కే	శ	రా

నవగ్రహములు	ధాన్యములు	సమిధలు
సూర్యునకు	గోధుమలు	జిల్లేడు
చంద్రునకు	బియ్యము	మోదుగ
కుజునకు	కందులు	చండ్ర
బుధునకు	పెసలు	ఉత్తరేణి
గురునకు	సెనగలు	రావి
శుక్రునకు	బొబ్బర్లు	అత్తి
శనికి	నువ్వులు	జమ్మి
రాహువునకు	మినుములు	గరిక
కేతువునకు	ఉలవలు	దర్భ

అథ నవగ్రహ దానవిధిః

నవగ్రహధాన్యాః॥ శ్లో॥ గోధూమా స్తండులాఃఖల్వాః ముద్గాశ్చణ
కబర్బరాః। తిలమాషకుళుత్థాశ్చగ్రహధాన్యాః ప్రకీర్తితాః॥ ఆచమ్య-
ఏవం...ప్రీత్యర్థం ఉత్తరానక్షత్ర ప్రథమచరణే జాతస్య కుమారస్య
తిథివారనక్షత్ర వర్జ్యాది సకలారిష్ట పరిహారద్వారా జాయాపత్యోశ్చ
శిశోశ్చత్రయాణా మాయురారోగ్యైశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం నక్షత్రపూర్వ
కాదిత్యాది నవగ్రహ దేవతా ఉద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం కల్పోక్త ప్రకారేణ
తత్తద్ధాన్య దానాదికం కరిష్యామి॥ తతః ప్రత్యేకం బ్రాహ్మణ
పూజాంకరిష్యామినమః॥ ప్రతిగ్రహీతారం బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥
శ్రీమహావిష్ణు స్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదమాసనంనమః॥ ఉభాభ్యా
మిదంపాద్యంనమః॥ శ్లో॥ నమో స్త్వనంతాయ సహస్రమూర్తయే
సహస్రపాదాక్షిశిరోరుబాహవే॥ సహస్రనామ్నే పురుషాయ శాశ్వతే
సహస్రకోటియుగధారిణేనమః॥ అయంపూగంధః। అలంకారార్థా ఇమే
అక్షతాః। సకలరాధనైశ్శోభనమస్తు॥ శ్లో॥ పుండరీకాక్షగోవిందవాసు
దేవజనార్దన। మయార్పితమిదంద్రవ్యం పవిత్రంకురు సర్వథా॥ ధాన్యే
జలం సంప్రోక్ష్య॥ అస్మై బ్రాహ్మణాయ...ప్రతిగ్రహీత్రే శ్రీమాన్...
గోత్రః...పత్నీసమేతో౽హం మమసకలదోష నివృత్త్యర్థం నక్షత్రప్రీత
యే శ్వేతతండులాన్ తుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ॥ శ్లో॥ దేవస్యప్రీతయే
దానం గృహ్ణామ్యర్యమతుష్టయే। బాహుభ్యాంపుష్టహస్తాభ్యాం పుణ్య
కర్మప్రనూతయే॥ ఏతద్దానసాద్గుణ్యార్థం దక్షిణాంతుభ్యమహంసంప్ర
దదేనమమ ఇతిదక్షిణాందద్యాత్॥ తాంబూల ఫలదానం తుభ్య...
నమమ॥ ఏవంనవగ్రహత్ర్యంబక మృత్యుంజయ, అయుఃఖండ, శ్రీమహా
విష్ణు, తాంబూల ఫలదానాది పృథక్పృథక్ తత్తన్మంత్రైః పూర్వో
క్తమ్॥ ఏవంసమాపయేత్॥ సంకల్ప్య మంటపస్థ దేవతానాం పునః
పూజాంకరిష్యామినమః... ఛత్రంధారయామి-చామరం వీజయామి-
నృత్యందర్శయామి-గీతంశ్రావయామి-వాద్యంఘోషయామి, ఆందో
ళికానారోపయామి, అశ్వానారోపయామి॥ గజానారోపయామి,సమస్త
రాజోప...మి॥ అనయాపూజయా...భవంతు॥ మంటపస్థిత దేవతాః

యథాస్థానం ప్రతిష్ఠా...మి॥ అథస్వర్ణస్వర్చిత వస్త్రప్రతిమా మంటప దానం కరిష్యామినమః పూర్వోక్తమేవ బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య ॥ తతః మంటపదానందద్యాత్ బ్రాహ్మణేభ్యోఋత్విగ్భ్యోదక్షిణాందద్యాత్ । నవగ్రహ మఖాఽభిషేక జపాది బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తిదక్షిణాం దద్యాత్ । తతః బ్రాహ్మణా న్భోజయేదితి ॥

నవగ్రహదానవిధి స్సమాప్తః.

అథ నామకరణమ్.

మదనరత్నే బృహస్పతిః॥ శ్లో॥ ద్వాదశేదశమేవాపి జన్మతోపిత్రయోదశే షోడశేవింశతౌచైవ ద్వాత్రింశేవర్ణతఃక్రమాత్ ॥ నారదీయే॥ సూతకాంతేనామకర్మ విధేయంస్వకులోచితంనామపూర్వంతుబాలస్య మంగళంసుసమాక్షరైః॥ తత్రైవగార్గ్యః॥ మాసనామ గురోర్నామ దద్యాద్బాలస్యవైపితా । నక్షత్రనామాపికార్యం కులదేవతా నక్షత్ర సంబంధం పితానామకుర్యాదితి తత్రైవశంభూక్తేః॥ పరిశిష్టేపి॥ తదక్ష రాదికంనామ । యస్మిన్ దిష్ణ్యేయదక్షరం॥ తత్రచాశౌచాంతేద్వాత్రిం శేవాఽహ్నిపితా దేశకాలౌస్మృత్వా మాతాపితరౌ మంగళస్నాతౌ భూత్వోపవిశ్యఆచమ్యఏవంగుణ...శుభతిథౌ మమకుమారస్య (మమ కుమార్యాః) ఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం నామప్రకటన సిద్ధ్యర్థం నామకర ణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః...మహాజనైస్సహస్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి, ఆదౌగణపతి మభ్యర్చ్య పుణ్యాహ వాచనంనాందీమాతృ కాపూజాం సమాపయేత్ ॥ నూతన వస్త్రాదికం ధారయిత్వా ॥ ఏవం...తిథౌమమకుమారస్య(మమకుమార్యాః) ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం సభాయాం సకలసత్పురుషమధ్యేనామ ప్రకటనసిద్ధ్యర్థంమాసనామ్నా నక్షత్రనామ్నా వ్యావహారికనామ్నాచ వక్ష్యామి॥ ఉత్తరోవరః॥ తండుల పూర్ణ కాంస్యపాత్రే మాసనామనక్షత్రనామ వ్యావహారిక నామాని చలిఖిత్వా వ్యవహారనామ సమాక్షరంపుంసః విషమాక్షరం స్త్రియః శ్లో॥ కృష్ణోనంతోచ్యుతశ్చక్రీవైకుంఠోథజనార్దనః । ఉపేంద్రోయజ్ఞపురుషోవాసుదేవస్తథాహరిః॥ యోగీశఃపుండరీకాక్షో మాసనామాన్యనుక్రమాత్ ॥ చైత్రాదిఫాల్గునాంతాః క్రమేణవిజ్ఞేయాః॥ ఏవంపురుషాణాం॥

స్త్రీణాంతు॥ శ్లో॥ మార్గశీర్షేచవాగ్దేవి పుష్యేపద్మావతీతథా। శ్రీదేవీ చాపిసావిత్రీ భూమిః కళ్యాణికాతథా। సత్యభామాపుణ్యవతీ రూపిణీ చేందుమత్యపి। చంద్రావతీచలక్ష్మీశ్చ స్త్రీనామకరణేవిదుః॥ ఏవం నామత్రయేపి స్త్రీపుంనామ్నో రాద్యంతయోః శ్రీకారం లిఖిత్వా - నామత్రయ దేవతాభ్యోనమః - ధ్యానాదిషోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి॥ మమ (కుమార్యాః) కుమారస్యాయుష్యాభి వృద్ధిరస్తు॥ అథపుత్రస్య దక్షిణేకర్ణేపఠిత్వా॥ శ్లో॥ అంగాదంగాచ్చసంభూతోరూపాద్రూపాచ్చసంభవః। దీర్ఘాయుష్మాన్భవోదార। పుత్రవంశహితంకర॥ స్త్రీణాంతు॥ శ్లో॥ అంగాదంగాచ్చ సంభూతా రూపాద్రూపాచ్చ సంభవా। దీర్ఘజీవిన్యుదారాచ పుత్రివంశహితాభవ॥తతఃజాతస్యదక్షిణే కర్ణేజపేత్॥ అముకభక్తోసి, (అముకభక్తాసి) అముకోసి, (అముకాసి) అగ్నిరివశుచిర్భవ। ఆదిత్యఇవతేజోభవ।విష్ణురివశ్రీమాన్భవ। బ్రహ్మేయురాయుర్భవ।ధాన్యంధనం వసుబహుపుత్రలాభగం।శతంసంవత్సరం దీర్ఘమాయు॥ మాసనామ నక్షత్రనామ వ్యావహారిక నామానిధృత్వా త్వందీర్ఘాయుష్మాన్భవ।నామకరణముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్త్విత్యనుగృహ్ణాతు॥ సుముహూర్తోఽస్తు॥ తతః బ్రాహ్మణాన్ సంతోషయేత్॥ దక్షిణతోవరః అథఆశీర్వాదః॥ శ్లో॥ నామాదినాందీకరణం పుణ్యాహాంద్విజభోజనం।రక్షాబంధనమన్నాది చౌలాద్యంకురమేవచ॥ కటిసూత్రం॥ శ్లో॥ శుభదంసర్వపాపఘ్నం శిశుకట్యాంనవంద్రుఢం। బధ్నామిమంగళందద్యా దింద్రాద్యాశ్శుభదాయకాః॥...అస్తు॥

అథ నిష్క్రమణమ్.

జ్యోతిర్నిబంధే యమః॥ శ్లో॥ తృతీయేవాచతుర్థేవా మాసి నిష్క్రమణంభవేత్॥ మనుః॥ మాసేచతుర్థేకర్తవ్యం శిశోర్నిష్క్రమణంగృహాత్। షష్ఠేఽన్నప్రాశనంమాసి యచ్చేష్టం మంగళంకులే॥ అత్రశిశూక్తిర్నతు ద్విజోక్తిః॥ అత్రిమేధాతిథిః మదనరత్నే బృహస్పతిః॥ శ్లో॥ అన్నప్రాశనకాలేవా కుర్యాన్నిష్క్రమణం క్రియామ్॥ విష్ణుధర్మోత్తరే॥ దిగీశానాందినేశస్య తథా చంద్రార్కయోర్ద్విజ।

పూజనంవాసుదేవస్య గగనస్యచ కారయేత్ । బహిర్నిష్క్రామయే ద్గేహా చ్ఛంఖపుణ్యాహనిస్వనైః మాతాపితాశిశుశ్చైవత్రయస్స్నాత్వా యథావిధి॥ ఆచమ్య-ఏవం...శుభతిథౌ అస్య శిశోః స్త్రీజగర్భసముద్భవైనో నిబర్హణద్వారా బలాయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థం నిష్క్రమణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః... స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామి॥ గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహవాచనాది నాందీ మాతృకాపూజాం సమాపయేత్ ॥ ఏవం...శుభతిథౌ అస్యశిశోః నిష్క్రమణాఖ్యం కర్మకరిష్యామి ॥ తతః మంటపారాధనంకుర్యాత్ ॥ విధిప్రకారేణ మంటపమాసాద్య॥ శ్లో॥ సంజ్ఞాచ్ఛాయాసమాయుక్తం భాస్కరంవిశ్వరూపిణం। త్రయీమయతనుంధ్యాయే జగత్సాక్షిణమీశ్వరమ్ ॥ సూర్యనారాయణం సాంగం...మి॥ శ్లో॥ గ్రహాదీప్తందీప్తిమంతం లోకస్థిత్యంతకారకం। పవిత్రతుఫలదంలోకే ధ్యాయేసోమం నిశాకరమ్ ॥ చంద్రం సాంగం ...మి ॥ శ్లో॥ మహావిష్ణుంశంఖపద్మం సుదర్శనగదాధరం । ధ్యాయేత్సువర్ణగౌరాంగం పద్మస్థకమలాపతిమ్ ॥ విష్ణుం సాంగం...మి ॥ తతః ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకానావాహ్య ॥ ఇంద్రాయనమః...ఈశానాయ నమః॥ అథ షోడశోపచారపూజాంసమర్పయామి॥ తతః సూర్యచంద్రధేనూనాం దర్శయేత్ ॥ శ్లో॥ చంద్రార్కయో ర్దిగీశానాం దిశాంచ గగనస్యచ। నిక్షేపార్థమిదందద్మి తేత్వారక్షంతుసర్వదా॥ అప్రమత్తం ప్రమత్తంవా దివారాత్రిమథాపివా । రక్షంతుసతతంసర్వే దేవాశ్శక్రపురోగమాః ॥ ఆశీర్వాదః ॥

ఇతి నిష్క్రమణం సమాప్తమ్.

అ థ ఉ ప వే శ న మ్ .

ప్రయోగపారిజాతే॥ శ్లో॥ పంచమేచతథామాసి భూమావేనముపవేశయేత్ । తత్రిసర్వేగ్రహాశ్శస్తా భౌమోప్యత్రవిశేషతః ॥ విష్ణుధర్మోత్తరే॥ శ్లో॥ వారాహంపూజయేద్దేవం పృథ్వీంచైవతథాద్విజమ్ ॥ పితా దేశకాలౌస్మృత్వా అస్యకుమారస్య సర్వారిష్ట శాంత్యాయురారోగ్యక్షేమార్థ ముపవేశనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః ... పుణ్యాహవాచనం

కరిష్యామి ॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామి ॥ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా ॥ ఏవం... శుభతిథౌ అస్యకుమారస్య సర్వారిష్ట శాంత్యాయురారోగ్య సిద్ధ్యర్థం ఉపవేశనం కరిష్యామినమః ॥ శ్లో॥ ధరణీగర్భ... మ్యహమ్ ॥ అంగారకగ్రహ మావాహయామి స్థాప...మి ॥ ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాల కావాహనంకృత్వా ॥ తతఃవరాహం- పృథివీంచ నామ్నాసంపూజ్య ॥ తదగ్రే పంచసప్తవాధాన్యస్య ప్రస్థానినిక్షిప్యతన్మధ్యే॥ కరోతుస్వస్తితే బ్రహ్మా ఇత్యాది పూర్వోక్తమంత్రైః శిశుముపవేశ్య ॥ తతఃమృత్యుంజయప్రార్థనంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ మృత్యుంజయనమస్తేస్తు త్రాహిమాం శరణాగతం । తావకస్త్వద్గతప్రాణః త్వచ్చిత్తోహంసదాసుఖీ ॥ తతః భస్మధారణంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ భూతింభూతకరీ... ధార్యతామ్ ॥ అథ ప్రార్థనా॥ శ్లో॥ రక్షైనంవసుధేదేవి సదాసర్వగతంశుభే। ఆయుఃప్రమాణంసకలం నిక్షిపస్వహరిప్రియే ॥ అచిరాదాయుషస్త్వస్య యేకేచిత్పరిపంథినః। జీవితారోగ్యవిత్తేషు నిర్దహస్వాచిరేణతాన్ ॥ ధారిణ్యశేష భూతానాం మాతాత్వమసికామధుక్ । అజరాచాప్రమేయాచ సర్వ భూతనమస్కృతా ॥ చరాచరాణాం భూతానాం ప్రతిష్ఠాచావ్యయా హ్యమి । కుమారంపాహిమాతస్త్వం బ్రహ్మాతదనుమన్యతామ్॥ ఇతి అత్రైవ కటిసూత్రబంధనం శిష్టాస్త్వన్నప్రాశనదినే నిష్క్రమణ ముపవేశనంచ కుర్వంతి ॥ తతః బ్రాహ్మణపూజాంసమాపయేత్ ॥ (శిశువును భూమియందు కూర్చుండబెట్టడము)

ఇతి ఉపవేశనం సమాప్తమ్.

అన్నప్రాశనమ్.

విష్ణుధర్మోత్తరే॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణంశంకరంవిష్ణుం చంద్రార్కౌచ దిగీశ్వరాన్ । భువందిశశ్చ సంపూజ్య హుత్వావహ్నౌ తథాచరమ్ ॥ దేవతాపురతస్తస్య ధాత్ర్యుత్సంగగతస్యచ। అల కృతస్యభూషాభి రన్నప్రాశేచవాంఛితే। మధ్వాజ్యకనకోపేతే ప్రాశయేత్పాయసంశుభమ్॥ విశేషశ్చ నిర్ణయసింధౌజ్ఞేయః॥ దేశకాలౌసంకీర్త్య॥ ఆచమ్య॥ ఏవం... శుభతిథౌ ధర్మపత్నీసమేతస్య మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం

అన్నప్రాశనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః...పుణ్యాహవాచనంకరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీ మహా...నమః ॥ గణాధిపతి పూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా। అథ నాందీ మాతృకాపూజనం కుర్యాత్। ఏవం...శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఇమం శ్రీనివాసం కుమార మన్నప్రాశనాఖ్యం కర్మకరిష్యామి ॥ అన్నప్రాశనాంగత్వేన రక్షార్థం రక్షాబంధనం కరిష్యామి ॥ శ్లో॥ బధ్నామి దక్షిణేహస్తే నవసూత్రంచ కంకణం। ఆయురారోగ్యవృద్ధ్యర్థం పురుషస్యసుఖప్రదమ్॥ రక్షాబంధనముహూర్త...అస్తు ॥ పూర్వోక్తమేవ ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకపూజాం కుర్యాత్ ॥ తతః ఆజ్యదధిమధుయుత మన్నంపాయసంవా కుమారంప్రాశయేత్॥ శ్లో॥ కుమారగుణసంపన్నం వంశవృద్ధిహితంకరం। ఆయుష్మంతం యశస్వంతం ప్రాశయామి యథావిధి॥ ఇతిపుత్రస్య॥ శ్లో॥ పుత్రీం సౌభాగ్యసంపన్నాం సతీందీర్ఘసుమంగలీం। ఆయుష్మతీంసుచారిత్రీం ప్రాశయామియథావిధి॥ ఇతికుమార్యాః॥ అగ్రే సువర్ణం పుస్తకాని రత్న హేమ మణి భాజనాదీనిచ నిధాయ ॥ బాలేనస్పర్శయేత్సమ్యక్ జీవితేపిపరీక్షయేత్ ॥ స్త్రీణాంతు ॥ కుంకుమ హారిద్రా చూర్ణాదీని నిధాయ ॥ ముహూర్త సమయే చూర్ణికాది పఠిత్వా ॥ తతః ఆశీర్వాదః ॥

ఇత్యన్నప్రాశనం సమాప్తమ్.

అబ్దపూర్త్యుత్సవ ప్రయోగః.

జన్మతిథౌ-అథవా జన్మనక్షత్రే ప్రతివార్షిక అబ్దపూర్త్యుత్సవం కార్యం॥ శ్లో॥ మార్కండేయంనరోభక్త్యా పూజయేత్ప్రయతస్తథా। తతోదీర్ఘాయుషం వ్యాసం రామంద్రౌణిం కృపంబలిం ॥ ప్రహ్లాదంచ హనూమంతం విభీషణమథార్చయేత్ । స్వనక్షత్రంజన్మతిథిం ప్రాప్య సంపూజయేన్నరః ॥ షష్ఠీంచదధిభక్తేన వర్షేవర్షేపునఃపునః । సర్వైశ్చ జన్మదివసే స్నాతైర్మంగళవారిభిః॥ గురుదేవాగ్నివిప్రాశ్చ పూజనీయాః ప్రయత్నతః । స్వనక్షత్రంచపితగ స్తథాదేవఃప్రజాపతిః॥ శ్లో॥ కుముదా మాధవీ గౌరీ రుద్రాణీ పార్వతీ ఉమా । కాళీ సరస్వతీచైవ సావిత్రీ బ్రహ్మణఃప్రియా । సతీసంజ్ఞాతథామేధా పుష్టితుష్టిసమన్వితా ॥ నృప

డింభపరిత్రాణా జీవంతీనామషోడశ । పూజనీయాః ప్రయత్నేన సూ
ర్యంమధ్యేవిరచ్యతు॥ ప్రతిసంవత్సరంయత్నాత్కర్తవ్యశ్చమహోత్సవః॥

ప్రయోగ క్రమము

స్నాత్వా ఆచమ్య ॥ నూతన వస్త్రాభరణ కటినూత్రించ ధార
యిత్వా॥ యాజ్ఞికః నూతనవస్త్రంధృత్వా॥ ఆదౌ భూమిం గోమయేన
విలిప్య॥ రంగవల్యాదిభిరలంకృత్య॥ తదుపరి పీఠంనిక్షిప్య నూతనవస్త్రం
నిధాయ ॥ తదుపరి పంచప్రస్థపరిమిత తండులాన్నిధాయ ॥ తతః దీపా
రాధనంకృత్వా ప్రణమ్య॥ శ్లో॥శుక్లాంబరధరం ... మహాజనేభ్యోనమః॥
ఆచమ్య ... ఏవంగుణ ... శుభతిథౌ శ్రీమాన్ ... గోత్రః ... నామధేయః
శ్రీమతః గోత్రోద్భవస్య ... నామధేయస్య అయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం అబ్ద
పూర్త్యుత్సవాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ ... పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥
ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం గణాధిపతి పూజాం కరిష్యామి ॥
విధిప్రకారేణ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనం కుర్యాత్ ॥ పునః
ఆచమ్య ... ఏవంగుణ ... ర్థం మమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం అబ్దపూర్త్యు
త్సవాఖ్యం కర్మకరిష్యామి ॥ ఆదౌ మార్కండేయ ప్రతిమాశోధనం
కరిష్యామినమః ॥ పాత్రే ప్రతిమాంనిధాయ ॥ శ్లో॥ దధిసర్పిమధుక్షీరైః
శర్కరేణఫలైస్సహా । ప్రక్షాళణంప్రకుర్వీత ప్రతిమాం శోధయేత్తతః ॥
ఇతి పంచామృతేన శుద్ధోదకేంచ ప్రక్షాళ్య ప్రతిమా మలంకృత్య ॥
ఆదౌ గణాధిపతి మావాహనం ॥ శ్లో॥ విఘ్నేశ్వరమహంవందే చింతి
తార్థప్రదాయకం । శైలాత్మజాసుతం దేవం నిర్విఘ్నార్థంగణాధిపమ్ ॥
గణాధిపతి మావాహయామి ... స్వనక్షత్ర మావాహయామి॥ శ్రీమా
ర్కండేయమా...మి ॥ వ్యాసమా...మి॥ రామమా...మి ॥ ద్రోణి
మా...మి॥ పరశురామమా...మి ॥ అశ్వత్థమా...మి ॥ ప్రహ్లాదమా
...మి॥ హనుమంత మా...మి॥ విభీషణ మా...మి ॥ ప్రజాపతి మా
...మి॥ కుముదామా...మి॥ మాధవీమా...మి॥ శుద్రాణీమా...మి॥
ఉమామహేశ్వరమా...మి॥ కాళీమా...మి॥ సరస్వతీమా...మి॥
సావిత్రీమా...మి॥ బ్రహ్మాణమా...మి॥ సతీమా...మి॥ సంజ్ఞామా
...మి॥ మేధామా...మి॥ పుష్టీమా...మి॥ తుష్టీమా...మి॥ ఆత్మనః

కులదేవతామా... మిత్పూర్వోక్త ప్రకారేణ సూర్యాదినవగ్రహాద్యష్టదిక్పాలకారాధనమ్కుర్యాత్ । అథ షోడశోపచారై రభ్యర్చ్య । తతః గుగ్గులు నింబసర్షపదూర్వా గోరోచనగుడాన్ శిశుహస్తేబధ్వా । తతః ప్రార్థయేత్ ॥ శ్లో ॥ చిరంజీవి యథాత్వంభో భవిష్యామి తథామునే । రూపవాన్ విత్తవాంశ్చైవ శ్రియాయుక్తశ్చసర్వదా ॥ శ్లో ॥ మార్కండేయ నమస్తేస్తు సప్తకల్పాంతజీవన । ఆయురారోగ్య సిద్ధ్యర్థం ప్రసీదభగవన్మునే ॥ చిరజీవీయథాత్వంతు మునీనాంప్రవరద్విజ । కురుష్వముని శార్దూల తథామాంచిరజీవినమ్ ॥ శ్లో ॥ మార్కండేయమహాభాగ సప్త కల్పాంతజీవన । ఆయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థ మస్మాకంవరదోభవ ॥ ఏవం పితాపఠేత్ । తతోదుగ్ధమాదాయ । శ్లో ॥ సదుగ్ధంగుడసంమిశ్రమంజల్యర్ధమితంపయః । మార్కండేయాద్వరంలబ్ధ్వాపిబామ్యాయుర్వివృద్ధయే ॥ ఇతివిప్రహస్తేనగృహీత్వా ॥ (కర్తా) భక్షయేత్ । పాదాప్రక్షాళ్య ॥ తిలదానం వేణుపాత్రిదానం దద్యాత్ ॥ తతః పితృమాతృవందనం బ్రాహ్మణవందనమ్కుర్యాత్ । ఆశీర్వాదః ॥ హోమం కేచిత్ కుర్వంతి ॥ తత్కారణే నక్షత్ర నవగ్రహ హోమం బ్రాహ్మణైఃకార్యమ్ ॥ ఇత్యబ్దపూర్త్యుత్సవ ప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథ చూడాకర్మ ప్రయోగః.

బృహస్పతిః ॥ శ్లో ॥ పాపగ్రహాణాంవారాదౌ విప్రాణాంశుభదం భవేత్ । క్షత్రియాణాంకుమానునౌ విట్చూద్రాణాం శనౌశుభమ్ ॥ శ్లో ॥ జన్మతస్తుతృతీయేబ్దే శ్రేష్ఠమిచ్ఛంతి పండితాః । పంచమేన ప్తమే వాపి జన్మతోమధ్యమంస్మృతం । అధమంగర్భతస్స్యాత్తు నవమేదశమే పివేతి । సూనోర్మాతరిగర్భిణ్యాం చూడాకర్మ నకారయేత్ । పంచమాసాదధఃకుర్యా దతఊర్ధ్వం నకారయేత్ ॥ శుభేహని దంపతీ మంగళ స్నాతౌ ధృత్వా-ఏవం... పత్నీసమేతస్య మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం చూడాకర్మకరిష్యమాణః... పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి । ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాం కరిష్యామి ॥ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వా ॥ తతః నాన్దీమాతృకాపూజాం సమాపయేత్ ॥ ఏవంగుణ ... పత్నీ సమేతస్య

మమకుమారస్యాయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం చూడాకర్మకరిష్యామి ॥ ఇతి సంకల్ప్య ఏవం... వృద్ధ్యర్థం చూడాకర్మాంగత్వేనరక్షార్థం రక్షాబంధనంకరిష్యామి ॥ శ్లో॥ బధ్నామిదక్షిణేహస్తే పంచసూత్రంచకంకణం। పుత్రపౌత్రాభి వృద్ధ్యర్థం పురుషస్యసుఖః ప్రదం ॥ శిశోర్దక్షిణకరే కంకణంబద్ధ్వా । అస్మిన్ కర్మణిహోమోన్వై కల్పికః తత్కరణే॥ ఏవం... ర్థం అస్య శిశోర్బీజగర్భ సముద్భవదోష పరిహారద్వారా బలాయురారోగ్య సిద్ధ్యర్థం చూడాకర్మ హోమంకరిష్యామి॥ తతోగ్నిప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యామి ॥ షట్ప్రాత్రిప్రయోగకాలే ॥ శ్లో॥ జలద్వయం కుశాన్ యవాన్ శలాలుదర్భపుంజలాన్ । శక్ఫృచ్ఛలల్యాసీన్ క్షిపేత్సహైవ చౌలకర్మణి ॥ అథ నవగ్రహ హోమంకుర్యాత్ ॥ తతః కేశవాది హోమంసమాపయేత్ ॥ కుమారంప్రాచీముఖవేశ్య - తతఃకుమారస్య శిరసికుంభోదకేనప్రోక్ష్య॥ శ్లో॥ క్షురేణయేనసవితా త్వష్ట్వోల్లేఖమవాపసః। వపామితేనకూటేనబృహస్పతిసమోభవేత్ ॥ ఇతి మంత్రేణదక్షిణ కర్ణప్రదేశేశిరఃపృష్ఠే మూలేచవామకర్ణప్రదేశేత్రీన్ దర్భాన్ ప్రచ్ఛిద్య తత్కుమారాంజలౌనిక్షిపేత్ ॥ శిఖాం కేశపఙ్క్తింవా సర్వంవావపనం యథాచారంకార్యం అథ కుమారః స్నానమాచరేత్ ॥ హోమాంతే శ్రీయజ్ఞ పురుషాయనమః ॥ అనేన చూడాకర్మ హోమేన భగవాన్ సర్వాత్మక శ్రీయజ్ఞేశ్వరః ప్రీణాతు ॥ తతః బ్రాహ్మణాశీర్వాదః ॥ కర్ణరంధ్రంకృత్వా ॥

ఇతి చూడాకర్మ ప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథ అక్షరాభ్యాసాదిః (విద్యారంభః)

మదనరత్నే నృసింహః॥ శ్లో॥ అక్షరస్వీకృతింకుర్యాత్ప్రాప్తే పంచమహాయనే।ఉత్తరాయణగేసూర్యే కుంభమాసం వివర్జయేత్ ॥ ఏవం...ర్థం అస్యకుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థంసకలవిద్యాపారంగత సిద్ధ్యర్థం అక్షరాభ్యాసం కర్మకరిష్యమాణః...పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామినమః ॥ ఆదావిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామి॥గణాధిపతిపూజాంపుణ్యాహవాచనంచకృత్వా॥ తతః (నమశ్శివాయ)తండులోపరిలిఖిత్వా॥శ్రీమహాసరస్వతీపూజాంకరిష్యామి

నమః॥ శ్వేతతండులమంటపే॥ శ్లో॥ శారదాశారదాంభోజ వదనావద నాంబుజే। సర్వదాసర్వదాస్మాకం సన్నిధిసన్నిధింక్రియాత్॥ సరస్వతీ మా...మి॥ శ్లో॥ కరద్వయేన...సమావాహ్యహమ్॥ లక్ష్మీమా...మి॥ శ్లో॥ సంజ్ఞాఛాయాసమాయుక్తం భాస్కరంవిశ్వరూపిణిం। త్రియా మయతనుంధ్యాయే జగత్సాక్షిణమీశ్వరమ్॥ శ్రీసూర్యనారాయణ మా...మిస్థా...మి॥ పూర్వోక్తమేవఅష్టసు దిక్షుదిక్పాలకానావాహ్య అథ షోడశోపచార పూజాంకృత్వా॥ శ్లో॥ సర్వాయుధమహామాత్ర సర్వదేవారినూదన। చాపమాంసమరేరక్ష సాకంశరవరైరిహ। ధృతం కృష్ణేవరక్షార్థం సంహారాయహరేణచ। త్రయీమూర్తిగతందేవంధను రస్త్రంసమావాహ్యహమ్॥ ఇతి మంత్రేణసంపూజ్య। నత్వాబాణంపాణి చ్యాంముక్త్వా తతఃవిప్రాన్ పూజయేత్॥ అథఆశీర్వాదః॥ అత్రకేచిత్॥ శ్లో॥ శుభేలగ్నే శుభేఋక్షే చంద్రతారా బలాన్వితే। శ్రద్ధామేధా తథాప్రజ్ఞా విద్యాపుజ్ఞానసిద్ధయే। తత్ప్రియుక్తం గణాధ్యక్షంశారదాం వనమాలికామ్। పూజయేద్భక్తియుక్తశ్చ ప్రసంఖ్యానేన సంయుతః। విద్యారంభ మితిప్రోక్తం ఆయుర్వర్చో బలంతథా॥ ఇతిఅక్షరాభ్యాస విద్యారంభాదిప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ ఛురికాబంధనమ్.

జ్యోతిర్నిబంధే నారదః॥ శ్లో॥ ఛురికాబంధనంవక్ష్యే నృపాణాం ప్రాక్కరగ్రహాత్। వివాహోక్తేషుమాసేషు శుక్లపక్షే వ్యనస్తగే। జీవేశుక్రేచభూపుత్రే చంద్రతారాబలాన్వితే। మౌంజీబంధర్క్షతిథిషు కుజవర్జితవాసరే॥ కించసంగ్రహే॥ శ్లో॥ శూద్రాణాం రాజపుత్రాణాం మౌంజ్యభావేఽస్త్రబంధనం। మౌంజీబంధోక్తతిథ్యాదౌ కార్యంభౌమ దినంవినా॥ విష్ణుధర్మే॥ శ్లో॥ పూజయిత్వాహరింలక్ష్మీం తథాదేవీం సర స్వతీమ్। స్వవిద్యాసూత్రకారాంశ్చ స్వాంచవిద్యాంవిశేషతః।ఏతేషా మేవదేవానాంనామ్నాతు జుహుయాద్ఘృతమ్। దక్షిణాభిర్ద్విజేంద్రా ణాంకర్తవ్యం చాత్రపూజనమ్॥ మంత్రస్తు॥ శ్లో॥ సర్వాయుధానాం ప్రథమం నిర్మితాసిపినాకినా। శూలాయుధాద్వి నిష్కృష్య కృత్వా ముష్టిగ్రహంశుభమ్। చండికాయాః ప్రదత్తాసి సర్వదుష్టనిబర్హణీ।

తయావిస్తారితాచాసి దేవానాం ప్రతిపాదితా । సర్వసత్వాంగభూతాసి సర్వాశుభ నిబర్హణి । ఛురికేరక్షమాంనిత్యం శాంతింయచ్ఛ నమోస్తుతే। ఇతిసంపూజ్యవస్త్రావదక్షిణే కటిభాగే బధ్నీయాత్॥ అపరార్కే వృద్ధశాతాతపః। శ్లో। శౌచభ్యక్షణంప్రోక్తం బాలస్యాచమనంస్మృతం । జలస్థలాదిసంస్పర్శే స్నానమేవకుమారకే॥ ప్రాక్చూడాకరణాద్బాలః పారిగన్నప్రాశనాచ్ఛిశుః । కుమారస్సతు విజ్ఞేయో యావన్మౌంజీనిబంధ్యతే। బాలస్యపంచవర్షాద్వర్షా ద్రక్షార్థం శౌచమాదిశేదిత్యాది నిర్ణయసింధౌ జ్ఞేయమ్ । ఇతి ఛురికాబంధనం సమాప్తమ్.

(ఛురికాబంధనమనగా – బిళ్లసూరికత్తి ధరించుట)

అథ ముద్రికారంభః.

(దీనినే ప్రధానమని కొందఱును.)

కాలామృతే। శ్లో। ముద్రారంభవిధౌ త్రయోదశవసుశ్రోణాత్రిపూర్వోత్తరా । బ్రాహ్మ్యాదిత్య కృశానుశక్రపవనా పుత్రార్థవాస్తారకాః। వా.రాజీవకవిజ్ఞమందశశినాం శ్రేష్ఠాఅథాశోభనా । రిక్తామాదివసాదివిష్టితిథయః పాతోపమావైధృతిః । శుభేహని శోభన ద్రవ్యేణ కన్యాగృహమాగత్య ప్రాఙ్ముఖంకన్యాద్వయం ఉపవిశ్య । తతఃగణాధిపతిపూజాంకుర్యాత్ । ఏవం...ఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం ముద్రికారంభసమయే శ్రీమహాలక్ష్మీపూజాం కరిష్యామి॥ శ్లో॥ శరద్వయే...మహ్యాం॥ శ్రీమహాలక్ష్మీమా...మి॥ శారదా...క్రియాత్॥ సరస్వతీమా...మి । గౌరీంసువర్ణ...వల్లభాం॥ గౌరీమా...మి ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి । తతోమంగళద్రవ్యైర్నూతనవస్త్రాణి కన్యాద్వయాయదద్యాత్॥ అథమంగళాష్టకాది చూర్ణికాదిబ్రాహ్మణాన్ వాచయేత్॥లక్ష్మీశ్శ్రియ స్తథాకామో కామాలక్ష్మీయశ స్తథా । శిరసాధారయిష్యామి అక్షతారోపణంకురు॥ ముద్రికారంభ...సుముహూర్తోఽస్తు॥ అథఆశీర్వాదః॥

ముద్రికారంభ ప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథ లగ్నపత్రికా క్రమః.

బృహస్పతిః॥ శ్లో॥ శుభేదినేదేవవిధం త్వభిజ్ఞం తాంబూలపుష్పాక్షతపూర్ణపాణిః। కర్తాచగత్వా ప్రతిపత్యపృచ్ఛే న్నివేద్యతస్మై వరకన్యయోర్భమ్॥ దంపత్యోర్జన్మతారాభ్యాం నామతారాభ్యామథాపివా। స్త్రీజన్మతారా పూర్వాభ్యాం బ్రూయాత్తత్త్వజ్ఞ శ్శుభాశుభమ్॥ అథ జ్యోతిశ్శాస్త్రోక్త ఫలంపఠేత్। తతః॥ పంచాంగశుద్ధిదివసే చంద్రతారాబలాన్వితే నిష్పంచకేసులగ్నేచ క్రూరదోషాదివర్జితే॥ ఇతిజ్యోతిశ్శాస్త్రోక్త శుభసమయే దంపత్యోస్సుఖప్రాప్తయే॥ ఏవంశుభముహూర్తం లిఖిత్వా॥ తతః ఆదిత్యాదిగ్రహాన్ సంపూజ్య॥ అథదైవజ్ఞనాశీర్వాదః కర్తవ్యః॥ తత్సమయే లగ్నపత్రికాం దద్యాత్॥

అంకురారోపణమ్.

స్మృతికౌముద్యాం బ్రాహ్మే॥ శ్లో॥ ఇష్టింవైనాయకీం కృత్వా శచీయాగంచ శోభనమ్। నాందీముఖేభ్య శ్శ్రాద్ధంచ పితృభ్యః కార్యసిద్ధయే॥ వారాహసంహితాయామ్॥ శ్లో॥ గృహేస్థితాం వైపురుహూతపత్నీం ప్రాఙ్మధ్యసంధ్యాసమయేషు కన్యా। స్రగ్గంధధూపైః ప్రతిపూజయేత్తుపాణిగ్రహేయా సముపాగతేతి॥ శ్లో॥ సర్వేష్వమంగళేష్వాదావంకురార్పణమిష్యతే। పూర్వంవాత్రిదినేసప్త దివసే పంచమేపివా॥ పంచాంగ శుద్ధదివసే బీజనక్షత్రసంయుతే। సహమంగళ ఘోషాద్యైర్విప్రపుణ్యాంగనాదిభిః॥ స్వగ్రామాత్ప్రాగుదగ్వాత్తు మృత్తికానయనంశుభమ్॥ అత్రాయంప్రయోగః॥ అయంముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు॥ శ్లో॥ యశ్శివోనామ...సర్వేభ్యోమహాజనేభ్యోనమః॥ఆచమ్య॥ ఏవంగుణ...శుభతిథౌ। మమకుమార్యాః (మమకుమారస్య) ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శుభకర్మాంగభూత మంకురారోపణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం ... మహాజనైస్సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామినమః॥ గణాధిపతిపూజాంపుణ్యాహవాచనంచకృత్వా॥ఆచమ్య...శుభతిథౌ॥ అంకురా...ష్యామినమః॥ శుచౌదేశేభూమిం గోమయేనవిలిప్య। రంగవల్లీభిరలంకృత్య। గంధ

పుష్పాక్షతైస్సంకీర్య, పంచపాలికాస్స్వర్ణరజిత తామ్రమృణ్మయైర్వా
యథాసంభవం గృహీత్వా॥ శ్లో॥ మధ్యేచతుర్ముఖం విన్ద్యాత్పూర్వే
వజ్రిణమేవచ। దక్షిణేచయమంవిద్యా త్పశ్చిమేవరుణంతథా। ఉత్తరే
శశినంవిన్ద్యా త్పాలికా స్థాపనక్రమాత్॥ దూర్వామశ్వత్థపర్ణంచశిరీ
షంబిల్వపత్రకం। తాసాంమూలేతు బధ్నీయా చ్ఛ్వేతసూత్రేణ వేష్ట
యేత్॥ శుద్ధప్రదేశే భూమిమభిస్పృశ్య॥ శ్లో॥ సర్వాధారధరేదేవి
త్వద్రూపాంమృత్తికామిమాం। గృహిష్యామిప్రసన్నార్థం వల్మీకింమృత్తి
కామిమామ్। ఇతిమృదమభిమంత్ర్య। భూమింఖాత్వామృదమాదాయ॥
శ్లో॥ వల్మీకమృత్తికాంచైవ గోమయంచతథైవచ। ఏతాని ప్రక్షిపేత్తాసు
పాలికాసుయథాక్రమం। ఇతిమధ్యే బ్రహ్మపాలికాయాం। ప్రాచ్యాం
ఇంద్రపాలికాయాం। దక్షిణస్యాంయమపాలికాయాం। పశ్చిమేవరుణ
పాలికాయాం। ఉత్తరేసోమ పాలికాయాంచ। క్రమేణమృదంపూర
యిత్వా॥ తిలమాషయవవ్రీహిముద్గసర్షప చణకకుళుత్థగోధూమప్రియం
శ్యామాకాది చతుర్దశద్వాదశ వాయథా సంభవంగృహీత్వా॥ శ్లో॥
దధిసర్పిమధుక్షీరై శ్శర్కరేణఫలైస్సహ। ప్రక్షాళనంప్రకుర్వీతగోధూ
మచణకాదికాన్॥ ఇతితానోషధీః క్షీరాదినా శుద్ధజలేనవాప్రక్షాళ్య॥
బ్రహ్మాదిపంచపాలికాసుక్రమేణనిధాయ॥ తదుపరిమృత్తికాంనిక్షిప్య।
తేషుశుద్ధజలమభ్యుక్ష్య॥ తతఃపాలికాసు బ్రహ్మాదీనా వాహయేత్॥
శ్లో॥ బ్రహ్మాణం రక్తగౌరాంగం చతుర్వక్త్రం జగత్ప్రభుం। అక్షస్ర
క్కుండికాభీతి వరపాణింవిచింతయేత్॥ మధ్యమపాలికాయాం బ్రహ్మాణ
మావాహయామి। ప్రజాపతిమావాహయామి। చతుర్ముఖ మావాహ
యామి॥ హిరణ్యగర్భమావాహయామి। శ్లో॥ ఇంద్రమైరావతారూ
ఢం వజ్రాయుధధరంప్రభుమ్। పూర్వదిక్పాలకందేవం సర్వదేవనమ
స్కృతమ్॥ పూర్వపాలికాయాం। ఇంద్రమావాహయామి॥ వజ్రిణ
మా...మి॥ శతక్రతుమా...మి॥ శచీపతిమా...మి॥ శ్లో॥ దండపాణిం
యమందేవంమహిషోత్తమ మావాహనమ్ యమునాభ్రాతరంప్రీత్యా
యమమావాహయామ్యహమ్॥ దక్షిణపాలికాయాం। యమమావాహ
యామి॥ వైవస్వతమా...మి॥ పితృపతిమా...మి॥ ధర్మరాజమా...మి॥

శ్లో॥ ప్రచేతసంప్రభాసాభం కుంకుమాశోణితుస్సకమ్ । పాశహస్తంవిచిత్రాంగం వరుణంపూజయామ్యహమ్॥ పశ్చిమపాలకాయాం వరుణ మా...మి॥ ప్రచేతసమా...మి॥ సురూపిణమా...మి॥ అపాం పతిమా...మి॥ శ్లో॥ గ్రహాదీ ప్తందీప్తిమంతం లోకస్థిత్యంతకారకం। ప్రత్యక్షఫలదంలోకే ధ్యాయేత్సోమం నిశాకరమ్॥ ఉత్తరపాలికాయాం శశినమా...మి॥ నిశాకరమా...మి॥ సోమమా...మి॥ ఇందుమా...మి॥ తతః అష్టదిక్పాలకానామాహ్వా॥ ఇంద్రాణీంచా వాహయేత్॥ శ్లో॥ ఇంద్రాణీత్వాం నమస్యామి శుభకర్మసు సర్వదా। ప్రసీదవరదే భూత్వాశచిత్వంసుస్థిరాభవ। శచీమా...మి స్థాపయామి..మి। పూజయామి॥ బ్రహ్మాదిపంచ పాలికదేవతాభ్యోనమః। ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకేభ్యోనమః। శచీదేవ్యై నమః। ధ్యాయామీతి షోడశోపచారాంత పూజాంకృత్వా॥ తతః నాందీదేవతాహ్వానం కుర్యాత్॥ సంకల్ప్య॥ మమ కుమార్యాః (మమకుమారస్య) ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం॥ శుభకర్మాంగభూతం నాందీదేవతాహ్వానంకరిష్యామినమః॥ నాందీవృద్ధప్రపితామహ వృద్ధ పితామహవృద్ధపితరః...సత్యవసుసంజ్ఞికావిశ్వేదేవాః। నాందీముఖాఃనాందీ। నాందీవృద్ధ ప్రపితామహీ వృద్ధపితామహీ వృద్ధమాతరః। సత్యవసుసంజ్ఞికా విశ్వేదేవాః। నాందీముఖాఃనాందీ। నాందీమాతా మహామాతుః పితామహ మాతుః ప్రపితామహాస్సదారాః...సత్యవసు సంజ్ఞికావిశ్వేదేవాః నాందీముఖాఃనాందీ॥ అత్రిదేవతా శ్మోభనదేవతాః॥ నాందీదేవతాః। తత్తద్దేవతాః। త్రయస్త్రింశత్కోటిదేవతాశ్చ। కుమకుమార్యాః (మమకుమారస్య) తత్తచ్ఛుభకర్మకాలేవేదికాయాం ప్రథమదినమారభ్య దేవతోద్వాసనపర్యంతంసుఖేన, నివసంతు॥ శ్లోక సమిత్త్రివారంపఠేత్॥ అంకురారోపణాంగత్వేన హిరణ్యాభ్యుదయికం కుర్యాత్॥ శ్లో॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజంవిభావసోః। అనంత పుణ్యఫలద మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ధన్యంకరోషిదాతార మిహలోకేపరత్రిచ। యస్మాత్త్వముచ్యతేధాన్య మతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే। కామధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషుసంస్థితం। దేవానామాజ్యమాహారమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ బ్రాహ్మణేభ్యోభోజనార్థం హిరణ్యం

దద్యాత్ । ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు॥ ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్తు॥ శ్లో॥ దిశాంపతీనమస్యామి సర్వకామఫలప్రదాన్ । కుర్వంతు సఫలంకర్మ కుర్వంతుసతతంశుభమ్ ॥ ఇతి ఆవాహిత దేవతాభ్యోనమస్కృత్య ॥ తతస్తాః పాలికాః మంటపే యావత్కార్యాంతం సురక్షితం కృత్వా॥ దేవతామంటపస్థలే ప్రాగ్దేశేవివాహోదా ఐరిణీంసంస్థాప్యఅత్ర దీపాదికంప్రజ్వాల్య ॥ నాగబలిదినపర్యంతం సుస్థిరంయథా నిక్షిపేత్ ॥ వివాహవేదింకుర్యాత్ యథా॥ శ్లో॥ హస్తోచ్ఛ్రితాం హస్తచతుష్టయేన విస్తీర్ణతాం మందిరవామభాగే । విచిత్రితాం స్తంభచతుష్కయుక్తాం సోపానరమ్యాంచ వివాహవేదిమ్ ॥

తా॥ ఒక మూరయెత్తు గలదియు, నాలుగుమూరలువెడల్పును నాలుగు మూరలు పొడుపుగలదియు, నాలుగు స్తంభములు గలదియు, గడపలచే సందముగా నుండునదియు, మఱియు ననేక చిత్రములుగల పెండ్లి అఱుగును యింటికి నెడమభాగమున నిర్మింపవలయును.

ఇత్యంకురారోపణం సమాప్తమ్.

వి వా హ పీ ఠ ల క్ష ణ మ్.

శ్లో॥ కుర్యాద్వివాహ పీఠంతు శుభలక్షణ సంయుతమ్ । సప్తత్రింశతికందీర్ఘ మాయామం పంచకంతథా ॥ షడున్నతం చాంగుళానాం వివాహే పీఠముచ్యతే ॥

తా॥ పెండ్లి పీఠను ముప్పది ఏడు అంగుళములు పొడవును అయిదు అంగుళములు వెడల్పును ఆఱు అంగుళములు యెత్తుగలుగునట్లుగాను శోభస్కరమగు చిహ్నములు గలుగునట్లు గాను నిర్మింపవలయును.

వివాహస్తంభ ప్రతిష్ఠాపనమ్.

స్నాత్వా, ఆచమ్య - గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంకుర్యాత్ ॥ ఆచమ్య... మమకుమార్యాః ఆయుష్యాభి...ర్థం వివాహాంగభూతం స్తంభప్రతిష్ఠాపనమాచరిష్యే॥ తతో వాస్తుపూజాంకృత్వా॥ నూతన స్తంభమాదాయ జలేన ప్రోక్ష్య క్షీరేణ ప్రక్షాళ్య - నారికేళాది

గంగాజలేన - సంశోధ్య - అలంకృత్య షోడశోపచారై స్సంపూజ్యవిధి ప్రకారేణ ఈశాన్యభాగే సంస్థాప్య పుష్పమాలాం - శుభవస్త్రాణి ధృత్వా॥ తత్రచూర్ణికాదిమంత్రాన్ పఠేత్॥ మంగళహారతిః॥

ఇతి వివాహ స్తంభప్రతిష్ఠాపనం సమాప్తమ్.

అథ మహాసంకల్పః.

అథ మహా సఙ్కల్పమాహ॥—॥ దేవలః॥ శ్లో॥ మహాదానేషు యజ్ఞాదౌ ప్రాయశ్చిత్తేషుకర్మసు। కన్యాదానే నదీస్నానే మహాసఙ్కల్పమాచరేత్॥—॥మరీచిః॥ కన్యాదానే నదీస్నానే తులాదానాదిషు ద్విజః। ప్రాయశ్చిత్తేషుయజ్ఞాదౌ వ్రతాదిషు విశేషతః॥ ఏతదాదిషు సర్వత్ర మహాసంకల్ప మాదరాత్। కృత్వాయత్కురుతే కర్మతదానన్త్యాయకల్పతే॥—సంకల్పప్రకారః॥

ఏవం......శుభతిథౌ॥ ఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం। కన్యాదానకాలే మహాసంకల్ప మంత్రపఠనంకరిష్యామి॥ అథానంతవీర్యస్య శ్రీమదాది నారాయణస్యాఽచింత్యా పరిమితశక్త్యాభ్రియమాణస్య మహాజలౌఘమధ్యే పరిభ్రమమాణానామనేక సూర్యేందు కోటి బ్రహ్మాండానామేకతమే వ్యక్తావ్యక్తమహదహంకార పృథివ్యాపస్తేజోవాయ్వాద్యావరణైరావృతేఽస్మిన్ మహతిబ్రహ్మాండఖండ యోర్మధ్యే అధారశక్తి శ్రీవరాహకూర్మానంతాష్ట దిగ్గజోపరి ప్రతిష్ఠితస్య అతల వితల సుతల తలాతల రసాతల మహాతలపాతాళ నాగలోకాత్మకస్య సప్తపాతాళస్యోపరితలే భూలోక భువర్లోక సువర్లోక మహర్లోక జనలోక తపోలోక సత్యలోకాదిలోక సప్తకస్యాధోభాగే మహానాళాయ మానఫణిరాజరాజస్యమహాశేషస్య సహస్రఫణిఫణామండలమండితే ఐరావతపుండరీక వామనకుముదాంజన పుష్పదంతసార్వభౌమ సుప్రతీకాఖ్యాష్ట దిగ్దంతిశుండాదండోస్తంభితే లోకాలోకాచలేనవలయితే। లవణేక్షుసురాసర్పి దధిక్షీరజలార్ణవపరివృతే, అమరావత్యాం భోజవతీనైనవతీ గాంధర్వవతీ కాంచీవతీ లంకాపురీయశోవతీ నామపుణ్యపురీప్రతిష్ఠితే.ఇంద్రాగ్ని

యమనైర్ఋతి వరుణవాయువ్య కుబేరేశానాదిదిక్పత్యధిష్ఠితే। జంబూ ప్లక్షకుశక్రౌంచశాకశాల్మలీపుష్కరాఖ్య సప్తద్వీపదీపితే। మహేంద్ర మలయసహ్యశక్తిరక్షావతివింధ్యాద్రి పారియాత్రాహ్వాయ సప్తకుల పర్వత విరాజితే, ఇంద్రఖండ కశేరుఖండ తామ్రఖండ గభస్తిఖండ నాగఖండ సౌమ్యఖండ శశఖండ శారుఖండ భరతఖండాది నవఖండ ఖండాత్మకే। మహామానస్సరోరుహా కారాంక చాశత్కోటి యోజన విస్తీర్ణ భూమండలే। సుమేరుసహ హేమకూట హిమవింధ్యాచలానాం హరివర్ష కిన్నరకింపురుష పురుష యోగ్యకహిరణ్మయ మాల్యవంత కిష్కింధ ఋష్యమూకాది పంచమానకసహితే। ప్రత్యేకానవసహస్ర యోజన విస్తృతే। భరతవర్ష ఇలావృత కుశభద్రాశ్వ హిరణ్మయతమాలా ఖ్యేతినవవర్షాణాం మధ్యేభరతవర్షే। స్వర్ణప్రస్థ చంద్రసూర్యావర్తక లవణకమదహారుణ కలుహారుణ సింహాచల లంకేశ్వఖండమండితే। అంగ వంగ కళింగ కాళింగ కురుకొంకణ చెంకట మరుహాట పానాట చోళ మహారాష్ట్ర సౌరాష్ట్ర సింహ లావణ్య ధ్యాంధ్రకర్ణల బహుళ కాశ్మీరచీని మహాచీని ఘోటలాల మగధ మాగధ కేరళ ద్రవిళద్రావిళ నేపాళ బంగాళ గౌళ మలయాళ కిరాత పాంచాల బర్బర బహుధా న్వీత వత్స్వాల్హిక వత్సహింధ్ర సింహా శూరశక శాల్మల ఛేదివిదేహ విదర్భ సింధూకోసల ఖూర్జరకర్నాటలుహాట పుళింద్రధజాలాంధ్రధజ్వా లాంధ్రాఽనేకభాషా భూపాలవిరాజితే। ప్రజాపతిక్షేత్రే దండకారణ్య వింధ్యారణ్య బదరికారణ్య చంపకారణ్య బహుమారణ్యనైమిశారణ్య గుహారణ్య కదళి కారణ్య దేవదారు కారణ్యాది దశారణ్యాయుతే। స్వామ్యవంతి కురుక్షేత్రే గంగాభాగీరథీగౌతమీ నర్మదా కృష్ణవేణీ బాహుదాభిమరథీ తుంగభద్రా వేణీమలా హరీ కృతమాలా తామ్రపర్ణీ చంద్రభాగా తాపీపయోష్ణీ వక్రగా పృన్నివాసవిశాలా వేత్రవతీ వేగవతీ కౌశికీ గండకీ గోమస్వతీ వసిష్ఠా సరకాశ్యపీ సరయూ సరస్వతీ కుశావతీ ఫల్గునీకరతోయా పయోష్ణ్యాదాద్యనేక పుణ్యతీర్థ విలసితే। అయోధ్యామధురా మాయా కాశీకాంచీ హ్యవంతికా పురీ ద్వారవతీ చైవ మహాముక్తిప్రతిష్ఠితే। పగరనగ, వత్సనగ, కూర్మనగ, స్వామినగ

సరోరుహ మరావతీం రోహితాది చకోరశ్రీశైల కైలాసానా ముపరి సమభూమధ్య రేఖాయాః పూర్వదిగ్భాగే శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే సాలగ్రామ హరివిశ్వేశ్వర సమస్తదేవతా బ్రాహ్మణసన్నిధౌ । అస్య శ్రీమజ్జలధిమధ్యే । సితభోగ భుజగపర్యంకశయన వనజనాభ నాభిసరోరుహ దేవతిర్యఙ్మనుష్య భూధరాదిసకలజగత్స్రష్టాత్సమానే । అపరార్ధద్వయజీవితో ఆదిబ్రహ్మణః । ప్రథమపరార్ధే పంచాశతాదతీతే ద్వితీయపరార్ధే పంచాశదాదివర్షే ప్రథమప్రాణా యామకాలే శ్వేతవరాహకల్ప, కూర్మకల్ప, పార్థివకల్ప, కూర్మప్రళయకల్ప, సావిత్రికల్ప, వరాహకల్ప, బ్రహ్మకల్పేతి, సప్తకల్పానాంమధ్యే పంచమే శ్వేతవరాహకల్పే । బ్రహ్మమాన, దేవమాన, మనుమాన, పితృమాన, సౌరమాన, సావనమాన, చాంద్రమాన, నక్షత్రమాన, గురుమానానామితి నవమానానాంమధ్యే చాంద్రమానే । స్వాయంభువస్వారోచిషోత్తమ తామస రైవత చాక్షుష వైవస్వత సూర్యసావర్ణి బ్రహ్మసావర్ణిం ద్రసావర్ణి రుద్రసావర్ణి దక్షసావర్ణి రౌచ్యభౌచ్యక ఇతిచతుర్దశమనూనాం మధ్యేసప్తమేవైవస్వతమన్వంతరే యుగానాంత్రిషు జాతేషు । ఇదానీం వింశత్సహస్రాన్విత చతుస్త్రింశల్లక్షయుతే । కృతయుగేచయాతే అష్టావింశత్సహస్రాన్విత సప్తదశలక్షాబ్దే । త్రేతాయుగేచయాతే షణ్ణవతి సహస్రాన్విత ద్వాదశలక్షాబ్దే । ద్వాపరయుగేచయాతేద్వాత్రింశత్సహస్రాన్విత చతుర్లక్షయుతే । ఆదిమహావిష్ణోర్మత్స్యాదిదశావతారేషు । మత్స్యకూర్మ వరాహ నారసింహ వామనపరశురామ దశరథరామ బలరామ బౌద్ధ కల్కీతి దశానాం మధ్యే, నవమే బౌద్ధావతారే।యుధిష్ఠిర విక్రమార్క శాలివాహన ,విజయాభినందన నాగార్జున కలిభూపతి శకనృప ఇతిషట్త్రింశ పంచోత్తర శతయుతే । పుణ్యాదివసేపుణ్యకాలే సోమసూర్యోపరాగవ్యతీపాత మన్వాదియుగాది గజచ్ఛాయార్ధోదయ పద్మకతిథిషు । సముద్రాది పుణ్యతీర్థేషు పుణ్యక్షేత్రేషు ॥.........శుభతిథౌ ॥...అనాద్య విద్యావాసనయాప్రవర్తమానే సంసారచక్రే విచిత్రాభిః కర్మగతిభిః । విచిత్రాసుయోనిషు పునఃపునరనేకథా జనిత్వాకేనవా కర్మవిశేషేణేదానీం।అముకగోత్రో

స్యాఽముకనామధేయస్య తవజన్మాభ్యాస్యాజన్మప్రభృత్యే తత్క్షణ పర్యంతం బాల్యయౌవన కౌమార వార్ధకేషు జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యవస్థాది మనో వాక్కాయ కర్మేంద్రియ వ్యాపారైస్సంభావితానాం పాపానాం త్వక్చక్షుశ్శ్రోత్ర జిహ్వాఘ్రాణానాంపంచానాం జ్ఞానేంద్రియాణాం। వాక్పాణిపాదపాయూపస్థానాంపంచానాం కర్మేంద్రియాణాం ఏతేషాం ప్రేరకస్యాఽంతః కరణస్య మనసశ్చ స్వస్వగోచరైస్స్వస్వసంబంధేన తత్తత్సవికల్పిక జ్ఞానేభ్యః। ప్రవృత్తైః కామక్రోధలోభమోహ మదమత్సరైరాంతరైర్నిరంతరైశ్శత్రుభిః సంభావిత మహాపాతకాది సకలపాప నివృత్తి ద్వారా గంగావాలుకాభిస్సప్తఋషిమండలపర్యంతం కృతరాశేర్వర్ష సహస్రావసానేఏకైక వాలుకాఽపకర్ష క్రమేణసర్వరాశ్యపకర్ష సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకే నివాససిద్ధ్యర్థం। తిత్తైన్సూర్యమండలపర్యంతం కృత...ర్థం॥ యవైశ్చంద్ర మండలపర్యంతం కృతః...త్యర్థం॥ మాషైర్ధ్రువ మండలపర్యంతంకృత...ద్ధ్యర్థం॥ శతగవ్యూతిమానేనగోవృషలోమ్నా వర్ష సహస్రావసానే ఏకైక లోమాపకర్షక్రమేణ సర్వరాశ్యపకర్ష సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకే నివాససిద్ధ్యర్థం।యథాత్రిగుణీకృతాగ్నిష్టోమాత్యగ్నిష్టోమోక్థ్యషోడశ్యతి రాత్రాప్తోర్యామ సాంతపనవాజపేయ పౌండరీకాశ్వమేధాది శతక్రతూనాం సంపూర్ణ సకలఫలావాప్త్యర్థం దశపూర్వేషాం దశాపరేషాం మధ్యాంశ్యానాం మయాసహపితౄణాం నరకాదుత్తీర్య శాశ్వతబ్రహ్మలోకే నివాససిద్ధ్యర్థం। హరేస్సాలోక్య సామీప్య సాయుజ్యపదప్రాప్త్యర్థం శ్రీలక్ష్మీనారాయణముద్దిశ్య శ్రీలక్ష్మీనారాయణప్రీత్యర్థం నానాస్మృతిస్మృతిపురాణమార్గేణ షోడశదానాంతర్భూత మత్స్యపురాణోక్త స్వగృహోక్త పరికారేణసాలంకృత (సహిరణ్యోదక) కన్యాదాన మహం కరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ కన్యాంకనకసంపన్నాం కనకాభరణైర్యుతాం। దాస్యామివిష్ణవేతుభ్యం బ్రహ్మలోకజిగీషయా॥ కన్యేమమాగ్రతో భూయాత్కన్యేమేదేవిపార్శ్వతః। కన్యేమేసర్వతోభూయా స్త్వద్దానాన్మోక్షమాప్నుయామ్ ॥ విశ్వంభరాః పంచభూతా స్సాక్షిణ్య స్సర్వదేవతాః। ఇమాం కన్యాం ప్రదాస్యామి పితౄణాం తారణాయవై॥

కన్యాంసాలకృతాంసాంధ్వీం సుశీలాయసుధీమతే। ప్రయతోహంప్రయ చ్ఛామి ధర్మకామార్థసిద్ధయే॥ గౌరీంకాషామిమాంకన్యాం యథాశక్తి విభూషితాం। వరాయవిష్ణవేతుభ్యం దత్త్వాముక్తిం సమాశ్రియే। యావంతిసంతిరోమాణి కన్యాయాశ్చతనూపరి। తావద్వర్షసహస్రాణి స్వర్గలోకేమహీయతే॥ వధూపూర్వకంప్రవరంవదేత్। వరపూర్వకం ద్వితీయమ్॥ అత్రిగోత్రినామాక్షీం షశేత్॥ తుభ్యంపత్నీసహత్వకర్మ భ్యః ప్రతిపాదయామీతి। కన్యామదకాతుత సువర్ణపూర్వకఫలానిద త్వా। తతఃగోదానాది దశదానాని బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్॥

ఇతి మహాసంకల్పస్సమాప్తః.

అథ చూర్ణికా.

స్వస్త్యష్టాశీతి సహస్రాణాం ద్విజగురు దైవత్యానాం సమస్తజగ దాధార మహామండూకకూర్మయజ్ఞవరాహ శేషపృథివీనాంపురందర పావక యమనిరృతి వరుణ వాయుకుబేర ఈశాన్యాద్యష్ట దిక్పాలకా నాం। జలజభవహరిహర ముఖ్యదేవగణానాం'నారదవిశ్వామిత్రపరా శరాత్రివాల్మీకిగౌతమ భృగువ్యాసాది మహర్షీణాం। సీతారుంధత్య హల్యాద్రౌపదీ తారామండోదరీపాంచాలీ దమయంత్యాది మహాపతి వ్రతానాం। హరిశ్చంద్ర నలకార్తవీర్య విక్రమార్క భోజరాజాది పుణ్యపురుషాణాం। గంగానర్మదాతుంగభద్రా మలాపహారిణీ శ్రీకృష్ణ వేణీ గోదావరీభీమరథ్యాది మహానదీనాం। జంబూనింబకదంబ చూత క్రముక నారికేళ ఖర్జూరధాత్రీ దాడిమ్యాది ఫలవృక్షాణాం పున్నాగ జాజీ వకుళకేతకీ చంపకమల్లికా మాధవీ మాలత్యాది వివిధకుసుమా నాం। కస్తూరీకుంకుమాగరు గోరోచనాదిసుగంధానాం। అపరిమితకనక కలశకన్యకాగృహమేధిక విశ్వవీణావాది మేఘధ్వనీనాం। అయోధ్యా కాశీపురుషోత్తమ రామేశ్వరాది పుణ్యనగరీణాం। శ్రీశైలవింధ్య హేమా చల గోవర్ధనకైలాసాది మహాశైలానాం। తర్కమీమాంసా న్యాయ వైశేషిక భాట్టప్రాభాకర వ్యాకరణాది షట్ఛాస్త్రాణాం। ఋగ్యజు స్సామాథర్వణవేదానాం। లగ్నహోరాద్రేక్కాణనవాంశ ద్వాదశాం శత్రింశాంశ త్రింశదంశకానాం। నిరంతరమనుకూలాశ్శుభాశ్శోభనాః॥

అస్య... ముహూర్తస్య సుతిథిం సువారం సునక్షత్రం సుయోగం సుకరణం సుచంద్రతారాబలం అనుకూలాం శ్చుభశ్శోభనా స్సర్వేగ్రహా స్సనక్షత్రాశ్చ శ్శుభైకాదశస్థానా ఫలదాస్సుప్రీతా స్సుముహూర్తాస్సుప్రసన్నా వరదాభవంతు॥ ఇతి చూర్ణికా స్సమాప్తా.

అథ మంగళాష్టకాని.

శ్లో॥ ప్రహ్లాదం పరవాపశోక జలధే రుత్తార యన్నైగమామ్॥ బాహ్యాంతఃపరిపూర్ణతాం ప్రకటయన్ స్తంభంవిభిందన్బలాత్। హేమాత్మాగ్రజమాజఘానసః ఖరైర్యోమంగళానాంనిధిః। శ్రీమాన్ శ్రీవిభురీశ్వరోనరహరిః కురాజ్జగన్మంగళమ్॥ శ్లో॥ సోమేశాబ్జభవాష్టదిక్పతిముఖైర్దైవైర్వసిష్ఠాదిభి ర్బ్రహ్మర్షి ప్రవరైశ్చ నారదముఖైర్దేవర్షి విభ్రాజితే। ఆసీనోరమయా భువాసహమహా వైవాహికేమంటపేశ్రీమాన్ ...మంగళమ్... శ్లో॥ యత్పాదాబ్జమరంద బిందుసదృశీ గంగా జగత్పావనీయన్నామస్మరణం దదాతిసకలాన్కామాన్ నృణామన్వహమ్। యుత్సేవాభవసాగరైకతరణీసోయం జగన్నాయక శ్రీమాన్...మంగళమ్॥ శ్లో॥ కల్యాణైకనికేతనస్సుజనితా కల్యాణసంధాయకః। కళ్యాణప్రదకీర్తినోగుణనిధిః కల్యాణకల్యాణదః। కల్యాణాద్రినమానసారవిభవఃకళ్యాణసారాత్మక శ్శ్రీమాన్...మంగళమ్॥ అన్యోన్యాభి నవాక్షతార్పణవిధౌ శృంగార భంగ్యావహాం లక్ష్మీమ్రపీతుణవైఖరీ మనుభవన్ తత్పాణిసంగోత్సవే। సానందంస్మరపారవశ్యసిశుసనం రోమాంచముద్వేలయన్ శ్రీమాన్...మంగళమ॥ లక్ష్మీందత్తవరాంపుళింద తనయాం లావణ్యసారాత్మికాం। సంరక్తాంసుమమంజరీం కరుణయా జగ్రాహలీలాస్పదః। సర్వజ్ఞఃప్రథితశ్చిరంతనముని స్సుబ్రహ్మచారీ తియః శ్రీమాన్ ...మంగళమ్॥ సత్యాసత్యవివేచనైక కుశలస్సత్య ప్రియస్సత్య వాక్సత్యజ్ఞానసుఖాత్మక స్సుఖకర స్సత్యావతారోహరిః। సత్యం కేవలజన్మయోనతజవా సత్యాహస్సర్వదా శ్శ్రీమాన్...మంగళమ్॥ రాజీవాయతలోచనః ప్రవిలసద్రాజీవ మిత్రప్రభుః। రాజీవాంఘ్రిరజోవిధూతవృజిన బ్రహ్మర్షిరాజిస్సదా। రాజీవైకనికేతనాముకలసద్రాజీవపుష్పంభయశ్శ్రీమాన్ ... మంగళమ్॥ శ్లో॥ ఇత్యేతద్వర మంగళాష్టకమిదం

లక్ష్మీన్నృసింహాస్యయోః । కల్యాణోత్సవ వేదికాసు పతతే వధ్వావరస్య శ్రియై । మాఙ్గల్యం సుతసంపదః సువిమలాం కీర్తిం చ దత్వావిభుశ్శ్రీమాన్ శ్రీవిభురీశ్వరోऽపరహరిః కుర్యాజ్జగన్మంగళమ్ ॥

ఇతి మంగళాష్టకాని.

అథ లగ్నాష్టకాని.

శ్లో ॥ లక్ష్మీర్యస్య పరిగ్రహః కమలభూస్సూను ర్గరుత్మాన్రథః । పౌత్రౌ చంద్రవిభీషణౌ సురగురు శ్శేషశ్చ శయ్యాసనమ్ । బ్రహ్మాండవరమందిరం సురగణా యస్య ప్రభో స్సేవకా । స్సత్రైలోక్యకుటుంబపోషణ పరః కుర్యాత్సదా మంగళమ్ ॥ బ్రహ్మావాయుగిరీశ శేషగరుడా దేవేంద్రకామౌగురు శ్చంద్రార్కౌ వరుణానలౌ మనుయమౌ విత్తేశ విఘ్నేశ్వరౌ । నాసత్యౌ నిరృతి ర్మరుద్గణయుతాః పర్జన్యమిత్రాదయ స్సస్త్రీకాస్సురపుంగవాః ప్రతిదినం కుర్యాత్సదామంగళమ్॥ విశ్వామిత్ర పరాశరౌ ర్వభృగురగస్త్యః పులస్త్యః క్రతుః । శ్రీమానత్రిమరీచి కౌత్సపురవశ్శక్తి ర్వసిష్ఠోంగిరాః । మాండవ్యో జమదగ్ని గౌతమ భరద్వాజాదయస్తాపసా స్సస్త్రీకాముని పుంగవాః ప్రతిదినం కుర్యాత్సదా మంగళమ్ ॥ మాంధాతా నహుషాం బరీష సగరా రాజా పృథుర్హైహయశ్శ్రీమాన్ ధర్మసుతో నలో దశరథో రామో యయాతిర్యదుః । ఇక్ష్వాకుశ్చవిభీషణశ్చ భరతశ్చోత్తాన పాదధ్రువా । విత్యేతేభువిభూభుజః ప్రతిదినంకుర్యాత్సదామంగళమ్॥ అశ్వత్థోవటచంపకతరుర్మంగదారకల్పద్రుమా । జంబూనింబకదంబ చూతసరళావృక్షాశ్చ యేక్షీరిణః సర్వే తేఫలమిశ్రితంవనచయంవైభ్రాజితంభ్రాజితం । రమ్యంచైత్రరథం సునందనవనం కుర్వంతువాంమంగళమ్॥ శ్రీగౌరీరజతిశ్చ కద్రువినతే జ్యోతిస్తుపూర్ణావతీసావిత్రీచ సరస్వతీచ సురభిస్సత్యా వ్రతారుంధతీ । స్వాహాజాంబవతీచరుక్మభగినీదుస్స్వప్నవిధ్వంసినీ। వేలాచాంబునిధేస్సమీన సహితాకుర్యాత్సదామంగళమ్॥ ఆదిత్యాదినవగ్రహాశ్శుభఫలా మేషాదయోరాశయో॥ నక్షత్రాణిసయోగకాశ్చ తిథయ స్తద్దేవతా స్తద్గణాః । మాసాబ్దా ఋతవ స్తథైవదివసా స్సంధ్యాదయోరాత్రియ । స్సర్వేస్థావరజంగమాః ప్రతిదినంకుర్యాత్సదామంగళమ్॥ గంగాసింధుసరస్వతీచ

యమునా గోదావరీనర్మదా । కృష్ణాభీమరథీచఫల్గు సరయూశ్శ్రీగండకీ గోమతీ । కావేరీకపిలాప్రయాగవిరజా వేత్రావతీత్యాదయో । నద్యశ్శ్రీహరిపాదపంకజభవాః కుర్వంతువాం మంగళమ్ ॥

(మరివక విధం) లగ్నాష్టకాని.

లక్ష్మీశశ్శోభువనత్రయే నివసతాం దేవాః మనుష్యోరగాః । సంస్థాతుంకరుణానిధిః కరుణయామార్తాండ వంశేయయా । కౌసల్యానిజగర్భసంభవభృతే జన్మన్యసాధారణే జాతేశ్రీరఘునాయకస్యజననం దేయాదిదం మంగళమ్ ॥ వైదేహీవదనాభిలాషణయుతం కామం సకామం కృతమ్ । విఖ్యాతంభువనత్రయే హరధనుర్భగ్నీకృతంలీలయా । విశ్వామిత్రపరాశరాదిమునిభిస్తత్సన్నిధానాంచితం । సీతారాఘవయోర్వివాహసమయే దేయాదిదం మంగళం ॥ ఉత్ఫుల్లామల నీలవారిజ దళశ్యామోన్నతంకోమలమ్ । పార్వత్యాచ మహేశ్వరేణచ శిరశ్లాఘీకృతం సర్వదా । శాపాత్తీర్వరగౌతమస్యవనితా శైలాసుశీలాకృతా । దంపత్యోరిహవామభాగవనితం దేయాదిదంమంగళమ్ ॥ శ్రీరామం జనకాత్మజా సురగురుంప్రత్యఙ్ముఖమ్ ప్రాఙ్ముఖాం । దోర్భ్యామంజలి మంచితైశ్చవనితామాపూర్వముక్తాఫలైః । నానారత్నవిరాజమానకలశై రానీయతం సాగరాత్ ।సీతారాఘవయోర్వివాహసమయే దేయాదిదంమంగళమ్ ॥ కల్యాణాకమనీయకోమలకరై రార్ద్రాక్షతారోపణమ్ । కన్యాదానపురస్సరంసురగురోర్విప్రాశిషానుగ్రహమ్ । బాహ్వోః కంకణబంధనందళగుణంమాంగల్యసూత్రాన్వితమ్ । సీతారాఘవయోర్వివాహసమయే దేయాదిదంమంగళమ్॥ తదేవలగ్నంసుదినం తదేవ తారాబలం చంద్రబలంతదేవ । విద్యాబలందైవబలంతదేవ లక్ష్మీపతేతేంఘ్రియుగంస్మరామి॥ శ్రీరామపత్నీ జనకస్యపుత్రీ సీతాంగనాసుందరకోమలాంగీ। శ్రీవిష్ణుపత్నీ భువనైకమాతా వధూవరాభ్యాం వరదాభవంతు ॥ జానక్యాః కమలామలాంజలిపుటే యాఃపద్మరాగాయితాః । న్యస్తారాఘవమస్తకేచవిలసత్కుంద ప్రసూనాయితాః స్రస్తాశ్యామల కాయకాంతికలితా యాఇంద్రనీలాయితాః ముక్తాస్తా శ్శుభదా భవంతు భవతాం శ్రీరామవైవాహికా ॥ ఇతి లగ్నాష్టకాని సమాప్తాని.

వివాహాదౌ పాదశుద్ధిః.

(అనగా కాళ్లగోళ్లుతీయుట.)

వధూగృహమునకు పెళ్లికుమారుఁడు రాగానే - గృహమందు- మంగళవాద్యధ్వనులతో తాంబూలమిచ్చి - వివాహకళ్యాణమంటప మందు - దంపతులను - ఉభయులను - కాళ్లగోళ్లు తీయుటకుగాను - కూర్చుండబెట్టవలెను. పిమ్మట బంధువులందఱు అక్షతలు వేయ వలెను. "దంపత్యోః వివాహాధికారసిద్ధిరస్తు" అని అక్షతలు దక్షిణలు దిగతుడిచి మంగలియుంచిన గిన్నెయందుంచవలెను. పిమ్మట కాళ్ల గోళ్లు దంపతులవి - మంగలి తీసివేయవలెను. పిమ్మట మంగళ స్నానము చేయవలెను.

వివాహప్రయోగః.

ఆదౌ లగ్నపత్రికా దర్శనానంతరం వరోవధూగృహం ప్రతి గత్వా। మంగళస్నానంకుర్యాత్॥ అత్రపూర్వమేవవధూం మంగళస్నానం కారయిత్వా॥ తదుపరివరమంగళస్నానం కార్యమితికేచిదాహుః। శుభ్రవస్త్రాణిధృత్వా వధూవరయోః దృష్టిదోషపరిహారార్థం భాషికంలలాటేధారయేత్॥ ఆచమ్య॥ శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం...సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యోనమః॥ ఆచమ్య॥ ఏవంగుణ...శుభతిథౌ। శ్రీమాన్ గోత్రః నామధేయోఽహం శ్రీమతఃగోత్రస్య నామధేయస్య మమోపాత్త దురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం...మహాజనైస్సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామి॥ గణాధిపతి పూజాం పుణ్యాహవాచనంకృత్వా॥ ఏవంగుణ...శుభతిథౌ। ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ కల్యాణాద్భుత గాత్రాయ కామితార్థప్రదాయినే। శ్రీమద్వేంకటనాథాయ శ్రీనివా

సాయమంగళమ్ ॥ ధర్మప్రజాసంపత్యర్థం స్త్రియముద్వహే॥ ఇతిసంకల్ప్య॥ పాణిగ్రహణాంగత్వేన రక్షార్థంరక్షాబంధనం కరిష్యామి ॥ రక్షాబంధనపూజాంకృత్వా॥ శ్లో॥ అహతపత్రం శుభకంకణంవా పినాకిరక్షా విధిలక్ష్యకంకణమ్ । లక్ష్మీనృసింహస్య కటాక్షకంకణం కరోమి దంపత్యభివృద్ధి కంకణమ్॥ శ్లో॥ యేనబద్ధోబలీరాజా దానవేంద్రోమహాబలః । తేనత్వాంపరిబధ్నామి రక్షమా లేపరంత్విమమ్ ॥ రక్షాబంధన ముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు ॥ ఏవం గుణ... తిథౌ ॥ కర్మసిద్ధ్యర్థం శ్వశుర దత్తసువర్ణయజ్ఞోపవీతధారణం కరిష్యామి ॥ పూజాంకృత్వా ॥ శ్లో॥ ఆయుష్యంసర్వకల్యాణం సర్వసంపత్ప్రవర్ధనమ్ । శుచిత్వ మధికం భూయా ద్ధారణేన సదామమ ॥ ఇత్యుక్త్వా సువర్ణ యజ్ఞోపవీతధారణ ముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు॥ శ్లో॥ వేదశాస్త్రాదిసంపన్నాన్ శ్రుతశీల గుణాన్వితాన్ । కార్యసంధానకుశలాన్ బ్రాహ్మణాన్ ప్రేషయేద్వధూమ్॥ మదర్థంకన్యాంవృణీధ్వమితి బ్రాహ్మణాన్ ప్రేషయేత్ ॥ మదర్థం కన్యాంవృణీధ్వం॥ వృణీమహే ఇతివిప్రాః కన్యావరణాసదత్వా॥ శ్లో॥ అస్మాకమిందోర్దాంపత్యం కర్తుంప్రియత తేమహాన్ । భో బ్రాహ్మణాస్సాధయధ్వం గత్వాయూయంమహాత్మనః ॥ తతః కన్యాదాతా । పూర్వమేవస్నాతః । అంతర్గృహే అఖండదీపారాధనంకృత్వా । కన్యకయాసహోపవిశ్య॥విఘ్నేశ్వరపూజాంకృత్వా॥ సంకల్ప్య॥ ఏవంగుణ... శుభతిథౌ॥ (అస్యాః) కుమార్యాఃఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గౌరీకంకణపూజాంకరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ గౌరీంసువర్ణవర్ణాభాం స్వర్ణపద్మసువాసినీమ్ । పాశాంకుశధరాంభూతి ధరాంచశివవల్లభామ్ ॥ గౌరీమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి॥ ఇత్యావాహ్య॥ శ్లో॥ శిరశ్శ్రోత్రంతథా నాసామోష్ఠంజిహ్వాంతథైవచ । కంఠంకుక్షించ హృదయం కటింబాహూ తథాంగుళీన్।ఊరూజానూచ పాదాంతం తత్రన్యాసం వినిర్దిశేత్ ॥ ఇతి ప్రాణప్రతిష్ఠాంకృత్వా॥ గౌరీకంకణ దేవతాయైనమః ధ్యానమావాహనాది షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య॥ శ్లో॥ ఆచూతపత్రం శుభకంకణంవా పినాకిరక్షా విధిలక్ష్యకంకణం। లక్ష్మీనృసింహస్య కటాక్షకంకణంకరోమిదంపత్యభివృద్ధికంకణమ్॥ యేనబద్ధోబలీరాజాదానవేంద్రోమహాబలః।

తేనత్వాంపరిబధ్నామి రక్షమాలే వధూమిమాం ॥ ఇతి కన్యాయాః
వామకరే కంకణంబధ్నీయాత్ ॥ రక్షాబంధన ముహూర్త స్సుముహూ
ర్తోఽస్తు । అత్రవధూవరయో ర్గోత్రనామానివదేత్ ॥ శ్లో ॥ చతు
స్సాగరపర్యంతం సదాదాతృవరాన్వయా । వృద్ధ్యైతాం సర్వకల్యాణ
భాజనావిహభూతలే॥ స్వస్తిశ్రీమన్మహాభాగ్యాఽభ్యుదయలక్ష్మీ విలాస
విశేష నిర్మలాఖండిత విప్రద్విజ భూసురాశీర్వాద ప్రవర్ధమానఆయురా
రోగ్యైశ్వర్య పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిసమృద్ధస్య ... గోత్రోద్భవస్య ...
నామధేయస్య, నప్త్రే, పౌత్రాయ, పుత్రాయ, నామధేయవరాయ ॥
స్త్రీ ప్రవరః ... నప్త్రీం, పౌత్రీం, పుత్రీం, నామ్నీంకన్యాం ।
మదర్థంవరం వృణీధ్వమితివధూప్రవర ॥ వృణీమహే ఇతి విప్రాః ।
కన్యావరణానిదత్వా ॥ తతః కన్యాదాతా వధ్వాసహవివాహవేదీం
ప్రత్యాగత్య ప్రాఙ్ముఖముపవిశ్య వరంప్రత్యఙ్ముఖ ముపవేశ్య ॥ అంతః
పటలంకృత్వా ॥ (తెరను బట్టవలెను.) ఆచమ్య - ఏవంగుణ...తిథౌ ॥
మమకుమార్యాః (అస్యాఃకుమార్యాః) ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం । అగత
మిమంవరం మధుపర్కేణపూజయిష్యే॥ తతః వరమభ్యర్చ్య । శ్రీలక్ష్మీ
నారాయణ స్వరూపస్య వరస్య ఇదమాసనందదామి । శుభాభ్యామి
దం తే పాద్యందదామి । ఆదౌపాదప్రక్షాళనం కుర్యాత్ ॥ దక్షిణపాద
పూర్వకంప్రగాహ్యం॥ శ్లో॥ నమో స్త్వనంతాయ ...యుగధారిణేనమః॥
ఆచమ్య॥ వరః అర్ఘ్యనమఇతిఉదకాంజలింద్వృష్ట్వా భూమావిసృజేత్ ॥
తతః వరస్య చందనాది వస్త్రాభరణాని దద్యాత్ ॥ శ్లో ॥ యువం
వస్త్రాణిరమ్యాణి ధరతాంయువయోశ్శుభం । మిత్రావరుణనామానా
ప్రదిశేతాం నిరంతరం॥ ఇతి మంత్రముచ్చార్య కన్యాదాతృనామో
క్త్వా వస్త్రాణి దద్యాత్ ॥ వస్త్రాణిధృత్వాచమ్య ॥ దధిమధుపాత్రే
నిధాయ॥ తతః మధుపర్కమభిమంత్ర్య ॥ వరస్యదక్షిణహస్తేనిధాయ॥
సవిత్రేనమః ఇతి ప్రతిగృహ్య । మధుపర్కో మధుపర్కో మధుపర్కః ॥
ఇతి త్రిఃభక్షయేత్ ॥ ఆచమ్య అథగౌఃఇత్యుక్తే ప్రతిగృహ్య॥ రుద్రాణాం
మాతేవసూనాం దుహితే ఆదిత్యస్యస్వసేగవేనమః ॥ ఇతి గాంవి
సృజేత్ ॥ అభావే తత్ప్రత్యామ్నాయం దర్భంవాఫలంవా విసృజేత్ ॥

భూతార్థం తండులాన్ దర్శయిత్వా॥ దేవాయనమః ఇతి తండులాన్ విసృజేత్ । ఆచమ్య...ఏవంగుణ ... శుభతిథౌ మమకుమార్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం కన్యాదానసమయే మహాసంకల్ప మంత్రపఠనం కరిష్యామి॥ మహాసంకల్పముచ్చార్య॥...శ్లో॥ కన్యాం కనకసంపన్నాం కనకాభరణైర్యుతాం। దాస్యామివిష్ణవేతుభ్యం బ్రహ్మలోకజిగీషయా। కన్యేమమాగ్రతోభూయాః కన్యేమేదేవిపార్శ్వయోః। కన్యేమేసర్వభూయాత్ త్వద్దానాన్మోక్షమాప్నుయాత్ । విశ్వంభ...ధర్మకామార్థసిద్ధయే॥ శ్లో॥ గౌరీంఛామిమాంకన్యాం యథాశక్తివిభూషితాం। వరాయవిష్ణవేతుభ్యం దత్వాముక్తిం సమాశ్రయే॥ యావంతిసంతిరోమాణి కన్యాయాశ్చతనూపరి। తావద్వర్షసహస్రాణి స్వర్గలోకేమహీయతే॥ వధూపూర్వకం ప్రవరంవదేత్ ॥ వరపూర్వకం ద్వితీయం॥ యథా॥ శ్లో॥ చతుస్సాగరపర్యంతం సదాదాతృవరాన్వయా। వృద్ధ్యై తాం సర్వకళ్యాణ భాజినావిహాభూతలే॥ స్వస్తిశ్రీమన్మహాభాగ్యాభ్యుదయ లక్ష్మీవిలాస విశేషనిర్మలాఖండిత విద్వజ్జన భూసురాశీర్వాద ప్రవర్థమాన ఆయురారోగ్యైశ్వర్య పుత్రపౌత్రాభివృద్ధి సమృద్ధస్య...గోత్రోద్భవస్య...నామధేయస్య నప్త్రీం, పౌత్రీం, పుత్రీం, నామ్నీం కన్యాం॥...నామధేయస్య నప్త్రే, పౌత్రాయ, పుత్రాయ, వరాయ, తుభ్యం ప్రజా సంపత్త్యర్థం ప్రతి పాదయామి॥ కన్యాహస్తే సువర్ణపూర్వక ఫలానిదత్వా॥ సాలంకృత...కన్యాదానం తుభ్యమహంసంప్రదదే॥ శ్లో॥ కన్యాయాం ప్రతిగృహ్ణాతు కన్యాయైచ దదామి తే॥ కన్యాయాస్తారకోభాభ్యాం కన్యాయాం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్లో॥ దేవస్యప్రీతమేదానం గృహ్ణామ్యర్యమతుష్టయే। బాహుభ్యాం పుష్టహస్తాభ్యాం పుణ్యాకర్మ పరినూతయే॥ వరః ప్రతిగృహ్ణాతు॥ ఇత్యుక్త్వా॥ శ్లో॥ మమవంశే సుతాజాతా పాలితాశుభలక్షణా। తుభ్యందత్తమయాదేయం పుత్రపౌత్రప్రవర్ధినీం॥ ఇతిదాతావదేత్॥ కన్యాదానసాద్గుణ్యార్థం దక్షిణాం తుభ్యమహంసంప్రదదే (నమమ) అథ దశదానానికుర్యాత్॥ ధర్మేచార్థేచ కామేచ ఇమాంత్వైవపరిపాలయ॥ ఇతి కమలాకరోక్తేః॥ నాతిచరితవ్యా ఇతిదాతా। నాతి చరామీతివరోక్తిః॥ (అనంగ ధర్మార్థ కామ

ములయందు యాచిన్నదానిని విడచియుండవనివరుఁడుపలుకుటకర్థము)
కన్యాదాతుః వస్త్రాభరణానిదద్యాత్॥ గుడజీరామిళిత్వా॥ చూర్ణికాం
చోక్త్వా సుముహూర్తం కారయేత్॥ దంపత్యోశ్శిరసినిధాయ॥ లగ్నా
ష్టకాన్వదేత్॥ అయంముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు॥ అత్రకళ్యాణ
మంటపస్థితాస్సర్వే బ్రాహ్మణాస్సర్వే బంధుజనాః వధూవరయోశ్శిరసి
అక్షతారోపణం కుర్యాత్ ॥ దంపత్యోః ఆయుష్యాభి వృద్ధిరస్తు॥
తతఃవరఃవధూందృష్ట్వా॥ అఘోరచక్షురపతిఘ్నీ శివాచసుమనాస్తథా।
సువర్చాః పుత్రసూర్దేవ కామాచసుఖదాభవ॥ వధూవరౌ ప్రాఙ్ముఖ
ముపవిశ్యాచమ్య తతః వధూవరౌ పుష్పమాలికాం కంఠే పరస్పరౌ
నిధాయ ॥ ఏవంగుణ ... శుభతిథౌ మమదంపత్యోః ఆయుష్యాభి
వృద్ధ్యర్థం ॥ ఆవాభ్యాం కర్మాణికర్తవ్యాని। యుగచ్ఛిద్రే ప్రతిష్ఠాప్య
సువర్ణంనిక్షిప్యవరఃచూతపర్ణమాదాయయుగచ్ఛిద్రాభిషేచనే,కన్యా
మంగళశుద్ధ్యర్థం కన్యాభిషేచనం కుర్యాత్ ॥ శ్రీకాశ్యాంచగయా...
యోగ్యంఫలమ్॥ కన్యాయాః నూతనవస్త్రధారణం॥ శ్లో॥ సుమంగలీ
రిమాంసర్వాః వధూంపశ్యతసంయుతాః । సౌభాగ్యమస్యైదత్వాథ
వధూంసంప్రీణయంత్విమామ్॥ ఇతి ఉచ్చార్యతత్రదాతృ నామంవదేత్॥

ఏవంగుణ...శుభతిథౌ దంపత్యోః ఆయురారోగ్య యశోబలాభివృద్ధ్య
ర్థం సంపూర్ణవర్షశత పర్యంతం సుఖేనజీవనసిద్ధ్యర్థం యోక్తసహిత
మాంగల్యపూజాం కరిష్యామి॥ షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య॥ అత్రదీప
పాత్రాణిప్రజ్వాల్య॥ కన్యాయాఃకటిప్రదేశే సువర్ణధారణంకృత్వా॥
సుమంగలీభవ॥ శ్లో॥ మాంగల్యతంతునానేన భర్తృజీవనహేతునా।
కంఠేబధ్నామి సుభగే త్వంజీవశరదాంశతమ్॥ శ్లో॥ కనకకమల విర
చితాగంధపుష్పాణిపూజాబహువిధశుభనాదం బ్రాహ్మణాశీర్వచోవా।
సకలగ్రహాశుభస్తే కన్యకాకంఠమధ్యే ఉభయకులపవిత్రం మంగళం
సూత్రబంధమ్॥ మంగళసూత్రంబధ్వా ॥ కన్యాయాః వరస్యశుభద్రి
వ్యాణిబధ్నీయాత్ ॥ తతఃఆర్ద్రాక్షతారోపణంకుర్యాత్॥ వధ్వాదాతతో
వరేణచకార్యం ॥ ఉభయోరంజలీ క్షీరసర్పిషాపవిత్రాళ్య శ్లో॥ స్త్రీ
ణాంజలీనాంపురుషాంజలీనాం క్షీరాబ్ధికన్యాజలప్రోక్షణానాం।సంపూర్ణ

పాత్రేయదివూర్ణతః ఘృతైః పరస్పరశిరస్యాశిరసోశ్చమంగళమ్॥ ఉభయోః పూర్ణాంజలౌసోదకసకలశంనిధాయ ॥ కల్యాణంభవంతో బ్రువంతు ॥ కల్యాణమస్తు॥ శాంతిరస్తు, పుష్టిరస్తు, తుష్టిరస్తు, వృద్ధిరస్త్వవిఘ్న మస్త్వా యుష్యమస్త్వారోగ్యమస్తు, శర్మసమృద్ధిరస్తు, దంపత్యోః నక్షత్రదేవతాః ప్రీతిరస్తు॥ శ్లో॥ లక్ష్మీశ్చైయస్తథా కామో కామోల క్ష్మీర్యశస్తథా॥ శిరసాధారయిష్యామ్యత తాక్షతారోపణంతురు॥ గ॥ స్త్రీరయో మేకామ స్సమృద్ధ్యతామ్॥ అ॥ ప్రజామేకామ స్సమృద్ధ్యతామ్॥ కె వశ వ్రామే కామస్సమృద్ధ్యతామ్ ॥ అన్యోన్యంయుగపత్ అక్షతారోపణం కుర్యాత్॥ తతః బ్రహ్మగ్రంధింకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ కందమూలఫలైర్యుక్తం క్రముకైర్దక్షిణాదిభిః । వధూవరేణవర్ధంతే బ్రహ్మగ్రంధిర్విధీయతే ॥ శ్లో॥ అక్షతానిసువర్ణాని క్రముకైః ఫలసంయుతైః । దంపత్యోర్దీర్ఘమా యుష్యం బ్రహ్మగ్రంధి ర్విధీయతే॥ బ్రహ్మగ్రంధిముహూర్త స్సుము హూర్తోఽస్తు॥ సుముహూర్తకాలే సూర్యాదీనాం నవానాంగ్రహాణా మానుకూల్య ఫలసిద్ధిరస్తు॥ ఆశీర్వాదః॥ ఫలప్రదానిదద్యాత్ ॥

వివాహేహోమకలాప జ్ఞానాభావాత్ప్రయుక్తశక్త్యభావాచ్చ వివాహే హోమవేవ నాస్తి మదనపాలః॥ తత్కరణే ప్రత్యవాయో నాస్తీతి వృద్ధకమలాకర గ్రంథకారః తత్కరణే ఆచమ్య ॥ వధూం దక్షిణహస్తం గృహీత్వా ॥ ఉత్తరేవరః ఆచార్యేణసహ ఉపవిశ్య ఆచమ్య ... అనయానవ్రోఢయావధ్వాసహ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం వివాహప్రధాన హోమం కరిష్యామి ॥ స్థండిలోల్లేఖనా ద్యగ్నిప్రతి ష్ఠాపనాదికం కృత్వా ॥ అత్ర మట్వాత్రివ్రియోగః॥ దక్షిణ చక్షుషే నమః - ఉత్తరచక్షుషే నమః ఇతి ఆజ్యహోమంకృత్వా॥ వధూంవరోభి మంత్ర్య॥ శ్లో॥ వధూహస్తంతు గృహ్ణీయాత్సర్వాంగుళి సమన్వితం । సౌభాగ్యం పుత్రవృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణేష్వయంవిధిః॥ అగ్నేరుత్తరత స్తండులరాశింనిధాయ॥ దృషదుపలం (సాన)పాషాణ ప్రతిష్ఠాప్య॥ గౌరీ పూజాంచకృత్వా॥ శ్లో॥ గౌరీంలక్షణసంపన్నాం సర్వావయవశోభితాం। ఆయురారోగ్యదాంవందే భర్తృరక్షణతత్పరామ్ ॥ ఇతిప్రార్థ్య॥ తతః

పాషాణేన ప్రపదంకుర్యాత్। దక్షిణపాదంగృహీత్వా సప్తపదీ ఏకపాదం చతుర్జేపాదద్వితీయాగే. ప్రతాయు త్రీణిపాదంచ అయు స్పృశ్య తస్య త్రుకే। పంచపాదంపశోర్వృద్ధి షట్పాదంచ ఋతు ప్రథా. అగ్న మేన ప్రపదంచ సర్వత్రివిష్ణుప్రార్థనమ్। సప్తపదానిస్పృత్వా, సంబహుర్ణాం ప్రదక్షిణమగ్నింకృత్వా॥ ఉపవిశ్య. ఆజ్యంగృహీత్వా సోమాయనమః॥ గంధర్వాయనమః॥ అగ్నయేనమః॥ సూర్యాయనమః॥ ఇంద్రాయనమః॥ ఇన్ద్రాణియనమః॥ మిథునేనమః॥ ... నమః॥ ... నమః॥ సూర్యాయనమః॥ అగ్నివరుణాభ్యాంనమః ... నమః సోమాయనమః॥ వరుణాయనమః॥ వరుణాయ ... ... నమః ... తుంపరిహృత్య॥ కేశవాది చతుర్వింశతి ... హుత్వా ... త్యాసిద్ధ్యర్థం నామత్రయ హోమంకృత్వా॥ అచ్యుతాయనమః। అనంతాయనమః॥ గోవిందాయనమః॥ ... కుర్యాత్॥ ప్రాగాది పరిషేచనంకుర్యాత్। ఆచమ్య॥ ఇతి ప్రధానహోమః సమాప్తః.

వధ్వాః భ్రాతాతత్సమో వాన్యః-కన్యాంజలౌ లాజాన్నిక్షిప్య-అభిఘార్య వరోవధ్వాం జలిం గృహీత్వా॥ శ్లో॥ లాజానాం హోమకాలశ్చ సర్వమంగళకారిణీ। దంపత్యోర్దీర్ఘ మాయుష్యం లాజాన్ హుత్వా యతేనమః॥ ఇతి త్రిభిర్హుత్వా॥ ప్రదక్షిణీకృత్వా॥ గౌరీం ప్రార్థయేత్॥ శ్లో॥ నమస్తేసర్వకల్యాణి నమస్తేగుణశాలినే। పతేరాయుష్యవృద్ధ్యర్థం గౌరీంచవతయేనమః॥ విష్ణవేసర్వలోకానాం విష్ణు ప్రార్థనమేవచ। దంపత్యోర్దీర్ఘమాయుష్యం సర్వకామఫలప్రదమ్॥ పూర్ణపాత్రోదకం దంపత్యోర్మార్జయిత్వా॥ పత్న్యంజలౌనిధాయ॥ అక్షతాచ్ఛిరసిధారయేత్ బ్రాహ్మణేవరందదామి। ఇతి లాజహోమ స్సమాప్తః.

అథ వధూవరౌగృహాన్ దర్శయతి, గృహదేవతాయైనమః, నమస్కారంకృత్వా॥ వరవధ్వౌదక్షిణోత్తరావుపవిశతః॥ పూర్వప్రతిష్ఠితాగ్నింపరిజ్వాల్య॥ఆచమ్య... ఏవంగుణ... ప్రీత్యర్థంఅనయాసప్రోథయా

సభార్యేసహ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం వివాహాపరివేళహోమం కరిష్యామి
నమః॥ శ్లో॥ మహాతేజం స్వర్ణవర్ణం తేజోవంతం హుతాశనం ద్విశక్తి
సహితందేవం మండలేశానసంస్థితం॥ తదగ్నింప్రజ్వాల్య॥ శ్లో॥ ఏహ్యగ్నే
ఇహలోకేచ ఇంద్రాదిక్పాలసంస్థితాః జ్వలితంసప్తజిహ్వానాం త్వాచో
వర్ణంహుతాశనం॥ ఇత్యగ్నిమావాహనంకృత్వా॥ తతఃధ్యానం॥ శ్లో॥సప్త
జిహ్వః ద్విశీర్షశ్చ మేషారూఢ స్తథైవచ । శక్తిద్వయసమేతశ్చ విశ్వ
మూర్తి హుతాశనః । త్రయస్త్రింశతిదేవాశ్చ త్వన్ముఖేతృప్తిమాన
సాః । ప్రార్థనాం మనసావందే క్షిప్రంమేసంప్రసాదయ ॥ అగ్నింపరి
సమూహ్య॥ అగ్నిమలంకృత్య॥ ఇన్ద్రాయనమః, అగ్నయేనమః, యమా
యనమః, నిర్ ఋతయేనమః, వరుణాయనమః, వాయవేనమః, కుబే
రాయనమః, ఈశానాయనమః, ప్రాగాదిపరిస్తరణం కుర్యాత్॥ పూర్వ
పరిస్తరణంనమః...ఉత్తరపరిస్తరణంనమః॥ అగ్నేరుత్తరతః పాత్రా
సాదనార్థందర్భాన్ పరిస్తీర్య । తత్రఆజ్యస్థాలీంస్రువంచప్రోక్షణ పూర్ణ
పాత్రే ఇధ్మందర్వీమాసాద్య॥ ద్వాదర్భాపవిత్రీకృత్వాప్రోక్ష్య।ప్రోక్ష
ణ్యాపఆదాయ । అక్షతైసహ ఉదకంపూరయిత్వా । పవిత్రేణ సర్వపా
త్రాణిప్రోక్ష్య । పూర్ణపాత్రిమాదాయ । అక్షతైస్సహ ఉదకంపూర
యిత్వా॥ దంపత్యోర్ముఖ సముద్ధృత్య॥ ఉత్తరేణాగ్నింతండులరాశౌ
దర్భానాస్తీర్య పూర్ణపాత్రింనిధాయ॥ తదుపరిదర్భానాస్తీర్య । బ్రహ్మా
సనందత్వా॥ ఆజ్యస్థాలీమాదాయ । తత్పాత్రే ఆజ్యంనిధాయ॥ అంగా
రాన్నిరూహ్య॥ అగ్నింప్రజ్వాల్య- ద్వేదర్భాగ్రే ప్రచ్ఛిద్యప్రక్షాళ్యప్ర
త్యస్య - పర్యగ్నికరణంకృత్వా। ఉదగుద్వాస్య అంగారాన్ప్రత్యూహ్య,
పవిత్రేణఆజ్యం త్రిరుత్పూయ।పవిత్రగ్రంథింవిస్రస్య।అగ్నౌప్రహృత్య-
స్రుక్స్రువౌ సమ్మార్జనంకృత్వా॥ ఆజ్యస్థాలీముత్తరతోనిధాయ।దర్భైః
ప్రహరతి । ఇధ్మమాదాయ । దక్షిణోత్తరయో స్సమిధౌనిధాయ ॥
శ్లో॥ భూతప్రేత పిశాచాద్యా రాక్షసా విఘ్నకారిణః రక్షణార్థం క్రియా
మతి సమిధది క్తతేక్షిపేత్ ॥ ఊర్ధ్వేసమిధావాదధాతి॥ పరిషిచ్య॥ ఇధ్మ
మలంకృత్య । స్వయమలంకృత్య॥బ్రహ్మాణమలంకృత్య॥ ఇధ్మమభిఘార్య॥
శ్లో॥ మత్కర్మసఫలంకుర్యాత్ । పావకో దేవహవ్యవాట్ । సర్వదాశుచి

రవ్యగ్రే [illegible] [illegible] త్వా నిధాయ॥ ఇత్యగ్నిపక్షేపణముహూ... [illegible] ... [illegible] అగ్నేయపర్యంతం నైరృత్యాది [illegible] తతః దక్షిణచక్షు షేనమః॥ ఉత్తరచక్షుషే [illegible] [illegible] నమః గృహ పతయేనమః, ప్రజాపత[illegible] [illegible] త్వష్ట్రేనమః, బృహస్పతయేనమః. [illegible] [illegible] చంద్రాయ నమః, నక్షత్రేభ్యోనమః, [illegible] [illegible] అస్తి భ్యోనమః, పాణిభ్యోనమః, [illegible] ఇత్యలంకృత్య ప్రహృ త్య॥ తతః కేశవాది[illegible] [illegible] కేశవాయనమః ... శ్రీకృష్ణాయనమః॥ [illegible] [illegible] పూర్ణపాత్రోదకం శిరసిమార్జనంకృత్వా॥ బ్రహ్మా[illegible] [illegible] ఆచమ్య ... ర్థం గౌరీగంధర్వ ప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యామి [illegible] గంధర్వదండేరాత్రి త్రయంవస ఆవయోః ప్రీతిముత్పాద్య [illegible] లక్షణమ్. షోడశో పచారపూజాం సమర్పయామి॥ [illegible] అరుంధతీ[illegible] శ్లో॥ కశ్యపో౽ త్రిర్భరద్వాజో విశ్వామిత్రో౽థ గౌతమః। వసిష్ఠోజమదగ్నిశ్చ సప్తైతే ఋషయస్తథా॥ శ్రీమద్భాగవతే। శ్లో॥ ప్రజాపతేఃకర్దమస్య దేవహూ త్యా మభూత్సుతా। అరుంధతీవసిష్ఠస్య పత్నీ౽భూల్లోకపూజితా॥ ఇతి ధ్యానంకృత్వా। తతఃఅర్ఘ్య[illegible] శ్లో॥ సర్వమంగళమాం గల్యే వసిష్ఠప్రీతిభామిని। ఇష్టకామ్యార్థసిద్ధ్యర్థ మరుంధత్యైనమో నమః॥ సప్తఋషిదేవతాభ్యోనమః ఇదమర్ఘ్యంసమర్పయామి। శ్లో॥ సువ ర్ణకుసుమోపేతం మంత్రపూతైశ్చవారిభిః। అర్ఘ్యందాస్యామిగృహ్ణంతు కశ్యపాద్యామహర్షయః॥ సప్తఋ...నమః॥ ఇదమర్ఘ్యంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ అరుంధతినమస్తేస్తు నమస్తే విశ్వమంగళే। గృహాణార్ఘ్యంమయా దత్తం సౌభాగ్యందేహిసువ్రతే॥ సప్తఋషి...ఇదమర్ఘ్యం సమర్ప యామి॥ అథ ప్రార్థనం॥ శ్లో॥ నమోనమస్తే౽స్తు పరాయణేభ్యోనమో నమస్తే౽స్తుపరాయణేభ్యః। నమోనమస్తే౽స్తు జటాధరేభ్యో నమో వసిష్ఠాదిమహామునిభ్యః॥ ఇతి ప్రవేశహోమస్సమాప్తః.

వివాహహోమః.

వధూవరౌస్వకంఠే పుష్పమాలికాంధృత్వా॥ లోకబాంధవాయ నమః ఇతి వధూదక్షిణహస్తంగృహీత్వా॥ ఉత్తరతో వధూముపవేశ్య॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథౌ దంపత్యోః ఆయుర్వర్చో యశోబలాభివృద్ధ్యర్థం స్థాలీపాకహోమంకరిష్యామి॥ పూర్వపరిషేచనంకృత్వా॥ స్థాల్యాంతూష్ణీంత డులాన్ నిధాయ॥ ప్రక్షాళ్య॥ కించిదుదకంనిధాయ॥ అగ్నావక్త్వా॥ అగ్నింధ్యాత్వా॥ అత్ర షట్పాత్రప్రయోగం కుర్యాత్॥ ఆజ్యభాగాంతే॥ అగ్నయేనమః॥ స్విష్టకృతేనమః॥ ఇతిహుత్వా॥ చరుశేషం అగ్నయేస్విష్టకృతేనమః॥ ఇతిఆజ్యేనజుహుయాత్॥ ఇధ్మంతంతూష్ణీంహుత్వా॥ జలముపస్పృశ్య-ఏతత్కర్మ సమృద్ధ్యర్థం ప్రాజాపత్యహోమంకరిష్యామి॥ శ్లో॥ ప్రజాపతేజుహోమ్యద్య సర్వకామార్థసిద్ధయే। గృహాణేదంహుతంసమ్య గగ్నేకామప్రదోభవ॥ ప్రజాపతయేనమః॥ అగ్నయేనమః, వాయవేనమః, సూర్యాయనమః, ప్రజాపతయేనమః, ఇన్ద్రాయనమః, అగ్నయేనమః, యమాయనమః, నిర్ఋతయేనమః, వరుణాయనమః, వాయవేనమః, కుబేరాయనమః, ఈశానాయనమః, ప్రాగాదిపరిషేచనంకృత్వా॥ పూర్ణపాత్రిమాదాయ-పూర్ణపాత్రోదకం దంపత్యోశ్శిరసిమార్జయిత్వా॥ బ్రహ్మాణంపూజయామి॥ తతఃఉదీచ్యాంగపూజాం కరిష్యామి॥ ఉదీచ్యాంగపూజాంకృత్వా॥ తతః ఫలప్రదానాని కరిష్యామి॥ శ్లో॥ ఫలంమనోరథఫలం......ప్రయచ్ఛమే॥ ఫలదానం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ ఆశీర్వాదః॥ తతఃనీరాజనమ్॥ సంతతశ్రీరస్తు-సమస్త మంగళానిభవంతు॥ నిత్యశ్రీరస్తు, నిత్యమంగళాని భవంతు॥

తండులహోమః.

ఆచమ్య... ఏవంగుణ...ర్థం ప్రాతఃకాలే నిత్యతండులహోమం కరిష్యామి॥ తతఃధ్యానం॥ సప్తజిహ్వః... సంప్రసాదయ॥ ప్రాఙ్ముఖాఽగ్నేమమాభిముఖోభవ, సుముఖోభవ, సుప్రసన్నోభవ, వరదోభవ, జలంసంప్రోక్ష్య, ప్రాగాదిభూమాసంమృజ్య, అలంకృత్య, ఇంద్రాయ నమః......నమః॥ పూర్వపరిషేచనంనమః ...... ఉత్తరపరిషేచనం

నమః ॥ తండులంగృహీత్వా ॥ ద్వాభాగాకృత్వా ॥ అగ్నౌనిక్షిపేత్ ॥ మార్తాండాయనమః, విధాత్రేనమః ఇతిప్రాతఃకాలేహోమంకుర్యాత్ ॥ వీతిహోత్రాయనమః, విధాత్రేనమః, ఇతిరాత్రౌ ॥ అనేనతండుల హోమేనభగవాన్ ... ఏతత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు ॥ ఇతి నిత్య తండులహోమస్సమాప్తః.

అథవివాహగౌరీపూజా.

ఏవంగుణ ... శుభతిథౌ ... ర్థం పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం ధనధాన్య సమృద్ధ్యర్థం ఆయుష్కామ్యార్థ ఫలసిద్ధ్యర్థం గౌరీదేవతాప్రీత్యర్థం గౌరీ పూజాంకరిష్యామినమః ॥ ఆదౌకలశారాధనంకృత్వా ॥ కుసుమాక్షతాన్ హస్తేగృహీత్వా ॥ శ్లో ॥ ఆగచ్ఛత్వం మహాదేవి సర్వమంగళదాయిని ॥ భక్తిశ్రద్ధాసమాయుక్తః ధ్యాయామిశివవల్లభే ॥ శ్రీగౌరీదేవతాయైనమః ధ్యానంసమర్పయామి ॥ శ్లో ॥ పద్మాసనేసుఖాసీనే సర్వలోకైకసేవితే ॥ మహేశ్వరప్రియేదేవి సుప్రీతాభవసర్వదా ॥ ఆవాహనం ॥ శ్లో ॥ విచిత్ర స్వర్ణయుక్తాంచ చిత్రపర్యంకశోభితాం ॥ మమపూజాంగృహాణేదం వరంమేదేహిసర్వదా ॥ ఆసనం ॥ శ్లో ॥ సర్వమంగళమాంగల్యే శంకర ప్రియవల్లభే ॥ గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం మఙ్గళంకురుమేశివే ॥ అర్ఘ్యం ॥ శ్లో ॥ పుణ్యతీర్థంసమానీతం పవిత్రద్రవ్యసంయుతం ॥ గంధపుష్పాక్షతై ర్యుక్తం మయాకల్పితముత్తమం ॥ పాద్యం ॥ శ్లో ॥ ఆచమ్యతాముమాదేవి సర్వసిద్ధిప్రదాయిని ॥ సర్వతీర్థ సముద్భూతం సర్వాభీష్ట ప్రదాయిని ॥ ఆచమనీయం ॥ శ్లో ॥ శర్కరామధుసంయుక్తం దధిక్షీరఘృతంతథా ॥ స్నానంపంచామృతైర్దివ్యం గృహాణపరమేశ్వరి ॥ శ్లో ॥ పంచామృత స్నానం ॥ శ్లో ॥ గంగాజలంసమానీతం సర్వతీర్థసముద్భవం ॥ మమపాపాని సర్వాణి నివారయమహేశ్వరి ॥ శుద్ధోదకస్నానం ॥ శ్లో ॥ దివ్యాంబరం మయానీతం విచిత్రంచోత్తరీయకం ॥ తస్మాత్తుభ్యంప్రదాస్యామి గృహా ణాసురమర్దని ॥ వస్త్రం ॥ శ్లో ॥ తప్తహేమమయంచారు బ్రహ్మసూత్రం సునిర్మలం ॥ గృహాణత్వం మయాదేవీ గౌరీమంగళదాయిని ॥ యజ్ఞోప వీతం ॥ శ్లో ॥ అఙ్గుళ్యముద్రాభరణాది యుక్తాన్వస్త్రాద్యలఙ్కృత్య కర్ణేక్ష్చ బద్ధం ॥ మాణిక్యముక్తాఫలవిద్రుమైశ్చ గోమేధికైర్వైడూర్య కృతాంశ్చ

హారాన్॥ ఆభరణమ్॥ శ్లో॥ మలయాచలసంభూతం శీతలం ప్రియముత్తమం। విలేపనం మహాదేవి చందనం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ గంధాన్॥ శ్లో॥ అక్షతాన్ ధవళాకారాన్ హరిద్రాచూర్ణసంయుతాన్। అనుగృహ్ణాతు మే దేవి వాంఛితార్థ ఫలప్రదే॥ అక్షతాన్॥ శ్లో॥ హరిద్రా చందనం దేవి కుంకుమాగరుసంయుతమ్। సువాసితమిదం ద్రవ్యం మయా దత్తం తవ ప్రియే॥ హరిద్రాకుంకుమం సమర్పయామి। అథ పుష్పాణి పూజయామి॥ అథాంగపూజా॥ [illegible]యై నమః - పాదౌ పూజయామి॥ గిరిజాయై నమః గుల్ఫౌ॥ [illegible]యై నమః - జానునీ॥ లోకమాత్రే నమః - జంఘే। పుణ్యమూర్త్యై నమః - ఊరూ॥ శంభుప్రియాయై నమః - కటిం॥ అర్ధాంగజాయై నమః - నాభిం॥ శర్వాణ్యై నమః - హృదయం॥ కపర్దిన్యై నమః - వక్షస్థలం॥ తురంగనిలయాయై నమః - భుజౌ॥ అమ్భోజహస్తాయై నమః - హస్తౌ॥ శక్తిమత్యై నమః - కుక్షిం, శుభాయై నమః, ముఖం॥ ధర్మశ్రుతాయై నమః - కర్ణౌ॥ శర్వాణ్యై నమః - లలాటం॥ లోకమాత్రే నమః - శిరః॥ శ్రీగౌరీదేవతాయై నమః - సర్వాణ్యంగాని పూజయామి॥ అథ నానావిధపరిమళపుష్పాణి॥ అథ గౌరీ అష్టోత్తర శతనామపూజాం కుర్యాత్॥ శ్లో॥ దశాంగం గుగ్గులం ధూపం సుగంధం సుమనోహరం। తవ ప్రియార్థమానీతం గృహాణ పరమేశ్వరి॥ ధూపం॥ శ్లో॥ సాజ్యమగ్నిప్రకాశాఢ్యం కోటిసూర్యసమప్రభం। పశ్య దీపం మహాదేవి శుభగౌర్యై నమోస్తుతే॥ దీపం॥ భక్ష్యాంశ్చ వివిధాన్ దివ్యాన్ శాలిగోధూమపాచితాన్। పృథులడ్డుకసంయుక్తాన్ గృహాణ పరమేశ్వరీ॥ నైవేద్యం॥ హస్తౌ ప్రక్షాళయామి। పాదౌ ప్రక్షాళయామి॥ శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం। కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం॥ శ్లో॥ పంచవర్తిసమాయుక్తం స్వాదు కర్పూరసంయుతం। చిత్రనీరాజనం దేవి। గృహాణ హరివల్లభే॥ నీరాజనం॥ శ్లో॥ సువర్ణపుష్పసంయుక్తం మల్లికా కుసుమాన్వితం। శతపత్రైశ్చకల్హారైర్దదామి కుసుమాంజలిమ్॥ లక్ష్మీం క్షీర... నమోస్తుతే॥ మంత్రపుష్పం॥ యానికానిచ... మహేశ్వరీ॥ ప్రదక్షిణం॥ మంత్ర

హీనం... భవ-తు దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్తు । అథ బ్రహ్మాది పంచపాలిక దేవతాభ్యోనమః షోడశోపచార... మి. అథ ఫలప్రదానాని దద్యాత్ । ఆశీర్వాదః । ఏవం-సాయం ప్రాతఃకాలయోః గౌరీ గంధర్వ పూజాం కుర్యాత్ । అథ నిరాజనమ్ । కేచిత్ ఐరిణీపూజాం కుర్యాత్ ॥ ఇతి గౌరీపూజాస్సమాప్తా ।

అథ బ్రాహ్మణసభాపూజా.

శ్లో॥ యశ్శిష్ట్రా నామరూపాభ్యాం... సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యోనమః ఆచమ్య-ఏవంగుణా ... శుభతిథౌ దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం మహాదాశీర్వచనసమయే ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకసహిత సరస్వతీపూజాం కరిష్యామినమః - ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామినమః ॥ గణాధిపతిపూజాంకృత్వా ॥ శ్లో॥ శారదాశారదాంభోజ వదనావదనాంబుజే।సర్వదాసర్వదాస్మాకం సన్నిధింసన్నిధిం క్రియాత్ ॥ మహాసరస్వతీ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥ పూర్వోక్తరీత్యా అష్టదిక్షు దిక్పాలకానావాహ్య॥ అథ షోడశోపచార పూజాంకుర్యాత్ । దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్తు పురోహితపూజా వస్త్రగంధ పుష్పతాంబూల సువర్ణాదికం ఉభయతద్దద్యాత్ ॥ సభాయైనమః-గంధపుష్పాక్షత తాంబూలఫలదక్షిణాదిభిః సభ్యాన్ ప్రపూజయేత్ ॥ సర్వేషాంమహాజనానాం శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాణాం బ్రాహ్మణానాం సర్వత్ర, ఇమాన్యాసనాని ॥ సుఖాసనాసీతి సభావాక్యం ॥ అత్ర వేదికాస్థితాఽశేష విద్వజ్జనమహాజనేభ్యోనమః ... ఫలాని రామయ్యగారు... ఫలాని సీతయ్యగారు పిల్లకాయలకు వివాహంచేస్తూ బ్రాహ్మణులకు అనేక సువర్ణపుష్పములు - దంపత్యోః నూతనవస్త్రాదికం దద్యాత్ ॥ మంగళహారతిః దద్యాత్ ॥

బ్రాహ్మణపూజా సమాప్తా.

అలకనామకోత్సవః

వివాహదినాత్ చతుర్థదినే సాయంతనే వరఃకోపితస్సన్ అన్యత్ర గచ్ఛతీతిసాంప్రదాయః ॥ తతఃవరసమీపే వధూమానీయ-అత్రవరస్య నూతనవస్త్రాభరణాదీన్ దత్వా॥ బంధుమహాజనేభ్యో తాంబూలాదికం

దద్యాత్ ॥ కన్యాపితావా అథవా కన్యాభ్రాతావా గృహమానీయ ప్రసన్నంకారయేత్ ॥ శ్లో॥ వైవాహికచతుర్థాహ్నా స్నాయంరుష్టోభవే ద్వరః । తథావస్త్రాదికందత్వా ప్రసన్నంకారయేద్వరమ్ ॥

వివాహ హోమ శేషః.

తంచతుర్థ్యామపరరాత్రౌ శేషహోమః కర్తవ్యః॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథౌ దంపత్యో రాయుర్వర్చో...ర్థం వివాహ శేష హోమం కరిష్యామి॥ గౌరీగంధర్వపార్థనం కుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ విశ్వా వసోత్రగంధర్వ దండేరాత్రౌప్రమీయతే । ఆవయోః ప్రీతిముత్పాద్య రక్షమాంశుభలక్షణమ్॥ దేవతోద్వాసనంవిసర్జయేత్ ॥ శ్లో॥ దంపతీరక్ష ణార్థాయ సుమాంగల్యసునంపదం । పార్థయేసోమదేవనాం సర్వాకర్మ సమృద్ధయే॥ తతఃఅగ్నింపరిజ్వాల్య॥ తతఃషట్పాత్రప్రయోగంకుర్యాత్ ॥ ప్రాయశ్చిత్తాయఅగ్నయేనమః॥ ప్రాయశ్చి... వాయవేనమః ప్రాయశ్చి ...ఆదిత్యాయనమః॥ ప్రాయ...ప్రజాపతయేనమః॥ పాియ...ఋత వేనమః॥ పాియ...సూర్యాయనమః॥ పాియ...నక్షత్రేభ్యోనమః ॥ పాియ...చంద్రాయనమః ॥ పాియశ్చి...అగ్నివరుణాభ్యాంనమః ॥ స్విష్టకృతేనమః॥ ఇధ్మతంతూన్ప్రహృత్య॥ రుద్రాయనమః తతః కేశవాది హోమంకుర్యాత్ ॥ ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా॥ పూర్ణపాత్రోదకంశిరసి మార్జయిత్వా॥ బ్రహ్మాణంపూజయామి॥తతఃవధ్వాశ్శిరసిఆజ్యబిందూన్ నిధాయ ॥ ఉభౌ పరస్పరందృష్ట్వా ॥ ఫలసహిత దక్షిణతాంబూలం వధ్వంజలౌనిధాయ॥ వరమభిమంత్ర్య ॥ ధనకనక సమృద్ధిర్ధాన్యమైశ్వ ర్యాభివృద్ధిః పరిజనపశువృద్ధిః కౌతుకం ధర్మసిద్ధిః యువతి జనసమృద్ధిః పుత్రపౌత్రాభి వృద్ధిస్తవభవతు సమస్తంమంగళం శాశ్వతంచ ॥ అథ సమావేశనం॥ ఆరుహ్యోరుమథాపి బాహుయుగళం ... ... దీర్ఘాయు మంచాబ్జజః॥ సూర్యస్సోమోభూపుత్రో బుధశ్చ గురు శ్శుక్రోభానుజో రాహు కేతూ । యచ్ఛంత్వేతేనంపదం నిర్వపాయా మచ్ఛిన్నానా ముత్సవానా మవాప్తిమ్ ॥ ఫలప్రదానాని దద్యాత్ ॥ ఆశీర్వాదః శేషహోమానంతరం॥

ఇతి వివాహహోమశేష స్సమాప్తః.

కంకణవిసర్జనమ్.

దంపత్యోః మంగళస్నానం కుర్యాత్ ॥ తతః శుభ్రవస్త్రాణి ధృత్వా ॥
ఛాపికం బధ్వా । తతః గృహమధ్యే హస్తద్వయమాత్రం చతురశ్రం గౌర
వర్ణం మృణ్మయేనానులిప్య । పంచవర్ణతండులచూర్ణైశ్చతురశ్రం పుష్క-
రాకారం (పద్మాకారం) లిఖిత్వా ॥ ప్రాగ్భాగే గౌరీదేవీం ప్రతిష్ఠాప్య ॥ తతః
జలకుంభద్వయం విధాయ । కులాలనిర్మితమృణ్మయ పాత్రాణి నిధాయ-
మంటపస్య పరితస్తంతుభిర్వేష్టయిత్వా ॥ పద్యం ॥ శ్రీయును కులమును
రూపును । ప్రాయము శుభలక్షణంబు బాంధవవిద్యా శ్రేయము గల
వరునకు కన్యాయుతుగా జేయవలయు నధిక ప్రీతిన్ ॥ ఇదివరేం లిఖిత్వా ॥
ఆయుష్ప్రత్యామ్నాయ లిఖిత పత్రం గౌరీదేవీసమీపే ప్రతిష్ఠాప్య ॥
సువాసిన్యా త్రయస్త్రింశ ద్దీపపాత్రద్వయం గృహీత్వా వధూవరా
భ్యాం సహ మంటపస్య ప్రదక్షిణాని కుర్యాత్ ॥ మంగళాష్టకాని పఠిత్వా ॥
ప్రాగ్దక్షిణోత్తరేషు దీపాన్నిధాయ ॥ జగదేకవీరం । ఉదధిగాంభీర్య
వీరం । మేరురివ ధీరం । సద్గుణాపారవారమ్ । అన్యైభవతాం । వహ్నా
సుపూతం । సువంశాభిజాతం । సదాచారపూతం । ఉచ్ఛ్రియో
పేతం । సత్యశ్రీసమేతం । త్రిభువనాఖ్యాతం । దిగంతవిశ్రాంతకీర్తి
మనంతవిభూతిమ్ । యావదాచంద్రార్కం వంశాభివృద్ధయే । అశ్వగజ
గోరథాందోళికావాహన ఛత్రచామర సుభటాః పరివారాః । యస్యై
వం క్షేమస్థైర్యబలంచ । ధైర్యం బహవః పుత్రాః పౌత్రబలంచ తవ వధూ
వరౌ భవతాం, భూత్యై భవతాం నిరంతరం దీర్ఘమాయుః ॥ ప్రత్రి-
ష్ఠత్యాదితి పూర్వదిగ్భాగే ఇంద్రో దేవతా ఇంద్రప్రసాదా ద్రాజ్యాభి
వర్ధనమస్తు తే । తేన ప్రాచీం దిశం జయతి, తం దక్షిణా పరివహంతి ।
దక్షిణదిగ్భాగే యమో దేవతా యమప్రసాదా దాయుష్యాభివర్ధన
మస్తు తే । తం ప్రత్యంచమావర్తయంతి, ప్రతీచీ దిగ్భాగే వరుణో
దేవతా వరుణప్రసాదా త్పుత్ర పౌత్రాభివర్ధనమస్తు తే । తేన ప్రతీచీం
దిశం జయతి । తముదీచీతిష్ఠం త్యుపావహంతి । ఉదీచీదిగ్భాగే కుబేరో
దేవతా కుబేరప్రసాదా ద్ధనధాన్యాభి వర్ధనమస్తు తే । తేనోదీచీం దిశం

జయతి। సర్వదిగ్భాగే బ్రహ్మదేవతా బ్రాహ్మణప్రసాదా చ్ఛత్రుంజయ మశ్నుతే॥ ఇతిదేవతాప్రార్థనం కృత్వా॥ నాకదేవతాభ్యోనమః బలిము దకపురస్సరం ప్రాగ్భాగేనిక్షిపేత్ ॥ వధూవరౌసువాసిన్యాచ అర్ఘ్య త్రియాణి దత్వా ఉచమ్య॥ శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం... ...మహాజనేభ్యో నమః॥ ఏవంగుణ...ర్థం గౌరీనీలలోహిత పూజాఖ్యం కర్మకరిష్యమా ణాస్త...... పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమా ప్త్యర్థం గణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః॥ గణాధిపతిపూజాంపుణ్యా హవాచనంచకృత్వా॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథౌ దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గౌరీనీలలోహిత పూజాంకరిష్యామినమః॥ గౌరీ నీలలోహిత దేవతాభ్యైనమః॥ ఆవాహనాది షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య అత్రమహానైవేద్యంకుర్యాత్॥ శ్లో॥ నీలలోహితమాతాంభ్యాం పుత్ర పౌత్రప్రదాయినే దీర్ఘాయుష్యమవాప్నోతి కన్యాంకరేతుబంధనం॥ కన కరజితసూత్రం గంధపుష్పాదిపూజాబహువిధశుభనాదం బ్రాహ్మణాశీ స్సమేతం। విలసతిశుభలగ్నేకన్యకాకంఠమధ్యేఉదయతిరవిబింబంమంగ ళందీర్ఘమాయుః॥ నీలలోహితధారణము-అస్తు ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం దంపతీ సమావేశనాఖ్యం కర్మకరిష్యామీతి సంకల్ప్య॥ కేచిత్పాఠః॥ గర్భాధానమితిసంకల్పంకరోతి॥ నారికేళఫలపుష్ప తాంబూలదక్షిణాది కంగృహీత్వా॥ ఉత్తరోవరః॥ ఆసుహార్యరు మథాపి...దీర్ఘాయుమంచా బ్జజః॥ దంపత్యోః సంకల్పారంభవేత్ । పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిస్స్యాదిత్యే వం మనురబ్రవీత్ । యదాగేహేజీవో జాతో హేరంబః సదేవస్సుమతిం దదాతు । యథాభూయాద్విశ్వస్రుజే ఆయుష్యంచఆరోగ్యం । విష్ణోర్భూ శ్రేయః । భూయతేస్మాకమహామహర్షిభిః । పరమేశ్వరోయథాభూత్యై విభూతిమాన్సుమార్గ అష్టభోగాంశ్చభోగాదింద్రఏనం ప్రదద్యాత్ ।ఉప దేవాత్సద్య స్సుమాంగల్యం సునంపదోజాయతే । భాస్కరఓజోఇందు ర్యశః । కుజో హ్యారోగ్యం బుధఃప్రజ్ఞాం జీవోవిద్యా వృద్ధిం శుక్రోదీర్ఘ జీవంచ మందశ్శాంతిం ప్రమోదంతమో గ్రహావేతాని ఫలానిప్రది శేయుః । గంగాదీనీమాని సర్వతీర్థాని పదేవదేమంగళప్రదానిభవేయుః అస్యాంజాతఃపుత్రోవిక్రమార్క సమపరాక్రమస్స్యాత్ ।ఇమాదంపతీ ।

జగదేకవీరం । పూతపరాస్థిస్నం ... ... సుగుణాలవాలం । వహ్నిసుపూతం!సుసం... ... త్రిభువనాఖ్యాతం। దిగంతవిశ్రాంత కీర్తిపుసంత ... ... యావదా చంద్రార్క వంశాభి వృద్ధిరాస్య ... ... వాహన ఛత్రచామరా ... ... ఐశ్వర్యబలం । గృహేధనరత్నాదిబలం । ... ... విందేతాం!నిరంతరమైశ్వ ర్యాయు... ... విందేతామ్ । యథా స్థానముపవిశ్య। సమావేశసముహూర్త ... ... సత్సం తానసౌభాగ్య ఫలావాప్త్యర్థం ఫలప్రదానాని కరిష్యామిసమః ॥ శ్లో॥ ఫలంమనోరథఫలం...చ్ఛమే । శీలక్ష్మీ ... ... ప్రీత్యర్థం ఇదంఫలం సతాంబూలంపక్షి... ... ఫలదానాని దద్యాత్ ॥ అథ వంశపాత్రద్వయ-నివాయ । (వధువుయొక్కయు వరుని యొక్కయు - శూర్పవాయనములను రెండును అచ్ఛోటనుంచి అలంక రించి వానియందుంచవలసిన చీరె - రవిక - అద్దం - కాటుక్కాయ - తాంబూలం - ఫల - పుష్పం - పప్పుసలు - బియ్యం మొదలగుపదార్థ ములను రెంటియందుంచి అచ్ఛోట ఉమామహేశ్వర పూజచేసి - వరుని యొక్క తల్లిగారికి - పెళ్ళికుమార్తె యొక్క తల్లిగారికి - వారికి వీరును వీరికివారును చిన్నదానిచే నిప్పించవలెను. తత్రమంత్రః॥ శ్లో॥ వంశోవంశకరశ్శ్రేష్ఠో వంశోవంశ వివర్ధనః । అనేన వంశదానేన తుష్టో వృద్ధిం కరోతుమే । వంశపాత్ర మిదంపుణ్యం వంశజాత సముద్భవం । దానానాముత్తమందాన మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ తతః ఐరిణీప్రార్థ నంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ ఐరిణీత్వముమాదేవి మహేశోగిరిజాపతిః । అతస్త్వాం పూజయిష్యామి ఐరిణీంసర్వకామదాం॥ ఆశీర్వాదః॥ తతః కంకణవిమో చనం॥ శ్లో॥ కంకణంమోచయామ్యద్య రక్షాస్మికానకదాచన । మయి రక్షాంస్థిరాంబధ్వా దేవత్వం గచ్ఛకంకణ ॥ ఇతి కంకణ విసర్జనం కుర్యాత్ ॥ తతఃవసంతమాధవపూజాంకరిష్యామి। వసంతమాధవ దేవ తాభ్యోనమః॥ షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య॥ (కమ్మాకడియం) అనురెండు

వస్తువులను ఆచార్యుడు పూర్ణకలశము నందుంచవలెను (అప్పుడు వర పూర్వకము శ్రేయస్కరమనియు, విధూపూర్వకమైనచో స్త్రీప్రజాభివృద్ధియని తెలియవలెను) అప్పుడు మంత్రము॥ శ్లో॥ దేవేంద్రాణీనమస్తుభ్యం దేవేంద్రప్రియభామిని। మార్జయేదుత్తమాంగేతు దంపత్యోపరివర్తనం॥ శ్లో॥ పతివ్రతేమహాభాగే దేవేంద్రప్రియభామిని। వివాహేభాగ్యమారోగ్యం శ్రియంపుత్రాంశ్చ దేహిమే॥ పత్నీనాంశిరసిమార్జనంకుర్యాత్॥

కట్నములు.

శ్లో॥ సుమంగలిరిమాంసర్వా వధూంపశ్యతసంయుతాః। సౌభాగ్యమస్యైదత్వాథ వధూంసంప్రీణయాత్వనామ్॥ ఇతివధ్వాః॥ మంత్రముచ్చార్యతత్ర ద్దాతృనామంపఠేత్॥ శ్లో॥ యువాంవస్త్రాణి రమ్యాణి ధరతాంయువయోశ్శుభం। మిత్రావరుణనామానౌ ప్రదిశేతాం నిరంతరం॥ ఇతివరస్య॥ శ్లో॥ హిరణ్యవర్ణరూపాయ లోకానాంసుఖదాయచ। ధనధాన్యవివృద్ధ్యర్థం ప్రదిశేయం హిరణ్మయమ్। శ్రియందద్యాత్సదారోగ్యం శోభాంపుష్టిం తథాయశః। ధాన్యం ధనం పశూన్పుత్రానాయుష్యం శతవత్సరమ్॥ శ్రీర్వర్చస్యమాయుష్యమారోగ్యం యథాశోభమానం। భూయాత్తే ధాన్యం ధనం పశుం బహుపుత్రలాభం శతసంవత్సరం దీర్ఘమాయుః॥ ఇతి ఉపహారసమర్పణమంత్రాః

తాంబూల దానమ్.

శ్లో॥ పుత్రపౌత్ర ధనంధాన్యం సర్వైశ్వర్యాభివర్ధనం। ఆరోగ్యాయుర్యశాంసీశో కృపయాచ దిశాతువః॥ ఇతి మంత్రైః మిథునతాంబూలందద్యాత్॥

అప్పగింతలు.

శ్లో॥ దశవర్షాత్వియంకన్యా పుత్రవత్పాలితామయా। ఇదానీం తవదాస్యామి దత్తాంస్నేహేనపాలయ॥ ఇతి కన్యాహస్తం గృహీత్వా క్షీరేణసంప్రోక్ష్య వరహస్తేనిక్షిపేత్॥ ఇతి భర్తు॥ దశవర్షా... ఇదానీంతవపుత్రస్య దత్తాంస్నేహేనపాలయ॥ ఇతిశ్వశురస్య॥ శ్లో॥ దశవర్షా

...తనపౌత్రస్య దత్తాం కన్యాం హేమమాలయా | ఇతి భర్తృపితామహస్య | దశవర్షా... ఇదానీం [illegible] భ్రాతుశ్చ [illegible] దత్తాం కన్యాం హేమమాలయా | ఇతి భర్తృభ్రాతుః॥ దశవర్షా... ఇదానీం [illegible] బంధోశ్చ దత్తాం కన్యాం హేమమాలయా | ఇతి బంధూనాం॥ ఇతి ఆశీర్వాదమంత్రాః.

ఆశీర్వచనమ్.

శ్లో॥ ఆయుర్వృద్ధి పురో[illegible] [illegible] ఐశ్వర్య మహ్యాహతం| పుత్రాః [illegible] మాన్యంపదమ్ | [illegible] పితా పితా మహాపితా [illegible] | అస్మాకమాశిషా మో[illegible] రమో[illegible]రఘుహారిభిః| [illegible] చిరంజీవ సుఖీభవ సుఖీభవ॥ ౧॥ ఆయురారోగ్యపుత్రార్థ రాజ్యబంధుసమృద్ధయః భవంతు తే సదావిష్ణోఃప్రసాదాదంగశాయినః | అస్మాకమాశిషా మో[illegible] రమో[illegible]రఘుహారిభిః॥ చిరంజీవ... భవ॥ ౨॥ ప్రాక్ప్రత్యాదితిపూర్వదిగ్భాగే ఇన్ద్రో దేవతా | ఇన్ద్రప్రసాదా ద్రాజ్యాభివర్ధనమస్తుతే | తేన ప్రాచీందిశంజయతి|తందక్షిణాపరివహంతి| దక్షిణదిగ్భాగే యమోదేవతా యమప్రసాదాదాయుష్యాభివర్ధన మస్తుతే | తంప్రత్యంచ మావర్తయంతి ప్రతీచీదిగ్భాగే వరుణో దేవతా వరుణప్రసాదా త్పుత్రపౌత్రాభి వర్ధనమస్తుతే | తేన ప్రతీచీందిశంజయతి | తముదీచీతిష్ఠంత్యుపావహంతి| ఉదీచీదిగ్భాగే కుబేరో దేవతా కుబేరప్రసాదా ద్ధనధాన్యాభి వర్ధనమస్తుతే తేనోదీచీందిశం జయతి| సర్వదిగ్భాగే బ్రహ్మాదేవతా బ్రహ్మణప్రసాదా చ్ఛత్రుజయమస్తుతే॥ ఇత్యాశీర్వాదః| చిరంజీవ... భవ ॥3॥

మూ॥ కల్యాణీదేవీసుభగేవరూథం వధ్వోభాగమోషధీః ప్రబ్రవీమి | ఆకల్యాణీతనువా శోభమానే రయింపుత్రాన్ సతతందీర్ఘమాయుః ॥ కల్యాణీ-దేవి-సుభగే-వరూథం-వధ్వాః-భాగం-ఓషధీః ప్రబ్రవీమి-ఆ-కల్యాణీ-తనువా-శిశోభమానే-రయిం-పుత్రాన్-సతతందీర్ఘం-ఆయుః॥ ఘన॥ కల్యాణీదేవీదేవీకల్యాణీ కల్యాణీదేవి సుభగేసుభగేదేవి కల్యాణీకల్యాణీదేవీసుభగే | దేవిసుభగేసుభగే దేవిదేవిసుభగేవరూథం వరూథగ్ంం సుభగేదేవి దేవిసుభగే వరూథం | సుభగే వరూథ

వరూధగ్ం సుభగేసుభగే. వరూధం వర్చ్వవర్చో వరూధగ్ం సుభగే సుభగేవరూధగ్ం వర్చః। వరూధం వర్చో వర్చో వరూధం వరూధం వర్చోభాగంభాగం వర్చోవరూధం వరూధం వర్చోభాగం॥వర్చోభాగంభాగం వర్చోవర్చో భాగమోషధీ రోషధీర్భాగం వర్చోవర్చో భాగమోషధీః। భాగమోషధీ రోషధీర్భాగం భాగమోషధీః ప్రవోష ధీర్భాగం భాగమోషధీః ప్ర। ఓషధీః ప్రప్రౌషధీ రోషధీః ప్రబ్రవీమి బ్రవీమి ప్రౌషధీరోషధీః ప్రబ్రవీమి। ప్రబ్రవీమి బ్రవీమి ప్ర ప్రబ్రవీమి। బ్రవీమీతి బ్రవీమి. ఆకల్యాణీ కల్యాణీకల్యాణీ తనువాతనువా కల్యాణ్యా కల్యాణీతనువా కల్యాణీతనువా తనువాకల్యాణీ కల్యాణీ తనువా శోభమానేశోభమానే తనువా కల్యాణీ కల్యాణీతనువా శోభ మానే। తనువా శోభమానే శోభమానే తనువా తనువా శోభమానే రయిగ్ంరయిగ్ం శోభమానే తనువా తనువాశోభమానే రయిం।శోభ మానే రయిగ్ం రయిగ్ం శోభమానే శోభమానే రయిం పుత్రాన్ పుత్రాన్రయిగ్ం శోభమానే శోభమానేరయింపుత్రాన్। రయింపు త్రాన్ పుత్రాన్రయిగ్ం రయిం పుత్రాన్ త్సతతగ్ం సతతం పుత్రా న్రయిగ్ం రయింపుత్రాన్సతతం। పుత్రాన్త్సతతగ్ం సతతం పుత్రాన్ పుత్రాన్త్సతతం దీర్ఘందీర్ఘగ్ం త్సతతం పుత్రాన్ పుత్రాన్ త్సతతం దీర్ఘం। సతతం దీర్ఘం దీర్ఘగ్ం త్సతగ్ం సతతం దీర్ఘమాయు రాయుర్ది ర్ఘగ్ం త్సతతగ్ం త్సతతం దీర్ఘమాయుః। దీర్ఘమాయు రాయుర్దీర్ఘం దీర్ఘమాయుః। ఆయురిత్యాయుః॥ర॥ విష్ణుశ్శ్రియందదాతు।పశుపతిః పశూన్దదాతు। కుబేరశ్చధనందదాతు। సర్వాదేవతా అమృతందదా తు। అథశ్రీకరంచ బహుపుత్రించ। లక్ష్మీంచకీర్తిందదాతు। తతస్సు లక్షణగ్ం సుభద్రించ। వాయువేగాస్తురంగమత్తగజా స్సుఖాసంచ। సుకృతారోమాగణః సుజనస్సుపోషణః మాసేమాసే సఫలమాదిత్యో దద్యాత్। తేజోదద్యాచ్చంద్రికళాంచ। మంగళస్సుమంగళంచ బుధ శ్చ దీర్ఘబుద్ధించ మంత్రిమంత్ర రహస్యంచ। శుక్రస్సౌఖ్యంచ శని శ్శాంతంచ।రాహూరాజ్యంచ। కేతునాప్రబలగ్ం సహస్రగావోవిభవం భవంతు భవతాం దీర్ఘమాయురైశ్వర్యమాధిపత్యం॥స్వస్తిసర్వేగ్రహాః

స్సునక్ష త్రాశ్శ్విధ ఏకాదశ స్థాన ఫలదాపహా గ్రహా స్సుమ్ముఖా రాస్తు సువ్రసన్నా వరదా భవంతు చిరంజీవ...భవ ।

దేవస్యగృహే మునయోవసంతి సేవా నాంకవయః శాస్త్ర వాసః। దేవాఇదంమేసుమనస్యమానా ఉవిదేవాపసభ్రా కీర్తిమాయుః। అగ్ని రివశుచిర్భవ, ఆదిత్యఇవ తేజోభవ, విష్ణురివ శ్రీమూర్తిభవ, బ్రహ్మేయు రాయుర్భవ, ధాన్యం-ధనం-పశుం బహుపుత్ర లాభగం,శతసంవత్సరం దీర్ఘమాయుః॥ చిరంజీవ ... భవ॥ ౩॥

జగదేకవీరం, ఉదధిగాంభీర్యవీరమ్, మేరురివధీరమ్, సర్గుణా పారవారమ్, అస్యభవతామ్, వహ్నిస్సుపూతమ్, సువంశాభిజాతమ్, సదాచారపూతమ్, ఉచ్ఛ్రితోపేతమ్, సత్యశ్రీసమేతమ్, త్రిభువనా ఖ్యాతం, దిగంతవిశ్రాంత కీర్తిమనంత విభూతిమ్, యావదాచంద్రా ర్కంవంశాభివృద్ధయే, అశ్వగజరథాం దోళికావాహనఛత్రచామర సుభటాః పరివారాః, యస్యైవంక్షేమ స్థైర్యబలంచ ! ధైర్యంబహువః పుత్రాః పౌత్రబలంచ। యువాంవధూవరాభవతాం భూత్యైభవతాం నిరంతరందీర్ఘమాయుః ॥ చిరం...భవ॥ ॥ ౭ ॥ ఇమేశ్రీ తేవర్మహాస్తే సుగంధేవక్షస్థలైః పుణ్యజాయమానైః ప్రమోదమానై రభిమన్యమా నైః పుత్రైః పౌత్రైశ్శీవర్ధతాందీర్ఘమాయుః। చిరం...భవ ॥౮॥ యదా శిహోవాచయేదథేంద్రో దేవానామధిపోగ్ని ర్దిశాం జ్యోతిషాం ఉమో వైవస్వతః పితౄణాంనిర్ ఋతిర్యాతు ధానానామపాం వరుణోధిపతిఃకుబే రఃఈశానాం గణానాంవాక్ బ్రహ్మఋషీణాం జమదగ్ని స్తన్మాబాహు స్తయోపుత్రాః పౌత్రాః పశూన్ యజమానాయ రయిమాదేహి శతమితిసంవత్సరందీర్ఘమాయుః। చిరం...భవ॥ ౭॥శ్రియుందద్యాత్సదా రోగ్యంశోభాంపుష్టింతథాయశః।ధాన్యంధనంపశూన్బ్రహ్మానాయుష్యం శతవత్సరమ్॥చిరం...భవ॥౧౦॥సంపత్కరంధ వేత్ పుత్రపౌత్రాభివృద్ధి స్స్వ దిత్యేవంమనురబ్రవీత్। యదాగ్రేదేవో జాతోహేరంబః॥ సదే వస్సుమతిందదాతు। యథాభూయాద్విశ్వసృజే। ఆయుష్యంచ ఆరో గ్యం విఘ్నేశ్వర శ్రేయః। భూయతేస్మాకమహర్పతిః। పరమేశ్వరోయదా

భూత్యైరభూతిమార్గ అమానష్టభోగాంశ్చభోగాదిం॥ ఏవం ప్రదద్యాత్ ఉపదేవాత్సద్య స్సుమాంగల్యా సుసంపదో జాయంతే । భాస్కరబీజో ఇందుర్యశః । కుజో హ్యారోగ్యం । బుధః ప్రజ్ఞా జీవ్యావిద్యావృద్ధింశుక్రో దీర్ఘజీవంచ మందశ్శాంతం రాహురామోదం తమో గ్రహార్గవేతాని ఫలాని వృద్ధిశేయుః గంగాదీపేమాని సర్వతీర్థానిప దేవదే మంగళప్రదానిభవేయుః । అనన్తా కాలః పుత్తో॥ పితృమాతృ సను పదాక్రమస్యాత్ । ఇమాదంపతీ చిరంజీవ......భవ॥ ౧౧॥ పుత్రపౌత్రైః ర్యుతాలక్ష్మీః ధనధాన్య యుతం గృహం । దాసదాసీ సంపద్భూయాసుస్తే నిరంతరమ్ చిరంజీవ...భవ॥ ౧౨॥ ఆయుష్మతీ పుత్రవతీ ధనం ప్రాస్తు పశుపుత్రో భవంతువః । వ్యాధినాశనహితందేహం । గేహం స్వర్ణాద్యలంకృతమ్॥ చిరంజీవ ...భవ ॥౧౩॥ నిత్యాధినాశరీరేణ మనసాచనిరాధినా । పూరియన్నర్థినామాశా స్త్వంజీవశరదాంశతమ్। చిరం...భవ॥ ౧౪॥ కాంతిస్తేజో యశస్సత్యం యుద్ధేదోర్బలముత్తమం॥ భూయాసుస్తే మహావిష్ణోః కృపయాపరయాసదా। చిరంజీవ ...భవ॥౧౫॥ దీర్ఘాయుషాథసత్యేన యశసాపిదిగంతరే। తేజసాచబలేనాపి చిరంజీవ...సుఖీభవ॥ ౧౬॥ రవిశ్చంద్రస్తథాభౌమో బుధోదేవ గురుస్తథా । శుక్రశ్శనిస్తథా రాహుకేతూనంతు సుఖప్రదాః॥ చిరంజీవ...భవ॥ ౧౭॥ గృహేతే సంపదస్సంతు। నిత్యశ్రీరస్తు తేసదా । మంగళానిచనిత్యాని । వర్ధంతాంమందిరేచతే ॥ చిరం-భవ॥ ౧౮॥ ఛత్రచామరసంయుక్తాః దాస్యస్త్వాంవృణ్వతాంసదా। గజాంతమహదైశ్వర్యం భూయాచ్ఛ్రీవిష్ణుసేవయా॥చిరం...భవ॥ ౧౯॥ ధనం కనకవస్త్రాణి విపుల దాసదాసీజనం మదేభ భటఘోటకం రథసమేతసేనాయుతం । భవేన్మురరిపుప్రియా చతురలోచనో పాంతయోర్నిరీక్షణవశాత్తవ ప్రచురకోటి సంఖ్యాధనం॥ చిరం...భవ॥౨౦॥గృహం కనకశోభితం వదనమస్తు విద్యోజ్వలం । వపుర్బల విరాజితం హృదయమస్తుసత్వాంచితం । భవంతుతవశత్రవోభువితుకాందిశీకాఃపరంసుహృజ్జన సమాగమం భవతుతే సదాహర్నిశం ॥ చిరం...భవ॥ ౨౧॥ కల్యాణాన్యనిశంభవంతుభవనే శ్రీవేంకటేశప్రభోః । ప్రేమాస్తుత్వయిరామచంద్రకరుణా సంవర్ధతాంసర్వదా । శ్రీమచ్చంద్రధర ప్రసాదమహిమా

త్వయ్యస్తు నిత్యంసు ... లక్ష్మీస్వ ... సమ ... త్యంతసం
ప్రీణితః॥ చిరం... భవ॥ ౨౨॥ ... కౌస్తుభ ... మహా కోశస్వ
మృ పేధతాః। పీడ్యం కామధ ... ... కవ తాః।
శ్రీలక్ష్మీ స్తనుచ కుంకుమాంకితవి ... ... క్ష
రో విదిశతు పాణిచక్ర ... చిరం... భవ ... కుసుమ
గళం ప్రియపక్షాద్యాదిత్య ... ... సముద
శ్రీరోదసీరో పమా ... చిత్వంచ సుకర్ష ... ... త్రిక్షితా
వాచాలత్వమమేయవిస్తు నిచయం ... చిరం...
భవ॥ ౨౪॥ వృషాక పాయీ ప్రియవల్లభ ... చిత దివ్య
దేహః। వినాయకో ... మహాన్ ... దీర్ఘాయుషం పుత్రి
యుతంచకుర్యాత్॥ అ ... వృషాకపీతి నై
ఘంటిక ప్రామాణ్యాత్ - వార ... ఖ్యాతం - వృషాకపేః - అపత్యం
స్త్రీ వృషాక పాయీ (పూ) వృషాక ... కుసీత కుసీదానాము త్త ఇతి
ఐ - ఆదేశో జీవచ ప్రియశ్చాసౌ వల్లభః ప్రియవల్లభః వృషాక పాయ్యాః
ప్రియః వల్లభః। వృషాకపాయీ ప్రియవల్లభః, శ్రీమదాదినారాయణః -
గౌరీప్రియశ్చే త్యపిధ్వనిః - కీదృశః శ్రీమన్నారాయణ ఇత్యాకాంక్షా
యాం - అనంతభోగా చితదివ్యదేహః - అనంతః - శేషః - తస్యభోగః - కా
యః - తస్మిన్ - అంచిత - దవిధ వం దివ్యం దేహం - యస్య - సతథోక్తః - నవి
ద్యతే - అ తో యేషాంతే - అనంతాః - ... భుజ్యంత ఇతిభోగాః
... - అంచితం పూజితం - దివ్యం - దేహం - కాయం ... ఇతిధ్వనిః
వీనాం - పక్షిణాం నాయకో వినాయకః - గరుత్మానిత్యర్థః - లంబోదర
శ్చేతిచధ్వనిః - యస్యపరమేశ్వరస్య మహాన్ - ప్రియః ప్రేమవిషయః -
అసౌపరమేశ్వరో నారాయణః సదాశివశ్చ, త్వాం, భవంతం, దీర్ఘాం,
ఆయుర్యస్యసః, దీర్ఘాయుః, తం, ... కం, పుత్రైశ్చపుత్రీశ్చపుత్రీః
శ్రైశ్వర్యయుతం, సంతతం, బహుపుత్ర పుత్రికాసంయుతం, కుర్యాదిత్యాశీ
ర్వాదః॥ ౨౫॥ అత్రశబ్దశక్తి మూలో వాచ్యాతి శాయివ్యంగ్యః, నతు
శ్లేషః విశేష్యస్య శ్లిష్టత్వాత్॥ శ్లో॥ వాహీకృత మహోక్షేన గణాధిప

వినాయకౌ। భవతాంభవతాం భూత్యై పార్వతీపరమేశ్వరౌ॥ అస్యార్థః॥ పార్వతీం పాతీతి పార్వతీపః, రమాయాః, ఈశ్వరో రమేశ్వరః, పార్వతీపశ్చ. రమేశ్వరశ్చ పార్వతీపరమేశ్వరౌ, తౌ, కీదృశావిత్యాకాంక్షాయాం వాహీకృత మహాధేను గణాధిపవినాయకౌ, ధేనూనాంగణః, ధేనుగణః మహాంశ్చాసౌ, ధేనుగణశ్చ మహాధేనుగణః, మహాధేను గణస్య, అధిపః, మహాధేనుగణాధిపః, వృషభ ఇత్యర్థః, వీనాం, పక్షిణాం, వినాయకః, గరుడ ఇత్యర్థః, వాహౌ, సంపద్య మానౌ కృతౌ వాహీకృతౌ, వాహీకృతౌ మహాధేనుగణాధిప వినాయకౌ, యాభ్యాం తౌ, వాహీకృత మహాధేనుగణాధిప వినాయకౌ। తాదృశవిశేషేణ విశిష్టౌ, హరిహరౌ, భవతాం। యుష్మాకం భూత్యై ఐశ్వర్యాయ భవతామిత్యాశీర్వాదః చిరంజీవచిరంజీవ సుఖీభవసుఖీభవ ॥౨౬॥

అథ దేవలోకే కింత్వముష్మిన్। తేజోరూపం దృష్ట్వా। దేవా ఋషయః। ప్రపచ్ఛురిదం బ్రహ్మా। అథబ్రహ్మాబ్రవీత్. శృణ్వంతు దేవా ఋషయః। పరమానందరూపేస్మిన్ స్వర్గోలోకో స్వర్ణమయః। తస్మిన్ కల్పవృక్షో మణిప్రభః। తటిత్ప్రభః। సోమసూర్యప్రభః। నానావర్ణ సుకత్రః। శాఖేశాఖే సువర్ణభమ్। శాశ్వతవర్ణం దివ్యరూపంచ। సువర్ణో రక్తమయః। సమృద్ధోఽమృతఫలః। సులక్షణో వేదోఽసౌ శరతరుర్నామ యుష్మాన్ పాతు అమరాన్ పాతు సర్వాన్ పాతు ఆత్మన్యేవం చింతయేత్॥ ప్రజాపతిః ప్రజామాయుర్వర్ష శతం దదాతు। విష్ణుశ్చశ్రియం దదాతు। పశుపతిః పశూన్ దదాతు। సర్వా దేవతా అమృతం దదాతు। అథశ్రీకరంచ బహుపుత్రంచ లక్ష్మీశ్చ కీర్తిం దదాతు। తదన్యలక్షణం సుభద్రంచ మాంగణం। సుశీలస్య పోషణం। మాసే మాసే సఫలమాదిత్యో దద్యాత్తేజో దద్యాచ్చంద్రశ్చైతో బలంచ-మంగళస్సుమంగళంచ బుధశ్చదీర్ఘ బుద్ధించ। జీవ మంత్రరహస్యంచ। శుక్రసౌఖ్యంచ। శనిశ్శాంతించ। రాహూరాజ్యంచ కేతునాప్రబలగం సహస్రగావో భవంతిభవతాం దీర్ఘాయురైశ్వర్య మాధిపత్యమ్॥ యుష్మాకం భూయాత్ చిరంజీవ ...భవ॥ ౨౭॥

ఇత్యాశీర్వచనప్రకరణస్సమాప్తం.

అథ మహదాశీర్వాదః.

1. మహద్భ్యోనమః స్వస్తి మంత్రార్థాః సత్యాస్సఫలాస్సం త్వితి భవంతో మహాంతోను గృహ్ణంతు ॥

2. అనయోర్దంపత్యోశ్శిశోశ్చ యథోక్తం దీర్ఘాయుష్యం భూయాదితి...భవం...తు ॥

3. అస్మిన్ ముహూర్త స్సుముహూర్తో భూయాదితి భవంతో మహాంతోను గృహ్ణంతు ॥

4. ఏతల్లగ్నాపేక్షయా ఆదిత్యాదీనాం నవానాం గ్రహాణాం శుభస్థానఫలావాప్తిరస్త్వితి భవంతో...గృహ్ణంతు ॥

5. శ్రీమాతాం తత్రభవతాం మహతాం భూసురాణాం శ్రీమ త్పాదార విందమూలే కృతప్రణామా కృతాంజలిపుటా విమౌ దంపతీ । శ్రద్ధావంతౌ, మేధావంతౌ, ప్రజ్ఞావంతౌ, ధారణావంతౌ, బహుపుత్రవంతౌ, బహుమిత్రవంతౌ, ఋద్ధిమంతౌ, బుద్ధిమంతౌ, ధన ధాన్యసమృద్ధి వంతౌచ భూయాస్తామితి భవంతో...గృహ్ణంతు ॥

6. ఇమౌదంపతీ సుఖాలింగితాంగౌ, దయాభాగపాంగౌ, విశు ద్ధాంతరంగౌ, జితాసత్ప్రసంగౌ, కృతాకృత్యభంగౌ, విపాపాను షంగౌ, శుభాత్మీయలింగౌ, గుణాధిక్యంతు గౌచ భూయాస్తామితి భవంతో...గృహ్ణంతు ॥

7. ఇమౌదంపతీ సువాససౌ, సుమనసౌ, సువర్చసౌ, నిరంతర విధిహుత జాతవేదసౌ, నిజతను ప్రభాతిరస్కృత తమసౌ అవిరత నవనవదృశ్యమానవపుషౌ, హేలావిలసితవచసౌ, మాలాలంకృతశిరసౌ, వేలావిరహితయశసౌచ భూయాస్తామితి భవం...తు ॥

8. అనయోర్దంపత్యోః...కైరవణీ చంద్రమసోరివ, కోకవటలీ సూర్యయోరివ, చాతకమండలీ మేఘయోరివ, పికసుందరీ మా కంద యోరివాన్యోన్యం ప్రీతిరవిచ్ఛిన్నాస్త్వితి భవంతో ... గృహ్ణంతు ॥

9. అనయోర్దంపత్యోః...అస్య దేవ దేవస్య, అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకస్య, సంసారతాపాధిక పరిశ్రాంత నిజజనసంతాప

హారణ చరణాతపత్రస్య, పంచబాణతూణీరసదృశ జంఘాద్వయస్య, కరికరభ పీనవృత్తాయతో రూద్వయస్య, కుండలీ పతిభోగసన్నిభ కరమండిత దోర్దండస్య, శ్రీవత్సకౌస్తుభాది విలసత్పీన దృఢవిశాల వక్షస్థలస్య, మణిమయ మకరకుండలాలంకృత కర్ణద్వయస్య, అకలంక పూర్ణశశాంక బింబమివ సుందరముఖారవిందస్య, ప్రణతజన సాప త్కార పరమ కరుణాకటాక్షవీక్షణస్య, ఇంద్రనీల సమానదివ్యదేవస్య, వైదేహీసహిత శ్రీరామచంద్ర ప్రసాదా దాయుష్మత్సుగుణానేక బహుసుపుత్రా వాప్తిరస్త్వితి భవంతో ...గృహ్ణంతు ॥

10. అనయోర్దంపత్యోః బృందారక వరకందర్పజిత అరవింద ప్రభవసనంద ప్రథిత మునీంద్ర ప్రభృతికవందిప్రియ తమబృందస్తుత శుభశీలః । సత్యవ్రతగత వేగవతీసరిదుత్తర తటకాంచీ విలసదనంత సరోవర విశ్వసృగుత్తర వేదికృతసద్వరసుత హస్తిమహీధర మస్తుమణీ కృత నిస్తులమహిమ హిరణ్మయీ పుణ్యకోటీవిలయః ప్రవిమల మదమోద వేధోవిహిత హయమేధో ధృతమధురవపానిరుపమ పరిమళ పరిహాసవదనో భగవాన్ దేవాధిరాజో భగవాన్ (మహారాజ వరదరాజో) నిరంతరం శ్రేయఃప్రదోభూయాదితి భవంతో ... గృహ్ణాతు ॥

11. ఇమాదంపతీ అనుపద విజృంభమాణ మహాసంప ద్విశేష తోషితయా । ప్రతిదినం కాలత్రయేపి సముద్ఘోష్యమాణ పటహ, పణవ, వత్త్రీ, ఝల్లికా, మండుక, విక, కామ్రగంధా కాహళి, సరళీ, మురళీ, నిస్సాణ భేరీదుందుభి, శంఖ, శృంగ, మృదంగ, వంశోద్ధా భుజ, మడ్డుక, డిండిమ, డాండుకి, నిధకా ఢక్కా, ఝక్కా ఢక్కలి బంభా టిమిరదర్దర, ఝర్ఝర, ఘర్ఘర, విపంచీ పారంగీప్రముఖానంద మాంగళికవాద్య సంపూరిత తయా, క్వచన, ధణాం ధణాం క్వచి ఝణాం ఝణాం కాపి బంభుంబంభుం క్వచిడుండుం, క్వచిద్ధింధిం, క్వచి త్కణకణ, క్వచిఝణ, ఝణ, ఝణ, క్వచిఝుఝ్ఝణాం ఝుఝ్ఝణా మిత్యాది శ్రుతి సుభగంభావు కని ధ్వానదత్తస్య మానగేహాంకణా, నిత్యోత్సవ కోలాహల సామాజిక మనోరంజిక అప్సరోగణధిక్కారి

తస్కర, ధైర్యవిజయ, ధ్వజాయత, సావయవసుస్థిర, విద్యుల్లతా సందోహ సందేహ సందాయీ, మనోజ్ఞవాక్సుందరీ, క్రీడాన త్రనసాభినయ ధిత్తాం, ధిత్తాం, దిరుసదు, లెక్ఝుణు ఝణుతాం - తద్ధిమి ధిమితాం, తద్ధిమి ధిమితాం మిత్యాది, సనిపాదమపధ, గాంధార, - షడ్జమధ్యమధైవత, పంచమాఖ్య, సప్తస్వర, రసంయుక్త, సంగీతశ్రవణ, సంపూర్ణానందౌచ, భూయాన్నామితి, శ్రీమంతో, ధీమంతో, భూమంతో, భవంతో, మహాంతోను...గృహ్ణంతు ॥

12. ఇమౌదంపతీ వాణీవిరించ్యావివ వర్ధితానురాగౌ పార్వతీ పరమేశ్వరావివ పరస్పర ప్రణయరసభరభరితౌ కమలాకమలలోచనావివ కలిత కరుణాకటాక్షౌ, ఇంద్రాణీ మహేంద్రావివ, ఇదం మానౌ రతికందర్పావివ, అతిసుందరతాదక్షౌ, సీతారామావివసిద్ధ మనోరథౌ, రుక్మిణీకృష్ణావివ రూపశాలినౌ, పరిభావప్రభావంతావివ అవినాభావవంతౌ, లోపాముద్రా కుంభసంభవా వివలోక పావనా లోకౌ సావిత్రీ సత్యవంతావివ సత్యసంధౌ దమయంతీ నళావివ, దేదీప్యమాన దివ్యదేహౌ, అరుంధతీ వసిష్ఠావివ శ్రుతిస్మృతిగోచర నిత్య నైమిత్తికాది నిఖిల కార్యానుష్ఠానపరౌ, అతిధన్యౌ, అధన్యం మన్యౌ, ప్రతిష్ఠితపాత్ర ప్రతిపాదితకన్యౌ, ఊరీకృతశౌజన్యౌ, దూరీకృత, దౌర్జన్యౌ, మహితజనమూర్ధన్యౌ, బహుపుణ్యౌ, బహుగణ్యౌ, బహులావణ్యౌ, బహునైపుణ్యౌ, బహుదాక్షిణ్యౌ, అశ్రితశరణ్యౌ, విహితభగవత్పారిపణ్యౌ, విదితవేదపారీణ్యౌ, నిత్యతారుణ్యౌ, భృత్యకారుణ్యౌ, కమనీయకరచరణారుణ్యౌ, విబుధాగ్రగణ్యౌ, బహుభావరేణ్యౌ, వివిధవిహారారణ్యౌ, బహుపుష్టౌ బహుదృష్టౌ సుశ్లిష్టౌ అక్లిష్టౌ అరుష్టౌ అనష్టౌ అకష్టౌ అభ్రష్టౌ విబుధతోషణౌ విగతదూషణౌ మహిత భూషణౌ శత్రుభీషణౌ పాపశోషణౌ ధర్మపోషణౌ శాంతౌ దాంతౌ కాంతౌ క్షాంతౌ అపరిభ్రాంతౌ అపరిశ్రాంతౌ విదిత వేదాంతౌ విగతమోదాంతౌ విహిత ఖేదాంతౌ బహుపుత్రౌ బహుమిత్రౌ బహుసత్వౌ శుభవక్త్రౌ సుచరిత్రౌ శుభనేత్రౌ కమనీయగాత్రౌ రమణీయగోత్రౌ అధీతాఽఖిలశాస్త్రౌజైత్రౌ దళీయాం సౌగతీయాంసౌ.

బలీయాంసౌ పటీయాంసౌ ద్యుతీయాంసౌ సజ్జననేదీయాంసౌ దుర్జన దవీయాంసౌ పరిహృతపాపీయాంసౌ శ్రేయాంసౌ భూయాంసౌ ప్రేయాంసౌ భూయాస్తామితి శ్రీమంతో ధీమంతో భూమంతో భవంతో మహాంతోను గృహ్ణంతు ॥

13. సతతమపరిమితశౌర్య శాశ్వతపద నిత్యమంగళ విశిష్టావాప్యశేష వస్తువాహన నిరంతరశోభన పరంపరావాప్తి నిరంతరారోగ్య బలవృద్ధి విజృంభమాణ బాహు గజాశ్వపోతవృద్ధివాక్సిద్ధి శతాయుర్ధన కనక వస్తువాహన గజతురగానేక సకల శాస్త్రమైత్రీకరణ చతురంగ సేనా సన్నాహన ఛత్ర చామర మణి భూషణాది యుక్తౌభూత్వా దంపత్యోః అవిచ్ఛిన్న ప్రీతిద్వారా మార్కండేయవ దీర్ఘాయుష్మంతౌ భూయాస్తామితి భవంత శ్రీమంతో మహాంతోఽను గృహ్ణంతు ॥ తథాస్తు ॥ 14. (మహద్భ్యోనమః) శ్లోకార్థాస్సత్యాస్సఫలాస్సంత్వితి భవంత శ్రీమంతో మహాంతోను గృహ్ణంతు ॥ 15. అనయోర్దంపత్యోః ప్రీతిరవిచ్ఛిన్నాస్త్వితి భవంతో...తు, తథాస్తు॥ 16. అనయోర్దంపత్యోః గృహస్థాశ్రమ ధర్మకర్మనిష్ఠాగరిష్ఠత్వంభూయాదితి భవంతో...తు,తథాస్తు॥ 17. ఇమాదంపతీఅన్యోన్యప్రీతియుక్తౌసాలంకారౌసంతానసంపత్సమృద్ధౌ కీర్తిమంతౌసుఖభాగినౌభూయస్తామితిభవంతో...తు, తథాస్తు॥ 18.ఇమౌ జాయాపతీవాణీ హిరణ్యగర్భావివపూజ్యౌ లక్ష్మీనారాయణా వివపూర్ణానందౌ గౌరీశంకరావివ నిత్యావపాయౌ అరుంధతీ వసిష్ఠావివతపస్సమృద్ధౌ సీతారామౌసకలభోగభాగ్యోపేతౌ శచీశక్రావివ సఫలమనోరథౌ అనసూయాత్రీఇవ పాతివ్రత్యసత్యశౌచపరాయణౌ చిరాయుష్మంతౌ ధనకనకవస్తువాహన పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిమంతౌచ స్యాతామితి భవంతో...తు, తథాస్తు॥ 19. గురుదేవతాప్రసాదేన నిరుపద్రవౌనిరోగానిర్వ్యసనా నిర్దుఃఖా భగవద్భక్తౌ స్యాతామితి భవంతో...తు, తథాస్తు.

20. సర్వ ముహూర్తానంతరం కర్తవ్యాశీర్వాదః॥ అస్మిన్ ముహూర్తే లగ్నహోరాద్రేక్కాణ నవాంశ ద్వాదశాంశాదిసమయేషు

యేయేగ్రహాః యజమానస్య జన్మనక్షత్ర జన్మరాశి వశాత్ నామ నక్షత్ర నామరాశి వశాచ్చ శుభేతరస్థానేషుస్థితాః తేషాంగ్రహాణాం శుభఫలదాతృత్వం భూయాదితి భ...తు। 21. యేయేగ్రహాః శుభ స్థానేషుస్థితాః తేషామత్యంత శుభఫలదానేన నానుకూలాభవంత్వితి భవ...తు. 22. అనుష్ఠితమేతల్లగ్నంచ సకలదోష విరహితం శుభబల కలితంచ సుఖప్రదం భూయాదితి భ...తు॥ 23. యచ్చయజమాన హృదయం యేచయజమానాను బంధినః సర్వేపి భగవత్ప్రసాదేన కల్యాణాభి సంధయః కల్యాణ భాజశ్చ భవంత్వితి భ...తు॥ 24. యద స్యస్మిన్ మహోత్సవే యత్కించిదపశబ్దితం యాజకానాంయచ్ఛా స్త్రావిపరుమంజసైః యచ్చశుత మశ్లీలంవా తత్సర్వ మపిపురాణ ఘోషేణ బ్రాహ్మణాశీర్వచన బలేనచ శాంతకలుషం సుమంగళం సుశ్లీలంశ్రావ్యంస్వస్తిక్పచ్ఛ భూయాదితి భ...తుః 25. వసిష్ఠవాలఖిల్య విశ్వామిత్ర వైశంపాయన దక్షకాత్యాయన కౌడిన్య గౌతమాంగీరస పరాశరవ్యాస వాల్మీకి భరద్వాజ శుకశనాక సనత్కుమారజాబాలి బాదరాయణ కుంభసంభవ నిత్యతపోమతంగ కౌండిన్యశండిల శాండి ల్యనాచికేత వృషభమందారపాల కపిలకర్ణ గాంగేయ విభాండకాదీనా మాయురారోగ్యకరాశీర్వచన పాత్రస్స్వంభూ... తు॥ 26. సంతత శ్రీరస్తు సమస్త సన్మంగళాని భవంతు॥ తతస్సభాంప్రతిసాష్టాంగం ప్రణమ్యమంత్రాక్షతాన్ ప్రతిగృహ్ణీయా దితి దేశ కులాచారాను రోధేన సంప్రదాయ పరిపాట్యను వర్తివేదిక్॥

స్వస్తిమంత్రార్థాస్సమాప్తాః.

అథ వధూగృహప్రవేశః.

జ్యోతిషఫలగ్రంథే॥ శ్లో॥ వివాహమారభ్య వధూప్రవేశోయు గ్మేతిథౌ షోడశవాసరాంతే।పంచాంగశుద్ధిశ్చ దినంవినాపి తిథౌనసద్గో చరగేపికార్యః॥ వధూవరౌ బంధుభిస్సహ స్వగృహంగత్వా ఆచమ్య ...ఏవం...ప్రీత్యర్థం దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం నూతన వధూ గృహప్రవేశాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం సహ స్వస్తిపుణ్యాహ వాచనం కరిష్యామినమః। ఆదౌనిర్విఘ్నేనపరి

సమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాం కరిష్యామి॥ గణాధిపతి పూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వా॥ ఏవం...ర్థం మమపత్న్యాః ప్రథమ గర్భాదిసర్వగర్భ సంరక్షణార్థం గర్భాధానాఖ్యం కర్మకరిష్యామి॥ ఉత్తరోవరః॥ శ్లో॥ విరుహాస్య మథాపి...దీర్ఘాయుష్మం చాబ్జజః॥ అథ సమావేశన ముహూర్తస్సు ... అస్తు॥ దక్షిణోవరః - అథ ఫల ప్రదానాని కరిష్యామి ఫలంపుష్పం...ప్రయచ్ఛమే॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణ ప్రీతయే ఇదంఫలం సతాంబూలం సదక్షిణాకం...నమమ। అథ పూర్ణకలశద్వయ ప్రదానం కరిష్యే॥ కనూన్మతడియం పలే నిక్షిపేత్॥ శ్లో॥ దేవేంద్రాణిమహాసౌభాగ్య దేవేంద్రప్రియభామినీ। వినాహం భాగ్యమారోగ్యం పుత్రాంశ్చ పౌత్రాంశ్చ దేహిమే॥ ఆశీర్వాదః - తత నీరాజనమ్॥ (వీ-ఉ-మా-గ్రం).

వధూగృహప్రవేశ స్సమాప్తః.

అథ నూతనగృహప్రవేశః.

శ్లో॥ పంచాంగశుద్ధిదివసే చ ద్విజాతారాబలాన్వితే। నిష్పంచకే సులగ్నేచ క్రూరదోషాదివర్జితే॥ ఇతి జ్యోతిశ్శాస్త్రోక్త శుభముహూర్తంవిచారయేత్. అథాప్రయోగః॥ శుభమస్తు॥ శ్లో॥ యస్మిన్ప్రా నామరూపాభ్యాం...మహావిష్ణవే నమః। ఆచమ్య...ఏవం...శుభతిథౌ దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం నూతన గృహప్రవేశాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః స్తసంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం। మహాజనైస్సహ స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం। శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామి॥ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కుర్యాత్॥ ఏవం...ర్థం గృహప్రవేశాఖ్యం కర్మ కరిష్యామి। గృహస్యప్రాగ్భాగే రంగవల్ల్యా ద్యలంకృత్య నూతన వస్త్రేణ శ్వేతతండులేన సహామంటపంనిధాయ॥ పూర్వోక్తమేవవాస్తు పురుష ఇంద్రాద్యష్ట దిక్పాలక సహిత వాస్తుపూజాం కరిష్యామి॥ పూర్వోక్తమేవ వాస్తు పురుష మింద్రాద్యష్ట దిక్పాలకా నావాహ్య॥ తతోధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాంసమర్పయామి॥ ఏవం ...ర్థంవాస్తు హోమంకరిష్యామినమః॥ షట్పాత్రప్రయోగః। తతఃదేశా

చారేణవాస్తు హోమం సమాపయేత్ ॥ అథ కేశవాదిహోమం సమాపయేత్ ॥ బ్రహ్మాణంపూజయేత్ ॥ అథ పూర్వోక్తమేవ ప్రదక్షిణం కుర్యాత్ ॥ అథ బ్రాహ్మణాన్ భోజయేదపూపైః స్వస్తుభిర్ధనే నేతి వస్త్రాలంకారం దద్యాత్ ॥ అథ ఫలప్రదానాని కరిష్యామితి నమః ॥ శ్లో॥ ఫలం...ప్రయచ్ఛ మే ॥ ఇదం ఫలం...నమమ ॥ అథాశీర్వాదః ॥ శ్లో॥ సమ్యక్ఛ్రీః పరివర్ధతామధికతః పూర్ణాయురస్త్వద్ధతా మారోగ్యం ధనధాన్యగోసుతశతం సంవర్ధతాం సర్వదా ॥ పుత్రాః పౌత్రయుతాః ప్రపౌత్రసహితాః పౌత్రాశ్చ భూమండలే ఖ్యాతైశ్వర్యబలేన రాజయోధ నివహైర్వర్ధం త్వపత్యాని తే ॥ ఇత్యాశీర్వాదః ॥ గృహప్రవేశకాలే వాస్తుహోమం నకుర్యాదితి ॥ దేశాచారేణ కార్యం నూతనగృహమందు వాస్తుహోమం కూడదని కొందరు శిష్టులు విడిచివేసిరి.

నూతనగృహప్రవేశప్రయోగః.

ఆబ్దిక ప్రయోగః (అపరాహ్ణికమ్).

అమశ్రాద్ధం పూర్వాహ్ణే తాత్కాలం కర్తాస్నాత్వాచమ్యాదీపారాధనంకృత్వా॥ గృహభూభాండ ఆస్మాకం స్వస్థ దేహస్థల శుద్ధ్యర్థం పుణ్యాహం కుర్యాదితి కమలాకరభట్టః॥ అశక్తే ప్రత్యవాయోనాస్తి॥ విఘ్నేశ్వరపూజాం పుణ్యాహంకృత్వా ॥ ఆచమ్య... కేశవ... శ్రీకృష్ణాయ నమః॥ పవిత్రంధృత్వా॥ శ్లో॥ అంగుళ్యగ్రాన్నాసికాగ్రం సంపీడ్య పాపనాశనమ్ । ప్రాణాయామ ఇతి ప్రోక్తం ఋషిభిః పరికల్పితమ్ ॥ శ్రీగోవిందశ్రీగోవింద శ్రీమహావిష్ణోరాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య అద్య బ్రహ్మణః - ద్వితీయపరార్ధే - శ్వేతవరాహకల్పే వైవస్వత మన్వంతరే - కలియుగే - ప్రథమపాదే - జంబూద్వీపే - భరతవర్షే - భరతఖండే - మేరోర్దక్షిణ దిగ్భాగే - శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే - కృష్ణాగోదావర్యోర్మధ్యదేశే - (శ్రీలక్ష్మీ నివాసే) సమస్త దేవతా బ్రాహ్మణ సన్నిధౌ - అస్మిన్వర్తమానే వ్యావహారిక చాంద్రమానేన ... సంవత్సరే...అయనే...ఋతౌ ...మాసే... పక్షే...తిథౌ ... వాసరే॥ (శ్రీవిష్ణునక్షత్రే) - శ్రీవిష్ణుయోగే - శ్రీవిష్ణుకరణే - విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ... ఏవంగుణ పుణ్యతిథౌ (ప్రాచీనావీతీ) యజమానస్యపితుః

(మాతుః) ప్రాతిసాంవత్సరీక మృతాహాఖ్యామ శ్రాద్ధం కరిష్యామి॥ కాలే అధికారసిద్ధ్యర్థం పరిషత్ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యామి॥ తండుల సహిత పరిషద్దక్షిణాం గృహీత్వా॥ శ్లో॥ సమస్తసంపత్సమవాప్తి హేతవ స్సముత్థితాపత్కుల ధూమకేతవః। అపారసంసార సముద్ర సేతవః పునంతుమాం బ్రాహ్మణపాదపాంసవః। ఆధివ్యాధిహరంనృణాం మృత్యుదారిద్ర్యనాశనమ్। శ్రీపుష్టికీర్తిదంవందే విప్రశ్రీపాదపంకజం। విప్రౌఘదర్శనాత్సద్యఃక్షీయంతే పాపరాశయః। వందనాన్మంగళావాప్తి రర్చనాదచ్యుతంపదమ్॥ ఇత్యాత్మ్రప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా॥

ప్రా...తీ॥ పితుః (మాతుః) ప్రాతిసాంవత్సరీకమృతాహాఖ్యామ శ్రాద్ధంకర్తుం అధికారసంపద స్త్వితిభవంతో బ్రువంతు॥ ఇతిదర్భసహిత తిలోదకముత్సృజేత్॥ కర్తుం అధికారసంపదస్తు॥ పునః ఆచమ్య... ఏవంగుణ...పుణ్యతిథౌ ప్రా...తీ॥ పితుః (మాతుః) ప్రాతిసాం... శ్రాద్ధే - శరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణ ధాన్య ఆజ్యకృచ్ఛ్రాన్యాచరిష్యే॥ శ్లో॥ స్వర్ణం పవిత్రం...ప్రయచ్ఛమే॥ ధన్యంకరోషి దాతార...ప్రయచ్ఛమే॥ కామధేనో...ప్రయచ్ఛమే॥ స్వర్ణధాన్య ఆజ్యకృచ్ఛ్రత్రయ ప్రత్యామ్నాయ హిరణ్యదానం తుభ్యమహం సంప్రదదే (నమమ) ప్రాచీనావీతీ॥

...పితుఃప్రాతిసాంవత్సరీకమృతాహాఖ్యమశ్రాద్ధే ... పితృపితామహ ప్రపితామహానాం...గోత్రాణాం...నాంప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం	...మాతుఃప్రాతిసాంవత్సరీక మృతహాఖ్యామశ్రాద్ధేమాతృ పితామహీప్రపితామహీనాం...గోత్రాణాం...నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవరూపాణాం.

‡ (సవ్యం) పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞకానాం విశ్వేషాందేవానాంచ శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణోశ్చ (ప్రాచీనావీతీ)...పితుఃమాతుఃప్రాతిసాంవత్సరీక మృతాహాఖ్యామశ్రాద్ధం సదైవం ఆమపార్వణ విధానేన సద్యః కరిష్యామిసమః॥

---

‡ (సవ్యం) సనకాదిత్యాది విశ్వేషాం దేవానామితిప్రాచీన పురోహితపాఠః అసాధుః ధర్మశాస్త్రేద్రష్టవ్యం॥ దేశాచారేణగ్రాహ్యః॥

ప్రా...వీతీ...పితుః (మాతుః) ప్రాతిసాంవత్సరీక మృతాహే ఖ్యామశ్రాద్ధే దర్భచ్ఛేదనం కరిష్యామినమః॥ ఇతి దర్భచ్ఛేదనంకృత్వా (సవ్యం) పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞికానాం విశ్వేషాం దేవానాంస్థానేక్షణం దదామినమః॥ అస్తు॥

ప్రా...తీ॥ ...పితృపితామహ ప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం ...నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణవాసు దేవ రూపాణాం స్థానేక్షణందదామినమః॥ అస్తు॥

ప్రా...తీ॥ మాతృపితామహీ ప్రపితామహీనాం...గోత్రాణాం ... ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసు దేవ రూపాణాం స్థానేక్షణందదామినమః॥ అస్తు॥

(సవ్యం) శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణోః స్థానేక్షణం దదామినమః॥ అస్తు॥ శ్లో॥ అక్రోధనైశ్శౌచపరైస్సతతం బ్రహ్మచారిభిః। భవితవ్యం భవద్భిశ్చ మయా (త్వయా) చ శ్రాద్ధకర్మణి। గృహాంగణే గోమయేన మండలద్వయంకుర్యాత్॥ యథా॥ విశ్వేదేవార్థం విష్ణ్వర్థంచ ప్రథమ మండలం॥ పిత్రాద్యర్థం ద్వితీయం। (సవ్యం) విశ్వేదేవస్థానే గోమయేనచతురశ్రమండలంకృత్వా॥ ప్రా...తీ॥ గోమయేనవర్తులాకారమండలంకృత్వా॥ హస్తం ప్రక్షాళ్య॥ సవ్యం...విశ్వేషాం దేవానాం (విష్ణోశ్చ) పాద్యస్థానే ఆవాహనంనమః॥ పాద్యస్థానే ఆసనంనమః॥ పాద్యస్థానే అక్షతంనమః॥ పాద్యస్థానే గంధంనమః॥ పాద్యస్థానే పుష్పాణినమః॥ సకలారాధనైస్స్వర్చితంనమః॥ అస్తు॥ (ప్రాచీనావీతీ)

...పితృపితామహ ప్రపితామహానాం ... గోత్రాణాం ... నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం.

... మాతృ పితామహీ ప్రపితామహీనాం ... గోత్రాణాం ... నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసు దేవ రూపాణాం.

పాద్యస్థానే ఆవాహనంనమః॥ పాద్యస్థానే ఆసనంనమః॥ పాద్యస్థానే అక్షతంనమః॥ పాద్యస్థానే గంధంనమః॥ సకలారాధనైస్స్వర్చితం నమః॥ అస్తు॥ (సవ్యం) పురూరవా...దేవాః॥ స్వాగతంనమః॥ ఇతిదర్భం ఉత్తరదిగ్భాగే విసృజేత్॥ స్వాగతమిదం తే పాద్యందదామినమః॥

పవిత్రంత్యక్త్వా ॥ పాదార్ఘ్యే ఆజ్యపూతంనమః॥ శ్లో॥ యదీచ్ఛసి మహారాజ సర్వతీర్థావగాహనం। విప్రపాద వినిర్ముక్తతోయం శిరసి ధారయ॥ శ్లో॥ నమోబ్రహ్మణ్య దేవాయ గోబ్రాహ్మణ హితాయచ। జగద్ధితాయ కృష్ణాయ గోవిందాయ నమోనమః ॥ పవిత్రంధృత్వా॥ విప్రపాదోదకం శిరసిధృత్వా॥ పునః పాద్యంనమః॥

(సవ్యం) పితృపితామహప్రపితామహాః (మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యః) స్వాగతంనమః॥ ఇతి దర్భందక్షిణభాగే విసృజేత్॥ ప్రా...వీతీ॥ పితృపితామహ ప్రపితామహాః...గోత్రాః...రూపాః మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యః...గోత్రాః...రూపాః॥

స్వాగతమిదంతే పాద్యందదామినమః॥ పవిత్రంత్యక్త్వా॥ పాదార్ఘ్యే ఆజ్యపూతంనమః॥ (సవ్యం) శ్లో॥ యదీచ్ఛసి...శిరసిధారయ॥ నమో బ్రహ్మణ్యదేవాయ......నమోనమః॥ పవిత్రంధృత్వా॥ ప్రాచీనావీతీ॥ విప్రపాదోదకం శిరసిధృత్వా॥ పునః పాద్యంనమః॥ సవ్యం॥ శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో స్వాగతంనమః॥ స్వాగతదర్భముత్తరే విసృజేత్॥ ... స్వాగతమిదంతే పాద్యందదామినమః॥ పవిత్రంత్యక్త్వా॥ పాదార్ఘ్యే ఆజ్యపూతంనమః ॥ యదీచ్ఛసి......ధారయ ॥ నమో బ్రహ్మణ్య...నమోనమః॥ విప్రపాదోదకం శిరసిధృత్వా॥ పునఃపాద్యం నమః॥ కర్తాస్వయంచపాదౌప్రక్షాళ్య॥ నిమంత్రిత బ్రాహ్మణైః ఆచమనార్థం నారాయణస్మరణంకార్యం ॥ కేచిత్ దక్షిణహస్తేన నాసికం స్పృష్ట్వా దక్షిణకర్ణంస్పృశంతి॥ విశ్వేదేవాః ప్రాఙ్ముఖాః పితర ఉదఙ్ముఖాః విష్ణుః ప్రాఙ్ముఖః ఉపవిశ్య॥ సవ్యం॥ పురూరవా... దేవాఃవిష్టరం దదామి॥ ఉపవిశామః॥ ఇతి బ్రాహ్మణాః॥ ప్రాచీనావీతీ॥

...పితృపితామహప్రపితామహాః ...గోత్రాః...రూపాః	... మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యః॥...గోత్రాః...రూపాః

విష్టరం దదామినమః ॥ ఉపవిశామః ॥ సవ్యం ॥ శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో విష్టరందదామినమః॥ ఉపవిశామః॥ శ్లో॥ శ్రాద్ధభూమౌ గయాంధ్యాత్వా ధ్యాత్వాదేవం జనార్దనం। తాభ్యాంచైవ నమస్కృత్య తతశ్శ్రాద్ధం ప్రవర్తయే ॥ ఆచమ్య ... ఏవంగుణ ... తిథౌ పితుః

(మాతుః) ప్రతి సాంవత్సరీక మృతాహోఖ్యామహాశ్రాద్ధే మండలాద్యర్చనం కరిష్యామి ॥ ప్రా...తీ॥ శ్రాద్ధకూర్చం గృహీత్వా॥ పితృస్థానే అద్భిరవప్రోక్ష్య॥ దర్భేణభూమింఖాత్వా॥ మృదంగృహీత్వా, తిలాన్ మిశ్రయిత్వా॥ శ్లో॥ తిలారక్షంత్వసురాన్ దర్భారక్షంతురాక్షసాన్ । పంక్తింవైశ్రోత్రియోరక్షే దతిథి స్సర్వరక్షకః॥ ఇతి చతుర్దిక్షువికిరేత్ ॥ పితృస్థానే మండలత్రయం కృత్వా॥ సవ్యం విశ్వేదేవస్థానే (విష్ణుస్థానే) అద్భిరవోక్ష్య॥ విశ్వేదేవస్థానే చతురశ్రమండలంకృత్వా॥ విష్ణుస్థానే త్రికోణాకార మండలంకృత్వా॥ ఆమాదిద్రవ్య పదార్థేషు తూష్ణీం సంప్రోక్ష్య॥ శ్లో॥ పుండరీకాక్షగోవింద వాసుదేవజనార్దన। మయార్పిత మిదంద్రవ్యం పవిత్రంకురుసర్వదా॥ పుండరీకాక్ష పుండరీకాక్షాయనమః॥ సర్వే ఆమద్రవ్యపదార్థా శ్శుచయోభవంతు ॥ పురూరవ...దేవాన్ ఆవాహయామినమః॥ పాదాదిమస్తకాంతం అక్షతాన్ వికిరేత్ । ఇద మాసనందదామినమః ॥ ఇదం తేక్షణందదామినమః ॥ విశ్వేదేవస్థానే ద్వాదర్భాభూమౌ నిక్షిప్య తదుపరి అర్ఘ్యపాత్రద్వయ మాసాద్య ॥ కూర్చేనప్రోక్ష్య ఉద్ధృత్యయవాన్ నిక్షిప్య - ఉదకంపూరయిత్వా ॥ దర్భైఃపరిచ్ఛాద్య - అయంగంధః - ఇమానిపుష్పాణి - అయంకుశః - తదుపరికూర్చేన॥ ఉదకం నిధాయ॥ బ్రాహ్మణహస్తే కుశాన్ నిధాయ॥ ప్రథమార్ఘ్యపాత్రమాదాయ ॥

పురూరవసంజ్ఞక విశ్వేదేవాః యవప్రోదకసహిత అర్ఘ్యోదకం దదామినమః॥ ఆర్ద్రవసంజ్ఞకవిశ్వేదేవాః యవప్రోదకసహిత అర్ఘ్యోదకం దదామినమః॥ అర్ఘ్యపాత్రద్వయ మన్యత్రనిక్షిపేత్ ॥ యవైరభ్యర్చ్య॥ భాగసహిత గంధందదామి॥ గంధస్యోపర్యలంకరణార్థం అక్షతాన్ దదామి॥ శ్లో॥ శీతవాతోష్ణ సంత్రాణం లజ్జాయా రక్షణంపరమ్। దేహాలంకరణం వస్త్రమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ... విశ్వేదేవాః ధారణ ఆచ్ఛాదనార్థం (వస్త్రయుగ్మం) తుభ్యంమహాం సంప్రదదే (నమమ) వస్త్రాభావే హిరణ్యంవాదద్యాత్ ॥ అలంకరణార్థం కుశఖండందదామి నమః॥ యుష్మదనుజ్ఞయా ప్రాచీనావీతీ॥ (అస్మత్పిత్రా) (అస్మన్మాత్రా) ద్యర్చనం కరిష్యామినమః॥ (సవ్యం) తతః ప్రాచీనావీతీ॥

...పితృపితామహప్రపితామహాన్ ...గోత్రాన్ ...ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాన్॥

...మాతృపితామహీ ప్రపితామహీః ...గోత్రాః ...ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవరూపాః॥

ఆవాహనంనమః॥ ఇతిమస్తకాదిపాదాంతం తిలాన్ వికిరేత్॥ తతః ఆసనందదామినమః॥ తృణందదామినమః॥ పితృస్థానే దర్భాన్ నిధాయ॥ తదుపర్యర్ఘ్యపాత్రత్రయమాసాద్య॥ కూర్చేనప్రోక్ష్య॥ ఉద్ధృత్య॥ తిలాన్ నిధాయ॥ ఉదకంపూరయిత్వా॥ ఉదకం...త్వా॥ ఉదకం...త్వా॥

శ్లో॥ పితృలోకనివాసిభ్యః పితృభ్యోస్తు నమోనమః ।
ప్రద్యుమ్నరూపపితరః ప్రసీదంతు సదామయి ॥

పితరం ప్రీణయామినమః పితామహం ప్రీణయామినమః ప్రపితామహం ప్రీణయామినమః॥

మాతరం ప్రీణయామినమః పితామహీం ప్రీణయామినమః ప్రపితామహీం ప్రీణయామినమః॥

అర్ఘ్యపాత్రేషుతిలాన్ నిధాయ॥ అయంగంధః॥ ఇమానిపుష్పాణి॥

అర్ఘ్యపాత్రాసాదనమ్॥ శ్లో॥ పశ్చాద్భాగాదుపక్రమ్య ప్రాచ్యాం పంక్తిర్యదాభవేత్ । దక్షిణాసంస్థితాహ్యేషాపితౄణాంశ్రాద్ధకర్మణి॥ కించ॥ శ్లో॥ అర్ఘ్యంచ పిండదానంచ వస్త్రదానంచ తర్పణం । గంధపుష్పాదికం సర్వం హస్తేనైవతుదాపయేత్ ॥

‡ శ్లో॥ పూర్వోత్తరాపోశనేచ ప్రాణాహుతికరోదకే । పరిషేచనమపామే శ్రాద్ధే పంచవివర్జయేత్ ॥

తా॥ ఆమశ్రాద్ధమందు హస్తోదకమును బ్రాహ్మణ పరిషేచనమును ప్రాణాహుతులును ఆపోశనమును ఉత్తరాపోశనమును ఈఅయిదును విడిచివేయవలెనఁట.

కించ॥ శ్రాద్ధప్రకరణే॥ కాత్యాయనమః॥ శ్లో॥ వినర్గశ్చుభుకశ్చైవ వికిరంపంక్తివారణమ్ । కరశుద్ధిరపోశాన మామశ్రాద్ధే వివర్జయేత్ ॥

అర్ఘ్యప్రదానమ్.

పితః... గోత్ర... ...ప్రద్యుమ్న రూప తిలోదకసహిత అర్ఘ్యోదకం దదామినమః॥ పితామహ ... గోత్ర... సంకర్షణ రూప... దదామి నమః ॥ ప్రపితామహ ... గోత్ర ... ... వాసుదేవరూప... దదామినమః ॥

మాతుః... గోత్రే... నామ్నీ ప్రద్యుమ్న రూపీ తిలోదకసహిత అర్ఘ్యోదకం దదామినమః॥ పితామహీ... గోత్రే ... నామ్నీ సంకర్షణరూపీ... దదామినమః॥ ప్రపితామహీ... గోత్రే... నామ్నీ వాసుదేవ రూపీ... దదామినమః॥

అర్ఘ్యపాత్ర త్రయమన్యత్ర నిక్షిపేత్॥ తిలైరభ్యర్చ్య॥ భాగ సహితగంధంనమః॥ గంధస్యోపర్యలం కరణార్థం ... అక్షతంనమః॥ శ్లో॥ శీతవాతోష్ణసంత్రాణం లజ్జాయారక్షణంపరమ్ । దేహాలంకరణం వస్త్రమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥

పితృపితామహ ప్రపితామహాః

మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యః

ధారణ ఆచ్ఛాదనార్థం (వస్త్రయుగ్మం) తుభ్యమహం సంప్రదదే (నమమ) వస్త్రాభావే హిరణ్యంవా దద్యాత్ ॥ అలంకరణార్థం కుశఖండందదామినమః॥ యుష్మదనుజ్ఞయా విష్ణోరారాధనం కరిష్యామినమః॥ శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణోః ఇదమావాహనంనమః॥ ఆసనం నమః॥ క్షణందదామినమః॥ భూమౌ కుశాన్ పరిస్తీర్య॥ అర్ఘ్యపాత్ర మాసాద్య॥ కూర్చేనప్రోక్ష్య॥ ఉద్ధృత్య॥ యవాన్నిక్షిప్య॥ ఉదకం పూరయిత్వా॥ దర్భైః ప్రచ్ఛాద్య॥ అయంగంధః॥ ఇమాని పుష్పాణి- ఇమాని తులసీదళాని అయంకుశః - కూర్చేన ఉదకంనిధాయ॥ బ్రాహ్మణహస్తే కుశాన్నిధాయ" శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణోఇదం తే అర్ఘ్యోదకం దదామినమః॥ యవైరభ్యర్చ్య॥ భాగసహిత గంధంనమః॥ గంధస్యోపర్యలంకరణార్థం అక్షతంనమః॥ శ్లో॥ శీతవాతోష్ణ ... ... ప్రయచ్ఛమే॥ ... ధారణాచ్ఛాదనార్థం వస్త్రయుగ్మం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ వస్త్రాభావే హిరణ్యంవాదద్యాత్ ॥ అలంకరణార్థం

తుళఖండందదామినమః॥ యుష్మదనుజ్ఞయా మండలోద్వర్తనం కరిష్యామినమః॥ ‡ పితృస్థానే విశ్వేదేవస్థానే విష్ణుస్థానే పాత్రేష్వభిఘార్య ॥ కృష్ణకృష్ణకృష్ణ॥ తండులే ష్వభిఘార్య ॥

పిత్రే ... గుప్తతండులందదామి పితామహాయ ... గుప్త తండులం దదామి॥ ప్రపితామహాయ ... గుప్తతండులందదామి॥	మాత్రే... గుప్తతండులం దదామి॥ పితామహ్యై... గుప్త తండులం దదామి॥ ప్రపితామహ్యై... గుప్తతండులం దదామి ॥

పూర్వోక్త ఏవంగుణ... పుణ్యతిథౌ పితుః ప్రాతిసాం... శ్రాద్ధే రాక్షసనిర్హారణార్థం పుణ్యాహ్లోకాన్ వాచయిష్యే ఇతికర్తా॥ వాచ్యతామితి బ్రాహ్మణాః వదేయుః ॥

(ఆమం ద్విగుణంవా చతుర్గుణంవా దద్యాత్॥)

యథాసంభవ తండులాది (అనగా ముందు బియ్యము, బెల్లం, పప్పు, కూరలు వగైరాలు) శాకాదీన్ నిధాయ॥ అభిఘార్య॥ ప్రోక్ష్య-పరిషిచ్యనమోనమ శ్రీపుండరీకాక్ష పుండరీకాక్షాయనమః॥ పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః ఇదంవః ఆమం సపరికరం సవ్యం జనం సతాంబూలం సదక్షిణాదికం పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికవిశ్వేభ్యో దేవేభ్యః అక్షయ తృప్త్యర్థం ఇదమామం సోపస్కర మమృతరూపేణ సంపద్యంతాం హవ్యంనమః॥ కాశ్యాం విశ్వేశ్వరపాదే దత్తమక్షయ్యమస్త్వితిభవంతో బ్రువంతు॥ కాశ్యాం విశ్వేశ్వరపాదే దత్తమక్షయ్యమస్తు ॥ గయాయాంగదాధరః ప్రీతోభవతు ॥

---

‡ ఆమ అగ్నౌకరణమును గురించి కొందరు ఆచరించుటలేదు. తత్కరణే ప్రయోగం వక్ష్యతే॥ పాత్రే తండులాన్ నిధాయ॥ అభిఘార్య॥ చాతుర్భాగంకృత్వా॥ ఏక భాగమాదాయ అగ్నౌ జుహుయాత్ ॥ ఏవంత్రిః॥ సోమాయనమః॥ పితృమతేనమః॥ కవ్యవాహనాయనమః॥ ఇతిపఠిత్వా॥ లేదా కొందరు పితృపాత్రమునందుంచుదురు.

౧ భాగం అగ్నిహోత్రమందును, ౨ భాగము పితృస్థానమందును, 3 భాగము తృప్తిప్రశ్నకును, ౪ భాగము ఆమ పిండములయందును వినియోగించవలెను.

ప్రాచీనావీతీ ...పితృపితా మహ ప్రపితామహాః...గోత్రాః...ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాః ఏతద్వః ఆమంసపరికరంసవ్యంజనం సతాంబూలం సదక్షిణాకం-పితృపితా మహాప్రపితామహేభ్యః ...గోత్రేభ్య... ...ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపేభ్యః అక్షయ్య తృప్త్యర్థం ఇదమామం సోపస్కారమమృత రూపేణ సంపద్యంతాం కవ్యంనమః॥ కాశ్యాం విశ్వేశ్వర పాదే దత్త మక్షయ్య మస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ కాశ్యాం...మస్తు॥ గయాయాం గదాధరః ప్రీతో భవతు॥

ప్రా...తీ మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః ... గోత్రాః ...దాయ్యః ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవరూపాః ఏతద్వః ఆమంసపరికరం సవ్యంజనం సతాంబూలం సదక్షిణాకం మాతృపితా మహీప్రపితామహీభ్యః...గోత్రాభ్యః దాయీభ్యః ప్రద్యుమ్నసం...దేవరూపాభ్యః అక్షయ్య తృప్త్యర్థం ఇదమామం సోపస్కార మమృత రూపేణసంపద్యంతాంకవ్యంనమః॥ కాశ్యాం విశ్వేశ్వ పాదేద ... బ్రువంతు॥ కాశ్యాం...మస్తు॥ గయాయాం గదాధరః॥ ప్రీతో భవతు॥

(సవ్యం) శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో ఏతత్తే ఆమంసపరికరం సవ్యంజనం సతాంబూలం శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణవే శంఖచక్ర గదాధరాయ లక్ష్మీసమేతాయ గరుడవాహనాయ అక్షయతృప్త్యర్థం ఇదమామం సోపస్కార మమృతరూపేణ సంపద్యంతాం హవ్యంనమః॥ కాశ్యాం......బ్రువంతు...కాశ్యాం...మస్తు॥

శ్లో॥ పంచక్రోశంగయాక్షేత్రం క్రోశమేకంగయాశిరః।
యత్రయత్రస్మరిష్యంతి పితౄణాందత్తమక్షయమ్॥

నివీతీ॥ శ్లో॥ ఈశానవిష్ణు కమలాసనకార్తికేయ వహ్నిత్రయార్క రజనీశగణేశ్వరాణాం। క్రౌంచామరేంద్ర కలశోద్భవకశ్యపానాం పాదాన్నమామి సతతం పితృముక్తిహేతూన్॥

---

‡ ఆమప్రాతే - అమృతభోజనే - తృప్తిరసి - ఇతికర్తా॥ తృప్తో భవ బ్రాహ్మణాః వదేయుః॥

ధారాదత్తమ్.

గయ గయ గయ॥ అస్మిన్న + పుణ్యతీర్థే ప్ర + తీ॥ పితుః ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతాహాఖ్యామ శ్రాద్ధే పితృపితామహ ప్రపితామహాః + గోత్రాః + ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాః (సవ్యం) పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞకాః విశ్వేః దేవా నుద్దిశ్య (విష్ణుంచ) మయా క్రియమాణేనానేన ప్ర + తీ॥ పితుః ప్రాతిసంవత్సరీక మృతాహాఖ్యాను శ్రాద్ధేన పితృ పితా మహా ప్రపితా మహానాం + గోత్రాణాం + నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం

గయ గయ గయ॥ అస్మిన్న + పుణ్యతీర్థా ప్ర + తీ॥ మాతుః ప్రాతి సంవత్సరీక మృతాహాఖ్యామ శ్రాద్ధే మాతృపితామహీప్రపితామహీః + గోత్రాః + దాయాః ప్రద్యుమ్న + రూపాః (సవ్యం) పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞకాః విశ్వాః దేవా నుద్దిశ్య (విష్ణుంచ) మయా క్రియమాణేనానేన ప్ర + తీ॥ మాతుః ప్రాతీసాంవత్సరీక మృతాహాఖ్యామ శ్రాద్ధేన మాతృ పితామహీ ప్రపితామహీనాం + గోత్రాణాం + నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం

‡ గయ ఆమదాన కల్పోక్తసంపూర్ణ సకలఫలావాప్తిరస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ గయ ఆమదాన...రస్తు॥ విశ్వేదేవప్రీతిరస్తు॥ పితృప్రీతిరస్తు॥ విష్ణుప్రీతిరస్తు॥ ప్రా...తీ॥ దేవపితృ మధ్యేప్రోక్షయ్య॥ దర్భానాస్తీర్య॥ దర్భోపరితిలోదకం దదామి॥ అసంస్కృత ప్రమీతేభ్యః॥ ఆమ పిండందదామి॥ తదుపరి తిలోదకం దదామి॥

అథ పిండ ప్రదానమ్.

ఏవంగుణ × పుణ్యతీర్థే ప్ర × తీ॥ పితుః (మాతుః) ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతాహాఖ్యామ శ్రాద్ధీయ తిలోదక పిండప్రదానం కరిష్యామినమః॥ శాలిచూర్ణే తిలమధు ఆజ్యక్షీరైః స్వహస్తేన మిశ్రయిత్వా॥ పిండత్రయం కృత్వా॥ తతః దక్షిణదిశి గోమయేనోపలిప్య॥ తత్ర దర్భానాస్తీర్య॥ దర్భోపర్యేత త్తిలోదకం దదామి॥ ౩॥ సవ్యం జానాన్వాచ్య॥

పితః X గోత్ర X ప్రద్యుమ్నరూప
పిత్రే X గోత్రాయ X ప్రద్యుమ్న
రూపాయ, తేఇమం పిండందదామి
నమః॥ గయాయాందత్తమస్తు॥

మాతః X గోత్రే X దాయిః ప్రద్యు
మ్నరూపే, మాత్రే X గోత్రాయై
X దాయ్యై ప్రద్యుమ్న రూపాయై
తే ఇమం పిండందదామి॥ నమః
గయాయాం దత్తమస్తు॥

పితామహ — గోత్ర — సంక
ర్షణ రూప, పితామహాయ — గో
త్రాయ — సంకర్షణరూపాయ, తే
ఇమం పిండందదామి ॥ నమః ॥
గయాం — మస్తు॥

ప్రపితామహ — గోత్ర —
వాసుదేవరూప- ప్రపితామహాయ
— గోత్రాయ — వాసుదేవ రూ
పాయ, తే ఇమం పిండం దదామి
నమః॥ గయాయాం — మస్తు॥

పితామహి — గోత్రే — దాయి
సంకర్షణరూపే, పితామహ్యై- గో
త్రాయై — దాయ్యై సంకర్షణ రూ
పాయై, తే ఇమం పిండం దదామి
నమః॥ గయాయాందత్తమస్తు॥

ప్రపితామహి — గోత్రే- దాయి
వాసుదేవరూపే, ప్రపితామహ్యై-
గోత్రాయై- దాయ్యై వాసుదేవరూ
పాయై, తే ఇమం పిండం దదామి
నమః॥ గయాయాందత్తమస్తు॥

‡ ఆమపిండ, అమృతపిండ, తీర్థపిండ, వారణాసిపిండ, గయాపిండ పంచామృతపిండ తుభ్యం దదామి॥ ఇతి కేచిత్పాఠః॥

పిండస్యోపరి పిండశేషం నిధాయ॥ 3॥ పిండోపర్యేతత్తిలోదకం దదామి॥ 3॥ (ఏవ తేపిండో నమము ఇతి కేచిత్పాఠః॥)

సవ్యం॥ (తండులం) అవఘ్రాయాచమ్య ప్రాచీనావీతీ॥

పితః ప్రత్యవనే నిక్షస్వ పితా
మహః ప్రత్యవనే నిక్షస్వ, ప్రపి
తామహః ప్రత్యవనే నిక్షస్వ,

మాతః ప్రత్యవనే నిక్షస్వ,
పితామహ్యః ప్రత్యవనే నిక్షస్వ,
ప్రపితామహ్యః ప్రత్యవనే నిక్ష
స్వ,

ఆచమ్య...... ఏవంగుణ.......తిథౌ సవ్యేన పార్వణ పూజాంకరిష్యామి॥ పిండపితృదేవతాభ్యోనమః (పిండమాతృదేవతాభ్యో నమః) దర్భపత్ర కుశతిలాక్షతాన్ సమర్పయామి॥ ధూపంపరికల్ప

యామి॥ దీపందర్శయామి॥ ధూపదీపానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥ (నైవేద్యం) దత్వా తాంబూలం దక్షిణాం దత్వా॥ గయ గయ అస్మిన్వ—ఏవంగుణ—తిథౌపితుః (మాతుః) ప్రతి— శ్రాద్ధే తిలోదక పిండప్రదానకాలే గోదానసంకల్పదానాదికం కుర్యాత్॥ ఆచమ్య ఏవం—తిథౌ ప్రాచీనావీతీ॥

పితుః ప్రతిసాం—పిండప్రదానే పితృ పితామహ ప్రపితామహాః —గోత్రాః—ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవరూపాః॥

మాతుః ప్రతిసాం—పిండప్రదానే మాతృ పితామహీ ప్రపితామహీః—గోత్రాః — ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవరూపాః॥

సవ్యం॥ పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞకాః విశ్వాన్ దేవానుద్దిశ్య మయా కృతేనానేన,

పితుః ప్రతిసాంవత్సరీక ... శ్రాద్ధీయ తిలోదక పిండప్రదానేన, పితృపితామహప్రపితామహానాం—గోత్రాణాం — నాం ప్రద్యుమ్న — రూపాణాం ఏతేషాం॥

మాతుః ప్రతిసాం — పిండ ప్రదానేన మాతృపితామహీ ప్రపితామహీనాం — గోత్రాణాం ...నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ ...రూపాణాం ఏతాసాం॥

(మయా) త్వయాదత్తాః పిండాః గయాపిండసదృశాభవంత్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ గయా పిండసదృశా భవంతు॥ సవ్యేన పిండాన్ నమస్కృత్య॥ ప్రా...తీ॥ పిండానుద్వాసయిష్యే॥ ఉద్వాసయ॥సవ్యం॥ శ్లో॥ అయోధ్యామథురామాయా కాశీకాంచీహ్యవంతికా। పురీద్వారావతీచైవ సప్తైతామోక్షదాయకాః॥ అహంకాశీం గమిష్యామి తత్రైవ నివసామ్యహం। ఇతి బ్రువాణస్సతతం కాశీవాస ఫలంలభేత్॥ యావత్పిండ మనుష్యాణాం గంగాతోయేషుతిష్ఠతి। తావద్వర్ష సహస్రాణి పుణ్యలోకే మహీయతే॥ శమీపత్ర ప్రమాణేన పిండందద్యాద్గయాశిరే। ఉద్ధరేత్సప్తగోత్రాణాం కులమేకోత్తరశతమ్: పిండస్థానే శాంతిరస్తు, పుష్టిరస్తు, తుష్టిరస్తు, వృద్ధిరస్తు, అవిఘ్న మస్త్వాయుష్యమస్తు, ఆరోగ్యమస్తు॥ గృహే ధనధాన్య సమృద్ధిరస్తు॥ కూర్చగ్రంధిం విస్రస్య

జలేనిక్షిపేత్ ॥ పిండాన్ గోఅగ్నౌజలేవానిక్షిపేత్ ॥ బ్రాహ్మణాన్ సంతోషయేత్ ॥ నమస్కారం కుర్యాత్ ॥ గోత్రాభిరస్తు॥ అస్యగృహే శ్రీమహాలక్ష్మ్యాస్థైర్య సిద్ధిరస్తు ఇతి బ్రాహ్మణాః వదేయుః॥

సద్యస్కాలే...ఏవంగుణ...పుణ్యతిథౌ ప్రా...తీ॥ పితుఃప్రాతి సాంవ...శ్రాద్ధీయ ఆమశ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణం కరిష్యామినమః॥

(3) పితరం-గోత్రం - వసు రూపం తర్పయామినమస్తర్పయామి నమస్తర్పయామినమః ॥ (3) పితామహం-గో...నమః(3) ప్రపితామహం...గో—నమః॥

(3) మాతరం...గోత్రాం...ప్రద్యుమ్న రూపాం తర్పయామి నమస్తర్పయామి నమస్తర్పయామి నమః॥ (3) పితామహీం—గో... నమః(3)ప్రపితామహీం...నమః॥

శ్లో॥ ఏకేచాఽస్మత్కులే జాతా అపుత్రాగోత్రిణో మృతాః॥ తే గృహ్ణంతు (మాయా) త్వయాదత్తం సూత్ర(వస్త్ర) నిష్పీడనోదకమ్॥ శ్రీరామ రామ రామ (సూత్ర) వస్త్రగంధిం విన్యస్య॥

ఆబ్దికప్రయోగ స్సమాప్తః.

హిరణ్యశ్రాద్ధమ్.

పవిత్రధారణమ్॥ పితుః పితౄణామక్షయ పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం మకరసంక్రమణ ప్రయుక్త ఉత్తరాయణ పుణ్యకాలే హిరణ్య శ్రాద్ధం కరిష్యామినమః॥ పరిమద్దక్షిణాం గృహీత్వా॥ శ్లో॥ సమస్త... పదం॥ పితుః...శ్రాద్ధే అధికారసిద్ధిరస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు । అధికార-స్తు॥ దేవతాభ్యః పితృ...సదాశివః॥ సవ్యం ప్రాచీనావీతీ పితుః పితౄణామక్షయ పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం పితృపితామహప్రపితా మహానాం గోత్రాణాం ... ణాం మాతృ పితృ పితామహీ ప్రపితామహీనాం గోత్రాణాం ... మాతామహ మాతుః పితామహ మాతుః ప్రపితామహానాం గోత్రాణాం ... సపత్నీకానాం సవ్యం ధనురుచి సంజ్ఞకానాం విశ్వేషాం దేవానాంచ ప్రాచీనావీతీ పితుః...మకరసంక్రమణాది శ్రాద్ధ ప్రతినిధి హిరణ్య శ్రాద్ధం హిరణ్యద్రవ్యేణ సంకల్పవిధానేన యుష్మదనుజ్ఞయా సదైవం అద్యకరిష్యామినమః ॥

(సవ్యం) ధనురుచి సంజ్ఞికానాం విశ్వేషాం దేవానాం స్థానేక్షణందదామి ॥ ప్రా ... ... వీతీ ॥ పితృపితామహ — ణాం సపత్నీకానాం స్థానేక్షణందదామి॥ మాతామహమాతుః పితామహామాతుః ప్రపితామహానాం గోత్రా ... ణాం సపత్నీకానాం. స్థానేక్షణందదామి॥ అక్రోధనై శ్శౌచపరై ...కరిష్యే॥ ఆచమ్య ఏవం ...తిథౌ మకరసంక్రమణ శ్రాద్ధప్రతినిధి హిరణ్య శ్రాద్ధే యుష్మదనుజ్ఞయా హిరణ్య శ్రాద్ధ కర్మకరిష్యామినమః॥ తిలారక్షంత్వ...రక్షక॥ తిలాన్ వికిరేత్ ॥ ధనురుచి సం...నా మిదమాసనంనమః ॥ ఇదం తేక్షణం దదామినమః॥ ధనురు...నాం అమీవ్రోగంధాః । సుగంధాః । ధనురు—వాః । ఇమాణిపుష్పాణినమః । ధనురు—వాః । అయంవో ధూపః సుధూపః॥ ధనురు—వాః అయంవ్రోదీపః॥ సుదీపః । శీతవా ...మే॥ ధనురు...వానః । సువానః । తదభావే సాక్షతా ఇమేకుశాః —సుకుశాః (ప్రాచీనావీతీ) పితాద్యర్చనం కరిష్యామినమః పితృపితామహాప్రపితా మహానా మిదమాసనంనమః । ఇదం తేక్షణంనమః పితృ...ణాం సపత్నీకానాం అమీవ్రోగంధాః । సుగంధాః । ఇమాని పుష్పాణినమః అయంవోధూపః - అయంవ్రోదీపః । శీతవాతో...మే॥ ఇదంవ్రోవానః...సువాసః॥ తదభావే సతిలా ఇమేకుశాః - యజమానస్య మాతామహా ద్యర్చనం కరిష్యామినమః । మాతామహా...ణాం సపత్నీకానామిదమాసనంనమః॥ సంక్రమణశ్రాద్ధ ప్రతినిధి హిరణ్యశ్రాద్ధే క్షణందదామినమః ॥ మాతామహ ... ణాం సపత్నీకానాం అమీవోగంధాః॥ మాతామహ...ఇమాని పుష్పాణినమః॥ ఏవం ధూపః దీపః - సతిలా ఇమేకుశాః ఇత్యర్చనం సంపూర్ణం యుష్మదనుజ్ఞయా మండలోద్వర్తనం కరిష్యామినమః॥ తత్తస్థానేషు హిరణ్యాం నిధాయ ॥ శ్రీవిష్ణోహిరణ్యాం రక్షస్వధను రుచి...వాః ఇదంవో హిరణ్యాం సపరికరం గయేయం భూర్గదాధరో భోక్తా అహం బ్రహ్మ గృహీతా బ్రహ్మబ్రహ్మరూపం హిరణ్యం...నమః కల్పిత సౌవర్ణపాత్రస్థ మక్షయ్య వటచ్ఛాయాస్థం - ధనురుచి సంజ్ఞికేభ్యోవిశ్వేభ్యో దేవేభ్యః । అక్షయ్య తృప్త్యర్థం—సంప్రదదేనమమ । ఇదంహిరణ్యాం

అమృతరూపేణ సంపద్యంతాం హవ్యాంనమః॥ కాశ్యాం విశ్వేశ్వర—మస్తు॥ గయాగదాధరః ప్రీతోభవతు॥ హిరణ్యం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్॥ ప్రాచీనావీతీ॥ శ్రీవిష్ణోహిరణ్యం రక్షస్వ పితృపితా—నాం స్సపత్నీకాః ఇదంవోహిరణ్యం సపరికరం పితృపితామహా — హాః గోత్రాః-సపత్నీకాఃప్రద్యుమ్న సంకర్షణవాసుదేవ రూపాదేవాదేవతా ఇదంహిరణ్యంగయేయంభార్గదాధరోభోక్తాఅహంబ్రిహ్మగృహీతా — కల్పిత రజితపాత్రస్థం పితృపితా — రూపేభ్యః అక్షయ్యతృప్త్యర్థం —నమమ। ఇదం హిరణ్యం అమృతరూపేణ సంపద్యతాం కవ్యం నమః॥ కాశ్యాంవిశ్వే—అస్తు॥ గయా గదా... ప్రీతోభవతు॥ ఏవం మాతామహ స్థానేత్యంతంకుర్యాత్॥ సప్తవ్యాథా—పితౄణాం దత్త మక్షయం॥ గయ హిరణ్యదానకల్పో—మస్తు॥ నివీతీ॥ ఈశానవిష్ణు —హేతూన్॥ ధారాదత్తం॥ ఆచమ్య ఏకం—తిథౌ—పితౄ— రూపాన్ సపత్నీకాన్ మాతామహా—రూపాన్ సపత్నీకాన్। ధను రు...కాన్ విశ్వాన్ దేవా నుద్దిశ్య సంక్రమణశ్రాద్ధ ప్రతినిధి హిరణ్య శ్రాద్ధేన పితృపితా—ణాం సపత్నీకానాం మాతామహా—ణాం సప త్నీకానాం గయాహిరణ్య దానకల్పోక్త సంపూర్ణ సకలఫలావాప్తి ర స్త్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ గయా—రస్తు॥ తతః హిరణ్యం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్॥ శ్లో॥ భవిష్యద్విష్టరంపాద్య మర్ఘ్యమావాహనం తథా। అనలం వికిరం పిండం హైమేచాష్ట విసర్జయేత్॥

హిరణ్యశ్రాద్ధం సమాప్తమ్.

మహాలయ ప్రకరణమ్.

శ్లో॥ ఆద్యా పితాతథామాతా సాపత్నీ జననీతథా। మాతా మహాస్సపత్నీకా ఆత్మపత్నీ స్త్వనంతరం॥ సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చ మాతులాస్సహభార్యకాః। దుహితా భగినీచైవ దౌహిత్రోభాగినేయకః॥ పితృష్వసామాతృష్వసా జామాతా భావుకస్నుషా। శ్వశురస్స్యాలకశ్చైవ స్వామినోగురురిక్థినః॥

అథ పిండప్రదానవిధిః॥ శ్లో॥ పితౄణాంపశ్చిమేభాగే మాతృపిండం యథాక్రమం। మాతామహాశ్చతత్పూర్వం ఆత్మపత్న్యాస్తదుత్తరమ్

సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చ మాతాపితౌ త్రిక్షమధ్యమే । మాతామహా మహీమధ్యే మాతులాన్సహభార్యకాః । దుహితాదితతోన్యేషాం శేషందక్షిణతోవిధిః ॥ పుంపిండంవామతః స్త్రీణాం తత్పుత్రంసముపస్థితం । అంగుష్ఠపరిమాణంతు గోత్రమన్యం నసంస్పృశేత్ । నిరాశాః పితరోయాంతి విపరీతో భవేద్యది ॥

ఏవంగుణ • పుణ్యతిథౌ యజమానస్య పితృపితామహప్రపితామహానాం గోత్రాణాం...నాం రూపాణాం॥ మాతృపితామహీప్రపితామహీనాం గోత్రాణాం... నాం రూపాణాం॥ సాపత్నిమాతుః... గోత్రాయాః...రూపాయాః॥ మాతామహమాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహానాం...గోత్రాణాం...నాం రూపాణాం॥ మాతామహీమాతుః పితామహీ మాతుఃప్రపితామహీనాం గోత్రాణాం...ణాం। ఆత్మపత్న్యాఃగోత్రాయాః...సుతస్య...గోత్రస్య...ప్రద్యుమ్నరూపస్య భ్రాతుః గోత్రస్య ప్రద్యుమ్నరూపస్య॥ పితృవ్యస్య ... గోత్రస్య... ప్రద్యుమ్న రూపస్య। మాతులస్య...గోత్రస్య...ప్రద్యుమ్నరూపస్య। దుహితుః గోత్రాయాః ... ప్రద్యుమ్నరూపాయాః । ఆత్మభగిన్యాః గోత్రాయాః ప్రద్యుమ్న రూపాయాః । దౌహిత్రస్య •. గోత్రస్య ప్రద్యుమ్న రూపస్య । భాగినేయస్య ... గోత్రస్య ... పితృష్వసుః గోత్రాయాః ...రూపాయాః । మాతృష్వసుః...గోత్రాయాః • యాః । జామాతుః గోత్రస్య...స్య । భావుకస్య గోత్ర స్య • స్య, స్నుషాయాః గోత్రాయాః...యాః। శ్వశురస్య గోత్రస్య...స్య॥ శ్వశ్ర్వాః సవ్యం గోత్రాయాః...యాః। స్యాలకస్య గోత్రస్య...స్య॥ స్వామినః గురోః రిక్థినః ధూర్విలోచన సంజ్ఞికానాం విశ్వేషాం దేవానాంచ కన్యాగతే సవితరి ఆషాఢ్యాది పంచమాపరపక్షే కర్తవ్య సకృన్మహాలయాఖ్యామ శ్రాద్ధం సదైవంసపిండం పార్వణవిధినాసద్యః కరిష్యామి ॥ కాలే అధికార సిద్ధ్యర్థం యథాశక్తిసంభవ త్ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ సమస్త...పదం ॥ పూర్వమాబ్దిక ప్రకరణోక్తరీత్యా శేషం శ్రాద్ధం కర్తవ్యం॥ కారుణ్యవిషయేప్యేవం॥ ఊహస్థలేపి శ్రాద్ధప్రకరణోక్తరీతి రేవాను సంధేయా విస్తరభయాన్న లిఖ్యతే ॥

శ్రాద్ధకాల పుణ్యశ్లోక శ్రవణమ్.

శ్రీకృష్ణాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రమ్.

శ్లో॥ శ్రీకృష్ణః కమలానాథో వాసుదేవ స్సనాతనః, వసుదేవాత్మజః పుణ్యో లీలామానుష విగ్రహః, ౧॥ శ్రీవత్సకౌస్తుభధరో యశోదావత్సలోహరిః, చతుర్భుజాత్త చక్రాసి గదాశఙ్ఖా ద్యాయుధః, ౨॥ దేవకీనన్దన శ్శ్రీశో నన్దగోప ప్రియాత్మజః, యమునావేగ సంహారీ బలభద్ర ప్రియానుజః, ౩॥ పూతనాజీవితహర శ్శకటాసుర భఞ్జనః, నన్దవ్రజ జనానన్దీ సచ్చిదానన్దవిగ్రహః, ౪॥ నవనీతవిలిప్తాఙ్గో నవనీతనటోఽనఘః, నవనీతనవాహారో ముచికున్దప్రసాదకః, ౫॥ షోడశ స్త్రీసహస్రేశ స్త్రిభంగి మధురాకృతిః, శుకవాగమృతాబ్ధిందుర్గోవిన్దో యోగినాంపతిః, ౬॥ వత్సవాట చరోఽనన్తో ధేనుకాసుర భఞ్జనః, తృణీకృత తృణావర్తో యమళార్జునభఞ్జనః. ౭॥ ఉత్తాలతాలభేత్తాచ తమాలశ్యామలాకృతిః, గోపగోపీశ్వరో యోగీకోటిసూర్య సమప్రభః, ౮॥ ఇళాపతిః పరంజ్యోతి ర్యాదవేన్ద్రో యదూద్వహః, వనమాలీ పీతవాసాః పారిజాతాపహారకః, ౯॥ గోవర్ధనాచలోద్ధర్తా గోపాల స్సర్వపాలకః, అజో నిరఞ్జనః కామ జనకః కంజలోచనః, ౧౦॥ మధుహా మధురానాథో ద్వారకానాయకో బలీ, బృన్దావనాన్తసఞ్చారీ తులసీదామభూషణః, ౧౧॥ స్యమన్తక మణేర్హర్తా నరనారాయణాత్మకః, కుబ్జాకృష్ణాంబరధరో మాయీపరమపూరుషః, ౧౨॥ ముష్టికాసురచాణూర మల్లయుద్ధ విశారదః, సంసారవైరీ కంసారిర్మురారి ర్నరకాన్తకః, ౧౩॥ అనాదిబ్రహ్మచారీచ కృష్ణావ్యసనకర్శకః, శిశుపాలశిరశ్ఛేత్తా దుర్యోధనకులాన్తకః, ౧౪॥ విదురాక్రూరవరదో విశ్వరూపప్రదర్శకః, సత్యవాక్సత్యసఙ్కల్ప స్సత్యభామారతో జయీ, ౧౫॥ సుభద్రాపూర్వజో విష్ణు ర్భీష్మముక్తిప్రదాయకః, జగద్గురు ర్జగన్నాథో వేణునాద విశారదః, ౧౬॥ వృషభాసురవిధ్వంసీ బాణాసురకరాన్తకః, యుధిష్ఠిరప్రతిష్ఠాతా బర్హిబర్హావతంసకః, ౧౭॥ పార్థ

సారథిరవ్యక్తో గీతామృత మహోదధిః, కాళీయఫణిమాణిక్య రఞ్జిత శ్రీపదామ్బుజః, ౧౮. దామోదరో యజ్ఞభోక్తా దానవేన్ద్రవినాశకః, నారాయణః పరంబ్రహ్మపన్నగా శనవాహనః, ౧౯॥ జలక్రీడా సమాసక్త గోపీవస్త్రాపహారకః, పుణ్యశ్లోక స్తీర్థపాదో వేదవేద్యోదయానిధిః, ౨౦॥ సర్వతీర్థాత్మక స్సర్వగ్రహ రూపీపరాత్పరః, ఏవం శ్రీకృష్ణ దేవస్య నామ్నామష్టోత్తరంశతమ్, ౨౧॥ కృష్ణనామా మృతంనామ పరమా నన్దకారకమ్, అత్యుపద్రవ దోషఘ్నం పరమాయుష్య వర్ధనమ్. శ్రీ కృష్ణాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

శ్రీ రామాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రమ్.

శ్లో॥ శ్రీరాఘవం దశరథాత్మజమప్రమేయం సీతాపతిం రఘుకులాన్వయరత్నదీపమ్, ఆజానుబాహుమరవిన్ద దళాయతాక్షం రామం నిశాచరవినాశకరం నమామి, వైదేహీ సహితం సురద్రుమతలే హైమే మహామణ్డపే మధ్యేపుష్పకమాసనే మణిమయే వీరాసనే సుస్థితం, అగ్రేవాచయతి ప్రభఞ్జనసుతే తత్త్వం మునిభ్యః పరం వ్యాఖ్యాన్తం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజేశ్యామలమ్.

శ్రీరామో రామభద్రశ్చ రామచన్ద్రశ్చ శాశ్వతః, రాజీవలోచనః శ్రీమాన్ రాజేన్ద్రోరఘుపుఙ్గవః, ౧॥ జానకీ వల్లభోజైత్రో జితామిత్రో జనార్దనః, విశ్వామిత్ర ప్రియోదా న్తశ్శరణత్రాణతత్పరః, ౨। వాలిప్రమథనో వాగ్మీ సత్యవా క్సత్యవిక్రమః, సత్యవ్రతో వ్రతధరస్సదా హనుమదాశ్రితః, ౩॥ కౌసలేయః ఖరధ్వంసీ విరాధ వధపణ్డితః, విభీషణపరిత్రాతా హరకోదణ్డఖణ్డనః. ౪॥ సప్తసాల ప్రభేత్తాచ దశగ్రీవశిరోహరః, జామదగ్న్య మహాదర్ప దళనస్తాటకాన్తకః, ౫॥ వేదాన్తసారో వేదాత్మా భవరోగస్య భేషజమ్, దూషణ త్రిశిరో హన్తాత్రిమూర్తి స్త్రిగుణాత్మకః, ౬॥ త్రివిక్రమ స్త్రిలోకాత్మా పుణ్యచారిత్రకీర్తనః। త్రిలోకరక్షకోధన్వీ దణ్డకారణ్యకర్తనః, ౭॥ అహల్యాశాపశమనః పితృభక్తోవరప్రదః। జితేన్ద్రియోజితక్రోధో జితామిత్రో జగద్గురుః, ౮॥ ఋక్షవానరసంఘాతీ చిత్రకూట సమాశ్రయః। జయన్త

త్రాణవరద స్సుమిత్రాపుత్రసేవితః ॥౧౯॥ సర్వదేవాదిదేవశ్చ మృత వానరజీవనః । మాయామారీచహన్తాచ మహాదేవో మహాభుజః ॥౨౦॥ సర్వదేవస్తుత స్సౌమ్యో బ్రహ్మణ్యో ముని సంస్తుతః । మహాయోగీ మహోదార స్సుగ్రీవేప్సిత రాజ్యదః ॥౨౧॥ సర్వపుణ్యాధికఫలః స్మృత సర్వాఘనాశనః । ఆదిపురుషః పరమపురుషో మహాపూరుష ఏవచ ॥౨౨॥ పుణ్యోదయో దయాసారః పురాణపురుషోత్తమః । స్మితవక్త్రో మితభాషీ పూర్వభాషీచరాఘవః ॥౨౩॥ అనన్తగుణగంభీరో ధీరో దాత్తగుణోత్తమః । మాయామానుషచారిత్రో మహాదేవాదిపూజితః ॥౨౪॥ సేతుకృజ్జితవారాశి స్సర్వతీర్థమయో హరిః । శ్యామాఙ్గ స్సుందర శ్శూరః పీతవాసా ధనుర్ధరః ॥౨౫॥ సర్వయజ్ఞాధిపో యజ్వా జరామరణవర్జితః । శివలింగప్రతిష్ఠాతా సర్వావగుణవర్జితః ॥౨౬॥ పరమాత్మా పరంబ్రహ్మ సచ్చిదానందవిగ్రహః ॥ పరంజ్యోతిః పరంధామ పరాకాశః పరాత్పరః ॥౨౭॥ పరేశః పారగః పార స్సర్వదేవాత్మకః పరః ॥

ఇతి రామాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

శ్రీ శివాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రమ్.

శివో మహేశ్వర శ్శంభుః పినాకీ శశిశేఖరః । వామదేవో విరూపాక్షః కపర్దీ నీలలోహితః ॥౧॥ శంకర శ్శూలపాణిశ్చ ఖట్వాంగీ విష్ణువల్లభః । శిపివిష్టోంబికానాథః శ్రీకంఠో భక్తవత్సలః ॥౨॥ భవ శ్శర్వ స్త్రిలోకేశ శ్శితికంఠ శ్శివాప్రియః। ఉగ్రఃకపర్దీ కామారి రంధకాసురసూదనః ॥౩॥ గంగాధరో లలాటాక్షః కాలకాలః కృపానిధిః । భీమః పరశుహస్తశ్చ మృగపాణి ర్జటాధరః ॥౪॥ కైలాసవాసీ కవచీ కఠోర స్త్రిపురాంతకః । వృషాంకో వృషభారూఢో భస్మోద్ధూళిత విగ్రహః ॥౫॥ సామప్రియ స్స్వరమయ స్త్రయీమూర్తి రనీశ్వరః । సర్వజ్ఞ పరమాత్మాచ సోమసూర్యాగ్నిలోచనః ॥౬॥ హవిర్యజ్ఞమయ స్సోమః పంచవక్త్ర స్సదాశివః । విశ్వేశ్వరో వీరభద్రో గణనాథః ప్రజాపతిః ॥౭॥ హిరణ్యరేతా దుర్ధర్షో గిరీశో గిరిశోఽనఘః । భుజంగ భూషణో భర్గో గిరిధన్వా గిరిప్రియః ॥౮॥ కృత్తివాసాః పురారాతి

ర్భగవాన్ ప్రమథాధిపః । మృత్యుంజయ స్సూక్ష్మతను ర్జగద్వ్యాపీ
జగద్గురుః ॥౯॥ వ్యోమకేశో మహాసేన జనక శ్చారువిక్రమః । రుద్రో
భూతపతి స్స్థాణు రహిర్బుధ్న్యో దిగంబరః ॥౧౦॥ అష్టమూర్తి రనే
కాత్మా సాత్త్విక శ్శుద్ధవిగ్రహః । శాశ్వతః ఖండపరశు రజః పాశ
విమోచకః ॥౧౧॥ మృడః పశుపతి ర్దేవో మహాదేవో ఽవ్యయో హరిః ।
భగనేత్రభి దవ్యక్తో దక్షాధ్వర హరో హరః ॥౧౨॥ భగనేత్రభిదవ్యక్త
స్సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్ । అపవర్గప్రదో ఽనంత స్తారకః పరమేశ్వరః
॥౧౩॥ ఏవం శ్రీసాంబమూర్తేశ్చ నామ్నా మష్టోత్తరం శతమ్ ॥

శ్రీ శివాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ శ్రీమహాలక్ష్మ్యష్టకమ్.

ఇంద్ర ఉవాచ: నమస్తేస్తు మహామాయే శ్రీపీఠే సురపూజితే ।
శంఖచక్రగదాహస్తే మహాలక్ష్మి నమోస్తు తే ॥౧॥ నమస్తే గరుడారూఢే
కోలాసురభయంకరి । సర్వపాపహరే దేవి మహాలక్ష్మి నమోస్తు తే
॥౨॥ సర్వజ్ఞే సర్వవరదే సర్వదుష్టభయంకరి । సర్వదుఃఖహరే దేవి
మహాలక్ష్మి నమోస్తు తే ॥౩॥ సిద్ధిబుద్ధిప్రదే దేవి భుక్తిముక్తిప్రదాయిని ।
మంత్రమూర్తే మహాదేవి మహాలక్ష్మి నమోస్తు తే ॥౪॥ ఆద్యంతరహితే
దేవి ఆద్యశక్తే మహేశ్వరి । యోగజ్ఞే యోగసంభూతే మహాలక్ష్మి
నమోస్తు తే ॥౫॥ స్థూలసూక్ష్మ మహారౌద్రే మహాశక్తే మహోదరి ।
మహాపాపహరే దేవి మహాలక్ష్మి నమోస్తు తే ॥౬॥ పద్మాసనస్థితే దేవి
పద్మే బ్రహ్మస్వరూపిణి । పరమేశ జగన్మాత ర్మహాలక్ష్మి నమోస్తు తే
॥౭॥ శ్వేతాంబరధరే దేవి నానాలంకారభూషితే । జగత్స్థితే జగన్మాత
ర్మహాలక్ష్మి నమోస్తు తే ॥౮॥ మహాలక్ష్మ్యష్టకస్తోత్రం యః పఠేద్భక్తి
మాన్నరః । సర్వసిద్ధిమవాప్నోతి రాజ్యం ప్రాప్నోతి సర్వదా ॥౯॥ ఏక
కాలం పఠేన్నిత్యం మహాపాప వినాశనం । ద్వికాలం యః పఠేన్నిత్యం
ధనధాన్య సమన్వితః ॥౧౦॥ త్రికాలం యః పఠేన్నిత్యం మహాశత్రు
వినాశనం । మహాలక్ష్మీర్భవేన్నిత్యం ప్రసన్నా వరదా శుభా ॥౧౧॥

శ్రీ మహాలక్ష్మ్యష్టకం సంపూర్ణమ్.

శ్రీవిఘ్నేశ్వరాష్టోత్తర శతనామస్తోత్రమ్.

శ్లో॥ వినాయకో విఘ్నరాజో గౌరీపుత్రో గణేశ్వరః। స్కందాగ్రజో ఽవ్యయః పూతో దక్షో ఽధ్యక్షో ద్విజప్రియః ॥౧॥ అగ్నిగర్భచ్ఛిదింద్రశ్రీప్రదో వాణీప్రదో ఽవ్యయః । సర్వసిద్ధిప్రద శ్శర్వతనయ శ్శర్వరీప్రియః ॥౨॥ సర్వాత్మక స్సృష్టికర్తా దేవో ఽనేకార్చిత శ్శివః । శుద్ధ బుద్ధిప్రియశ్శాంతో బ్రహ్మచారీ గజాననః ॥౩॥ ద్వైమాత్రేయో మునిస్తుత్యో భక్తవిఘ్నవినాశనః । ఏకదంత శ్చతుర్బాహు శ్చతుర శ్శక్తిసంయుతః ॥౪॥ లంబోదర శ్శూర్పకర్ణో హరి ర్బ్రహ్మవిదుత్తమః। లో గ్రహపతిః కామీ సోమసూర్యాగ్నిలోచనః ॥౫॥ పాశాంకుశ ధర శ్చండో గుణాతీతో నిరంజనః । అకల్మష స్స్వయంసిద్ధ స్సిద్ధార్చిత పదాంబుజః ॥౬॥ బీజపూరఫలాసక్తో వరద శ్శాశ్వతః కృతీ। ద్విజప్రియో వీతభయో గదీచక్రీక్షుచాపధృత్ ॥౭॥ శ్రీదో ఽజ ఉత్పలకర శ్శ్రీపతిః స్తుతిహర్షితః । కులాద్రిభేత్తా జటిలః కలికల్మషనాశనః ॥౮॥ చంద్రచూడామణిః కాంతః పాపహారీ సమాహితః । ఆశ్రిత శ్రీకర స్సౌమ్యో భక్తవాంఛితదాయకః ॥౯॥ శాంతః కైవల్యసుఖద స్సచ్చిదానందవిగ్రహః। జ్ఞానీ దయాయుతో దాంతో బ్రహ్మద్వేషవివర్జితః ॥౧౦॥ ప్రమత్త దైత్యభయద శ్శ్రీకంఠో విబుధేశ్వరః । రమార్చితో విధి ర్నాగరాజ యజ్ఞోపవీతవాన్ ॥౧౧॥ స్థూలకంఠః స్వయంకర్తా సామఘోషప్రియః పరః స్థూలతుండో ఽగ్రణీ ర్ధీరో వాగీశ సిద్ధిదాయకః ॥౧౨॥ దూర్వాబిల్వప్రియో ఽవ్యక్త మూర్తిరద్భుతమూర్తిమాన్ । శైలేంద్ర తనుజోత్సంగ ఖేలనోత్సుకమానసః ॥౧౩॥ స్వలావణ్యసుధాసార జిత మన్మథవిగ్రహః । సమస్తజగదాధారో మాయీ మూషకవాహనః ॥౧౪॥ హృష్టస్తుష్టః ప్రసన్నాత్మా సర్వసిద్ధిప్రదాయకః । అష్టోత్తరశతేనైవం నామ్నాం విఘ్నేశ్వరం విభుమ్ ॥౧౫॥ తుష్టావ శంకరః పుత్రం త్రిపురం హంతుముద్యతః। యః పూజయేదనేనైవ భక్త్యాసిద్ధివినాయకం ॥౧౬॥ దూర్వాదళై ర్బిల్వపత్రైః పుష్పైర్వా చందనాక్షతైః । సర్వాన్కామానవాప్నోతి సర్వవిఘ్నైః ప్రముచ్యతే ॥౧౭॥

శ్రీ విఘ్నేశ్వరాష్టోత్తర శతనామస్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రమ్.

శ్లో॥ శక్తిహస్తం విరూపాక్షం శిఖివాహం షడాననం। దారు
ణం రిపురోగఘ్నం భావయే కుక్కుటధ్వజమ్ ॥ ఇతి ధ్యానమ్ ॥ ఓమ్
స్కందో గుహ షణ్ముఖశ్చ ఫాలనేత్రసుతః ప్రభుః। పింగళః కృత్తికా
సూను శ్శిఖివాహో ద్విషడ్భుజః ॥౧॥ ద్విషణ్ణేత్ర శ్శక్తిధరః పిశితాశ
ప్రభంజనః। తారకాసురసంహారీ రక్షోబలవిమర్దనః ॥ ౨ ॥ మత్తః
ప్రమత్త ఉన్మత్త స్సురసైన్య సురక్షకః। దేవసేనాపతిః ప్రాజ్ఞః కృ
పాళు ర్భక్తవత్సలః ॥ ౩ ॥ ఉమాసుత శ్శక్తిధరః కుమారః క్రౌంచ
దారణః। సేనానీరగ్నిజన్మాచ విశాఖః శంకరాత్మజః ॥౪॥ శివస్వామీ
గణస్వామీ సర్వస్వామీ సనాతనః। అనంతశక్తి రక్షోభ్యః పార్వతీ
ప్రియనందనః ॥౫॥ గంగాసుత శ్శరోద్భూత ఆహూతః పావకాత్మజః।
జృంభ ప్రజృంభ ఉజ్జృంభః కమలాసనసంస్తుతః ॥౬॥ ఏకవర్ణో ద్వివ
ర్ణశ్చ త్రివర్ణ స్సుమనోహరః। చతుర్వర్ణః పంచవర్ణః ప్రజాపతి రహ
ర్పతిః ॥౭॥ అగ్నిగర్భ శ్శమీగర్భో విశ్వరేతా స్సురారిహా। హరిద్వర్ణ
శ్శుభకరో వటుశ్చ వటువేషభృత్ ॥౮॥ పూషాగభ స్తిర్గహన శ్చంద్ర
వర్ణః కలాధరః। మాయాధరో మహామాయీ కైవల్య శ్శంకరా
త్మజః ॥౯॥ విశ్వయోనిరమేయాత్మా తేజోనిధి రనామయః। పరమేష్ఠీ
పరబ్రహ్మ వేదగర్భో విరాట్సుతః ॥౧౦॥ పుళిందకన్యాభర్తాచ మహా
సారస్వతావృతః। ఆశ్రితాఖిలదాతాచ చోరఘ్నో రోగనాశనః ॥౧౧॥
అనంతమూర్తి రానంద శ్శిఖండికృతకేతనః। డంభః పరమడంభశ్చ
మహాడంభో వృషాకపిః ॥ ౧౨ ॥ కారణోపాత్త దేహశ్చ కారణాతీత
విగ్రహః। అనీశ్వరో ఽమృత ప్రాణః ప్రాణాయామపరాయణః ॥౧౩॥
విరుద్ధహంతా వీరఘ్నో రక్తశ్యామ గళో ఽపిచ। సుబ్రహ్మణ్యో
గుహః ప్రీతో బ్రహ్మణ్యో బ్రాహ్మణప్రియః। వంశవృద్ధికరో
వేద్యో ఽక్షయఫలప్రదః ॥

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యాష్టోత్తర శతనామస్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

గ్రంథం సంపూర్ణమ్.
